T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMUÂ-İ EŞ'ÂR, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ, NUMARA: NEKTY03473 (36b-88a) (İNCELEME- MESTAP TABLOSU- KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Duygu KÜTÜK

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

AĞUSTOS - 2020

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMUÂ-İ EŞ'ÂR, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ, NUMARA: NEKTY03473 (36b-88a) (İNCELEME- MESTAP TABLOSU- KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Duygu KÜTÜK

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

"Bu tez sınavı 19/ 08/ /2020 tarihinde online olarak yapılmış olup aşağıda isimleri bulunan jüriüyeleri tarafından oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir."

JÜRİÜYESİ	KANAATİ
Prof. Dr. Ozan YILMAZ	BAŞARILI
Dr. Öğr. Üyesi Özgür KIYÇAK	BAŞARILI
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	BAŞARILI

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	T.C. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU	Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	DUYGU KÜTÜK
Öğrenci Numarası	:	Y176011013
Enstitü Anabilim Dalı	:	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı	:	ESKİ TÜRK EDEBİYATI
Programı	:	☑YÜKSEK LİSANS ☐DOKTORA
Tezin Başlığı	:	Mecmuâ-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Numara: NEKTY03473 (36b-88a) (İnceleme-MESTAP Tablosu-Karşılaştırmalı Metin)
Benzerlik Oranı	:	%16

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

☑ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

19/08/2020
İmza

☐ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımca yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere .....@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

...../...../20.....
İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

Tarih: 19.08.2020

İmza:

☑KABUL EDİLMİŞTİR ☐REDDEDİLMİŞTİR EYK Tarih ve No:	Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanmasında, danışmanlığımı kabul ederek en büyük yardımı yapan, vermiş olduğu ön bilgiler ile çalışmanın gelişiminde önemli adımlar atmamı sağlayan, anlayışı ve yol göstericiliğiyle emek gösteren Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN hocama gönülden teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatımda onunla yolum kesiştiği ve kendisinden ders alıp dîvân şiiri dünyasının bilinmeyen tarafına kapı aralamamızı sağladığı için kendimi şanslı görmeme vesile olan hocam Prof. Dr. Ozan YILMAZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim alanı ve gelecek hakkında bilgi sahibi olmamı sağlayan Doç. Dr. Vildan COŞKUN'a ve pek saygıdeğer hocam Prof. Dr. Bayram Ali KAYA'ya saygılarımı sunarım.

Son olarak desteklerini esirgemeyen, her zaman yanımda olan aileme teşekkür ederim.

Duygu KÜTÜK

19 Ağustos, 2020

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR ii

TABLO LİSTESİ v

ŞEKİL LİSTESİ vi

ÖZET vii

SUMMARY vii

GİRİŞ 1

BÖLÜM 1: MECMUÂ-İ EŞ'ÂR'IN İNCELENMESİ ve TANITIMI 5

1.1. Mecmuânın Dış Özellikleri 5

1.2. Mecmuânın Muhteva, Dil ve Yazım Özellikleri 6

1.3. Mecmuâda Yer Alan Şâirler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı 13

1.4. Mecmuâda Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı 17

1.5. Mecmuâda Yer Alan Şâirlerin Biyografileri 18

1.6. Mecmuânın (36b-88a) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu 37

BÖLÜM 2: MECMUÂNIN KARŞILAŞTIRMALI METNİ 67

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol 67

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlasında İzlenen Yol 70

2.3. Metnin İşaretler Sistemi 73

2.4. Metnin Karşılaştırmalı Metni 74

SONUÇ 197

KAYNAKÇA 199

TIBKIBASIM 212

ÖZGEÇMİŞ 240

KISALTMALAR

1. Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar

Bağdatlı Rûhî D.	: Külliyat-ı Eş'ar-ı Rûhî Bağdadî, İstanbul, 1287.
Bahâyî D.	: Şeyhülislam Bahâyî Dîvânı, Erdoğan Uludağ, Erzurum, 1992.
Bâkî D.	: Bâkî Dîvânı, Sabahattin Küçük, Ankara, 2015.
Behiştî	: Behiştî Dîvânı, Yaşar Aydemir, Ankara, 2000.
Seyyid Vehbî D.	: Seyyid Vehbî Dîvânının Karşılaştırmalı Metni, Hamit Dikmen, Ankara, 1991.
Emrî D.	: Emrî Dîvânı, Yekta Saraç, Ankara, 2017.
Fehîm-i Kadîm D.	: Fehîm-i Kadim, Tahir Üzgör, Ankara, 1991.
Fevrî D.	: Süleymaniye Kütüphanesi, Lala İsmail, Nr.474.
Fuzûlî D.	: Fuzûlî Dîvânı, Ali Nihat Tarlan, Ankara, 2001.
Hüdâyî D.	: Hüdâyî Kadim Dîvânı, Hakan Yekbaş, Sivas, 2015.
Hayâlî D.	: Hayâlî Bey Dîvânı, Ali Nihat Tarlan, Ankara, 1992.
İsmetî D.	: İsmetî Dîvânı, Haluk İpekten, Ankara, 1974.
İzzet Ali Paşa D.	: Lale Devri Şâiri İzzet Ali Paşa, İrfan Aypay, İstanbul, 1998.
Kemal Paşazâde D.	: İbn-i Kemal Dîvânı, Mustafa Demirel, İstanbul, 1996.
TN-1	: Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva (1.Cilt), Mihrican Odabaşı, Sivas, 2009.
TN-2	: Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva (2.Cilt), Bünyamin Yuvacı, Sivas, 2014.
TS.	: Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idi'l- Eş'âr), Pervin Çapan, Ankara, 2005.
TŞM.	: Tezkire-i Şuârâ-yı Mevleviyye, İlhan Genç, Ankara, 2000.
TŞK.	: Tezkiretü'ş-Şuârâ (Kınalızade Hasan Çelebi Tezkiresi), Aysun Sungurhan, Ankara, 2017.

TŞS.	: Tezkiretü'ş-Şuâra Sâlim Efendi, Adnan İnce, Ankara, 2005.
Nazîm D.	: Yahyâ Nazîm Dîvânı, Nevin Gümüş, Kayseri, 1992.
Mezâkî D.	: Mezâkî Dîvânı, Ahmet Mermer, Ankara, 1991.
Münîf D.	: Antakyalı Münîf Dîvânı, Sabahattin Küçük, Ankara, 1999.
Nâbî D.	: Nâbî'nin Türkçe Dîvânı, Ali Fuat Bilkan, Ankara, 1993.
Nâilî D.	: Nâilî-i Kadîm Dîvân, Haluk İpekten, Ankara, 1970.
Nahîfî D.	: Nahîfî Süleyman Efendi, İrfan Aypay, 1992.
Nesîb D.	: Nesib Dede Hayatı, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni, Selahattin Hidayetoğlu, Konya, 1996.
Neylî D.	: Ahmet Neylî Dîvânı, Atabey Kılıç, İzmir, 1994.
PBM.	: Pervane Bey Mecmuâsı, Kamil Ali Gıynaş, Ankara,2017.
Rahmî D.	: Kırımlı Mustafa Rahmi ve Dîvânının Tenkitli Metni, Sevgi Elmas, Edirne, 1997.
Râmî D.	: Râmî Dîvânı, Fatma Zehra Kavukçu, Bursa, 2000.
Râşid D.	: Vakanüvis Râşid Efendi ve Dîvânın Tenkitli Metni, Halit Biltekin, Ankara, 1993.
Râgıb Paşa D.	: Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb, Ömer Demirbağ, Van, 1999.
RAZ.	: Râmiz ve Âdâb-ı Zürefâsı, Sadık Erdem, Ankara, 1994.
Rüşdî D.	: Edirneli Ahmed RüşdîDîvânı, Melike Tunadurur, Edirne, 2012.
ST.	: Safâyî ve Tezkiresi, Nuran Altuner, İstanbul, 1989.
Sadîk D.	: Sadîk, Süleyman Eroğlu, Bursa, 1998.
Sâmî D.	: Arpaeminizâde Mustafa Sâmî Dîvânı, Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, Ankara, 2017.
Sırrî D.	: Üsküdarlı Sırrî Dîvânı, Şevkiye Kazan, Ankara, 2003.
Tâlib D.	: Bursalı Tâlib ve Dîvânı, Melike Erdem, İstanbul, 1994.
Vecdî D.	: Vecdî (Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni), Eşref Yanmaz, Erzurum, 1995.
Yahyâ Bey D.	: Yahyâ Bey Dîvânı, Mehmet Çavuşoğlu, İstanbul, 1977.

2. Diğer Kısaltmalar

B.	: Beyit
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
D.	: Dîvân / Dîvânçe
DİA.	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
DT.	: Doktora Tezi
G.	: Gazel
K.	: Kaside
Kt.	: Kıta
M.	: Mecmuâ (Mecmuâ-i Eş'âr)
Müs.	: Müstezad
Müf.	: Müfred
N.	: Nazm
nr./nu.	: Numara
ö.	: Ölüm tarihi
ör.	: Örnek
R.	: Rubâi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SAÜ	: Sakarya Üniversitesi
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
T.	: Tahmis
Tb.	: Tıbkıbasım
TDK.	: Türk Dil Kurumu
TEİS.	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
vb.	: Ve benzeri
vr.	: Varak
Yay.	: Yayınevi / Yayınları
yk.	: Yaprak
YLT.	: Yüksek Lisans Tezi

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuâda Yer Alan Şiirlerin Dilleri ve Şiir Numarası Tablosu…….....8
Tablo 2: Mecmuâda Yer Alan Şâirler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı…..15
Tablo 3: Mecmuâda Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı……..…..17
Tablo 4: Mecmuânın (36b-88a) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu……..…....37
Tablo 5: Mensur Bölümün MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu……...66
Tablo 6: Transkripsiyon Tablosu……...……73

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı……...13
Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şâirler ve Sayısı…….…...14

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans X	**Doktora**

Tezin Başlığı: Mecmuâ-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Numara: NEKTY03473 (36b-88a) (İnceleme- MESTAP Tablosu- Karşılaştırmalı Metin)

Tezin Yazarı: Duygu KÜTÜK **Danışman:** Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

Kabul Tarihi:19.08.2020 **Sayfa Sayısı:** viii (ön kısım) +210 (tez)+28(ek)

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı **Bilim Dalı:** Eski Türk Edebiyatı

Bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinin NEKTY03473 numarada *Mecmuâ-i Eş'âr* adıyla kayıtlı şiir mecmuâsının 36b-88a varakları arasını inceleme ve transkripsiyonlu karşılaştırmalı metin çalışmasından oluşmaktadır.

Çalışmada ilk önce 36b-88a varaklarının tanıtımı yapılmıştır. Metnin transkripsiyonu yapılmış ve metin oluşturulurken başta yayımlanmış dîvânlar olmak üzere akademik çalışmalardan yararlanarak karşılaştırması yapılmıştır. Tespit edilen farklar dipnotta verilmiştir. Kimlikleri tespit edilebilen şâirlerin kısa biyografilerine yer verilmiştir.

88 varak olan mecmuânın çalışma alanımız olan 50 varağında 181 Türkçe şiir bulunmaktadır. Bu şâirler ve kullandıkları nazım şekilleri tablolar halinde verilmiştir. Ayrıca mecmuâda 154 Farsça, 4 Arapça şiir de bulunmakta olup bu şiirlerin varak ve şiir numaraları tablo halinde gösterilmiştir.

Çalışmada bulunan muhteva tablosu, başta şiir mecmuâlarının ve cönklerin ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılmasını hedefleyen *Mecmuâların Sistematik Tasnifi Projesi* (MESTAP)'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi, Şiir Mecmuâsı, Klasik Türk Şiiri, MESTAP.

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	x	**Ph.D.**	
Title of Thesis: Mecmuâ-i Eş'âr, Istanbul University Rare Books Library Number: NEKTY03473 (36b-88a) (Examination- MESTAP Tableau-Comparative Text)			
Author of Thesis: Duygu KÜTÜK		**Supervisor:** Orhan KAPLAN	
Accepted Date:19. 08.2020		**Number of Pages:** viii (pre tex) + 210 (main body) + 28 (App.)	
Department: Turkhısh Language And Literature		**Subfield:** Classical Turkish Literature	

This paper is formed from research of leafs between 36b-88a of NEKTY03473 no poetry periodocial named *Mecmuâ-iEş'âr*form the Rare Books Library of the Istanbul University and comparative transcription text.

Firstly it is made the introduction of 36b-88a leafs. Then it was made the transcription and published diwans and academic research were also comparatively used. Differences that were determined are given in footnotes. There are also short biographies of poets who's identity has been determined.

On the 50 leafs of periodical, which is formed of 88, there are 181 Turkish poems. The poets and forms of odes are shown in the table. Also there are 154 Persian and 4 Arabic poems, page numbers as well as numbers of poems are shown in the table.

In this research it is intended that the content table, poet periodicals and registries are detailed classified and prepared according to *Systematic Classification Project of Journals (MESTAP).*

Keywords: Istanbul University Rare Books Library, Poet Periodical, Classical Turkish Poems, MESTAP.

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Çalışmamızın amacı İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde bulunan Mecmuam-i Eş'âr adıyla, NEKTY03473 numaradakayıtlı şiir mecmuâsındaki36b-88a varaklarında bulunanşiirleri başta yayımlanmış dîvânlar olmak üzere akademik çalışmalarda tespit ederek karşılaştırmalı metini oluşturmaktır. Mecmuâ ve akademik çalışmalar arasındaki farkları ortaya koyarak araştırmacıların dikkatine sunmak, mürettibin tercihlerinden hareketle o dönemde değer görmüş şiirleri tespit etmek ve daha önce yayınlanmamış şiirleri açıklığa kavuşturmak da diğer amaçlarımız arasındadır.

Şiir mecmualarında farklı yüzyıllarda yaşamış dîvân edebiyatının ünlü şâirlerinin şiirleri bulunmaktadır. Bununla birlikte şuara tezkirelerinde ismi geçen ancak dîvânı olmayan ve şiirleri günümüze ulaşamayan şâirlerin şiirlerine de mecmualarda rastlanmaktadır. Bu yönüyle şiir mecmuaları dîvân şiirinin çeşitliliğini gösteren eserler olduğu gibi hangi şiirlerin rağbet gördüğünü göstermesi bakımından da önemli bir yere sahiptir. Ayrıca şuara tezkirelerinde ismi, şiirleri bulunmayan şâirlerin eserlerini de mürettibin derlemiş olabilmesi göz ununde tutulduğunda bilgi sahibi olabilmeğimiz önemli kaynaklardır. Çalışmamız böylelikle adı bilinmeyen, şiirleri hakkında bilgi sahibi olunmayan belki de birkaç şiiri akademik çalışmalarda yer almış şâirlerin şiirlerini muhteva ettiğinden diğer çalışmaların tamamlanmasına katkı sağlama görevini üstlenmektedir.

Çalışmanın Önemi

Çalışmamız karşılaştırmalı metin oluşturarak daha önce dîvân neşrinde yayımlanmamış şiirleri, ismi tezkirelerde bulunmayan şâirleri, ismi tezkirelerde geçip dîvân tertip edemediği için şiirlerine rastlanmamış şâirlere ait şiirleri içerisinde barındırabilir olduğundan önemli yere sahiptir. 16. ve 18. yüzyılda hangi şâirlerin şiirlerinin rağbet gördüğünü gösteren çalışmamız gerek yüzyıl itibariyle gerekse farklı şâirlerin şiirlerini içermesinden dolayı önem taşımaktadır. Ayrıca mecmuânın tertibi ile divan neşredilmiş ise arada geçen zamanda oluşacak farkları da ihtiva etmektedir.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmamızın karşılaştırmalı inceleme metni hazırlanırken benzer çalışmalarından hareketle bir yöntem belirlenmiş ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesine (MESTAP) göre bir tasnif oluşturulmuştur.

Çalışmamız giriş bölümü ve karşılaştırmalı bölüm olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde çalışmamızın amacı, önemi ve yöntemi hakkında bilgi verdikten sonra birinci bölümde 3473 numaralı mecmuânın tanıtımı, muhtevası, yazım özellikleri hakkında edindiğimiz bilgileri ekledik. Mecmuâda sadece Türkçe şiirler bulunmayıp Farsça şiirler de en az Türkçe şiirler kadar yer tutmaktadır. Türkçe ve Farsça şiirler karışık olarak mecmuada derlendiği için çalışma alanımıza dâhil olmasa da şiirlerin yerini kolaylıkla tespit edebilmek için varak ve şiir numaralarını ihtiva eden bir tablo da çalışmaya dâhil edilmiştir. Daha sonra mecmuâda şiirleri bulunan şairler ve nazım şekillerini sayısal yönden de açıklayan tablo oluşturduk. Ardından mecmuâyı oluşturan şiirlerin vezinlerini sıralayarak sayılarını tabloda gösterdik. Şiirlerin kim tarafından yazıldığını tam olarak tespit edebildiğimiz şâirlerin kısa biyografilerini vererek şâirlerin kimliğini açıklığa kavuşturduk. Karşılaştırmalı metne geçmeden önce de şiirlerin mecmuâdaki varak numaralarını, şâirin mahlasını, şiirlerin matla ve makta beyiti olan ilk ve son beyitlerini, nazım türünü, veznini ve mecmuâdan hareketle karşılaştırmalı çalışmaya ulaştıran ipucu niteliğinde başlık, mahlas vs. bilgileri içeren açıklama kısmını tabloda sistematik tasnife tâbi tuttuk.

Mecmuâda ilk tablo olan Tablo 1'de *Mecmuâdaki Şiirlerin Dili, Sayısı, Şiir Numaraları ve Varak Numaraları* başlığında sadece Türkçe şiirleri ihtiva etmeyen mecmuânın hangi varağında, hangi şiir numarasıyla, kaç tane şiir bulunduğunu göstermiş olduk.

Mecmuâda Yer Alan şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı tablosunda mecmuâda tüm şiirlerin kime ait olduğunu bir arada görebilmek ve nazım şekilleri hakkında bilgi edinilmesi amacıyla sayılarıyla beraber şâirleri alfabetik sıra ile

tablolaştırdık. MESTAP'a uygun olarak hazırlamaya çalıştığımız tasnif tablomuzda şâirleri varak numarasına göre sıraladık.

Mecmuâdaki şiirleri tenkit edebilmek için kullandığımız çalışmaları ve kısaltmaları gösteren *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar* başlığı ile kısaca bilgiler ekledik. Çalışmaların tam künyelerini kaynakça kısmında detaylandırdık.

Çalışmamızın ikinci bölümü olan *Karşılaştırmalı Metin'* i oluşturmadan önce metni nasıl oluşturduğumuzu açıklayan *Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol* kısmında metnin, transkripsiyon ve imlasında kullandığımız yöntem hakkında açıklamalar yaptık. Ardından metnin işaret sistemini açıklayan transkripsiyon tablosunu ekledik.

İkinci bölümün sonunda *Karşılaştırmalı Metni* varak sırasına göre 36b-88a olmak üzere sıra ile transkribe ettik. Karşılaştırmalı metni oluştururken tenkit ettiğimiz başta yayımlanmış dîvânlar olmak üzere ilgili diğer akademik çalışmalar ve dergilerden faydalanarak tespit ettiğimiz farklılıkları dipnotlarla belirttik.

Çalışmamızın son kısmında ise çalışmadan tespit etmiş olduğumuz sonuçları ihtiva eden sonuç bölümüne, kaynakçaya, mecmuânın tıbkıbasımına (36b-88a) ve özgeçmiş kısmına yer verdik.

Çalışmanın Konusu

Mecmuâ kelimesi, Arapça kökenli bir kelime olmakla beraber anlam olarak cem masdarından müteşekkil *"dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak*" ifadesinden "*bir araya toplanmış, bir araya getirilmiş*" anlamına gelmektedir. (Uzun, 2003; 265)

Şiir mecmuâları, dîvân neşirlerinde yayımlanmamış şiirleri, ismi veya şiiri hakkında tezkirelerde kısıtlı bilgiler bulunan şâirlerin eserlerini gün yüzüne çıkarıp kültür dünyamızın eksik kalan parçalarını tamamlama rolünü üstlenmektedirler. Bu tamamlama rolü bize, devir hakkında çeşitli bilgilere ulaşma olanağını da sunmaktadır.

Bu yönüyle mecmuâlar, devrin edebî zevkini bize ulaştıracak gizli hazinelerdir. (Kaplan, 2018; 326).

Mecmuâlar sınıflandırılırken farklı ölçütlere göre ayrılmışlardır. Şiir mecmuâları, antoloji niteliğindeki mecmuâlar ve nazire mecmuâları olarak pek çok araştırmacı tarafından tasnif edilse de bu tasnif yetersiz olmuştur. Mehmet Gürbüz ise mecmuâları şu şekilde bir tasnif denemesinde bulunmuştur:

1. Şekil özelliklerine göre, (müstezad, gazel, kaside, matla, beyit, mısra mecmuâları…)

2.Konularına göre (tematik), (tarih, naat, muamma, lugaz, mehdiye mecmuâları…)

3. Nazire mecmuâları,

4. Şâirlerin mensubiyetlerine göre (aynı zümreden olma), (Mevlevî şâirlerin şiirlerini, Hurufî- Bektaşî şâirlerin şiirlerini, Aynı coğrafyada yaşayan şâirlerin şiirlerini bir araya getiren mecmuâlar…)

5.Mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şâirlerin şiirlerini, dîvânlarını bir araya getirmeyi amaçlayanlar. (Kendi beğeni çerçevesine göre düzenlenen mecmuâlar),(Gürbüz, 2012; 107-113).

Bu tasniften hareketle üzerinde çalıştığımız NEKTY03473 Mecmuâ-i Eş'âr, belirli şâirlerin şiirlerini mensubiyet amacı gütmeksizin tertib edilen bir mecmuâdır.

Bu çalışma ile tezkirelerde ismi geçip şiirlerine ulaşılamayan şâirlerin şiirlerini, dîvân tertip etmiş ancakmecmuâ ileçeşitli farklılıklar bulunan şâirlerin şiirlerini, ismi ve eserleri hakkında bir bilgi bulunmayan şâirlerin şiirlerini tespit etmiş; haklarında yeni bilgileri açıklığa kavuşturmuş ve araştırmacıların dikkatine sunmuş olacağız.

BÖLÜM 1: MECMUÂ-İ EŞ'ÂR'IN TANITIM VE İNCELENMESİ

1.1. Mecmuânın Dış Özellikleri[1]

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi kataloğunda NEKTY03473 numaralı şiir mecmuâsının ismi Mecmuâ-i Eş'âr olarak kaydedilmiştir. Mecmuâ, 215x149 mm ölçülerindedir. Yazı stili olarak talik hattı kullanılmıştır. Mecmuânın toplam varak sayısı 88'dir. Mecmuâda 67a varağı ile 75b arasındaki sayfalar boş bırakılmıştır. Çalışma alanımız ise 36b-88a varakları arasında kayıtlı şiirleri incelemektir.[2]İlk ve son sayfaları çiçek desenleriyle süslü olup İstanbul Üniversitesine ait mühür, eserin ismi olan Mecmuâ-i Eş'âr, numarası 3473 ve dağılmış mürekkeple *"Halis Efendi Kütüphanesi"* ibaresi sayfanın üst kısmına yazılmıştır.

Mecmuâların pek çoğunda olduğu gibi düzenleyeni ve tarihi hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Mecmuânın sol yüzünün üst köşesine sayfa numaraları verilip bir sıra kayması söz konusu değildir. Talik hatla düzenlenen mecmuâda, satır sayısı genellikle 20 ve civarındadır. Satır sayıları en az 8, en fazla 24 iken sütun sayısı varağın bir yüzünde en az 1 sütun en çok ise 4 sütun şeklindedir.

Şiirler düzenlenirken müretteb bir dîvândaki gibi bir sıralama gözetilmeden gazel, kıta, rubâi, müfred, kaside, tahmis, müstezad gibi nazım şekilleri karışık olarak düzenlenmiştir. Ayrıca Farsça ve Arapça şiirlerin de bulunduğu mecmuâda yine ayrı bir bölümde yer verme veya herhangi bir sıralamaya tabi tutulmadan Türkçe şiirlerin aralarına serpiştirilmiş vaziyettedir. Bazen de tamamen art arda gelen iki üç varağı kapsayacak şekilde Farsça kaside, rubâi, gazel gibi farklı nazım şekillerinin sırayla kaydedildiği olmuştur.

Nadiren de olsa şiirlerin sonlarına *mim* (م) harfi konularak o şiirin bittiği, *velehü* başlığıyla ise aynı kişiye ait olan şiirin devam ettiği konusunda bilgilendirme işaretlerinin konulduğu görülmüştür.

---

[1] Mecmuânın fiziksel özellikleri İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinin kataloğundaki bilgilerden faydalanılarak verilmiştir. Katolog bilgisi için bkz. http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/detailnonmodal/ent:$002f$002fSD_ILS$002f0$002fSD_ILS:793635/one?qu=nekty03473 (E.T.:25.08.2020).

[2] Mecmuânın bizden önceki varakları (2a-36a) Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü lisansüstü öğrencisi tarafından yine aynı şekilde Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmaktadır.

Şiirler kaydedilirken pek çoğuna bir başlık yazılmamıştır. Çok nadiren mahlasın, nazım şeklinin veya bir kişinin vefatı üzerine yazılmış tarih kıtalarının, kim için yazılmışsa isminin başlıkta verildiği görülmektedir. Yine şiirlerin tamamında olmasa da bazı mahlaslar kırmızı mürekkep ile çizilmiştir. Çoğu şiirde ise başlık bulunmayıp sadece mahlas çizilmiştir. Mürettibin özellikle nazire olan şiirlerde yanlış kişinin mahlasını çizdiği görülmektedir. Bu yüzden şiirin asıl sahibi yerine nazire yazılan kişinin mahlasının çizilmesiyle şiirin başka kişiye ait olduğu sanılmıştır. Mecmuâda ilk sayfalarda şiirin kime ait olduğunu belirten mahlasa çizgi çekme özelliği kırmızı mürekkep ile kolaylık sağlama amacında olduğu görülse de sonraları, özellikle 75. sayfasından itibaren, kırmızı mürekkep ve çizgi yönteminin hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Bazı şiirlerde başlık bulunmamasının yanı sıra mahlas beytinin de olmaması şâirin kimliğini tespit etme aşamasında güçlük çıkarmıştır.

Mecmuâyı diğer şiir mecmuâlarından farklı kılan bir nitelik ise tarih şiirlerine yer veren varaklarda, anekdot özelliği gösteren bilgilerin nesir şeklinde yazılıp tarihlerine yer verilmiş olmasıdır. Mecmuânın son sayfalarında tarih şiirleri bulunmakta olup sadece tarih şiiri yazılmakla kalınmamış, hangi kelime ile tarih düşüldüyse o kelimenin altı çizilerek tarih yazılmıştır.

Sayfalarda çok nadir de olsa mürekkep dağılmaları bulunmaktadır ancakşiirlerin okunmasında fazlaca sorun teşkil etmemektedir (ör.41b, 52b, 55a).

1.2. Mecmuânın Muhtevâ, Dil ve Yazım Özellikleri

Çalışma alanımız olan 36b-88a varaklarını kapsayan Mecmuâ-i Eş‘âr isimli şiir mecmuasının, gerek farklı yüzyılları kapsaması gerekse Farsça şiirleri de barındırması bakımından çeşitlilik arz etmektedir. Mecmuâ, 16-18.yüzyıllarda yaşamış şâirlerin şiirlerini vererek devrin rağbet gören şiirlerini yansıtmış ayrıca dönemin Farsça ilgi duyulan şiirlerine yer vermiş olmasıyla da dönemin edebî zevkini gösteren özelliktedir.

Mecmuâda Nâbî, Nedîm, Bâkî, Bağdatlı Rûhî, Fuzûlî gibi tanınmış şâirlerin yanı sıra Vesîm, Kelîm, Sadîk, Nesîb, Musîb, Neslî gibi fazla tanınmayan ancak Nâbî, Nâilî gibi şâirleri örnek alarak yetişen ve onların şiirlerine nazireler yazan şâirlere de yer verilmiştir.

Mecmuâda gerek Türkçe gerekse Farsça şiirlerde gazel, rubâi, müfred, kıta, tahmis, kaside gibi nazım şekilleri çeşitliliği mevcuttur. Şiirler bazen sadece şâirin mahlasıyla başlık alırken bazen de kıtâ, rubâi, müfred gibi nazım şekliyle başlıklandırılmıştır. Mecmuâda nesir kısımlar da bulunmaktadır. Şiirler Farsça olup açıklamalar Türkçe ve şiiri açıklayan kısa cümle niteliğindedir. Özellikle Farsça şiirlerin ağırlıkta olduğu bölümlerde şiirleri açıklarken mürettip nesre yer vermiştir (ör.195-196-197-198-199-200-201-202. şiirler).

Farsça bir şiiri açıklamadan konu ile ilgisi bulunan nesir örnekleri de mecmuâda mevcuttur (ör. 293. suâl başlıklı içkinin âkıbeti ile ilgili şiire cevap niteliğinde bir şiir 294. şiir ve yine cevap özelliği gösteren bir nesir örneği olarak 295. şiir).

Mecmuâdaki toplam şiir sayısı 339 olup bu şiirlerden 154'ü Farsça,4'ü Arapça mısra, 181'i Türkçe şiirlerden oluşmaktadır. Çalışma alanımız olan Türkçe şiirlerin nazım şekilleri şu şekildedir: 141- gazel, 13 –kıta, 7- matla', 7- müfred, 5- kaside, 4- mısra, 1- rubâi, 2 –tahmis, 1- müstezad. Ayrıca Farsça şiirlerin yanına yapılan Türkçe açıklamalardan hariç 2 tane de nesir örneği bulunmaktadır.

Mecmuâdaki şiirler istifli bir biçimde kaydedilmiş olmasıyla beraber üç dilden de şiirler barındırmasıyla yoğunluk arz etmektedir. Ve bu şiirler kaydedilirken kargaşayı önlemek, sıralamayı takip edebilmek için herhangi bir yola başvurulmamıştır. Bu yüzden şiirleri diline göre ve Latin harflerine aktarırken sayılarını belirleyip yerlerinikolaylıkla tespit edebilmek için tabloda şiirler dil, varak ve numarasına göre tasnife tabi tutulmuştur.

Tablo 1: Mecmuâda Yer Alan Şiirlerin Dilleri ve Şiir Numarası Tablosu

Şiirin Dili	Sayısı	Varak Nr.	Şiir Nr.
Türkçe[3]	181		
Farsça	154	39a, 49b, 50b, 51a, 56a, 56b, 57a, 57b-58a, 58b-59a, 60b, 62b, 64b, 76a, 76b-77a, 77b-78a, 78b-79a, 79b-80a, 80b-81a, 82b, 83b-84a, 84b.	20, 104, 105, 106, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 176, 184, 191-192, 193, 194,195, 196, 197, 198, 199, 200,201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 203,231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 5258, 259, 260, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 282, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341.
Arapça	4	83a	284, 286, 289, 290.

Mecmuâda Nesîb ve Vehbî'ye ait olmak üzere 2 tane mükerrer gazel bulunmaktadır. Mecmuâda özellikle 49b sayfasından itibaren Farsça şiir sayısı çeşitli nazım şekilleriyle artarak devam etmiş olup mecmuâ sonunda 154'ü bulmuştur.

[3]Tabloda mecmuâdaki şiirlerin dillerine göre hangi sayıda, varakta ve numarada olduğu verilmiştir. Türkçe şiirler çalışma alanımıza dâhil olup transkripsiyon yapıldığı için ve çoğunlukta olduğundan tabloda verilmemiştir.

Mecmuâda en fazla şiiri bulunan şâir 18 gazel 2 kasidesi ile Vesîm'dir. Daha sonra ise 12 gazeli bulunan şairler Nedîm, Kelîm ve Vehbî'dir.

Mecmuâda en fazla beyit sayısı olan şiir Kelîm mahlaslı 72 beyitlik kasidedir. Ayrıca mecmuâda gazellerde en fazla beyit sayısı 66b sayfasında yer alan Vesîm'e ait olan 15 beyitlik gazel olup Nâbî'ye ait 14 beyitlik gazel 38 b sayfasında, Bağdatlı Rûhî'ye ait 13 beyitlik gazel 41b sayfasında yer almaktadır. Hem başlık hem de mahlas beyiti bulunmayan şiirler de bulunmaktadır (ör. 51b'de –înîdür redifli şiir, -â gelür gider redifli şiir, 61a'da –boş ko redifli şiir, 81a'da –ül ister redifli beyit…).

Mürettibin şiirleri aynı kafiyede ve vezinde olan şiirleri art arda yazmasıyla rastgele bir sıralama yapmadığı anlaşılmaktadır. Mecmuânın bu özelliğiyle mürettibin mecmuâyı düzenlerken çeşitli dîvân, nazire mecmuâları ve tezkireden de faydalanmış olduğunu söyleyebiliriz. Bu sayı tesadüf olmayacak kadar fazladır(ör.1-2, 26-27, 33-34-35-36-37-38-39, 53-55-56, 64-65, 66-67, 73-74, 77-78, 80-81, 83-84, 85-86, 90-91, 101-102, 108-109, 128-129, 132-133-134-135, 143-144,145-146, 170-171, 172-173, 174-175, 178-179, 183-184, 190-191).

Ayrıca 33. şiirde Hüdâyî'ye ait bir gazel tam olarak verilip sonraki şiirlerde (34, 35, 36, 37, 38, 39) matla beyitleri şâirin mahlasıyla başlıklandırılarak yazılmıştır. Başlık olarak verilen mahlas bazen gerçekten başlıktaki şâire ait olsa da bazen de başlıkla bağdaşmayıp başka şâire ait olduğu da tespit edilmiştir. Örneğin 34. şiirde başlık olarak Zâtî yazılmış olmasına rağmen şiir *Zâtî Dîvân*ında tespit edilememiş ve Fevrî'ye ait bir gazelin matla beyiti olduğu tespit edilmiştir.

Şiirlerde yanlış kişinin mahlasının çizdiği görülmüştür (ör. 36b'de Sâhib'e, 44b'de Tâ'ib'e, 37b'de Nesîb'e ait olan şiirlerde).

Tarih şiirlerinin bazılarında sadece şiir yazmakla kalınmamış hangi kelime ile hangi tarih düşüldüyse o kelimenin altı çizilerek tarih yazılmıştır (ör. 283, 285, 286, 287, 288, 289, 291, 292. şiirlerde).Ayrıca tüm tarih şiirlerinde sayısal olarak tarih en alt kısmına yazılmıştır.

Mürettip yanlış yazdığı kelimeyi düzeltmek için hangi kelimede bu yanlışlığı yaptıysa o kelimeye en yakın yere doğru kelimeyi eklemiştir. Aşağıdaki örneklerde de mürettibin doğrulamak için bu uygulamayı kullanmakta olduğu daha net anlaşılmış olacaktır.

Örneğin 11.G/2*ḳayd-ı ḥayāt* kelimesi ilk önce *naḳd-i ḥayāt* şeklinde yazılıp *naḳd* kelimesinin üzerine ḳayd kelimesi yazılmıştır.

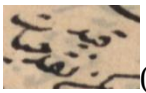 (vr.38a)

İki kelimenin de tamlamada olması vezni bozacağından müstensih doğru olan kelimeyi üst satıra yazmış olmalıdır.

Örneğin başka bir gazelde ise yine küçük harflerle yazmış olduğu kelimeler *ṣıyt-ı sān* şeklinde alt kısmına küçük yazı ile yazılmıştır ancak *sān* kelimesi eklenirse vezin bozulmaktadır. (119.G/5)

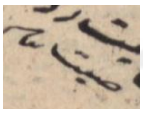 (vr.51b)

Bazı kelimelerin altlarına çekilen çizgiler ise farklı bir amaç güdülerek olsa gerek ne tarih şiiri ne de sadece mahlasın çizildiği uygulamadan farklı bir çizgi yöntemi kullanılmış olup ebced hesabına göresayılar verilerek numaralandırmalar kullanılmış olmalıdır (ör. 1 ve 2. gazellerde).

Çalışmamız yayımlanan dîvânlarda bulunmayıp mecmuâda bulunan bazı beyitleri barındırmasıyla yayımlanmış dîvânlara da eklemelerde bulunarak Klasik Türk Şiirine katkı sağlar niteliktedir. Örneğin Abbâs Vesîm'e ait olan 190. gazelde 8 ve 11. beyitler İbrahim Halil Tuğluk'un çalışmasında bulunmamaktadır. Bir başka örnek ise Emrî'ye ait olan 50. şiirin mahlas beyiti dîvânda bulunmayan başka bir beyittir.

Ayrıca Farsça şiirlerin de bulunduğu (39a, 49b, 50b, 51a, 56a, 56b, 57a, 57b-58a, 58b-59a, 60b, 62b, 64b, 76a, 76b-77a, 77b-78a, 78b-79a, 79b-80a, 80b-81a, 82b, 83b-84a,

84b.) varaklar, mecmuânın çeşitliliğini göstermekte olup diğer çalışmalardan farklı yönünü ortaya koymuştur. Mecmuâ, mürettibin, devrin rağbet gören Türkçe şiirlerini vermesinin yanı sıra İran edebiyatından hangi şâir ve şiirlerin de ilgi gördüğünü yansıtması özelliğiyle önemli yer tutmaktadır. Ayrıca mürettip, 76a-b varaklarında bulunan Farsça şiirleri sadece yazmakla kalmayıp daha küçük bir yazı hattıyla şerh ettiği görülmüştür. Böylece mürettibin şiirleri sadece istinsah etme amacı gütmediği, Farsça'ya ilgi duyup anladığı, şiir bilgisine sahip birisi olduğu ihtimalini güçlendirmektedir.

Çalışmamızda 16. yüzyıldan ve 18. yüzyıla yetişmiş olan şâirlere âit şiirler bulunduğu için yazımda birliği sağlamak amacıylaEski Anadolu Türkçesi dönem özelliklerine uyularak çeviri yazıya aktarılmaya çalışılmıştır.

Mecmuâda tekrarlanan yazım özellikleri, yazım hataları, mürettibin kendine has uygulamaları aşağıda örnekler ile verilmiştir.

Birleşik sıfatların yazılırken bitişik yazımın tercih edildiği görülmüştür. (143. G/5*dil-ḫaste (* دلخسته *)* kelimesi, 54. G/6 *cihān-tāb (*جهانتاب *)* kelimesi, 33. G/6. b *ḫūn- pāş* (خونپاش) kelimesi, 16. G/5 *siyeh-tāb* (سيهتاب) kelimesi…).

Mecmuâda–içün kelimesinin de sıklıkla mecmuâda bitişik yazıldığı tespit edilmiştir.(33.G/5*ḥak-içün*(حقيچون) şeklinde, anıŋ-çün (انكچون) kelimesi 2.G/1-3, 9.G/5, 33.G/6'de itmeg-içün kelimesinde (اتمكيچون) , 69. G/5'de anuŋ-çün kelimesinde (انكچون*)*.

Ra harfi (ر) kural gereği kendinden sonraki harfle birleşmese de mürettip ra harfini bitişik kullarak mim (م) harfi gibi algılanmasına sebep olmuştur. 53. G/2'de *neẓẓāre*(نظامه) kelimesinde, 87. G/5'de*üzre*(ازمه)kelimesinde r harfi bitişik olarak yazılmıştır. (124.G/4, 134. G/2).

En sık yapılan yazım özelliği Kef (ک) yazımında müstensih lam harfi (ل) gibi yapıp üzerine hemze harfi (ء) koyarak kef harfini karşılamış ve hemen hemen tüm kefleri bu

şekilde yazmıştır. (10.G/4 *mümkin mi* (ممأنمی) kelimesinde, 82.G/1*kitāb* (لٓتاب), 130.G/1 senüŋ ۶سنلkelimesinde…).

Elif harfiyle ilgili med hataları sıklıkla yapılmıştır. ا medli olmaması gereken durumlarda da medli (آ,أ) yazıldığı görülmüştür. (142. şiirde *olur (*أولور) kelimesinde, 6.G/3 *olup* (أولوب) kelimesinde, 15.G/5*alsaḳ* (آلساق)kelimesinde… Bazı kelimelerde ise medli olması gereken elif harfleri medsizdir. (122.G/3.b*āteşden (*آتشدن)kelimesi…).

İsim tamlamaları gösterilirken ی harfi ile gösterildiği yerler bulunmaktadır. (172.G/2 *meyl-i cān (*میلیجان) tamlamasında, G.6/4 *zaḫm-ı ḫadeng (*زخمیخدنک) tamlamasında..) Tamlamalarda ء harfinin kullanıldığı yerler de mevcuttur. (8. G/2 *Ḫande-i kebk-i derī(*خندهءکبک*)*, 8.G/2*girye-i mestāne(*کریهء مستانه*).*

Çok nadiren de olsa noktalı olması gereken harflerde nokta konulmadığı tespit edilmiştir. Be harfinin(ب) ve kaf harfinin (ق) başlıkta noktasız yazıldığı tespit edilmiştir (256. şiirde Bâkî'ye ait olan *Sünbül Kasidesin*de).

Bazı kelimelerin son harfleri yazılmamıştır (*ziyāde* kelimesi *ziyād* (زیاد)şeklinde son harfi olan he (ه)olmadan yazılmıştır (69/1), *Münīfe* olması gereken kelimede ه harfi olmadan *Münīf (*منیف*)* şeklinde yazılmıştır (119.G/5).

Redifin sadece ilk mısrada verilip sonra tüm gazel boyunca verilmediği görülmüştür (45. G'de redif *itmez misün* olup itmezler tüm gazel boyunca yazılıp *misün*'lerin tamamı yazılmamıştır).

1.3. Mecmuâda Yer Alan Şâirler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmuâda şâir sayısı 56 olup tespit edilemeyen şâirlerin şiirleri ile çalışmamıza dâhil olan Türkçe şiir sayısı toplamda 181olmaktadır. Ancak mecmuâda toplamda 339 şiir bulunup 154'ü çeşitli nazım şekillerinden oluşan Farsça şiirlerdir. 4 tane de Arapça tarih mısrası bulunmaktadır. 181 Türkçe şiir ise sayılarına göre nazım şekilleriyle şu şekildedir: 141- gazel,13 –kıta, 7- matla', 7- müfred, 5- kaside, 4- mısra, 2–tahmis, 1- rubâi, 1- müstezad. Ayrıca mecmuâ içerisindeki tarihleri açıklar nitelikte veya şiirin konusuna göre fetva özelliği taşıyan nesirler (2 adet) de mevcuttur. Böylelikle mecmuâyı, Türkçe bölümler, Farsça bölümler ve Arapça bölümler olarak ele aldığımızda sayılar 154 Farsça, 4 Arapça ve 181 Türkçe olur.

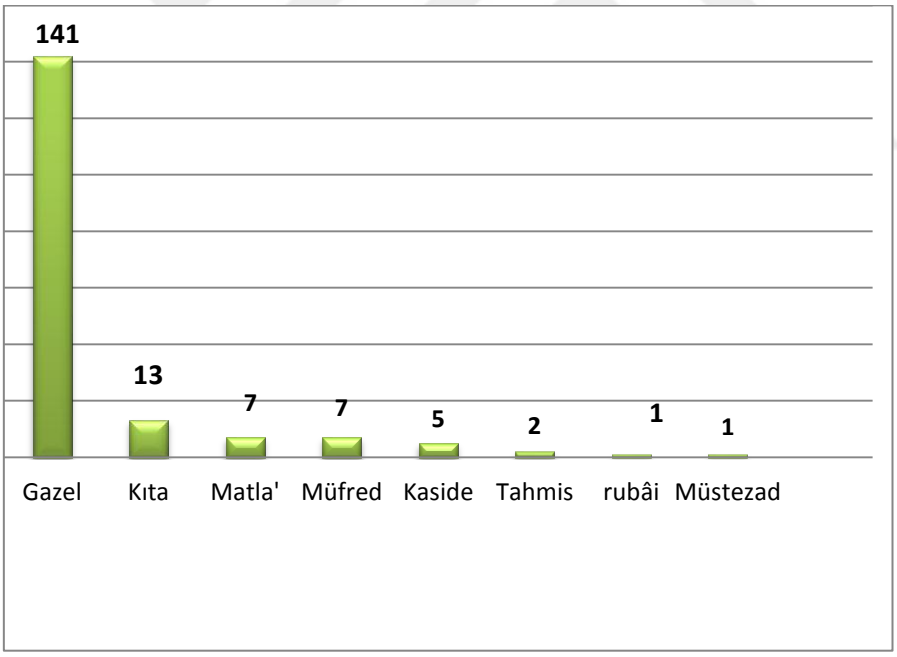

Şekil 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmuâda en fazla şiiri bulunan şâir 18 gazel 2 kasidesi ile Vesîm'dir. Daha sonra ise 12 gazeli bulunan şairler Nâbî, Kelîm ve Vehbî'dir. Bir tek şiiri bulunan şairler de bulunmaktadır. Bunlardan bazıları, Fuzûlî, Hüdâyî, Arzî Dede, Kâzım, İshak, Neylî, Rüşdî, Nahifî, Sâhib, Vâsıf'tır.

Mecmuâda en fazla beyit sayısı olan şiir Kelîm mahlaslı 72 beyitlik kasidedir. Ayrıca mecmuâda gazellerde en fazla beyit sayısı 66b varağında yer alan Vesîm'e ait olan 15 beyitlik gazel olup Nâbî'ye ait 14 beyitlik gazel 39a varağında, Bağdatlı Rûhî'ye ait 13 beyitlik gazel 41bvarağında yer almaktadır.

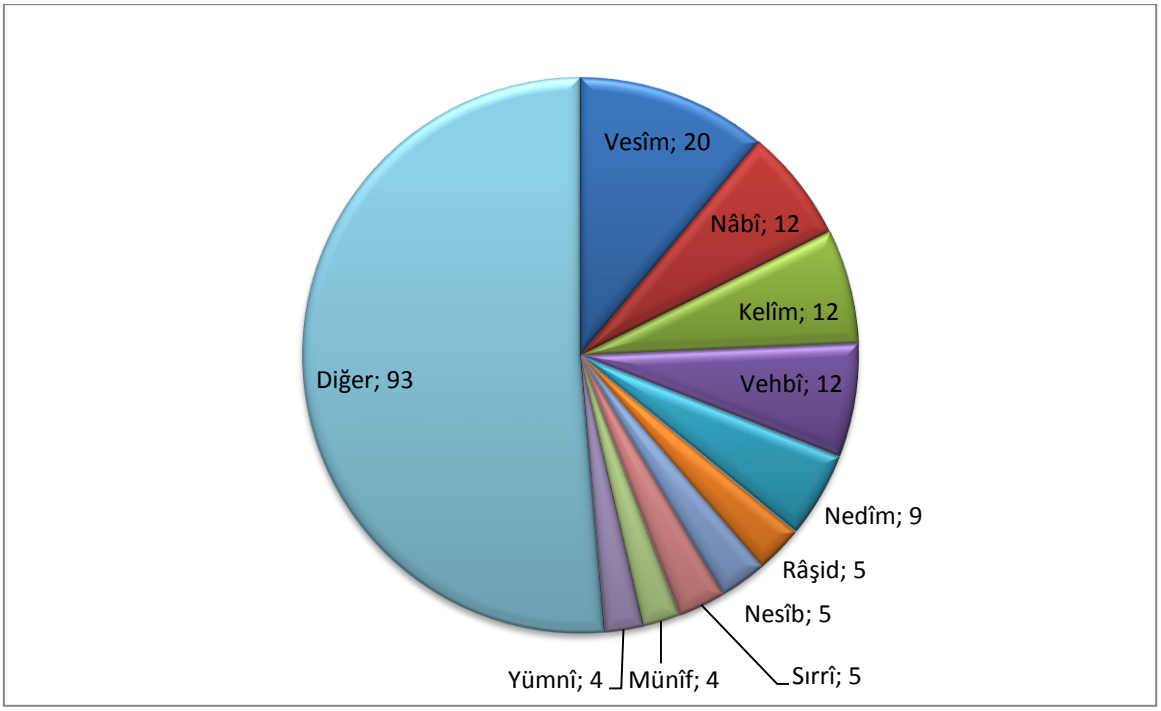

Şekil 2: En fazla Şiiri Bulunan şairler ve Sayısı

Grafikten de anlaşılacağı üzere şiir sayısı bakımından en fazla şiir sayısı Vesîm, Nâbî, Kelîm, Seyyîd Vehbî ve Nedîm'e ait olmasıyla yüzyıl bakımından 17 ve 18. yüzyıl şâirlerinin şiirleri mecmuâda çoğunluktadır. Diğer olarak ele alınan şâirlerin ise bir kısmının tek bir şiiri, bir kısmının ise dört, üç, iki şiiri bulunmaktadır.

Mecmuâda şâiri tespit edilebilmiş 55 farklı şâire ait çeşitli nazım şekillerinden oluşan 160 şâiri tespit edilen şiir ve kime ait olduğu tespit edilemeyen 21 şiir olmak üzere 181 şiir bulunmaktadır. Ayrıca 181 Türkçe şiir bulunmasının yanı sıra çalışma alanımıza girmeyen 154 tane de çeşitli nazım şekillerinden oluşan Farsça, 4 tane de Arapça şiir bulunduğu için mecmuâdaki toplam şiir sayısı **339**'a ulaşmaktadır.

En fazla şiir sayısı mürettep bir dîvânda da olduğu gibi gazel nazım şekline aittir. (141adet). Daha sonra ise kıta (13), matla (7), müfred (7), kaside (5), mısra (4), tahmis (2), rubâi (1), ve müstezad(1)olmak üzere manzume sayısı 181 olup açıklama niteliğinde yazılmış 2 adet de nesir mevcuttur.

Mecmuâda pek çok şiirin mahlas beyitine rastlanırken nazım şekli ile veya mahlasla başlığın kaydedildiği çok az şiirde görülmektedir. Tabloda şâir adı başlığında verilen ancak çeşitli çalışmalarda tespit edilemeyen, mecmuâda başlık olarak mahlas kaydedilen şiirler başka çalışmalara da yol gösterebilir gerekçesiyle şiir başlık sahibine ait kabul edilip sıralanmıştır.

Tablo 2: Mecmuâda Yer Alan Şâirler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Sıra Nr.	Şâir Adı	Nazım Şekli ve Sayısı
1	Ali Hilmî	1matla‘
2	Ârif	1kıta, 1 müfred
3	Arzî (Dede)	1 rubâi
4	Bahâyî	2 gazel
5	Bâkî	2 kaside
6	Behiştî	1 gazel
7	Emrî	3 gazel
8	Fehîm	1 gazel
9	Fevrî	1 gazel
10	Fuzûlî	1 gazel
11	Hüdâyî	1 gazel
12	Hayâlî	1 gazel
13	İshak	1 gazel
14	İsmetî	2 gazel
15	İzzet Ali Paşa	1 gazel
16	Kâzım	1 gazel
17	Kelîm	11 gazel, 1 kaside
18	Kemâlpaşazâde	1 matla‘, 1 kıta
19	Mezâkî	1 gazel
20	Musîb	1 gazel
21	Münîf	4 gazel
22	Nâbî	12 gazel
23	Nahîfî	1 gazel
24	Nâ’ilî	3 gazel
25	Nazîm	3 gazel
26	Nedîm	9 gazel
27	Neslî	1 gazel
28	Nesîb	5 gazel (1 mükerrer),

		1tahmis
29	Nev'î	1matla'
30	Neylî	1 gazel
31	Râgıb Paşa	2 gazel
32	Rahmî	2 gazel
33	Râmî	2 gazel
34	Râsih	1 gazel
35	Râşid	5 gazel
36	Ref'î	1 matla'
37	Rûhî	2 gazel
38	Rüşdî	1 gazel
39	Sadîk	2 gazel
40	Sâ'ib	2 gazel
41	Sâhib (Pirizâde)	1 gazel
42	Say'î	1 gazel
43	Sâmî	3 gazel, 1 kıta
44	Selîm	1 gazel
45	Selimî	1 kıta
46	Sırrî	5 gazel
47	Tâlib	2 gazel
48	Tâ'ib	1 gazel
49	Vâsıf (Çelebi)	1 gazel
50	Vecdî	4 gazel
51	Vehbî(Seyyid)	7 gazel (1 mükerrer), 5 kıta
52	Vesîm (Abbās)	18 gazel, 2 kaside
53	Yahyâ (Taşlıcalı)	2 gazel
54	Yümnî	4 gazel
55	Ziyâ	1 gazel
	Lâ-edri	4 gazel, 4 kıta, 4 mısra, 6 müfred, 3 matla'
	Farsça	154
	Arapça	4
	Toplam	**339 (181 Türkçe, 141-gazel, 13-kıta,7- matla, 7-müfred, 5- kaside, 4-mısra, 2 –tahmis, 1- rubâi, 1- müstezad).(154 Farsça), (4 Arapça)**

1.4. Mecmuâda Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Mecmuâda, remel, ahreb, müctes, cedîd, hezec, muzâri, rezec kalıpları ile 7 farklı bahirde yazılmış 55 farklı şâire âit ve şâiri tespit edilemeyen şiirler olmak üzere 181Türkçe şiir bulunmaktadır. En çok kullanılan bahir remel bahri olup sadece bir tek şiirin yazılmış olduğu bahirler de mecmuâda mevcuttur.

Tablo 3: Mecmuâda Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Sıra Nr.	Kullanılan Vezin	Sayı
1	feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün (Remel)	37
2	fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün (Remel)	27
3	mefʿ ūlü fāʿ ilātü mefāʿ īlü fāʿ ilün (Muzâriʿ)	30
4	mefāʿ īlün mefāʿ īlün mefāʿ īlün mefāʿ īlün (Hezec)	30
5	mefāʿ ilün feʿ ilātün mefāʿ ilün feʿ ilün (Müctes)	25
6	mefʿ ūlü mefāʿ īlü mefāʿ īlü feʿ ūlün (Hezec)	12
7	feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün (Remel)	3
8	fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün (Remel)	1
9	müfteʿ ilün mefāʿ ilün müfteʿ ilün mefāʿ ilün (Rezec)	2
10	mefʿ ūlü mefāʿ ilün mefāʿ īlün fāʿ (Ahreb)	1
11	feʿ ilātün mefāʿ ilün feʿ ilün (Cedîd)	4
12	mefāʿ īlün mefāʿ īlün feʿ ūlün (Hezec)	2
13	mefʿ ūlü fāʿ ilātün mefʿ ūlü fāʿ ilātün (Muzârîʿ)	1
14	müstefʿ ilün müstefʿ ilün müstefʿ ilün müstefʿ ilün(Rezec)	1
15	mefʿ ūlü mefāʿ īlün mefʿ ūlü mefāʿ īlün (Hezec)	1
	Toplam	**177**

Mecmuâda şiirler remel, müctes, muzâri, hezec, müctes, ahreb, cedîd, rezec kalıpları olarak 7 farklı bahirdendir. Bu bahirlerden en fazla kullanılanı remel bahrindendir. Ayrıca 4 tane de tarih mısrası bulunmaktadır.

1.5. Mecmuâda Yer Alan Şâirler ve Biyografileri[4]

Arzî Dede (?-1175)[5]: Kutlu isimleri Muhammed olarak Esrar Dede Tezkiresinde belirtilen şâir, Mevlevî olup çeşitli irfan meydanlarında Mesnevî-i Şerif'i okutup şerh etmiştir. Mevleviliğe çeşitli yollarla rehberlik etmiş olan Arzî Dede, Galata âsitânesinde bulunup Farsça ilim sohbetleriyle İslam dini için çeşitli hizmetlerde de bulunmuştur. Bu görevinde iken de rivayetlere göre bir gayrilmüslimin Müslüman olmasına vesile olduğu belirtilmiştir. 1175 tarihinde vefat ettiği belirtilen Arzî Dedenin bir dîvânı olduğu belirtilmektedir (Genç,2000: 343-347).

Bahâyî (1595?-1654) [6]**:** Asıl adı Mehmed olan Bahâyî, babası kazasker Abdüllaziz Efendi tarafından yetiştirilip devrin önemli hocalarından da dersler almıştır. İlmiye sınıfına geçen ve çeşitli medreselerde müderrislik yapan Bahâyî, Selanik ve Halepte kadılık yaptı. (1630-1633) Şam, Edirne İstanbul'da kadılık yapmış. (1638-1645) Anadolu ve Rumeli kazaskerlik görevinde bulundu. (1646-1647) Sonra ise 1650'de Şeyhülislamlık yaptı ve ölene kadar da bu görevde kaldı. Döneminde beğenilen şiirleri gazelleri olup bu türle başarıya kavuşmuştur. Ayrıca Nâbî, Neşâtî, Nâili gibi şâirlerin de övgülerini alabilmeyi başarmış bir şâirdir. Şâirliğinin yanı sıra hattat ve bestekâr olan Bahâyî, devrinin Sebk-i Hindi üslubunun etkisinde eserlerini vermiştir. Dîvânında âşıkâne konuları benimseyen Bahâyî, tevhit, naat, münacat gibi türlere yer vermemiştir.

Bâkî (1526-1600)[7]**:** Asıl adı Abdülbâki olan şâir, İstanbul'da doğmuştur. Babası Fatih Cami müezzinlerinden Mehmet Efendi'dir. Bâkî gençliğinin ilk yıllarında serrâclık denilen camideki kandillerin yakılması ve onların bakımını yapmakla görevli olarak mesleğini icra etmekteydi. Okuma arzusu ve öğrenme merakı ile medreselerden dersler almaya başladı ve ileride çeşitli âlim, şâir olacak arkadaşlar edindi. Eğitimini devam ettirirken çeşitli şâirlerle tanışıp kendisi de şiirler yazmaya ve nazireler yazmaya

---

[4] Mecmuâda şiirleri bulunan ancak kimliğini tam olarak tespit edemediğimiz şâirler şunlardır: Ârif, İshak, Kâzım, Neslî, Rahmî, Sâ'ib, Say'î, Tâ'ib, Yümnî, Ziyâ.
[5] Şâir hakkında detaylı bilgi için **Tezkire-i Şu'ârâ-yı Mevleviyye**: İnceleme-metin/Esrar Dede; haz: İlhan Genç; inceleyen: Müjgan Cunbur, Ankara, AYK Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, 2000, s.343-347.
[6] Detaylı bilgi için bkz. Yrd. Doç. Dr. Süleyman Uludağ, "Bahâyî Mehmed Efendi" **TEİS.** http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=572 (E.T.:25.01.2020).
[7] Detaylı bilgi için bkz. Mehmed Çavuşoğlu, "Bâkî", **DİA**, C.4, İstanbul 1991, s.537-540.

başladı. Zâtî'nin remilci dükkânına sık sık gider ve şiirlerini ona okur, şiiri hakkında bilgisini alırdı. Bu sayede şiirlerinde başarısı ilerleme kaydetmeye başlamıştı. Bâki, hocasına sünbül redifli kasidesini sunmuş ve şiir dünyasında kendisinden söz ettirmeye başlamış oldu. Yine sunmuş olduğu bir kaside sayesinde medresedeki hayatının yerine Süleymaniye Külliyesinde bina emini olarak çalışmaya başladı. Ardından Ebusuud Efendi'ye bir kaside sunarak saraylılarının yakınına gelmiş oldu. Devrinin padişahı Kanunî Sultan Süleyman da şiir yazıyor ve tanzir etmesi için Bâkî'ye gönderiyordu. Aralarındaki şiir sohbetleri böylece ilerledi ve dîvânını padişah emriyle tertib etti. Çeşitli yerlerde kazaskerlik, kadılık gibi görevlerini yaptıktan sonra çok istediği şeyhülislamlık görevine gelemeden vefat etmiştir. Bâkî, Sultanu'ş-şuâra unvanına layık görülüp aşkın canlılığını şiirlerinde yansıtmış, dil kusurlarını yok denecek kadar aza indirmiş Dîvân şirininin en parlak yıllarını yaşatmayı başarabilmiştir. Şiirlerinde tasavvufi izler yok denecek kadar az olup âşıkâne üslubu benimsemiştir. Tabiata açık, ahenkli diliyle Dîvân şiirinin öncü isimlerinden olmuştur. Eserleri: *Dîvân, Fezâilü'l-Cihâd, Meâlimü'l-Yakîn fî Sîreti Seyyidi'l-Müreselîn, Fezâil-i Mekke'dir*.

Behiştî (?-1571-1572)[8]: Asıl adı Ramazan olan Behiştî'nin babası Vizeli Abdülmuhsin olup hayatı hakkındaki bilgiler azdır. 907 yılında doğup 972 yılında öldüğü belirtilen şâir İstanbul'a gelmiştir. İstanbul'da medrese eğitimini eserlerinden anlaşıldığı şekilde Merhaba Efendi'den almıştır. Halvetî halifesi olarak Çorlu'da imam hatiplik-vâizlik görevlerini icra etmiştir. Ayrıca evinde de öğrencilere dersler veren Behiştî, istediği mânâda şiirler yazabilen, icat sahibi, güzel edalı nazımlar yazabilen şâir olarak vasıflandırılmıştır. Vâiz olması sebebiyle nasihat dolu, halka yön veren, etki sahibi edebî kişiliğe sahiptir. Hayatı boyunca Çorlu'da bulunan Behiştî, görevini öldüğü1571-1572 tarihine kadar devam ettirmiştir (Aydemir, 2000: 1-225).

Emrî (?-1575)[9]: Edirneli olan Emrî'nin ailesi hakkında pek fazla bilgi bulunmamakla beraber nerede, nasıl eğitim aldığıyla ilgili de pek fazla bilgi bulunmamaktadır. Eğitim hayatıyla ilgili Sehi Bey tezkiresine ilim hayatından ayrıldığı, devam etmediği belirtilmiştir. İnziva halinde yaşamayı seven, aza kanat getiren karaktere sahip olduğu

[8] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Yaşar Aydemir, "Behiştî" **TEİS.** http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=959 (E.T.: 25.01.2020).
[9] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Yekta Saraç, "Emrî", **DİA**,C.11, İstanbul, 1995, s.164.

belirtilen Emrî, devlet kademesinde yer almak istemedi gibi devlet büyükleri için de şiir yazmamayı tercih etmiştir. Emrî, çağının şâirleri arasında ince hayal gücüne sahip, kullanılmamış mazmunları denemeyi seven, kelimelerin farklı anlamlarını tercih eden edebî yöne sahiptir. Muamma yazmayı seven Emrî bu yönüyle şiirlerinin anlaşılamamasına da sebep vermiştir. Böylelikle güçlü hayal dünyasının bulunup ince manalara gelen şiirler yazmasının yanında anlaşılamaz şiirler de yazmasıyla eleştirilere de maruz kalmıştır. Edebî açıdan onu diğer şâirlerden ayıran bir başka özelliği ise tarih düşürme sanatındaki ustalığıdır. Ancak yine muamma yazıp da anlaşılma sorunu tarihlerinde de mevcut olup eleştirilen konudur.

Fehîm-i Kadîm (?-1647)[10]: Asıl adı Mustafa olan Fehîm, aslen Halepli olup unculuk veya kurabiyecilik yapmaktadır. Bu sebeple uncuzâde olarak tanınmıştır. Ailesinden öğrendiği düşünülen Arapçasının yanı sıra Farsçayı da iyi bilen Fehîm, Örfî-Şirâzî'nin dîvânını istinsah etmiştir. Kudüs, Mekke, Medine, Mısır ve Edirne'de kâtiplik yapmıştır. Sebk-i Hindî akımının söyleyişlerini şiire sokmasının yanı sıra kendine has üslûbunu günlük olayları şiire sokabilmiş bir şâirdir. Şiirlerinde Sebk-i Hindî akımının özelliği olan mânâ sanatlarına ağırlık vermeyi tercih ederek fazla söz söylemek yerine az sözle çok şey anlatma ve anlamın derinleşmesini sağlamak amacını gütmüştür. *Dîvân*ı, *Şehrengiz*i, *Bahr-i Tavil'i*, *Tercüme-i Letâif-i Kümmelin* ve *Durûb-ı Emsâl-i Türkî* eserleri bulunan Fehîm, Sebk-i Hindî üslubunu benimsemesiyle önemli şâirlerdendir.

Fevrî (?-1571) [11]: Arnavutluk'ta doğan şâir, Hıristiyan Hırvat asıllı bir aileye mensup olup küçük yaşlarda İstanbul'a getirilmiştir. Kendisinin anlatmış olduğu üzere küçük yaşlarda rüyasında Muhyiddin İbn Arâbi'yi rüyasında görmesi üzerine Müslüman olmuştur. Çeşitli paşaların himayesinde buluna Fevrî, asıl şöhretini Rumeli Beylerbeyi Lütfî Paşa'ya takdim ettiği *Susen Kaside'si* ile elde etmiştir. Fevrî, devrin önemli ilim yerlerinde eğitim almış, mülazım olarak atandığı sırada atanma görevindeki aksama nedeniyle eğitim sistemindeki aksaklıkları şikâyet niteliğinde olan manzum

[10] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Tahir Üzgör, "Fehim-i Kadîm", **DİA**, C.12, İstanbul, 1995, s.295-296.
[11] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Mehmet Kalpaklı "Fevrî", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed (E.T.23.04.2020).

şikâyetname eseri de önemli yere sahiptir. Görevinde Şam Kadılığı ve Şam'da müderrislik görevlerine kadar da gelen şâir pek çok tezkirede Osmanlıca'yı, dilin inceliklerini çok çabuk öğrendiğini ve nu sebeple de bu mahlasa sahip olduğunu belirtirler. Atasözlerini kullanmada Necâtî'den sonra onun gelebilecek kadar iyi olduğu söylenmektedir. Beyit sayısı 3000'i bulan kasidesi, 710 gazeli bulunan Fevrî, sanatlı söyleyişe de sahip olup hacimli bir dîvâna sahiptir.

Fuzûlî (1483-1556)[12]**:** Pek çok kaynakta Bağdatlı olduğu söylenilen Fuzûlî'nin Kerbela, Necef, Hille ve Kerküklü olabileceğini belirten işaretler de vardır. Arapça ve Farsçaya anadili kadar hâkim olan Fuzûlî, Türkmenlerin Bayat boyuna mensuptur. Buna karşın Arapça ve Farsça dîvân yazabilecek kadar diğer dillerin kıvrak söyleyişlerine de hâkimdir. Eğitim süreci hakkındaki bilgiler tam olarak net olmasa da iyi bir eğitim ve mistik düşünce tarzına hâkim olduğu eserlerinden anlaşılmaktadır. Siyasal olarak karışıklıklar arasında çocukluk ve gençlik yıllarını yaşayan Fuzûlî, devrinin çeşitli devlet büyüklerine eserler sunmayı başarabilmiştir. Bunlardan bazıları ilk kasidesini sunduğu Akkoyunlu Elvend Bey, Safevilerin Bağdat valisi İbrahim Han Musullu, Bağdatı fetheden Kanunî Sultan Süleyman gibi isimlerdir. Bu fetih sırasında Fuzûlî, Bağdat'a gelen Osmanlı devrinin önemli şâirlerinden Hayâlî Bey ve Taşlıcalı Yahya ile tanışmıştır. Onların teşvikiyle de Leylâ ve Mecnûn mesnevisini kaleme aldığını ve bu tanışmadan memnuniyet duyduğunu eserinin önsözünde dile getirmiştir. Bağdat veya Necef civarlarında türbedarlık yapan Fuzûlî muhtemelen veba salgını sebebiyle 1556'da hayatını kaybetmiş ve bu topraklardan ayrı kalmak istememiş ve Hz. Hüseyin'in türbesi yakınlarına gömülmüştür.

Hayâlî Bey (1499?-1557)[13]**:** Asıl adı Mehmed olan şâirin geç evlendiği gerekçesiyle lakabı Bekâr Memi'dir. Devrinde önemli ilim durağı sayılan Vardar Yenicesinde doğmuş olan şâir, iyi bir eğitim almamasına karşın çeşitli tarikatlerde müritlik yapmıştır. Yenice, 16. yüzyılın sonlarına kadar önemli bir kültür merkezi olmasıyla

---

[12] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Muhsin Macit, "Fuzûlî", **TEİS.** http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=624 (E.T. 13.02.2020).
[13] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Volkan Karagözlü, "Hayâlî", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayali-bey-hayali-mehmed-hayali (E.T.15.04.2020).

beraber tasavvuf konusunda da seçkin bir yere sahip olmasıyla şâirin gelişiminde önemli yere sahip olmuştur. Ondört yaşlarında iken dikkat çeken şâir, medrese eğitimini tam almadığı bilinse de Bostan ve Gülistan gibi klasik eserleri okumuş ve eserlerinden söz ettirmeyi başarmış bir şâirdir. Kanunî'nin nedimliği ve musahipliği görevine ise önce defterdar İskender Çelebi'nin, sonra ise sadrazam İbrahim Paşa'nın dikkatini çekmesi sayesinde gelebilmiştir. Gazelleri yüzyıllar boyunca tanzir edilmiş kalıcılığı yakalayabilmiş bir şâir olan Hayâlî'nin tek eseri *Dîvân*ıdır.

Hüdâyî-i Kadîm (?-1584)[14]**:** 16. yüzyılın ilk çeyreğinde doğduğu tahmin edilen Hüdâyî'nin asıl adı Mustafa'dır. Muhtemelen mahlaslarının karışmaması için Aziz Mahmut Hüdâyî'den ayırmak amacıyla Hüdâyî-i Kadîm denilmiştir. Farsça bilgisine sahip şâirin musiki konusunda bilgisi ve şöhreti bulunduğundan iyi bir eğitim almış olabileceğini söyleyebiliriz. Sesinin güzel olması sebebiyle Haseki Hürrem Sultan Camisinde müezzinlik yapmıştır. Tek eseri *Dîvân*'ıdır (Kaçalin, Tanyeri, 2004).

İsmetî (1611-1665)[15]**:** İsmetî Mehmed Çelebi olarak anılan şâirin İstanbul'da doğduğu tahmin edilmektedir. Köklü bir aileye mensup İsmetî, çeşitli âlimlerden ders almış ve kendisi de ders vermeye başlayacak olgunluğa erişmiştir. Uzun yıllar müderrislik, kazaskerlik ve kadılık görevlerinde bulunmuş olsa da bazı cahil kimselerin üstünlük taslamasından sıkılıp istifa etmiş ve Mevlevîliğe intisap etmiştir. Ardından Şeyhülislam görevine Zekeriyyazade Yahya getirilince tekrardan Zekeriya Efendi, Siyavuş Paşa, Sahn, Kalenderhane, Valide Sultan medreselerinde 1627-38 yıllarında müderrislik görevlerinde bulundu. Karakter yapısı olarak kibar, hoş tabiatlı, kimseyi incitmeyen niteliklere sahipti. Gelmiş olduğu yüksek dereceli rütbelerden kibre kapılmamış, huyunu bozmamıştır. Pek fazla şiir söylememiş olmasına rağmen devrinin önemli şâirlerinden olmayı başarabilmiştir. Şeyhülislam Yahyâ, Neşatî gibi ünlü şâirlere de nazireler yazmış şâirin *Dîvânçe*si mevcuttur.

---

[14] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Hakan Yekbaş, "Hüdâyî", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hudayii-kadim-mustafa (E.T.29.04.2020).
[15] Detaylı bilgi için bkz. Mustafa Kılıç, "İsmetî", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ismeti-mehmed-ismeti-celebi-mdbir (E.T.15.04.2020).

İzzet Ali Paşa (?-1734)[16]**:** Asıl adı Ali'dir. Babası 3. Ahmed devrinin paşalarına defterdarlık yapmış Damad Mehmed Paşa'dır. Kendisi de hat sanatında mahareti sayesinde devrindeki paşaların defterdarlarına mektupçuluk yapmıştır. Defterdarlık görevinde iken Patrona Halil İsyanı baş gösterdi ve görevinden çekilmesi için zorlamalara maruz kalsa da görevinden çekilmeyip isyanın bastırılmasında da rol oynaması üzerine kendisine defterdarlık uhdesinde kalması kaydıyla vezir olarak atandı. Üç tuğ ile sadaret kaymakamı oldu ve ardından Anadolu valiliğiyle Revan'a tayin olduktan sonra Revân seraskeri oldu ancak burada 1734 yılında vefat etti. Eserleri *Dîvân, Tarih-i Aynî'den Mütercem Bir Parça* ve *Nigarnâme*'sidir.

Kelîm (?-1738):[17]Eyüp'te doğan şâir, Matbah Emîni Ahmed Efendi'nin oğludur. Eyüplü Seyyit Kelîm olarak nam kazanmıştır. Anber Gazi, Abdurrahman Paşa, Tevkî'i Cafer Çelebi, Mülakkab Ahmed Paşa ve Süleymaniye Abdüsselam Medreselerinde görevlerde bulunmuştur. Hoş sohbetli, gönül ehli olarak şâirliği nitelendirilen Kelîm, Veziriazam İbrahim Paşa'ya Avusturya ile sulh yapması sebebiyle *Bahariyye Kasidesi'*ni sunmuş ve dikkat çekebilmeyi başarmıştır. Farsça şiirler de yazan Kelîm, kaynakların bazısına göre 1738, bazısına göre ise 1740 yılında vefat etmiştir. Elimizde dîvânı bulunmamakla beraber pek çok tezkirede hakkında bilgi ve eserlerinden örnek şiirler mevcuttur.

Kemal Paşazâde/İbn Kemâl (1469-1534):[18] Dedesi Kemal Paşa sebebiyle Kemâl Paşazâde veya İbn Kemâl diye anılan Kemal Paşazâde, insanların ve cinlerin müftüsü (müfti's-sakaleyn) ve Anadolu ve Rumeli'nin İbn-i Sinâsı olarak ün kazanmıştır. Devrinin şeyhülislamlığını yapan Kemal Paşazâde, ilk eğitimini babasının görevi sebebiyle Tokat ve Amasya'da almıştır. Aileden resmî görevlerde bulunan nesle sahip Kemâl Paşazâde, orduda askerlik görevinde de bulunmuştur. Bu görevinden ayrıldıktan sonra kendisini ilme veren Kemal Paşazâde, Farsça, Arapça bilmesinin yanı sıra dinî

---

[16] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Yunus Kaplan, "İzzet Ali Paşa", **TEİS**. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/izzet-ali-pasa (E.T.29.04.2020).
[17] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Yunus Kaplan, "Kelîm", **TEİS**. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kelim-seyyid-kelim-efendi (E.T.23.04.2020).
[18] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Prof. Dr. Yekta Saraç, "İbn Kemâl", **TEİS**. http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6798 (E.T.25.01.2020).

ilimlere sahip olmak için çeşitli hocalardan dersler almıştır. Bu eğitiminden sonra Balkanların çeşitli bölgelerinde, Edirne'de, İstanbul Sahn-ı Semân Medresesinde müderrislik yapmış ve sonrasında Edirne kadılığı görevine getirilmiştir. 1516 yılında da Anadolu Kazaskeri olarak tayin edilmiştir. Sultan Bayezid, Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman devirlerinde yaşayan şeyhülislam onların teveccühünü kazanmasının yanı sıra Ebussuud gibi önemli isimlerin de yetişmesinde rol oynamıştır. Dîvân sahibi olmasının yanı sıra fıkıh alanında, felsefe alanında, tarih alanında önemli eserler de vermiştir (Naci, 1995:311-312).

Musîb (?-1168)[19]: Akdenizin Kıbrıs adasında Lefkoşa kazasında doğan Musîb Mehmed Efendi adıyla tanınan, şiirleri şâirler arasında hoş söylenişli olarak değerlendirilen şâir hakkında fazla bilgi bulunmamaktadır. 1168 senesinde Karaferya kazasında vefat etmiştir. Safiye Sultan ve Pir Mustafa Paşa için çeşme tarihi de yazmış bir şâirdir(Erdem, 1994: 268-269).

Sâhib (1674-1749)[20]: Mehmed Sâhib Efendinin babası yeniçeri ağalarından Pirî Ağa'dır. Bu sebeple Pirizâde adıyla tanınmıştır. Küçüklüğünden itibaren çeşitli şeyhler, müderrisler ve şeyhülislamlardan dersler alarak yetişmiştir. Sonraları ise kendisi İbrahim Ağa Medresesinde, Hafız Paşa, Koca Mustafa Paşa gibi Medreselerde müderrislik yapmıştır. Selanik kadılığı, Bursa kadılığı, Anadolu kazaskerliği ve Rumeli kazaskerliği gibi görevlerini icra eden Sâhib, 1742'de ise şeyhülislamlık makamına getirildi ve ölene dek bu görevinde kaldı. Ölmesine yakın bir zamanda hac ibadetini yerine getirmek üzereyken bu görevinden ayrılarak hac dönüşünde Üsküdar'da bulundu ve burada 1749 yılında vefat etti.

Râmi Mehmed Paşa (1654-1707)[21]: Asıl adı Mehmed'dir. İlköğretimini aldıktan sonra Reisülküttaplık kalemine devam etmiştir. Zekâ ve kabiliyetiyle nazım ve nesirlerini kaleme aldı. Şâir Nâbî ile tanışıp Musahib Mustafa Paşa'nın masraf kâtipliğini yaptı. 1696'da reisülküttaplığa atandı. Karlofça anlaşmasını yürütüp başarısı ile ilk önce

---

[19] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Sadık Erdem, Râmiz ve Âdâb-ı Zürefâsı, s.268-269, AKM, Ankara, 1994.
[20] Detaylı bilgi için bkz. İbrahim Halil Tuğluk, "Sâhib", **TEİS.** http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4755 (E.T.13.02.2020).
[21] Detaylı bilgi için bkz. Recep Ahıshalı, "Râmi Mehmed Paşa", **DİA**, C.34, İstanbul, 2007, s.449-451.

vezirlik sonra ise sadrazamlık görevlerine getirildi. Islahat hareketleri çevrede hoş karşılanmadı ve II. Mustafa'nın tahttan indirilmesiyle sonuçlanan Edirne Vakası isyancılarından saklanmak zorunda kaldı.(1703) Damat Hüseyin Paşa'nın sadarete getirilmesiyle Kıbrıs ve Mısır valiliği yaptı. Halktan şikâyet üzerine ise idam edildi. Çağının önemli şâirlerinden olsa da devamlılığı olamamıştır (Osmanlı Şâirleri, C.3, s.658).

Mezâkî (?-1676):[22] Asıl adı Süleyman'dır. Kaynaklar Bosna Hersek'te doğduğu ve oradan gençliğinde İstanbul'a gelerek Enderun'a girdiğini belirtmektedir. Sarayda çeşitli ilimler öğrenen Mezâkî, kimyaya da merak salmış ve bazı kişilerce merakı yadırganmıştır. Sonraları Enderun'dan ayrılıp sipahi olarak görev almıştır. Mısır valiliği yapan bir akrabası yanında kâtiplik yapmış ve bazı sebeplerden oradan ayrılarak şiir sohbetlerinde bulunmuş, çeşitli şiir meclislerine girmiştir. Şiir meclislerinde dostları arasında tezkire sahibi Güftî, Vecdî, Fehîm-i Kadîm, Neşâtî gibi ünlü isimler bulunmaktadır. Kaynaklarda belirtilen tek eseri *Dîvân*'ıdır.

Münîf (?-1743)[23]**:**Antakya'da doğmuş olan şâirin asıl adı Mustafa'dır. BabasıAntakya'da yetişmiş âlimlerden Mehmed Efendi'dir. Hüsn-i Hat öğrenen Münîf, İstanbul'a gelmiştir. Orada Râşid Efendi ile dostluk kurdu ve Râşid Efendi'nin elçilik göreviyle Isfahan'a gönderilmesinde yanında bulundu. Geri döndükten sonra Kaptan Mehmet Paşa'nın vasfıyla sunduğu kasidenin beğenilmesi üzerine kendisine mülâzemet verildi. Veziriazam İbrahim Paşa'ya sunduğu kaside karşılığında kadılık gibi görevlere ilk başta getirilmiş olsa bile görevine gitmeden görevi iptal edildi. Kısa süreli, ruznamçecilik, kâtiplik, maliyecilik gibi görevlerde bulunsa da azillerle sonuçlanan meslek hayatı olmuştur. Hekimbaşızâde Ali Paşa'nın ikinci kez vezarete gelmesi üzerine tekrardan maliye kâtipliğine getirildi. Ancak hâmisinin vefatı üzerine derin üzüntü duydu ve*"sensüz"*redifli bir şiir de onun için yazdı. Görevinden azledilmesi üzerine inziva hayatına çekilip genç yaşta vefat etti.

---

[22] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Neslihan İlknur Keskin, "Mezâkî", **TEİS**. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mezaki-suleyman (E.T.23.04.2020).
[23] Detaylı bilgi için bkz. Beyhan Kesik, "Münîf", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/munif-antaki-antakyali-munif-mustafa (E.T.23.04.2020).

Nâbî (1642-1712)[24]**:** Asıl adı Yusuf olan şâir Urfa'da doğmuş ve 22-23 yaşlarında İstanbul'a gelene kadar orada bulunmuştur. Büyük dedesi Şeyh Ahmed-i Nakşibendî'dir. Nerede, nasıl, ne düzeyde eğitim aldığı bilinmeyen şâirin İstanbul'a kâtiplik yeteneği vesilesiyle gittiği göz önüne alındığında iyi bir eğitim almış olabileceği anlaşılmaktadır. Urfa'da mutasarrıfın dikkatini çekerek daha iyi şartlar ve eğitim için İstanbul'a gönderilmiş ve orada Musâhib Mustafa Paşa'ya intisap ederek uzun yıllar boyunca onun hâmiliğinde yaşamıştır. Musâhib Mustafa Paşa, padişahın damadı olması ve Nâbî'nin de onun dîvân kâtipliğini yapması sebebiyle tanınır ve saraya da yakınlığı sebebiyle ilgi görür. Nâbî, Mustafa Paşa'nın kethüdalık, Kaptan-ı Deryalık gibi görevlerinde yanında bulunmuş o ölünceye dek onun görevinde bulunmuştur. Hâmisinin ölümüyle Halep'e yerleşen Nâbi, Halep Valisi Silahdar İbrahim Paşa'yla tanıştı ve kendisi de şâir olması sebebiyle şiir sohbetlerinde beraber bulundular. Nâbi, bu sayede rahat yaşam sürdü ve şiirlerini toplama işini de bizzat Silahdar İbrahim Paşa üstlendi. Uzunca bir zaman Halep'te yaşayan Nâbî, şiirlerinde de İstanbul özlemini dile getiriyordu ve ısrarlar üzerine de tekrardan İstanbul'a iltifatlar görerek gelmiş oldu. Türkçe ve Arapça *Dîvân, Hayrâbad, Hayrî-nâme, Tuhfetü'l-Haremeyn, Surnâme, Münşeât, Kırk Hadis Tercümesi, Zeyl-i Siyer-i Veysî, Fethnâme-i Kamaniçe* eserleriyle çeşitli eserler bırakmış oldu.

Nahifî (1665-1738)[25]**:** Asıl adı Süleyman olan şâir, İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Küçük yaşta öğrenim hayatına başlayıp nesih, sülüs, talik gibi hat sanatının yazı şekillerinde usta isimlerden dersler alarak ustalaşmıştır. Hattatlık yapmasının yanı sıra memuriyet görevlerini icra edip Mısır'da bulundu. Mevleviliğe intisap eden şâir, İran'da da bulunup çeşitli görevleri yerine getirdi. 3.Ahmed ve Damad İbrahim Paşa'dan yaşlılığında da yardım görmesiyle beraber yarım kalan eseri Mesnevi'nin tercümesinin tamamlanmasında yardımlarını aldı. *Dîvân, Tercüme-i Mesnevi-i Şerif, Mevlidü'n-Nebi, Hicretü'l-Nebi, Hilyetü'l-Envâr, Risâle-i Hızriyye, Nasihatü'l- Vüzerâ* gibi eserler vererek çeşitli alanlara katkıda da bulunmuş bir şâir olan Nahifî, sade dil kullanıp halk söyleyişine yakın açıklığı tercih etmiştir. Yunus Emre ilahilerine benzer manzumeler

[24] Şâir hakkında detaykı bilgi için bkz. Ali Fuat Bilkan, "Nâbî", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi (E.T.15.04.2020).
[25] Detaylı bilgi için bkz. Murat Karavelioğlu, "Nahifî", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahifi-suleyman (E.T.15.04.2020).

yazıp besteler de yapmış olan şâir gerek âlimliği gerekse şâirliği ile önemli yer tutmuştur.

Nâ'ilî-i Kadîm (?-1666)[26]: Şâir hakkında tezkirelerin hemen hepsinde bilgiler kısa olduğundan hakkındaki bilgiler dîvânı vasıtasıyla açığa kavuşturulmuştur. Devrin önemli görev, makam, rütbelerinde bulunmamış olduğundan Paşa gibi kimselerin de yakınında yer almamıştır. Sadece şiiri, sanatıyla kendinden söz ettirmeyi başarmış, hayatında yalnızca şiir olmuş bir şâirdir. Manalı, muktedir şiir söyleme yeteneğiyle irfan sahibi bir şâirdir. Şâirin kasidelerinden yola çıkıldığında hayatı Edirne'de fakirlik içerisinde geçmiştir. Tezkirelerden hareketle fizikî yapısı zayıf, hastalığa meyilli bir bünyeye sahip olduğu belirtilir. Şiirlerinde kendisini hastalıkla ilgili kelimelerde iç içe kullanmıştır. Meylî ve Nihâli gibi şâirleri kendisinin yetiştirmiş olabileceği kaynaklarda ifade edilir. Sebk-i Hindi üslubunun üstadı olarak kabul edilir. Şiirleri bu üslubun özelliğini taşıyan kapalı ve soyut ifadeleri fazlasıyla barındırıp ileriki çağlarda bu üslupla yazan şâirler tarafından geçemeyeceklerini anlamaları üzere en iyisi olarak görülmesine sebep olmuştur. Söylenmemiş sözler, ince anlamlar, farklı tasavvurlar onun şiir dilinin en önemli yanıdır. Haluk İpekten tarafından *Dîvân*ı yayımlanmıştır.

Nazîm (?-1727)[27]: Asıl adı Yahyâ olup önceleri şiirlerini Halîm mahlasıyla yazmıştır. Arzî Dede'nin şeyhliği zamanında Mevlevî tarikatında bulunmuştur. Edirne Mevlevihane'si şeyhlerinden Neşâtî'nin de yanında bulunduğu hakkında görüşler bulunmaktadır. 4. Mehmed devrinde şiir, musiki gibi yetenekleri sayesinde Enderun Mektebine girerek orada Arapça, Farsça öğrenip çeşitli ilimler tahsil etmiştir. Hayatının sonuna kadar bazarbaşılık görevinde bulundu. Bazen eserlerinde fakirliği ve maaşının azlığı sebebiyle bu durumdan şikâyetini dile getirdiği görülmektedir. Bu sebepten dolayı da devlet büyüklerine fazlaca kaside yazmış olan Nâzîm, 4. Mehmed'in yanı sıra 2. Süleyman ve 3. Ahmed devirlerinde onlara da kasideler yazarak devrinin tanınan şâirlerinden olabilmiştir. Dîvânı beş ayrı şekilden müteşekkildir. Tek eseri olan dîvânının üçte ikisini naatların oluşturması sebebiyle Türk Edebiyatında na't-gû sıfatına

[26] Şâir hakkında detalı bilgi için bkz. Özer Şenödeyici, "Nâilî", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nailii-kadim-mustafa (E.T.23.04.2020).
[27] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Nevin Gümüş, "Nâzim", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi (E.T.23.04.2020).

layık görülmüştür. Ayrıca şâirliği Neşâtî tarafından da övülmüştür. Nef'î tesirinde kasideler yazmış olup Fehîm-i Kadîm'e nazireler yazmıştır. Tasavvufi şiirleri de bulunmakla beraber rindane tavır şiirlerinde kendini göstermektedir.

Nedîm (?-1730)[28]**:**Asıl adı Ahmed'dir. Babası Kadı Mehmed Efendi'dir. Küçük yaşlardan itibaren iyi bir eğitim almış, Arapça, Farsça öğrenmiştir. Eğitimini tamamladıktan sonra medreseye müderris olarak atandı. 3. Ahmed döneminde şiirleriyle tanınıp kendinden söz ettirmeye başladı. Nevşehirli Damad İbrahim Paşa'ya sunduğu kasideler sayesinde ihsanını kazandı ve hemen hemen Onun yaptırmış olduğu her eser hakkında şiir yazdı. Bu sayede hayatında hızlı değişimler, ilerlemeler kaydetti. Tercümanlık, mahkeme naipliği, müderrislik gibi görevler yaptı. Devrin en önemli medreselerinden olan Sahn-ı Seman ve Sekban Ali Paşa medreselerinde hocalık yaptı. Lale devrinin ihtişamında yaşayan Nedîm, yine devrin sonu olarak sayılan Patrona Halil İsyanlarında şiirlerini icra etti. Şiirlerinde Nef'î ve Nâbî gibi bir akımın öncüsü olup onlardan farklılığını *Nedîmâne* tarzı oluşturarak ortaya koyabilmiştir. Kendisi de üslup sahibi olduğunu şehrin nüktedanlarının onu mahlasını bilmeden fark edebileceklerini söyleyerek dile getirmiştir. Nedîmâne tarzın en belirgin özelliği olan günlük hayatı yansıtış, konuşma dilinin şiire ustaca eklenişi ve ahenkli söyleyiş şiirlerinin temelini oluşturmuştur. Bu sayede kendinden önce gelen şâirlerden farklı bir tarzla aruzun musikisini yakalayarak öncü olmayı başarmıştır. Daha yaşadığı devirden itibaren şiirleri bestelenmeyi başlamış, günlük hayatın değişimiyle de olsa gerek şiirleri halk arasında sevilerek okunmuştur. *Dîvân, Sahâifü'l-Ahbâr* ve *Aynî Tarihi* eserleridir (Macit, 1994).

Nesîb Dede (1632-1712)[29]**:** Asıl ismi Yusuf'tur. Konyalı Şeyh Ömer'in oğludur. Kendisi de Konya'da dünyaya gelen Nesîb, eğitimini orada tamamladıktan sonra İstanbul'a gelerek çeşitli sadrazamların hocalığını da yapmıştır. Ankara, Şam, Mısır'da görevlerde bulunmuştur. Daha sonra Şeyh Sadrettin Çelebi'nin şeyhliği döneminde davet üzerine Konya'da sertariklik görevine gelmiştir. Ardından Yenikapı Mevlevihane'sine gelmiştir. Şiirleri ârifâne ve hakimânedir. *Dîvânı'*ndan başka *Rişte-i Cevâhir* isimli bir eseri daha bulunmaktadır Bu eser tercüme ve şerh bir eser olmakla

[28] Detaylı bilgi için bkz. Muhsin Macit, "NedÎm", **DİA**, C.31, İstanbul 2006, s.510-513.
[29] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Adem Ceylan, Necip Fazıl Duru, "Nesîb",**TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nesib-yusuf (E.T.24.04.2020).

beraber ayet ve hadisler de eklenerek oluşturulmuştur. Ayrıca içerisinde Mesnevî'den seçme beyit ve açıklamalar da bulunmaktadır. Böylece Nesîb Dede, genel olarak tasavvufî, dinî, içtimâi, yön gösterici olarak eserlerini meydana getirmiş bir şâir olmuştur.

Neylî (1673-1748)[30]**:** İstanbul'da doğan şâir, babası 4. Mehmed devrinin önemli âlimi ve kadısı Mirzâ Mehmed Efendi olması sebebiyle Mirzâ-zâde Ahmed Efendi olarak anılmıştır. Kendisi de 18. yüzyılın irfan ve ilim sahibi şâir olmasının yanı sıra şeyhülislamlık makamında da bulunmuştur. Mekke ve İstanbul kadılık görevlerinde bulunmuş Ahmed Efendi, çeşitli medreselerde müderrislikler yaparak nesillerin yetişmesini sağlamış, faziletli, örnek kişilik olarak gösterilmiş şahsiyete sahiptir. Ayrıca çeşitli yerlerde mevleviyetlerine de atanmış görevini çeşitli yerlerde sürdürmüştür. Arapça haşiye, tasnifat, fıkıh gibi alanlarda altmışa yakın eser verdiği kaynaklarda zikredilmektedir.

Râgıb Paşa (1698-1763)[31]**:** Asıl adı Mehmed'dir. İstanbul'da doğmuştur. Öğrenimi hakkında kesin bilgi bulunmamakla birlikte babasının devlet kademesinde görevli biri olduğu bilinir. Özel yerlerde çeşitli ilimler öğrendi. Farsça bilen Râgıb Paşa, sülüs ve nesih hattı da bilmekteydi. Defterhane görevlileri arasında yer aldı. Cizye muhasebeciliği görevinde de bulunan Râgıb, Osmanlı Rus savaşına katıldı. Ardından devlet çeşitli görevlerinde bulunduktan sonra Sultan 3. Osman devrinde veziriazamlığa getirildi. Askeri alanda düzenlemeleri titizlikle yürüttü, dış ilişkilere fazlaca önem verdi. Şâirliğine, hukuk bilgisi ve zengin nükteleri de ekleyen Râgıb, devrinin hoş sohbet birisi olması sebebiyle olsa gerek çeşitli şâirlerle dostluk kurmuştur. Kültürel açıdan Batı ilimlerine de önem veren Râgıb, çeşitli tercümeler de yapmıştır. *Dîvân*ının yanı sıra ansiklopedik bilgileri içeren eseri, tercümeleri gibi çeşitli eserleri bulunmaktadır.

---

[30] Şâir hakkında detalı bilgi için bkz. Adnan Uzun, "Neylî", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neyli-mirzazade-ahmed-efendi (E.T. 15.04.2020).
[31] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Beyhan Kesik, "Koca Ragıb Paşa", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/koca-ragib-pasa (E.T.24.04.2020).

Rahmî (Kırımlı) (?-1752)[32]: Mustafa Rahmî asıl adı olup Kırımlı olması sebebiyle Kırımlı Rahmî olarak tanınmıştır. Vezir İbrahim Paşa'nın oğluna mühürdarlık vazifesinde bulunmuştur. Ardından tersane kâtibi olmuş, İran seferi sırasında mektupçu olarak sefere gitmiştir. Oradayken yerlerin uzaklık bilgisi ve coğrafi yerler hakkında çeşitli bilgiler verdiği *Sefâretnâme-i İrânî* adlı eserini yazmıştır. Bu eseri ile vakanüvis olarak da anılmıştır. İstanbul'a döndüğünde yine tersanede kâtip olarak çalışmış ve bu görevinde iken vefat etmiştir. Tarih düşürme sanatında usta, bilgi ve irfan sahibi kişiliğe sahip şâirin bir de *Dîvân*'ı vardır (Elmas, 1997).

Râsih (?-1731)[33]: Asıl adı Ahmed olan şâir, Balıkesirli Ahmed Rasih olarak tanınmıştır. Evliliğinin Paşa kızı olması sebebiyle, Sinan Paşa-zâde Râsih olarak da tanınmıştır. Çeşitli devlet görevlerinde bulunan Râsih, 1706 yılında tekrardan Balıkesir'e döndü ve Zağnos Paşa'nın vakıflarında mütevellilik görevinde toplamda 38 yıl boyunca bulunmuş oldu. Ve orada ömrünü 1731 senesinde tamamladı. Mezarı Zağnos Paşa Cami aile kabristanındadır. Asıl ununu ise ütüne redifi gazeliyle elde etmiş olup şiiri pek çok kez tanzir edilmeye layık görülmüştür. Bu şiiriyle Nedîm, Necâtî, Bâkî gibi üstadların şiirlerine yapılan nazireleri bile geride bırakarak şiiri çok defa kere tanzir edilmiştir. Hem yönetici hem de ilim sınıfına mensup olan Râsih, çeşitli alanlarda pek çok eserler de vermiştir. Bunlar, *Dîvân, Falü's-sa'âde, Vasf-ı Ashab-ı Kehf ve Rakîm, Bürûcu'n-Nücûm, Bulgatü'z-Zürefâ, Bulgatü'l-Ahbâb, Hülâsa-i Bulgatü'l-Ahbâbî* ve *Nevâ, Lugatü'l-Ahbâb'dır.*

Râşid (1669-1735)[34]: Mehmed Râşid olarak tanınan Râşid Efendi, İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Babası devrinin saygın âlimlerinden kadılık görevinde de bulunmuş Malatyalı Mustafa Efendi'dir. Çeşitli medreselerde müderrislik görevlerinde bulunduktan sonra uzun süre boyunca boş kalan resmî vakanüvislik görevine uygun görülerek gelmeyi başardı. Şehit Ali Paşa ile Mora ve Varadin seferlerine katılarak görevini icra etti. Ardından Şehit Ali Paşa'nın vefatı üzerine sadrazamlığa Nevşehirli Damat İbrahim Paşa

---

[32] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. İsmail Hakkı Aksoyak, "Rahmî", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-mustafa-rahmi-efendi (E.T. 06.05.2020).
[33] Detaylı bilgi için bkz. Engin Selçuk, "Râsih", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-balikesirli-rasih-ahmed-bey (E.T.24.04.2020).
[34] Şâir hakkında detalı bilgi için bkz. Halit Biltekin, "Râşid", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasid-mehmed-rasid-efendi-mdbir (E.T.27.04.2020).

getirildi ve Râşid, onun yakınında bulunarak çeşitli ihsanlara nail oldu. Elçilik görevinde de bulunan Râşid, İstanbul kadılığı da yapmıştır. Ardından Patrona Halil İsyanı'nın baş göstermesiyle sürgünlere gönderildi ve hayatını kaybetti. *Dîvân, Tarih-i Râşid, Sıhhat Âbâd, Münşeat, Fetihnameler ve Vakfiyeler* isimli eserleri mevcuttur (Biltekin, 1993).

Rûhî (Bağdatlı) (1534-1606)[35]: Asıl adı Osman'dır. Babası Kanunî Sultan Süleyman zamanında, onun ordularıyla Bağdat'a yerleşen Rumelili bir sipahi olduğu, Rûhî'nin de Bağdat'ta doğması sebebiyle Bağdatlı Ruhî olarak tanındığı belirtilir. Kendisi de bir dönem baba mesleği olarak askerlik yapan Rûhî, kendi mizacı sebebiyle kendine uygun bir ortam aramak ve orada yaşamak amacıyla çeşitli yerleri gezmiş ancak öyle bir yer bulamadığı belirtmiştir. Dolaştığı sıralarda şâirlik yeteneğini daha fazla keşfeden Rûhî, sosyal, toplumsal pek çok olayla karşılaşmış ve şiirlerine bu durum eleştiri olarak yansımıştır. Şâir, devlet büyüklerine hizmet etmek, faydalı işlerde bulunmak amacıyla Şam, Dımaşk, Erzurum, Necef gibi şehirlerde bulunmuş ancak istediği ortamı bulamamıştır. Gittiği yerlerdeki görevlilerin, rüşvetçilik, yolsuzluk ve riyakârlık yapmaları sebebiyle gözünden düşmüş ve başka yerlere gitme isteği sıkça tekrarlanmıştır. Tasavvufî üslupla şiirini zenginleştiren şâir, kalenderî bir mizaçla şiirlerini yazmıştır. Şiirlerinde gönül ehli biri olduğu anlaşılan Rûhî, samimi, gösterişten uzak, canlılığa önem vererek iğneleyici üslubu şiirlerine yedirmeyi başarabilmiş ve adından yüzyıllarca söz ettirmeyi başarabilmiştir. *Külliyat-ı Eş'ar-ı Rûhî-i Bağdadî* adıyla basılan dîvânı bulunmaktadır.

Rüşdî (?-?17.yy)[36]:Şâir hakkında verilen bilgiler pek az olup Edirneli ve asıl adının Ahmed olduğu kaynaklarda ortaktır. Ceride Nazırlığı yaptığı belirtilen şâir, Hacı Ahmed adıyla tanınmıştır. Rüşdî Mehmed isminde biri ile karıştırılıp yüzyılları farklı olsa da aynı kişi olarak ele alındığı görülse de üzerinde yeterli çalışmalar yapılmış,iki farklı kişi olduğu yapılan çalışmalarda görülmüştür[37]. Biz bu sebepten ötürü ölüm tarihini 17. yüzyıl olarak vermeyi daha uygun bulduk. Köprülü Mehmed Paşa'nın

[35] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Coşkun Ak, "Bağdatlı Ruhî", **DİA**, C.35, İstanbul 2008, s.205-206.
[36] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. İsmail Hakkı Aksoyak, "Rüşdî", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rusdi-ahmed-efendi (E.T.27.04.2020).
[37] Melike Tunadurur, Edirneli Ahmed Rüşdî Dîvânı, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2012.

vefatından Sultan 4. Mehmed'in Kamaniçe Kalesi'nin fethine, Kara Mustafa Paşa'nın yapmış olduğu seferden 2. Ahmed'in şehzadelerinin doğumuna tarih düşmesi sebebiyle 17. yüzyılda yaşamış olma ihtimali daha da kuvvetlenmiştir. Şâirliğinde Neşâtî'den feyz aldığını onun vefatına düşmüş olduğu tarihlerden anlayabiliriz. Tarih söyleme başarısı sebebiyle çeşitli tezkirecilerden yükseklerde uçan hüma kuşu olarak övgülere layık olabilmeyi başarabilmiş bir şâirdir (Tunadurur, 2012).

Sadîk (1691-1752)[38]: Asıl adı Yahya'dır. İstanbul'da doğan şâirin babası Ayasofya Camii vaizi Fazıl Süleyman Efendi'dir. İlk eğitimini babasının yanında gören Sadîk, devrin önemli âlimlerinden Seyyid Feyzullah Efendi ve Şeyhülislam Paşmakçızade Ali Efendi'den dersler almıştır. Eğitimini tamamladıktan sonra çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. Görevini 20 yıl kadar sürdürüp ardından Edirne ve Mekke kadılıkları görevinde bulunmuştur. 61 yaşındayken Mekke kadılığı sırasında vefat edip oraya defnedilmiştir. Âlimliği ve sanatkârlığı övülen Sadîk'ın tek eseri *Dîvân*'ıdır. Çeşitli nazım şekillleriyle kaleme alınan dîvânında 236 şiiri bulunmaktadır. Dîvânı Süleyman Eroğlu tarafından Yüksek Lisans tezi olarak çalışılmıştır (Eroğlu, 1998).

Sâmî (?-1734)[39]: Babası Arpaemini Osman sebebiyle Arpaeminizâde Sâmî olarak tanınmıştır. Eğitimi hakkındaki bilgiler nerede, kim tarafından aldığı bilinmemekle beraber kâtiplik mesleğini icra etmiş ve bu sahada ilerlemek için sülüs, nesih, talik gibi hatları hocalarından icazet alarak icra etmiştir. Bilinen ilk resmi görevinin ıstabl-ı âmire-i evvel ambarında ikinci kâtip olduğu bilinmektedir. Daha sonra ise baş muhasebeci olarak görev almıştır. Şehreminliği, ruznâmçecilik, piyade mukabeleciliği, arpaeminliği ve vakanüvislik görevlerinde bulunan Sâmî'nin son görevi ise maliye tezkireciliği olmuştur. Ancak Sâmî, vakanüvislik mesleğinden daha çok şâirliği ile tanınabilmeyi başarabilmiştir. Şiirlerinden musiki terimlerini kullanmasından musiki ile ilgilendiği, tasavvufi terimleri kullanmasından Mevlevîliğe intisap etmiş olduğu anlaşılan şâir, Nâbî'nin etkisinde şiirler yazmıştır. O da Nâbî gibi hikemî, düşündürücü, ders verici üslupla şiirlerini yazmış ve mahalli unsurlara yer vermemeyi tercih etmiştir.

---

[38] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Süleyman Eroğlu, "Sadîk", **TEİS**. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sadik-yahya-efendi (E.T.27.04.2020).

[39] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Fatma Sabiha Kutlar, "Mustafa Sami Bey", **DİA,** C.31, İstanbul 2006, s.354-356.

Ayrıca Bağdatlı Rûhî'nin Terkib-i Bendine nazire yazacak kadar da etkilenmiştir (Kutlar Oğuz, 2017).

Selîm (Kavsarazâde) (1661-1725)[40]: Babasının Gölpazar veya Beypazarlı olarak belirtilen Bosna mollası Hüseyin Efendi olduğu belirtilen Selîm, Dabbağzâde Mehmed Efendi'den eğitim almıştır. Ardından İstanbul medreselerinde müderrislik yapmıştır. Bir dönem Şeyhülislam Feyzullah Efendi'nin mektupçuluğunu yapmış ancak tekrardan emekli olana kadar müderrislik görevini yapmıştır. Emekli olduktan sonra böylesine bilgili bir kişinin bu kadarıyla bırakılması hoş görülmemiş ve kendisine nişancılık görevi verilmiş ve çeşitli seferlere katılan Selîm'e, Üsküdar'da kadılık görevi verilmiştir. Daha sonra müderrislik, dîvân hocalığı ve sonrasında Galata Kadılığı gibi görevlerde bulunmuştur. Son olarak ise Mekke payesiyle fetva eminliği yapmış ve sağlığının bozulmasıyla hava değişikliği için Kanlıca'ya gönderilmiş ve vefat etmiştir. Çeşitli ilimlere vâkıf olan Selîm, hat sanatını da bilmekte olup üç dille de konuşacak kadar dil eğitimine sahipti. Tezkire yazarları, kendisinden övgüyle bahsetmiş, ilmiyle övgüye mahzar olmuş birisidir.

Selîmî (1667-1720)[41]: Osmanlı Devleti'nin sekizinci padişahı olup babası 2. Bayezid'dir. Babasının Amasya'da sancakbeyliği yaptığı sırada orada dünyaya gelmiştir. Küçük yaşlardan itibaren iyi bir eğitim görüp önemli hocalardan dersler almıştır. Trabzon'da sancak beyliği yapan Selim, Gürcü Krallığı ve Safevi Hanlığına karşı çeşitli mücadeleler yürütmüş ve takdiri henüz şehzade iken kazanmayı başarabilmiştir. Kendisi bu sert mizacı sebebiyle Yavuz lakabını almıştır. Çeşitli yerlerde padişahlığı ile başarılara imza atmış padişahlardandır. Ayrıca Haremeyn'deki Mukaddes Emanetleri de İstanbul'a getirmiştir. Şiire, ilime meraklı olduğu, savaşa giderken bile yanında sandık dolusu kitap taşıdığından, âlimlerle sohbet etmekten hoşlandığından anlaşılmaktadır. Dîvânındaki sohbetlerinde Kemal Paşazâde, Zembilli Ali Efendi gibi devrin önemli isimlerini bulundurur, fikirlerine önem verirdi. Yalnızca *Farsça Dîvân'*a sahip olduğu belirtilse de bazı tezkirelerde kendisine atfedilen Türkçe

[40] Şâir hakkında detalı bilgi için bkz. Yunus Kaplan, "Selîm", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/selim-kavsarazade-mehmed (E.T.28.04.2020).
[41] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Ahmat Tanyıldız, "Selimî", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/selimi-yavuz-sultan-selim-sultan (E.T.29.04.2020).

şiirleri bulunmaktadır. Pek çok tezkireci onun ilim sahibi padişahlardan olduğunu belirtirler.

Sırrî (?-1699):[42] Kaynaklarda Üsküdarlı olduğu belirtilen Sırrî'nin asıl ismi İbrahim Sırrı'dır. Maliye kâtipliği ve ardından tarihçilik ile uğraştığı belirtilir. Sosyal hayata eleştirilerini eserlerinde gösteren Sırrî, hak ettiği yere gelemediğini, başkalarının ise görevlerini hakkıyla yapmamalarından dolayı üzüntü duyarak hicvetmiştir. Çeşitli devlet büyüklerine kasideler yazarak onlardan itibar görmeyi umsa da başarılı olamamış, ömrünün sonuna kadar bu şekilde kendi imkânlarıyla hayatını sürdürmüştür. Bir zaman kendisine mansıp verilmiş ancak onun başına bela olup fayda sağlamadığını dile getirmiş ve bu durumdan yakınmıştır. Tezkireciler, Onun hoş sohbet olmasının yanı sıra nükteli söz söylemeye yatkın, muzip bir tip olduğunu n belirtip Nasreddin Hoca ile aralarında benzerlik olduğunu söyler ve nüktelerinden örnekler de sunmuşlardır. Nef'î, Nâbî, Şehrî, Râmi Mehmed Paşa gibi çağdaşlarına nazireler yazmış olan Sırrî, kısa sözle manalı anlamlar elde etmeyi amaçlamıştır. *Dîvân, Şerhu Medhi'n-Nebî, Târih-i Sultan Mustafa-yı Sânî* eserleri bulunmaktadır.

Tâlib (?-1706)[43]**:** Aslı adı Mehmed'dir. Babasının Diyarbakırlı olması sebebiyle Kürtzade olarak da anılmıştır. Şeyhi 4. Murad tarafından idam ettirilen Şeyh Mahmud Umrevî'ye mensuptu. Onun idam edilmesiyle kendisi Bursa'ya yerleşmiştir. Derslerini tamamlayarak icazet alan Tâlib, müderrislik yapmış ardından Kütahya Kadılığına atanmıştır. Ancak bu görevinden azledilip başka göreve getirilse de Şeyhülislam Başmakcızade'nin ricası üzerine Erzurum Kadısı olarak tekrardan kadılık görevine getirilmiş ve bu görevindeyken de vefat etmiştir. Hikemî tarzda şiirlerini kalan Tâlib, Nâbî ekolünü benimsemiş, atasözlerini kullanmaya özen göstermiş ve nasihat üslubunu kullanmıştır. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ı olmakla beraber kaynaklar Farsça şiirler de yazdığı ve Farsça yazarken Azîm mahlasını kullandığı belirtilir. Melike Erdem, Dîvânını Yüksek Lisans Tezi olarak çalışmıştır (Erdem, 1994).

---

[42] Detaylı bilgi için bkz. Şevkiye Kazan, "Sırrî", **DİA,** C.37, İstanbul 2009, s.129-130.
[43] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. İbrahim Halil Tuğluk"Tâlib", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/talib (E.T.29.04.2020)

Vâsıf (?-1692-1693)[44]: Asıl adı Hüseyin Çelebi olarak belirtilen şâir İstanbul'da doğmuştur. Hakkında pek fazla bilgi olmamakla beraber şiirleri aynı mahlası kullanılan şâirlerle karışmış olmalıdır.

Vehbî (Seyyîd) (?-1736)[45]: Asıl adı Hüseyin olan Seyyîd Vehbî'nin babası İmamzâde Efendinin kethüdâsı Hacı Ahmed'dir. Babasının seyyîdlik soyu sebebiyle önceleri Hüsâmî mahlasını kullanıyordu. Daha sonra ondaki şâirlik yeteneğinin Allah vergisi olup soyu ile ilgili bir durumun olmadığı gerekçesiyle Ahmed Neylî Efendi'nin "*Sendeki bu mevhibe-i mahsustur*", mahlasın Vehbî olsun demesi üzerine şiirlerini Vehbî mahlasıyla yazmıştır. Halep mevleviyetinde ve Hicazda bulunmuştur. 1149 (1730) yılında İstanbul'a dönüşünde ise vefat etmiştir. Vehbî'nin dîvânından başka bir önemli eseri ise Sūr-ı Hümâyunı tasvir eden *Sûrnâme*'sidir. Ayrıca Sultan3.Ahmed'in Bâb-ı Hümâyun dışındaki çeşme için kendisinin de tarih yazması ancak vezninin eksik kalması üzerine Seyyîd Vehbî'nin vezni "*Aç besmeleyle iç suyı Hân Ahmede eyle duâ*" şeklinde tarihi tamamlamasıyla ve sonrasında da Sultan Ahmed'i öven kasidesininin çeşme etrafına nakş edilmesiyle ünlenmiştir (Nâci, 1995: 86-87).

Vecdî (?-1661)[46]: Asıl adı Abdülbâkidir. İyi bir öğrenim gören Vecdî, Dîvân-ı Hümâyun kalemine girdi ve başarısı sebebiyle Vecdî mahlasını almıştır. Köprülü Mehmed Paşa'nın takdirini kazanmış ve beylikçilik makamına kadar gelmiştir. Ancak başarısı ve aldığı iltifatlar Şâmizâde Efendi'yi kıskandırmış ve hükümet aleyhine tavırlar sergileme iddiasıyla öldürtülmüştür. Dîvâni denilen hatla başarı göstermiş olsa da gazel şâiri olarak tanınmıştır. Nâilî-i Kadim gibi şâirler onun şiirlerine nazireler yazmıştır. İnce, zarif gazelleriyle 17. yüzyılın usta şâirlerindendir. Bâkî, Şeyhülislam Yahyâ gibi şâirlerin etkisinin açıkça eserlerinde görüldüğü gazelleriyle, herkesin anlayabileceği şiir diline sahiptir. Vecdî'nin bilinen tek eseri dîvânçe sayılabilecek eseridir (Yanmaz, 1995: 10-13).

---

[44] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. İsmail Hakkı Aksoyak, "Vâsıf", **TEİS**. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vasif-seyyid-huseyin-vasif-celebi (E.T.23.04.2020).
[45] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Hamit Dikmen, "Seyyîd Vehbî", **DİA**. C.37, İstanbul 2009, s.74-75.
[46] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Hakan Yekbaş, "Vecdî Abdülbâki", **TEİS.** http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1900 (E.T.: 25.01.2020).

Vesîm (?-1760)[47]**:** Asıl adı Abbas olan şâir, Arapça, Farsça gibi doğu dillerine hâkim olmasının yanı sıra batı ilimlerine de hâkimdir. Gayreti sayesinde Mekke, Medine ve Mısıra seyahatleri sırasında çeşitli ilimlerle tanışmıştır. İtalyanca, Yunanca, Afrika dilleri ve Latinceyi bilen Vesîm, Türk hekimlerinden eğitim almasının yanı sıra batı hekimlerinden de haberdar olmuştur. Kambur Vesîm lakabıyla anılan Vesîm'in fiziği ile ilgili tek bilgi budur. Alçakgönüllü şahsiyete sahip olduğu ve ilim âşığı olduğu belirtilen Vesîm, ince sanatlar ve ince zevklere de sahiptir. (Tuğluk, 2007: 35-54.)

Yahyâ Bey (Taşlıcalı) (?-1582)[48]**:** Arnavut asıllı olan Yahya Bey, devşirme olup askerliğin birçok mevkiinde bulunup savaşlara katılmış bir şâirdir. Kısa sürede yeniçeri kâtibinin ve devrin şâirlerinin dikkatini çekerek eserleri üne kavuşmuştur. Çağdaşı Hayâlî ile ilk günden itibaren şiirleri hakkında eleştirilere maruz kalmış olsa da Kanunî'nin önem verdiği saraylı şâirlerdendir. Esas ünü ve sürülmesine sebep olan şiiri Şehzade Mustafa'nın haksızlıkla idam edilmesi eleştirisini içeren yergi mersiyesi olmuştur. *Hamse*si, *Edirne Şehrengizi*, *İstanbul Şehrengizi* ve *Dîvân*ı bulunan şâir, ömrünün sonlarında İzvornik yakınlarında bulunup Kanunî'den yeterli ilgi görmediğinden yakınıp gönül kırıklığı yaşamıştır. Son zamanlarında kendisini iyice tasavvufa verip sakin bir hayatla ömrünü tamamlamıştır.

[47] Detaylı bilgi için bkz. İbrahim Halil Tuğluk,"Vesîm", **TEİS.** http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=710 (E.T: 31.01.2020).
[48] Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, "Yahya", **TEİS.** http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yahya-bey-dukaginzade (E.T. 15.04.2020).

1.6. Mecmuânın (36b-88a) MESTAP'a Göre MuhtevaTablosu[49]

Tablo 4: Mecmuânın (36b-88a) MESTAP'a Göre MuhtevaTablosu

Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Mecmuâ-i Eş'âr, No: NEKTY03473.							
Yp. Nr.	**Mahlas**	**Matla' beyti / bendi**	**Makta' beyti / bendi**	**Nazım şekli/ birimi**	**Nazım türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
36b	Nābī	Bu maʿnā ittihād-ı ʿāşıḳ ı maʿ şûḳa şāhiddür Maḥabbetle meveddet lafẓ u maʿnā ʿayn-ı vāḥiddür	Muʿammā-güne bu nāme ṣabādan gelmedür Nābī Zihī ṭarz-ı nevīn kim maʿnī-i şiʿr üzre zāiddür	Gazel/7		---/ .--- / .--- / .---	Başlıksız kayıtlıdır.
36b	Ṣāḥib	Eşer-i sūz-dil ʿuşşaḳdan maʿşuḳa ʿāiddür Sirāc eyle anuŋçün olsa ʿadd ile pervāne vāḥiddür	Bu nev-vādīde pey-revlikde Nābī-i hüner-sence Emīn ol daḫlden Ṣāḥib taʿarruż ġayr-ı vāriddür	Gazel/8		.--- / .--- / .--- / .---	Başlıksız kayıtlıdır.
37a	Vehbī	Dil-i ḫūn-geşteme kār eyledi tīr-i sitemüŋ Ḥayf kim ḳanuma girdi yine şimşīr-i ġamuŋ	Vehbīyā şaḳḳ-ı ʿaṣā imiş olur rāh-nümā İşr-i üstāddan ayırma süḫanda ḳalemüŋ	Gazel/9		..-- / ..-- /.. -- / ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
37a	Vehbī	Düşmiş muḥabbete daḫı nev-res cevān iken Olmuş esīr pādişeh-i ḥüsn ü ān iken	Meftūnı olmuş ol daḫı Vehbī bir āfetüŋ Āşūb-ı dehr ü fitne-i āḫir zemān iken	Gazel/7		--. / -.-. / .--. / -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
37a	Vehbī	Maḥrem olan erbāb-ı kemāle elem-āsā Bīgāne olur ṭabʿı kibāre kerem-āsā	Pürdür ġazelüm bāde-yi mażmūn ile Vehbī Elden ele gezse ne ʿaceb cām-ı Cem-āsā	Gazel/6		--. / .--. / .--. / .--	Başlıksız kayıtlıdır.
37b	Vehbī	Ġarḳ itdi eşk-i dīde tenüm rūḥ ṭuymadı Ṭūfānlar oldı şūr-nümā Nūḥ ṭuymadı	Olmadı Vehbī cūş-ı cünūndan ḫıred-ḫabīr Ṭūfānlar oldı şūr-nümā Nūḥ ṭuymadı	Gazel/6		--. / -.-. / .--. / -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
37b	Rāsiḫ	Süzme çeşmüŋ gelmesün müjgān müjgān üstüne Urma zaḫm-ı sīneme peykān peykān üstüne	Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ḥaḳḳına Eylemişler Rāsiḫe bühtān bühtān üstüne	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- / -.-	Başlıksız kayıtlıdır.

[49] Fatih KÖKSAL'ın hazırlamış olduğu Mecmuâların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne uygun olarak oluşturduk. Tabloya makta beyiti başlığının altına mahlas beyiti bulunmayan şiirlerde son beyitini ekledik. Açıklamalar kısmına ise mecmuâda şiirin kaydedildiği başlık (şâirin mahlası, nazım şekli, işaretlendirme vs.), başlık bulunmayan Farsça ve Arapça şiirlerde beyit sayısı, nazım şekli, mahlas gibi açıklamalar eklenmiştir.

37b	Rāşid	Yirüŋ it gūşe-i temkīn ḫum-ı meyḫāne gibi Devr-i ebvāb-ı şifāh eyleme peymāne gibi	Rāşidā öldi diriġā girdük bī-raġbet Āşnāyān-ı süḫan maʿnī-i bīgāne gibi	Gazel/5		..--/ ..---/ ..--/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
37b	Nesīb	Dil-i ṣāfī ḳuyūd-ı dehr ile endūhgīn olmaz Midād-ı tīre teġyir efgen-i ṭabʿ-ı nigīn olmaz	Naẓīre Nābī-i muʿciz beyāna saŋa muḥtaṣdur Nesībā āferīn ṭabʿuŋ gibi siḥr-āferīn olmaz	Gazel/6		.--- / .--- / .--- / .---	Başlıksız kayıtlıdır.
38a	Ṭālib	Çoḳ ḳīl u ḳāl olur belī mūy-ı miyānına Ammā ki noḳṭa deŋlü sözüm yoḳ dehānına	İtmiş dil-i hezārını dem-beste Ṭālibā Lüknet viren o ġonca dehānuŋ zebānına	Gazel/5		--. / -.-. / .--. / -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
38a	Vesīm	Nuṭḳ-ı şūḫ-ı dehenüŋ ḳābil-i imkān diyemem Yoḳ yire ġonca-i ne-şüküfteye ḫandān diyemem	Cān gerek ḳāleb-i elfāẓ-ı meʿānīde Vesīm Yoḫsa her şāʿir-i pür-gūya süḫan-dān diyemem	Gazel/7		..--/ ..--/ ..--/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
38a	Lā-Edrī	Esīr-i kākül-i şūḫī rehāya nāz eyler Marīż-i cünbüş-i çeşmi şifāya nāz eyler	Amān amān o tekerrürle lüknet-i şīrīn Miṣāl-i çeh çeh-i bülbül-edāya nāz eyler	Gazel/4		.-.-/ ..--/ .-.-/..-	Başlıksız kayıtlıdır.
38b	Nābī	Ġamuŋla aġlamakdan çeşm-i pür-nemḳanda ben ḳanda Ḫırāş-ı sīnede ser-pençe-i ġam ḳanda ben ḳanda	Pür olsa ḥoḳḳası eczā ile gerdūŋ ey Nābī Hezārān zaḫm-ı nāsūr ile merhem ḳanda ben ḳanda	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	"Nābī Efendi" başlığıyla kayıtlıdır
38b	ʿArżī	Geh dīdelerüŋ eşk ile ḫūn eylersün Geh sāġar-ı ümīdi nigūn eylersün Her cāylüge ḳoydı ol āfet ketebe ʿArżī daḫı sen meşḳ-ı cünūn eylersün		Rubāʿi		--./ .-.-/ .---/-	"ʿArżī" başlığıyla kayıtlıdır.
38b	Münīf	Geh ḫayāl-i ḳadd ü geh zülf-i siyehfām gelür Fāluma muṣḥaf-ı ḥüsnüŋde elif lām gelür	Ṭavf-ı dergāh-ı *veliyyü'n-niʿam* itdükçe Münīf Ḫāme *lebbeyk*zenān-ı rāfil-i iḥrām gelür	Gazel/7		..--/ ..---/ ..--/ ..-	"Münīf" başlığyla kayıtlıdır.
38b	Ṭālib	Dehen-i yār benüm gevher-i nā-yāb senüŋ Cām-ı gülfām benüm ġonca-i sīrāb senüŋ	Ne siyeh kevkebüm ey Ṭālib-i dīvāne-meniş Gül-i ruḫsārbenüm zülf-i siyeh-tāb senüŋ	Gazel/5		..--/ ..---/ ..--/ ..-	"Ṭālib" başlığıyla kayıtlıdır.
38b	Lā-Edrī	Muṣāḥib olmayan şaḫṣa efendi Cihān şāhı olursa olma rāġıb	Gedā daḫı olursa ḳūt-ı cāndur Ḥarīf-i nükte-dān yār-ı muṣāḥib	Kıtʿa/2		.---/ .---/.--	"Ḳıṭʿa" başlığıyla kayıtlıdır.
39a	Nābī	Ruḫ-ı zībāsını vaṣf eyler isem şemʿ utanur Ḳadd-i bālāsını yād eyler isem söz uzanur	Beytler yapmadadur durma ḳalem ey Nābī Bu fenā ṣafḥasını cāy-ı iḳāmet mi ṣanur	Gazel/11		..--/ ..--/ ...--/ ..-	"Nābī" başlığıyla kayıtlıdır.
39a	Nābī	Çerāġa ṣarf-ı nefes eyle yandurıncaya dek Viṣāle eyleme ibrām uṣandurıncaya dek	Çalışdı bu ġazel-i ābdār ey Nābī Dehān-ı ḫāme-i ḫuşkı ṣulandurıncaya dek	Gazel/14		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	"Velehü"başlığıyla kayıtlıdır.
39a		*2 beyit olan bu şiir Farsçadır.					

39b	Rüşdī	Getürüp cūşa yine dīde-i gevher-bārı İdeyüm reşk ʿadn-i ḫāk-i rehi reh-i dildārı	Dil helāk olsa daḫı bezm-i viṣālüŋ ister Yoḳ yire baŋa sitem eyleme ʿömrüm vārı	Gazel/4		..--/ ..--/ ...--/ ..-	“Rüşdī” başlığıyla kayıtlıdır.
39b	Nābī	Bestedür dil gāh hāndān gāh cengü gāh ṣulḥ Böyledür aḥvāl-i devrān gāh ceng ü gāh ṣulḥ	Ḫaḳ Nābī gizlik-i ḫāme gibi geh ḫaṣm olur Gāh hem-ḫʾāb-ı ḳalemdān gāh ceng ü gāh ṣulḥ	Gazel/5		..--/ ..--/ ...--/ ..-	“Nābī” başlığıyla kayıtlıdır.
39b	Vehbī	Sükkerīn bir süḫan-ı ẕāʾiḳa-pīrā söyle Ṭūṭīnüŋ aġzı ṣulansun yine cānā söyle	Naẓm-ı maḥdūm ile hem-ḳadr olamaz ey Vehbī Sözü isterseŋ eger lüʾlü-i lālā söyle	Gazel/10		..--/ ..--/ ...--/ ..-	“Vehbī” başlığıyla kayıtlıdır.
40a	Sāmī	Beyāż-ı dīde-i Yūsuf gibi o ten nāzik Ḥarīr-i nūr-ı nigehden de pīrehen nazik	Taḫayyülümde olur ol perīnüŋ ey Sāmī Mīyānı çün müje-yi āhū-yı Ḫoten nāzik	Gazel/5		.-.-/..--/ .-.-/ ..-	“Sāmī” başlığıyla kayıtlıdır.
40a	Rāmī	Biz ol ʿāşıklaruz kim dāġımız merhem ḳabūl itmez O gülzāruŋ ki āteşdür gül-i şebnem ḳabūl itmez	Gül-i rengīn-i ruḫsārı o gül-i gülşen-i ḥüsnüŋ O deŋlü nāzik ü terdür ki Rāmī şem ḳabūl itmez	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	“Rāmī” başlığıyla kayıtlıdır.
40a	Nāʾilī	Ruḫun şevḳiyle dil kim zülf-i müşk-efşāna el ṣunmış Zelīḫādur ki dāmān-ı meh-i Kenʿāna el ṣunmış	Maʿānī gevherin itmekde ṭabʿuŋ Nāʾilī īṣār Ṭılısmın fetḥ idüp gencīne-i ʿirfāna el sunmış	Gazel/6		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
40a	Meẕāḳī	Yine şāne ser-i zülf-i ʿabir-efşāna el ṣunmış Hezerān-dil perīşān eylemiş biŋ cāma el ṣunmış	Meẕāḳī böyle vādīde ʿaceb mi olsa meydānı ʿİnān-ı eşheb-i ṭabʿ-ı sebük-cevlāna el ṣunmış	Gazel/6		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
40a	Sāmī	Meclisde muṣḥaf-ı ruḫ-ı dildārı dün gice Būs itmeye teveccüh iderken rāḳīb-i dūn Ol gülʿiẕār güldi didi *lā yemessere* Ben būs idüp didüm *ilāʾl-muṭahherūn*		Kıtʿa		--./-.-./ .--./-.-	“Ḳıṭʿa” başlığıyla kayıtlıdır. Ancak mahlas bulunmayan şiir Sâmî Dîvânında tespit edilmiştir.
40b	Nedīm	Birbiriyle müjgān safları ġavġāya girmişdür Nigāh-ı ġamze gūyā ṣulḥ içün araya girmişdür	Bugün pek ser-firāz u şādımān gördüm Nedīmāyı Meger kim meclis-i maḫdūm bī-hem-tāya girmişdür	Gazel/6		.---/ .---/ .---/ .---	“Nedīm” başlığıyla kayıtlıdır.
40b	Nedīm	Yazanlar peykerüm destümde bir kāşī sebū yazmış ʿAceb meşrebce taḥrīr eylemiş el-ḥaḳ nigū yazmış	Nedīmüŋ ḥaḳ bu kim bu naẓmı pek şevḳ-āzmā düşdi Şanursın kim ṭurup bir dilber ile rū-be-rū yazmış	Gazel/6		.---/ .---/ .---/ .---	“Nedīm” başlığıyla kayıtlıdır.
40b	Ḫayālī	Ḫaṭ degül dūd-ı āh imişsün sen Ne belā-yı siyāh imişsün sen	Senden irmez Ḫayālī ġayra ġubār Ne ʿaceb ḫāk-rāh imişsün sen	Gazel/5		..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
41a	Fużūlī	Maḥşerde görmek isterüm ol serv-i ḳāmeti Ger anda hem görünmese gel gör ḳıyāmeti	Şeb ẓulmetinde bulmaġa derd ü belā beni Ḫoşdur Fużūli āteş-i āhum ʿalāmeti	Gazel/5		--./-.-./ .--./-.-	“Fużūlī başlığıyla kayıtlıdır.
41a	Hüdāyī	Kūh-ı ġam çeşmesidür çeşm-i güher-pāş degül Saṭr-ı tārīḫdür üstünde anuŋ ḳaş degül	Cem-i vaḳt oldı Hüdāyī çekeli bār-ı ġamuŋ Devr içinde aŋa bir kimse ayaḳdaş degül	Gazel/7		..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Hüdāyī”başlığıyla kayıtlıdır.

41a	Fevrī	Ġam yükin boynuma aldum görinen baş degül Başda bir ḳara yazudur bu görinen ḳaş degül		Gazel/5		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"Ẕātī" başlığıyla kayıtlıdır.
41a	ʿAli Ḥilmi	Ḳubbe-i ḳāf-ı belādur görinen baş degül Per-i ʿanḳā-yı belādur görinen ḳaş degül		Matlaʿ		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"Ali Ḥilmī" başlığıyla kayıtlıdır.
41a	Nevʿī	Ḳulle-i burc-ı bedende görinen baş degül Naḳş-ı tāriḫdür anuŋ ḳararan ḳaş degül		Matlaʿ		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"Nevʿī" başlığıyla kayıtlıdır.
41a	Refʿī	Ḳubbe-i cāmiʿ-i ġamdur görinen baş degül Ṭāḳlardur anuŋ altında duran ḳaş degül		Matlaʿ		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"Refʿī" başlığıyla kayıtlıdır.
41a	Behiştī	Dilde ser-çeşme-i ġamdur görinen baş degül Dīdeden anuŋ ayaġıdur aḳan yaş degül		Gazel/1		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"Behiştī" başlığıyla kayıtlıdır.
41a	Emrī	Hedef-i tīr-i belādur görinen baş degül Bir iki oḳ yelegidür ḳarar[an]ḳaş degül		Gazel/1		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"Emrī" başlığıyla kayıtlıdır.
41a	Rūḥī	Kimi ġamnāk bu ḥalḳuŋ kimi ayyāş nedür Kiminüŋ bālişi aṭlas kiminüŋ ṭaş nedür	Boġzuŋı nāvek-i bīdād ile kim dildi diyem Rūḥāyā ol sözilen göz çatlasun ḳaş nedür	Gazel/7		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"Rūḥī" başlığıyla kayıtlıdır.
41b	Rūḥī	Ṣanma ey ḫ̆āce ki senden zer u sīm isterler *Yevme lā-yenfaʿu* da ḳalb-i selīm isterler	Ezber it ḳıṣṣa-i esrār-ı dili ey Rūḥī Ḥāżır ol bezm-i ilāhide nedīm isterler	Gazel/13		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"Rūḥī" başlığıyla kayıtlıdır.
41b	Nābī	Dest-i nāzuŋdan o mestān ki şarāb isterler Gūyiyā çeşme-i ḫurşīdden āb isterler	Naẓm-ı üstāde naẓīre nice mümkin Nābī Tāze güftār-ı süḫan tāze cevāb isterler	Gazel/6		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"Nābī" başlığıyla kayıtlıdır.
41b	Nedīm	Bir cebīnin bir daḫı zülf-i siyehfāmın bilür Dil ne ṣubḥın farḳ ider billāh ne şāmın bilür	Bezm-i meyde nuḳle el ṣunmaz hemān ancak Nedīm Dilberüŋ ʿunnāb-ı laʿlin çeşm-i bādāmın bilür	Gazel/7		-.-- /-.-- /-.-- / -.-	"Nedīm" başlığıyla kayıtlıdır.
41b	Kemāl Paşazāde	Zūr-bāzuŋa şaḳın maġrūr olup Ayaġımı alamaz düşmen dime Ṭayanup düşmek cihānda çoḳ olur Ḳuvvetüŋe ṭayanup düşmen dime		Kıtʿa/2		-.-- /-.-- / -.-	"Kemāl Paşa-zāde" başlığıyla kayıtlıdır.
42a	Nedīm	Laʿl-i nābuŋ çāşnī-senc-iʿitāb itmez misün Luṭf idüp ḳahr ile olsun bir ḫiṭāb itmez [misün]	Yoḳ mu bir luṭfuŋ Nedīm-i zāruŋa ʿıyd üstidür Defter-i hicrānı sulṭānum ḥisāb itmez [misün]	Gazel/6		-.-- /-.-- /-.-- / -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
42a	Nedīm	Sāḳāyā hūşem alam zemzeme-i çeng midür Yoḫsa destüŋdeki peymāne-i gül-reng midür	Ne bu nev-naḳş-ı ṭırāzende Nedīmā yoḥsa Üsütād-ı ḳalemüŋ ḫāme-i Erjeng midür	Gazel/6		..--/ ..--/ ..--/ ..-	مم şeklinde başlık verilmiştir.
42a	Nedīm	Sīnede bir laḫẓa ārām eyle gel cānum gibi Geçme ey ruḥ-ı revān ʿömr-i şitābānum gibi	Cüst u cū itdüm yine cānā Nedīmā bendeŋe Bir efendi bulmadum devletlü sulṭānum gibi	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- / -.-	Başlıksız kayıtlıdır.

42a	Vesīm	Gözlerüŋ cāna ḳıyar merdüm-i ḫūnīlerdür İki şeḥḥāre vü ḫūn-ḫˇāra füsūnīlerdür	Mihr-i ruḫsāruŋa mümkin mi nigāh ide Vesīm Gözlerüŋ cāna ḳıyar merdüm-i ḫūnīlerdür	Gazel/10		..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Vesīm” başlığıyla kayıtlıdır.
42b	Emrī	Her üstüḫˇān-ı pehlū kʾanı ḳuçdı cism-i zerd Ol rā durur ki ortaya almışdur anı gerd	Cismüm kiʾḥāṭa ḳıldı anı Emrī ṣarıluḳ Ol rā durur ki ortaya almışdur anı zerd	Gazel/5		--./ -.-./ .--./ -.-	“Emrī Çelebī”
42b	Emrī	Çarḫ cellād olmaġa beŋzer ki tedbīr eylemiş Dūd-ı āh-ı ʿāşıḳı bir Hindī şemşīr eylemiş	Bu dil-i dīvāne ʿaşḳuŋda Emir-i żabt içün Ḥalḳa ḥalḳa dāġlardan aŋa zincīr eylemiş	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- / -.-	“Velehü” başlığıyla kayıtlıdır.
42b	Raḥmī	Resm-i bezm-i Cem bozulmuş cām-ı memlū ḳalmamış Ḥātem-āsā bu cihānda bir kerem-ḫū ḳalmamış	Bir ʿaceb mevsimde geldük Raḥmiyā dünyāya kim Raġbet-i eşʿār yoḳ muʿciz-süḫan-gū ḳalmamış	Gazel/6		-.-- /-.-- /-.-- / -.-	“Raḥmī” başlıklıdır.
42b	Neslī	Ḫaṭ-āver oldı ten-i dāġdāra gelmez mi Bahār geldi daḫı lālezāra gelmez mi	Ḳalur gider mi bu vażʿ üzre çarḫ ey Neslī Bilüp günāhın ʿaceb iʿtiẕāra gelmez mi	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
43a	Vesīm	Mihr-i bānuma ḥüsn ile bir şūḫ-ı şehr-āşūbdur Māh-ı Kenʿānī gibi meşhūr-ı devrān ḫūbdur	Şekve bī-cādurVesīmāʿāḳıbet olur bedīd Ṣafḥa-i dībāce-i serde ne kim mektūbdur	Gazel/7		-.-- /-.-- /-.-- / -.-	“Vesīm” başlıklıdır.
43a	Vesīm	Şermsār eyledi gülşende ruḫuŋ verd-i teri Lezzet-i ḳand-ı lebüŋ ezdi eritti şekeri	Menzil alduŋ yine meydān-ı maʿārifde Vesīm Getürüp cennete bu kilk-i belāġat-eşeri	Gazel/7		..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Vesīm” başlıklıdır.
43a	Nesīb	Dūstum bir dilber-i ḫūn-rīz-i şehr-āşūbdur Ṭarz u eṭvārı levendāne reviş bir ḫūbdur	Gerd-i rāhın şüst ü şūya ol şeh-i ḥüsnüŋ Nesīb Cūy-ı eşküm āb-keş müjgānlarum cārūbdur	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- / -.-	“Nesīb” başlıklıdır.
43a	Fehīm	Sevdügüm bir dilber-i ḫod-bīn-i şehr-āşūbdur Kendinüŋ meftūn-ı dīdārıdur özge ḫūbdur	Ben Fehīm-i ḥasretiyem olmazam vuṣlat-ṭaleb Ṭālib-i nāzam baŋa seyr-i ruḫı maṭlūbdur	Gazel/5		-.-- /-.-- /-.-- / -.-	“Fehīm” başlıklıdır.
43b	Vehbī	Kişi ẓıll-ı ṭaleble ḳadrüni lāyıḳ mı pest itmek Leb-i ümmīdi vaḳf-ı būse-i dāmān u deşt itmek	Hezārān Kaʿbe bünyād eyleseŋ ecr olmaz ey Vehbī ʿİtāb-ı telḫ ile bir derdmendi dil-şikest itmek	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	“Vehbī” başlıklıdır.
43b	Nedīm	Gerden-i ṣāfī beyāz öyle ki kāfūr gibi Çeşm ü ebrı siyāh öyle ki semmūr gibi	Sū-yı ẓann eyleyemem gayrilere ammā kim Derd-i ʿaşḳuŋla Nedīmā hele rencūr gibi	Gazel/5		..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Nedīm” başlıklıdır.
43b	Nedīm	Ḥasretüŋle gül-i ter şerḥa çeker pehlūya Şāḫ-ı gül dāġ yaḳar şevḳuŋ ile bāzūya	Olmaz el-ḳıṣṣa pesend itmemek aḥbāb Nedīm Böyle pākize edā bir ġazel-i dil-cūya	Gazel/6		..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Nedīm” başlıklıdır.
43b	Nedīm	Sīnede evvel ne muḥriḳ ārzūlar var idi Lebde ser-keş āhlar āteşli ḥūlar var idi	Ey Nedīm ey bülbül-i şeydā niçün ḫāmūşsun Sende evvel çoḳ nevālar güft ü gūlar var idi	Gazel/5		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	“Nedīm” başlıklıdır.
44a	Vesīm	Pertev-i ḥüsnüŋ meh-i enver midür bilmem nedür Ruḫlaruŋ mihr-i żiyā- güster midür bilmem nedür	Ṣafḥa-i maʿnīde seyr itdüm Vesīmüŋ naẓmını Rişte-i elmās mı gevher midür bilmem nedür	Gazel/7		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.

44a	Vesīm	Ẕaḫm-ı şemşīr-i nigāhuŋla bu dil dem-zededür Ġonca-i gülbün-i gülzār-ı elem nem-zededür	Merd-i şūr-ı efgen-i saḥrā-yı cünūn oldı Vesīm Cemʿi ʿuşşāḳ-ı perīşān-şüde derhem-zededür	Gazel/8		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
44a	Vesīm	Sipihr-i behcet üzre bir meh-i tābānımuz vardur Serīr-i nāzda bir şāh-ı ʿālī-şānımuz vardur	Nʾola Yaʿḳūbveş giryān olursaḳ beyt-i aḥzānda Vesīmā mesned-i cānda meh-i Kenʿānımuz vardur	Gazel/7		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
44b	Vecdī	Tā kim haṭuŋ ey māh-ı cebīnüm yüze çıḳdı Esrār-ı dil-i zār-ı ḥazīnüm yüze çıḳdı	Cūş itdi hevā-yı ḫaṭ ile baḥr-i ṭabīʿat Vecdī yine bir dürr-i semīnüm yüze çıḳdı	Gazel/5		--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
44b	Tāʾīb	Ḫaṭṭın göricek āh-ı ḥazīnüm yüze çıḳdı Şimşīr-i ḳażā cevher-i kīnüm yüze çıḳdı	Vecdīye cevāb olmaḳ olur mı hele Tāʾīb Ol şevḳ-ıla bir şiʿr-i metīnüm yüze çıḳdı	Gazel/5		--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
44b	Vecdī	Dil virdüm anuŋ zülfine ṭūl-ı emel aldum Āzāde iken zevḳı degişdüm kesel aldum	Teslīmdür erbāb-ı süḫan şiʿrüme Vecdī Meydān-ı maʿānīyi bugün bī-cedel aldum	Gazel/7		--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
44b	Nāʾilī	Naḳd-i dili dildāra virüp mā-ḥaṣal aldum Bāzār-ı muḥabbetde ġam-ı bī-kesel aldum	Vecdīnin imiş Nāʾīliyā nükte-verāndan Pākīze-edā tāze zemīn bir ġazel aldum	Gazel/7		--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
45a	Yaḥyā	Bu āh ile bu yāşum bu nāle vü efġānum Cāna ne beyān eyler aḥvāl-i perīşānum	Yāşı gibi Yaḥyānuŋ ḳarşuya çıḳar cānı Nāz ile ḳança[ŋ] gelse ol āfet-i devrānum	Gazel/5		--./ .---/ --./ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
45a	Yaḥyā	Duyuldı ʿaşḳ-ı pinhānum ziyād[e] iltiyāmumdan Seni sevdügüm aŋladı tevāżuʿla selāmumdan	Anuŋçün oḳumaz eşʿārumı cānānum ey Yaḥyā Şefāʿāt eylemek lāzım gelür sūz-ı kelāmumdan	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
45a	Sırrī	El-ḥaẓer olma esīr-i nām mānend-i nigīn Rū-siyāh eyler seni eyyām mānend-i nigīn	Kendüye pā-bend ider bīhūde Sırrī eyleyen Sīm ü zerden tekye-yi endām mānend-i nigīn	Gazel/5		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
45a	Sırrī	Ḳan aġlayalu ʿışkuŋ ile cilvegehüŋde Gencīne-yi yāḳūt ḳodum ḫāk-i rehüŋde	Ey Sırrī ne bu ġavṭa- ḫ̆ārī-i yem-i ʿışyān Lüʾlü-yi afüv var gibi baḥr-i günehüŋde	Gazel/4		--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
45a	Vecdī	Laʿlün tebessüm eyle pür-āb ü tāb göster Yāḳūt-ı sürḫ içinde dürr-i ḫoş-āb göster	Var mı cevāb söyler bu nev-zemīne Vecdī Şiʿrüŋde ehl-i naẓma tāze ḫiṭāb göster	Gazel/8		--./ -.--/ --./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
45b	Münīf	ʿAdū-ārāma-ḫ̆āh-ı cāhdan bīm ile şīvende Olurdı pençe-i şeh-bāz taṣvīr olsa gīrende	Ẓafer-bāb-ı viṣāl-kām olursuŋ sen hemān ġaram it Münīfā ʿārifāne nüktedir cūyında yābında	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
45b	Muṣīb	Olaydı heyʾet-i tedrīseden bīm ile lerzende Olurdı bī-sefer her fırḳa-i aʿdā perākende	Sefer ḳıl der vaṭan olsun ẓafer-yāb olmaḳ isterseŋ Muṣībā feyż-i sırr-ı ḥażret-i pīr-i Naḳşibende	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
45b	Bahāyī	Dil-i pür-āteş-i ʿuşşāḳdur çün kim ḫarīdārı Nʾola ol Yūsuf-ı ḥüsnüŋ olursa germ bāzārı	Ruḫ-ı rengīn ü laʿl-i sükkerīnin vaṣf ider dāʾim Bahāyīnüŋ nʾola rengīn ü şīrīn olsa güftārı	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.

45b	Vecdī	Ṣafāsın görmemişsün zāhid inkār itme meydür bu Nümūdār-ı ḥavāṣṣ-ı cümle eşyā ṭurfe şeydür bu	Revādur etse yārān ṭabʿıma pey-revlik ey Vecdī Ki vādī-i süḫanda rehber-i ferḫunde peydür bu	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
46a	ʿİṣmetī	Seyl-i sirişkümi müdām kūyına pür-şitāb olur Rāh-ı viṣāl ḳorḳarum yek-sere ġarḳ-ı āb olur	Ẕevḳı cihānda ʿİṣmetī gūşe-güzīn ider hemān Sāye-nīşīn-i cāhda ṣanma ki şād-ḫ̆āb olur	Gazel/5		-..-/ .-.-/ -..-/ .-.-	Başlıksız kayıtlıdır.
46a	Vecdī	Rūyuŋa eylesem naẓar reng-i ḥayā niḳāb olur Gör ne siyāh sitāreyüm nūr-ı nigeh ḥicāb olur	ʿIşḳ ile virdi Vecdʾye ẕevḳ-i derūn-ı giryesi Dilde bu neşʾe var iken āb daḫı serāb olur	Gazel/5		-..-/ .-.-/ -..-/ .-.-	Başlıksız kayıtlıdır.
46b	Sırrī	ʿAks-i ruḫsāruŋla itdüŋ gülsitān āyīneyi Eyledüŋ maḥsūd-ı gülzār-ı cinān āyīneyi	Söyleden Sırrīyi mirʿāt-i ruḫuŋdur kʾeyledi Ṭūṭyāna levḥ-i taʿlīm u beyān āyīneyi	Gazel/6		-.--/ -.--/ -.--/ -.--	Başlıksız kayıtlıdır.
46b	Sırrī	Kār-ı felek budur ki pür eyle gehi tehī Bir gün pür itse iki eyler mehi tehī	Sırrī ümīd-i meyve-i kām eyleme ṣaḳın Bār-ı vefādan olmış o serv-i sehi tehī	Gazel/6		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
46b	Vesīm	Geh pür ider bu sāġar-ı māhī gehi tehī Sāḳī-i dehr itmez elümden mehi tehī	Bir devre irmişüz ki sürūr-ı neşāṭdan Olmuş Vesīm cümle gedā vü şehi tehī	Gazel/6		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
47a	Sırrī	Bitdi kitāb-ı ʿaşk-ı mesāʾil bulunmadı Bir nüshada o nükte-i müşkil bulunmadı	Nā-bālig-i muḥabbet idi Ḳays u Kūhken Daʿvā-yı ʿaşḳ idende bir ʿāḳıl bulunmadı	Gazel/5		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlık ve mahlas bulunmayan bu şiir Sırrî dîvânında tespit edilmiştir.
47a	Rāşid	Hemīşe sübḥayı zühd-āverān çeker çevirür Velī ayaġ-ı kebābı cihān çeker çevirür	Olur ḫadeng-zen-i menzil-i emel Rāşid O dil ki kendüyi hem-çün keman çeker çevirür	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
47a	Yümnī	Miyān-ı bendüni kim dilberān çeker çevirür Kemerveş ʿāşıḳın ol mūmiyān çevirür	Olunca ʿāzim-i aġyār- dilberān Yümnī Kemend-i nāle ile ʿāşıḳān çeker çevirür	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
47b	Yümnī	Mukābil eylese rūyına dilber āyīneyi Felekde mihre iderdi berāber āyīneyi	Alınma ḥüsnüŋe ḳaṣdı saŋa temāşādır Ṣanursa dostuŋa ey şūḫ bir bir āyīneyi	Gazel/7		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
47b	Rāşid	Ṣarāb-ı ʿaks-i lebüŋ kim pür eyler āyīneyi Gören ḫurūşa gelür hem-çü sāġar āyīneyi	Ṣafā-yı ḫāṭır-ı ḥācet değil süḫan Rāşid Cemāl-i şāhid-i endişe nʾeyler āyīneyi	Gazel/7		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
47b	Naḥīfī	Ḫüdā ʿaynumda cāh-ı dehri berg-i tere itmişdür Nigāh-ı raġbetümde mihr-i gūyā ẕerre itmişdür	Naḥīfī muḳteżā-yı ḥikmet üzre Ḫāliḳ-i ʿālem Zen-i dünyā-yı ʿuḳbāya raḳīb-i żarre itmişdür	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
47b	Lā-Edrī	Zemāne ḫalḳı ider miydi saʿy-ı kesb-i kemāl Eger ki olmasa lafẓ-ı kemālüŋ āḫiri māl		Matlaʿ		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	"Müfred" başlıklıdır.

47b	Saʿyī	Kaʿbe ḳıblem senüŋ cemālüŋdür Ḫacerü ʾl-esved anda ḫālüŋdür	Merve ḥaḳḳı ṣafāsı Saʿyīnüŋ Kaʿbe vü deyrden cemālüŋdür	Gazel/5		..--/ .-.-/..-	Başlıksız kayıtlıdır.
48a	Vāṣıf (Çelebi)	ʿAdā viṣāl-i yāre sezā-vār olur mı hīç Müflis hevesle mālik-i dīnār olur mı hīç	Vāṣıf raḳībden bu ḳadar şekve tā-key Bu gülşen içre bir gül-i bī-ḫār olur mı hīç	Gazel/5		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
48a	Sırrī	Dāġ-ı ġamuŋ serümde be-dīdār olur mı hīç Verd-i behişt-i zīnet-i destār olur mı hīç	Ṭaʿn-ı ʿadūdan itme ḥaẓer Sırrīyā ḥaẓer Yem ʿav ʿav-ı segān ile murdar olur mı hīç	Gazel/5		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
48a	ʿİṣmetī	Āh-ı dil-sūz o mehi ṣayda medār olsun mı Pençe-i dūd-ı derun-ı mihre şikār olsun mı	ʿİṣmetī bezmde lafẓ eylese sāġar ṣunma Dil-işūrīdeye hīç ṣabr u ḳarār olsun mı	Gazel/5		..--/ ..--/ ..--/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
48b	Rāşid	O şūḫ eylemesün bīhude yasāġ-ı nigāh Hücūm-ı ḥayret olur baʿiṣ-i ferāġ-ı nigāh	Ruḫundan olmasa efrūḫte eger Rāşid Füsürde olur idi eşkden çerāġ-ı nigāh	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
48b	Rāşid	Ḫod-fürūşāne hüner māye-i iḳbāl olmaz Cāme-i zer sebeb-i ʿiẓẓet-i dellāl olmaz	Rāşidā tevbe-i imsak-i meh-i rūze ne ġam Mānīʿ-i gerdiş-i cām-ı meh-i şevval olmaz	Gazel/5		..--/ ..--/ ..--/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
48b	Nābī	Dīvāne eyler ādemi zencīr-besteler Dest-i uṣūl pāy-ı semendi gidesteler	Nābī kerīmüŋ aŋlar ise luṭfunı ʿuṣāt ʿArża ceride-i günehi kendi desteler	Gazel/5		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
48b	Nābī	Encām-ı bed-ġurūra ser-āġāz idenlerüŋ Noḳṣān-ı ḫalḳa dīdelerin bāz idenlerüŋ	Eyler şikeste bāl u perin ġayret-i Ḫüdā Nābī cenāḥ-ı ġayr ile pervāz idenlerüŋ	Gazel/5		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
48b	Rāġıb	Tertīb-i gūnuŋ itme naẓar iḫtilāfına Çarḫuŋa devr-i ehl-i dilüŋ hep hilāfına	Rāġıb murāduŋ olmaḳ ise maḥrem-i viṣāl Saʿy eyle ṭur Kaʿbe-i kūyı ṭavāfına	Gazel/8		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
49a	Naẓīm	Görüp ol dürr-i yetīmüŋ güher-i mengūşın Her ṣadef dīde gibi eylerdi bāz āġūşın	Oldı her saṭrı birer mevc bu raʿnā ġazelüŋ Lücce-i ṭabʿ-ı Naẓīmüŋyine seyr it cūşın	Gazel/9		..--/ ..--/ ..--/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
49a	Naẓīm	Ḳadeḥ nūşān bezm-i ʿişrete ey ḫāme meyḫāne Ḫuṣūṣā sāḳī-i meclis sunar kestāne mestane	Olursa maẓhar-ı feyż-i Ḫüdā nuṭḳ-ı cihān-gīrüŋ Naẓīmāḥükm ider Ṭūrān ile Īrāne mīrāne	Gazel/7		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
49a	Nābī	Ne ʿaḳlı var ʿacabā ārzū-yı cāh idenüŋ O ārzū ile evḳātını tebāh idenüŋ	Muʿīnīʾmaʿẓeret-i leẓẓet olmasa Nābī ʿAceb cevabı nedür ẕevḳsüz günāh idenüŋ	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
49b	Selīm	Ne seyr-i bāġa ne geşt-i ḥişāra çekmekdür Murād o servi hemān bir kenāra çekmekdür	Hemān felekde göŋül-āzmāyiş-i raḥat Selīm o kebk-i ḫarāmı şikāra çekmekdür	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
49b	Yümnī	Ne gülşene ne leb-i cūybāra çekmekdür O serv-i dil-keşi ḳaṣdum kenāra çekmekdür	O naẓm-ı pāke naẓīre dinilmez ey Yümnī Sezā-yı ṭabʿ-ı Selīm iʿtiẕāra çekmekdür	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.

49b	Yümnī	ʿArż-ı ḥāl eyledügümce o şeh-i ḫūbāna Dir hemān ḫande idüp geldi ḳomik dīvāne	ʿArż idüp şāhid-i pür-şīve-i naẓmum Yümnī Tāze-ṭırāz süḫanı göstereyüm yārāna	Gazel/5		..--/ ..--/ ..--/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
49b		* 5 beyit olan bu şiir Farsçadır.					"Câmî" başlığıyla kayıtlıdır.
49b		* 2 beyit olan bu şiir Farsçadır.					"Velehü" başlığıyla kayıtlıdır.
49b		* 2 beyit olan bu şiir Farsçadır.					"Velehü" başlığıyla kayıtlıdır.
50a	Nāẓīm	Ay gördüm ey felek ne gedādur sitāreler Ben kūs diŋledüm öte dursun nekāreler	Neydi felekde ṭāliʿ-i firūz eyāNaẓīm Nā-mihribānluk itmeseler māh-pāreler	Gazel/8		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
50a	Nābī	Ḫaṭ ʿazl-i ḥüsn virmedi ey nāzenīn saŋa Oldı berāt-ı tāze ḫaṭ-ı ʿanberīn saŋa	Nābī senüŋle eyleyelüm ḥişşe dilberi Ẕevḳ-i viṣāl baŋa fiġān u enīn saŋa	Gazel/5		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
50a	Nesīb	Cāy olsa da göŋül felek-i çārümīn saŋa Ẓulmet fezā olur yine āh-ı ḫarīn saŋa	Ey ġam-ı dil Nesībā olupyār-ı mihribān Hiç bī-vefālıḳ eylemedük āferīn saŋa	Gazel/5		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
50a	Rāmī	Ḳandīl-i muhabbet ki fürūġ ezelīdür Efrūḫte-i lāmiʿa-i lem-yezelīdür	Fāyiḳ gibi pākīze süḫan tarḫına Rāmī Pey-revlik idüp gāhi ġazel söylemelidür	Gazel/5		--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
50b	Nesīb	Ol tacir-i derdüz ki fenā ḥaşılımuzdur ʿIşḳ-ı ezelī nāḳā keş-i maḥmilimüzdür Vaşluŋ hevesi rāh-ber-i kāmilimüzdür Endūh u ġamuŋ hem-reh-i cān u dilimüzdür Ser ḥadd-i beḳā ārayati menzilimüzdür	Bulmaḳsa Nesībā ġarażuŋ feyż u fütūḥı Öp pīr-i muġan destini vir ṣadra fütūḥı Mestāne olup çek bir iki cām-ı ṣabūḥı Aġyār elemin çekme yapış zülfine Rūḥī Menʿ eylemeye cānımı var ḳātilimüzdür	Tahmis/5		--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
50b		*Bu şiir Farsçadır.					"Rubāʿi" başlığıyla kayıtlıdır.
50b		*Bu şiir Farsçadır.					"Ḥażret-i Şems" başlığıyla kayıtlıdır.

51a		*Bu şiir Farsçadır.					“Ḥażret-i Şems” başlığıyla kayıtlıdır.
51a		*Bu şiir Farsçadır.					“Monla Cāmī” başlığıyla kayıtlıdır.
51a		*Bu şiir Farsçadır.					“Rubāʿi” başlığıyla kayıtlıdır.
51a		*Bu şiir Farsçadır.					“Maḥvī” başlığıyla kayıtlıdır.
51a		*Bu şiir Farsçadır.					“Velehü” başlığıyla kayıtlıdır.
51b	Münīf	Girişme berzede dāmen ḳafa-rev-i nigehüŋ Füsūn-ı cenībe-keş-i pīş-i Ḫüsrev-i nigehüŋ	Dil-i Münīf[e] gibi şevḳ-i leşker-i āşūb Ki ṭutdı ʿālemi ṣıyt-ı rev-ā-rev-i nigehüŋ	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
51b	Lā-Edrī	Dil o şūḫuŋ mübtelā-yı ʿārıż-ı rengīnidür Kim melāḥat mest-i ṣaḥbā-yı leb-i laʿlīnidür	Ḥalḳa-i mīm-i tekellümdür dehān-ı dil-keşüŋ Ṣaff-ı dendānuŋ senüŋ gūyā tebessüm sīnidür	Gazel/6		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
51b	Kelīm	O meh şimşīr-i cevrin ʿāşıḳ-ı nā-kām içün ṣaḳlar Ṣafā-yı cām-ı vaṣlın ḥāsed-i bed-nām içün ṣaḳlar	Kelīmā eyleyüp perverde gerdūn tāze gūyānı Adā-yı müdḥet-i destūra istiḫdām içün ṣaḳlar	Gazel/9		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
51b	Kelīm	Dili ṣad-pāre iden bir gül-i nazik terdür Baŋa ḳan aġladan ol ġonçe-i ter-dāmendür	Perde-i çeşmi ḳamīṣ itmege ol yāre Kelīm Heşt-i ḫayyāṭ-ı nigāhumda müjem sūzendür	Gazel/7		..--/ ..--/ ..--/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
52a	Kelīm	Olur gülşende ʿarż itseŋ cemālüŋ zīr-i kākülden Hevā-yi sünbülistān dūd kebūd-ı āh-ı bülbülden	Çeken ġavvāṣ-ı ḫāmemdür Kelīmā rişte-i naẓma Çıḳarup gevher-i maʿnā-yı deryā-yı taḫayyülden	Gazel/6		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
52a	Kelīm	Ḥasret ile dīdesi pür-nem niçe bī-çāre var Şīşe-i çarḫ içre şimdi bir perī-ruḫsāre var	Çeşm-i ṭıfl taḫtuma ibrāẖ-ı cevāb eyler Kelīm Gerdeş-i gerdūna baḳılsa cünbüş-i gehvāre var	Gazel/6		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.

52a	Kelīm	Zülfi remgerde olur çeşm-i teng-ḫūsından Deşt-i ḥüsnüŋ ḳaçar ejderleri āhūsından Görinür reng-i füsūn ʿārıż-ı dil-cūsından Nükhet-i fitne gelür sünbül-i gīsūsından Zaḫm olur ḳavs-ı felek cünbiş-iebrūsından	Ḳaṭre-i jāle olur sünbül-i firdevse Kelīm Her ʿaraḳ kim dökülür ḳaṭre-i ḫoş-būsından	Tahmis		..--/ ..--/ ..--/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
52a	Kelīm	Merhem-i bihbūda nāz eyler zaḫımdāruŋ senüŋ ʿAr ider āb-ı ḥayātı nūşa bīmāruŋ senüŋ	ʿĀlem-i ḫākister eyler sūziş-i āh-ı Kelīm Görmesün muġber [meded] mirʿāt-ı ruḫsāruŋ senüŋ	Gazel/5		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
52a	Kelīm	Lenger-endāz-ı ḫayāl ol sāḥil-i taḳdīrde Fülk-i hūşın itme ifnā ḳulzüm-i tedbīrde	Toz ḳopardı raḫş-ı ḫāmeŋ bu zemīn üzre Kelīm Hem-ʿinān olup Nedīme ʿarṣā-i tanẓīrde	Gazel/9		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
52b	Kelīm	Dīde-i terden ḫayāl-i zülf ü gīsūlar ṭurur Āba ḳonmış ṣanki sünbüllerle şebbūlar ṭurur	Ḳand-rīzān-ı maḳal olsa ney-i ḫāmeŋ Kelīm Lāl olup ḥayretle ṭūṭī-i süḫan-gūlar ṭurur	Gazel/6		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
52b	Ṣadîḳ	Her ḳaçan ey dil kenār-ı cūda meh-rūlar ṭurur Āyīne mānendi ḥayretden aḳan ṣūlar ṭurur	Dīdeden dūr olsa ol serv-i revānum ey Ṣadîḳ Pāyına seyl-ābı ḫūn-ı eşk aḳar cūlar ṭurur	Gazel/5		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
52b	Kelīm	Senüŋ ey pençe-i mihr eyledükçe destüŋ eyler būs Leb-i deryā-yı eşküm dāmen-i eflāki eyler būs	Kelīmā naḳd-i maʿnāyı nisār itmekde itdükçe Cemāl-i ṣafḥa-i eşʿārumı kilk-i süḫanver būs	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
52b	Neylī	Ḫaṭ geldi tāb-ı ʿārıż-ı dil-geşteyüm daḫı İrdi bahār ben ser-i āteşdeyüm daḫı	Sūz-ı derūn söyünmedi eşkümle Neylīyā Kār itmez oldı şimdi dil-āteşdeyüm daḫı	Gazel/5		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
52b	Kelīm	Ne muṭrib u def ne çeng u ney çeġāne yapar Yaparsa muġbeçe-i bāde-i muġāne yapar	İdüp muṭāleʿa divāne ṭalʿatın o şehüŋ Kelīm tāze-edā naẓmı Ḫüsrevāne yapar	Gazel/7		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
53a	Kāẓım	Ne nefha-i temennī vü ne bāde-i şebāne yapar Yaparsa bendesin ol dilber-i bigāne yapar	Naẓīre naẓm-ı cenāb-ı Kelīme mümkin mi Yaparsa Kāẓım-ı şeydāda ʿācizāne yapar	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
53a	Ṣadîḳ	Libās-ı ebr gibi māī nāzikāne yapar Yapınca ḫāmesin ol māh bī-bahāne yapar	Uṣūl-bend-i terennüm Ṣadîḳ-beste nigār Bülend o naḳş-ı laṭīfe miyān-ḫāne yapar	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
53a	İsḥaḳ	Göŋül ki meʾmen-i zülfinde āşiyāne yapar Hemān miṣāl-i seḥāb-ı felekde lāne yapar	Kelīm-i ḫāme-i ḫoş-gū maḳālesin İsḥaḳ Tecelli-i kerem-i Ḥaḳla āşıḳāne yapar	Gazel/6		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
53a	ʿİzzet Ali Paşa	Meydāne kim piyāle-i ṣaḥbā gelür gider Ol demde ʿaḳl-ı ʿaşıḳ-ı şeydā gelür gider	Ey mihr-i ḥüsn bir gecesin gelmedin hemān Her şeb bu bezme māh-ı şeb-ārā gelür gider	Gazel/5		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlık ve mahlas bulunmayan bu şiir İzzet Ali Paşa Dîvânında tespit edilmiştir.

53a	Kelīm	Ḳadüŋ reşkiyle açdı şāḫ-ı gül ṣad dāġ-ı bāzūda Ruḫuŋ mihriyle çekdi verd-i ter yüz şerḥa pehlūda	Cüdā olmaz Kelīmā ṭarf-ı rūy-ı āteşīninden Olur pīçiş-i efzūn vechi var her ān o gīsūda	Gazel/7		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
53b	Sāmī	Olsa ḫāl-i lebi teb-ḫālede mānende-i dāġ Dil olur sīne-i pür nalede mānende-i dāġ	Tāb-ı ġayretle ider müşk-i midādum Sāmī Nāfı āhū-yı kühen-sālede mānende-i dāġ	Gazel/6		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"Sāmī" başlıklıdır.
53b	Vesīm	Tecellī eyle ʿālem ẕerre ẕerre āfītāb olsun Gider zülfüŋ sehābın mihr-i rūyuŋ bī-niḳāb olsun	Bu ṭarḫ-ı tāze hem-kārāna dest-āviz-i kilkümdür Vesīmā hem-zebānuŋ şevḳle ḥāżır cevāb olsun	Gazel/6		.---/ .---/ .---/ .---	"Vesīm" başlıklıdır.
53b	Nāʾilī	Ṣayd ider biŋ dili bir dām ile zülf-i siyehüŋ Düşürür dir dili biŋ dāma şikenc-i külehüŋ	Çīn-i ebrū-yı ʿitābuŋla nevāzişler ider Ḫūn-behā-yı dilidir Nāʾili-yi bī- günehüŋ	Gazel/5		..--/ ..--/ ..--/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
53b	ʿĀrif	Ḫudā yanında zer u sīmin olsa ʿizzeti ger Virürdi Mūsī-i ʿimrāna daḫı Hārūna Velīk ẕilletin eyle ḳıyās ey ʿĀrif Ki virdi milketi Firʿavna genci Ḳārūna		Kıtʿa/2		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	"Ḳıṭʿa-i lemühre" başlığıyla kayıtlıdır.
53b	Lā-Edrī	Maḳām iderse nʾola kūyuŋı dil-i pür-zār Ki lāne gülbin olur ʿandelib-i nālāna		Müfred		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	"Maḳalata" başlıklıdır.
53b	Vesīm	Düşmiş hevā-yı ʿaşḳa daḫı nev-cevān iken Olmış ġulām-ı pādişehe kām-rān iken	Pīrāne ser-fütāde olursam revā Vesīm Düşmiş hevā-yı ʿaşḳa daḫı nev-cevān iken	Gazel/8		--./ -.-./ .--./ -.-	"Vesīm" başlıklıdır.
54a	Vehbī	Düşmiş muḥabbete daḫı nevres-cevān iken Olmış esīr pādişeh-i ḥüsn ü ān iken	Meftūnı olmış ol daḫı Vehbī bir āfetüŋ Āşūb-ı dehr ü fitne-i āḫir zamān iken	Gazel/7		--./ -.-./ .--./ -.-	"Vehbī" başlıklıdır.
54a	Raḥmī	Tīġ-ı çeşminde kimüŋ kʾola cila-yı mā-zāġ İstemez ġayrı o şimşīr-i bihīn sīmā-zāġ	Çeşm-i cānāna ki bītāb ü tüvāndır Raḥmī İstemez ġayrı o şimşīr-i bihīn-sīmā zāġ	Gazel/5		..--/ ..--/ ..--/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
54a	Vesīm	Kuḥl-ı nāz ile mükaḥḥaldir o çeşm-i mā-zāġ İstemez tīġ-ı siyeh-tābı sema-sīmā zāġ	Ne nigāh-efgen-i heşt oldı ne her heft Vesīm Kuḥl-ı nāz ile mükaḥḥaldir o çeşm-i mā-zāġ	Gazel/6		..--/ ..--/ ..--/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
54b	Kelīm	El-minneti lilāh ki dem-i ẕevḳ u ṣafādur Hengām-ı neşāṭ u ṭarāb-ı bāy u gedādur	İtdük yeter ol āṣafı taṣdīʿ Kelīmā Iṭnāb-ı kelām eyleme hengām-ı duʿādur	Kaside/72		--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.					"Cāmī" başlığıyla kayıtlı bu şiir 7 beyittir.

56a		* Bu şiir Farsçadır.					“ʿÖmer Ḥayyām” başlıklı bu şiir rubâʿidir.
56a		* Bu şiir Farsçadır.					“Rubāʿī” başlığıyla kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.					“Rubāʿī” başlığıyla kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.					“Rubāʿī” başlığıyla kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.					“Rubāʿī” başlığıyla kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.					“Rubāʿī” başlığıyla kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.					“Rubāʿī” başlığıyla kayıtlıdır.
56b		* Bu şiir Farsçadır.					“Ḳıṭʿa-ı ʿÖrfī” başlığıyla 4 beyit olarak yazılmıştır.
56b	Lā-Edrī	Kitāb-ı ḥüsnüŋe şīrāze oldı rişte-i ḫaṭ Yazıldı muṣḥaf-ı zībā-yı ḫaṭṭ-ı reyhānı		Müfred		.-.-/..--/ .-.-/ ..-	“Müfred lenā” başlıklıdır.
56b	Lā-Edrī	Deryüze-iamānı nisyān-ı luṭufla Bāz itme dest-i ḫˇāhişi zinhār çün sadef Şehbāz-ı āşiyāne-i ḳuds-i ḳanāʿat ol ʿAnḳā-yı Ḳāf-ı himmet olup açma ġayra kef		Kıtʿa/2		--./ -.-./ .--./ -.-	“Ḳıṭʿa-i lemühre” başlığıyla kayıtlıdır.
56b	Rāġıb	Ebrūsı ṭāḳına nice itsün yemān yemīn Miḥrāb-ı tīġa vażʿ idemez her cebān cebīn	Rāġıb bu feyż vaḳt ile bir ṭarz-ı tāzedir Ḳābil mi böyle ṭarḥ oluna her zemān zemīn	Gazel/5		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.

57a-59a		* Bu şiir Farsçadır.					"Lā Mir Ḫüsrev Dehlevī El-Mevsūm Be-Mirāte'ṣ-safā-i Raḥmetu'llah ʿaleyḥ" başlığıyla 3'er sütun şeklinde kayıtlıdır.
59a		* Bu şiir Farsçadır.					"Ḳıṭʿa" başlığıyla kaydedilmiştir.
59b-60a		* Bu şiir Farsçadır.					"Ḳasīde-i Bahāriyye" başlıklı bu kaside 4 sütun ve 2 sütun şeklinde kayıtlıdır.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksızdır.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksızdır.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					"Rubāʿī" başlığıyla kaydedilmiştir.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					"Rubāʿī" başlığıyla kaydedilmiştir.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					"Rubāʿī" başlığıyla kaydedilmiştir.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					"Ṣāʾib" başlığıyla kayıtlıdır.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					"Velehü" başlığıyla kayıtlıdır.

61a	Münīf	Sāḳī çekemem vażʿ-ı ẓarīfāneyi boş ḳo Teklīf-i tehī-sāġar u peymāneyi boş ḳo	Var post-nişīn-i hüner-i pīr-i kemāl ol Ey ḫāme velī ṭavr-ı Münīfāneyi boş ḳo	Gazel/6		--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
61a	Lā-Edrī	Ey kīse-tehī vuṣlat-ı cānāneyi boş ḳo Terk-i heves it bīhude efsāneyi boş ḳo	Ḥākem-i [illegible]vaʿde-i ḥikmetde ḫamūş ol Ey beste-dehen ṭavr-ı ḥakīmāneyi boş ḳo	Gazel/6		--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
61b	Nābī	Dil-i zāruŋ nigeh-i ḥasreti bir berberedür O da aġyār ile gör ṭāliʿ i kim ber beredür	Vardı Çīn u Ḫotene bulmadı būy-ı zülfüŋ ʿAzmi Nābī dil-i sevdā- zedenüŋ berberedür	Gazel/5		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"NābīEfendi" başlıklıdır.
61b	Vesīm	Ḥayret ile naẓarum gerçi ki bir berberedir Gördüm aġyār ile āyīne gibi ber beredir	Bulmadı būy-ı vefā gülşen-i Rūm içre Vesīm ʿAzm-i rāhı var ise memleket-i Berberedir	Gazel/9		..--/ ..--/ ..--/ ..-	"Seyyid Vesīm" başlıklıdır
62a	Nesīb	Nedür o pertev-i ruḫ nūr-ı āfitāb gibi Nedür o neş'e-i leb neş'e-i şarāb gibi	Ḳarīn-i bezm-i viṣāl it Nesīb-i müştāḳı Aḳıtma eşk-i terīn dīde-i sehāb gibi	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	"Nesīb" başlıklıdır.
62a	Vesīm	Niḳāb iderse de zülfüŋ o meh sehāb gibi O mihr-i ruḫ yine rūşendir āfitāb gibi	Vesīm pāyına yārüŋ yüzüŋ sürem dirseŋ Reh-i niyāzda ferrāş it ruḫuŋ türāb gibi	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	"Vesīm" başlıklıdır.
62b	Vesīm	Ravża-i Ḫuld-ı berīndir āsitān-ı gülşenī Cilvegāh-ı ḳudsiyāndır gülsitān-ı gülşenī	Zāhid-i ḫalvet-nīşīn oldum derinde ey Vesīm Ravża-i Ḫuld-ı berīndir āsitān-ı gülşenī	Kaside/11		-.--/ -.--/ -.--/-.-	Başlıksız kayıtlıdır.
62b		* Bu beyit Farsçadır.					Sol üst köşeye yazılı bu beyit tarih beyitidir.1158 tarihi düşülmüştür.
63a	Nesīb	Nedür o pertev-i ruḫ nūr-ı āfitāb gibi Nedür o neş'e-i leb neş'e-i şarāb gibi	Ḳarīn-i bezm-i viṣāl it Nesīb-i müştāḳı Aḳıtma eşk-i terīn dīde-i sehāb gibi	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	"Nesīb" başlıklıdır.
63a	Mir Żiyā	Ġubār iderse de o şeh bendesin türāb gibi Derinde devri derüm ḳıṭaʿ-i sehāb gibi	O şāh-ı mülket-i ḥüsn ü bahāya sünbüle Żiyā çü ẕerre-i nāçīz āfitāb gibi	Gazel/5		.-.-/ ..--/ .-.-/ ..-	"MirŻiyā" başlığıyla kayıtlıdır.
63a	Ṣā'ib	Ṣıdḳ-ı rūşen-ger-i żamīr midür Ṣubḥ-ı rūşen-żamīr-i pīr midür	Bülbül-i ḫoş-nevā-yı İslāmbul Ḫacel-i ṭabʿ-ı bī-naẓīr midür	Gazel/7		..--/ .-.-/ ..-	"Ṣā'ib" başlıklıdır.
63b	Vesīm	Dīdār-ı yār maṭlaʿ-ı nūr eyledi beni Reşk-i perī vü ġayret-i ḫavr eyledi beni	Ol ʿişve-ḫīz-i ʿarbede-cū vaʿd ile Vesīm Ser-mest-i cām-ı bezm-i ġurūr eyledi beni	Gazel/6		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
63b	Vesīm	Germ-nigeh[üŋ]leṭalʿat-ı dildāra doymadum Ḫ̆ān-ı viṣāl-i niʿmet-i dildāra doymadum	Seyr-i cemāl-i dilbere sīr olmadum Vesīm Ḫ̆ān-ı viṣāl-i niʿmet-i dīdāra doymadum	Gazel/6		--./ -.-./ .--./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.

64a	Vesīm	Ser-geşte berḳ-ı ʿaşḳ ile leyl ü nehār mevc Mānend-i raʿd her dem ider āh u zār mevc	Ter-dest-i ḫāme baḫr-ı maʿānīde ey Vesīm Bir çeşmesār oldı vü fevvārezār mevc	Gazel/12		--./ -.-./ .--./ -.-	Kemā Ḳāle ʻAleyhi'-Selām Evvel-i mā Ḫalaḳa'l-lahi'd-darü'l-beyżā
64b	Sāmī	İtmez kenār-ı maṭlaba gevher-nisār mevc Tā olmayınca zillet ile ḫāksār mevc	Sāmī kenār-ı ṣafḥaya anber-feşān olur İẓhār idince bu ġazel-i ābdār mevc	Gazel/11		--./ -.-./ .--./ -.-	"Sāmī" başlıklıdır.
64b		*Bu şiir Farsçadır.					2 beyit olan bu şiir "Ṣāʿib" başlıklıdır.
65a	Vesīm	Pertev-peẕīr-i mihr-i cemāl-i Muḥammedüm Mir'at-ı tābnāk-ı kemāl-i Muḥammedüm	Ḫıżr-ı ḫuceste-pey baŋa dil-teşnedir Vesīm Āb-ı ḥayāt-baḫş –ı zülāl-i Muḥammedim	Kaside/21		--./ -.-./ .--./ -.-	Naʻat-ı Şerīf-i Seyyidü'l-kevkeyn
65b	Vesīm	O māhı eyleyen āzurde ḥasretle nigāhumdur Benüm hep çekdügüm bār-ı cefā kendi günāhumdur	Vesīmā rūz u şeb künc-i elem kāşāne-i ġamda Sirişk-i telḫ-āb-ı şām u nāle ṣubḥgāhumdur	Gazel/5		.---/ .---/ .---/ .---	"Bu yoḳdur" yazılmıştır.
65b	Vesīm	Yine bir pādişāh-ı ḥüsn ü nāzā bendedür gönlüm Reh-i ʿaşḳuŋda hem-çün sāye ber-efkendedür gönlüm	Felekde sebʿa-i seyyāre-i key oldı ser-geşte Vesīmā mihr-i raḫşende meh-i tābendedür gönlüm	Gazel/6		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
66a	Lā-Edrī	Beni teşrīf idüp bir kerre mesrūr itseŋ olmaz mı Gelüp kāşānemi rūyuŋla pür-nūr itseŋ olmaz mı	Melek-ṣūret perī-peykersün ādem-zādda rūyuŋ Raḳīb-i dīvden zülfüŋle mestūr itseŋ olmaz mı	Gazel/8		.---/ .---/ .---/ .---	"Yā Feyyāż" başlıklıdır.
66a	Sāʾib	Dil-i remgerdeye çeşmüm belā-cū böyle lāzımdur Belī Mecnūn-ı ʿaşḳa rām-ı āhū böyle lāzımdur	Gelür vecde zemīn ü āsumān şūriş ile Sāʾib Mey-āşāmān-ı maʿnīye hey-ā hū böyle lāzımdur	Gazel/6		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
66b	Vesīm	Gül-i ḫurşīd olur bī-reng u rū böyle lāzımdur Dil-i cebrīl olur per-beste gīsū böyle lāzımdur	Vesīmā tīr-i āhum cevşen-i çarḫı güẕār itdi Ḫadeng-i sīne-i gerdūn-terāzū böyle lāzımdur	Gazel/15		.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
67a-75b		***Bu sayfalar boştur.***					
76a		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit "Ṣāhib" başıklıdır.
76a		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit "velehü" başlıklıdır.
76a		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit "velehü" başlıklıdır.
76a		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit "velehü" başlıklıdır.

76a		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit “velehü” başlıklıdır.
76a		*Bu şiir Farsçadır.					2 beyit olan bu şiir “velehü” başlıklıdır
76a		*Bu şiir Farsçadır.					2 beyit olan bu şiir “velehü” başlıklıdır
76b		*Bu şiir Farsçadır.					“Naṣır ʿAli” ve “bu ḳıṭʿa ḥamdır” başlığıyla 2 beyit olarak kaydedilen bu şiirin yanına şiiri açıklayan Türkçe notlar yazılıdır.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					“velehü” başlığıyla kayıtlı bu 2 beyitin yanına Türkçe not düşülmüştür.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					“velehü” başlığıyla kayıtlı bu 2 beyitin yanına Türkçe not düşülmüştür.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit “velehü” başlıklıdır.Yanına Türkçe not düşülmüştür.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit “velehü” başlıklıdır. Yanına Türkçe not düşülmüştür.

76b		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit “velehü” başlıklıdır. Yanına Türkçe not düşülmüştür.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit “velehü” başlıklıdır. Yanına Türkçe not düşülmüştür.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak kayıtlıdır.
77a		*Bu şiir Farsçadır.					“Ṣāhib” başlıklı bu şiir gazeldir.
77a		*Bu şiir Farsçadır.					“‘Örfī” başlıklı bu şiir gazeldir.
77a		*Bu şiir Farsçadır.					“Ṣāhib” başlıklı bu şiir gazeldir.
77b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlık bulunmayan bu gazelin mahlas beyitinde Ṣāhib ismi geçmektedir.
77b		*Bu şiir Farsçadır.					“‘Örfī” başlıklı bu şiir gazeldir.
77b		*Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlıklı bu şiir gazeldir.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					Başlık bulunmayan bu gazelin mahlas beyitinde Ṣāhib ismi geçmektedir
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Şevket” başlıklı bu şiir 3 beyittir.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Ṣāhib” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.

78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Ṣāhib” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Rāsim-i Şeydā” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					Okunamayan bir başlık bulunmaktadır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					Okunamayan bir başlık bulunmaktadır
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Şevket” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Ṣāhib” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“‘ Irsī” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Ġanī Kemterī” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Şevket” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.

78b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olan bu gazelin mahlas beyitinde Ṣāhib ismi geçmektedir.
78b		*Bu şiir Farsçadır.					**“***Bu ġazel meger yazılmıştır*“ şeklinde yanına eğik yazıyla Türkçe açıklama yapılmıştır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.					“Lā” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olan bu tek beyitin mahlas beyitinde Ṣāhib ismi geçmektedir.
79a		*Bu şiir Farsçadır.					“velehü” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.					“velehü” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız 2 beyit olarak kayıtlıdır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.					“Mevlānā” başlığıyla 2 beyit olarak kayıtlıdır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.					“Vāʿiẓ” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.

79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Şeyḫ Saʿdī” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Necmeddīn” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“ʿİṣmet” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Sulṭān Yaʿḳūb” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Selīm Ḫān” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak 2 beyit kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Örfī” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Maġrebī” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak 2 beyit kayıtlıdır
79b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak 2 beyit kayıtlıdır
80a		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit kayıtlıdır

80a		*Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlıklı tek beyit olarak kayıtlıdır.
80a		*Bu şiir Farsçadır.					“velehü” başlıklı tek beyit olarak kayıtlıdır.
80a		*Bu şiir Farsçadır.					“Rubāʿi-i Şevḳī başlığıyla kayıtlıdır.
80a		*Bu şiir Farsçadır.					“Hemām” başlıklı bu gazel 6 beyittir.
80a		*Bu şiir Farsçadır.					“Selmān” başlıklı bu gazel 6 beyittir.
80b		*Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlıklı bu gazel 7 beyittir.
80b		*Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlıklı bu gazel 7 beyittir.
80b		*Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlıklı bu gazel 7 beyittir.
80b		*Bu şiir Farsçadır.					“Sāhib” mahlaslı bu gazel 8 beyittir.
81a	Vehbī	Yāre çatmış būsesin almış çeküp içmiş meyin Sen daḫı ʿaḳlın keserse var yıḳıl çatal çekiç		Kıtʿa/1		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	“Vehbī” başlığıyla kayıtlıdır.
81a	Mir Żiyā	Neccār şūḫumuṇ ḳadehin var çatal çekiç Mānend-i erre derd-i serüṇ körpeden keser		Müfred		--./ -.-./ .--./ -.-	“Mir ʿĀrif” başlığıyla kayıtlıdır.
81a	Bāḳī	Yine gömgök dere batmış çıḳa geldi çemene Nev-bahār oldı diyü virdi ḫaberler sünbül		Kaside/1		..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Bāḳī” başlığıyla kayıtlıdır.

81a	Bāḳī	Dāmen-i kūh-ı ḳanaʿatde mi bitdi bilmem Bir piyāz ile geçindi niçe yıllar sünbül		Kaside/1		..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Lā” başlığıyla kayıtlıdır.
81a	Lā-Edrī	Ne çemen ne seyr-i gülşen ne hevā-yı sünbül ister Dil-i zār ḫaṭṭ-ı sebz u ruḫ u būy-ı kākül ister		Matlaʿ		..--/..--/..--/..-	“۵” başlığıyla kayıtlıdır.
81b	Vehbī	Şāhenşeh-i ʿālī-neseb sulṭān memdūḥü ʾl-ḥaseb Fermān-dih-i Rūm u ʿArab Ḫān Aḥmed-i kişver-güşā	Vehbī ḫamūş ol beste-leb ḥaddüṇ degül eyle edeb Senden muḳaddem oldı hep şāʿirlere birden ṣıla	Kıtʿa /28	Tarih	--.-/ --.-/ --.-/ --.-	Başlıksız kayıtlıdır.
82a	Vehbī	Vezīrān-ı cehānuṇ āb-rūy-ı maʿdelet-cūyı Vekīl-i salṭanat ṣadr-ı cemīl-i sāye-i Mevlā	Muḥammed Muṣṭafa rūḥına āb-ı ḥayāt aḳdı Ne dil-cū çeşme yapdı fī-sebīli ʾllāh ʿAlī Paşa	Kıtʿa/6	Tarih	.---/ .---/ .---/ .---	Başlıksız kayıtlıdır.
82a	Vehbī	Eşer-i vālide sulṭāndur bu Bī-bedel mekteb-i dil-keş-bünyād	Seyr iden resmini dir tārīḫin Bih ne dil-keş ḳafes-i Ḥaḳ Ḳurʾān	Kıtʿa/3	Tarih	..--/ ..--/ ..--	Başlıksız kayıtlıdır.
82a	Vehbī	Nehr-i şehid cennetüṇ dünyāda seyr it ʿaynını Bu sebīl-i ṣāfdan ey teşne-leb gel sükker iç	Cūy-ı şīrīnī lisāna alma bu tārīḫde Gel sebīl-i Vālide Sulṭāndan āb-ı kevṯer iç	Kıtʿa/5	Tarih	-.--/ -.--/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
82b	Lā-Edrī	Yalıṇız ben miyüm şehr içre ġamnāk Ki hecrüṇden vilāyet ṭutdı mātem		Müfred		.---/ .---/ .--	“Be nām-ı İlyās” başlığıyla kayıtlıdır.
82b	Lā-Edrī	Ḫāl-i ruḫsārına naẓar ḳıldum Merdüm-i dīde olduġın bildüm		Matlaʿ		..--/ ..--/ ..-	“Be nām-ı ʿÖmer” başlığıyla kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“Vaḥşī” başlıklıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“Vaḥşī” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“velehü” başlığıyla eğik olarak 2 beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.

82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
83a	Lā-Edrī	Fevt-i Monlāya didiler tārīḫ Vāy gitdi kemāli bu ʿaṣruŋ		Müfred		..--/ .-.-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
83a		*Bu mısra Arapçadır.		Mısra	Tarih		“Tārīḫ-i Vefāt-ı Müfti ʿAlī Efendi” başlığıyla 929 tarihi yazılıdır.
83a	Lā-Edrī	Ecel cāmını nūş itdi piyāle		Mısra	Tarih		“Piyāle nām-ı bir ġulam fevtine tāriḫdir” başlığıyla kayıtlıdır.
83a		*Bu mısra Arapçadır.		Mısra	Tarih		“Tārīḫ-i Vefāt-ı Sulṭān Meḥmed” başlığıyla *sulṭān* kelimesinin altı çizilerek 886 tarihi yazılmıştır.

83a	Lā-Edrī	Ḥükm-i Ḥaḳ ile şehīd oldı Meḥmed Paşa		Mısra	Tarih		"Tāriḫ-i şehādet Meḥmed Paşa" başlığıyla kayıtlıdır.
83a		*Bu mısra Arapçadır.		Mısra	Tarih		"*sabaḥ*" kelimesinin altı çizilip 970 tarihi yazılmıştır.
83a		*Bu mısra Arapçadır.		Mısra	Tarih		"*raḥmete*" kelimesinin altı çizilip 970 tarihi yazılmıştır.
83a	Lā-Edrī	Gitdi bu şems-i cihān gibi reʾīs-i ʿālem		Mısra	Tarih		"Ebūʾs-suud-zāde Aḥmed Efendiye tāriḫdir" başlığıyla kayıtlıdır.
83a	Lā-Edrī	Eyledi meʾvā ʿArab-zāde Efendi cenneti		Mısra	Tarih		Başlıksız olarak kayıtlıdır.
83a	Lā-Edrī	Beḳā mülkine ʿazm itdi sefer ḳıldı budur tārīḫ Ḳoyup Sulṭān Selīm bāḳī cihān mülkin Süleymāna		Müfred		.---/ .---/ .---/ .---	"Tāriḫ-i vefāt-ı Sulṭān Selīm" başlıklıdır.
83a	Lā-Edrī	Esrār-ı ḥelāl itdüŋ eyā müfti-i devrān Gül gibi ya bu bāde-i gülgūna ne dersün		Müfred		--./ .--./ .--./ .--	"Suʾāl" başlığıyla kayıtlıdır.
83a	Lā-Edrī	Bāde ḥaḳḳında ʿacāyib nesne buldum gūş idüŋ Mest olaŋ teklīf-i sāḳıṭ olsunandan nūş idüŋ		Matlaʿ		-.--/ -.--/ -.--/ -.-	"Cevāb-ı Kemāl Paşazāde" başlıklıdır.

83a	Selīmī	Āz müddetde çoġ iş itmişdi Sāyesi olmış idiʿ ālem-gīr Şems-i ʿaṣr idi ʿaṣırda şemsüŋ Ẓıllı memdūd olur zamānı ḳaṣīr		Kıtʿa/2		..--/ ..--/ ..-	“Lābin Kemāl” başlığıyla kayıtlıdır. Ancak Selîmî’ye ait olduğu Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiresinden tespit edilmiştir.
83a	Lā-Edrī	Eyyām-ı taḫt devlet-i Sulṭān Aḥmede Mevlā müyesser itdi bu feth-i mücceddedi Hātif yazarsa gör sehi tārīḫini nʾolā ʿArşa aṣıldı ʿavnıla seyf-i Muḥammedi		Kıtʿa/2	Tarih	--./ -.-./ .--./ -.-	“Tāriḫ” başlığıyla kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Bu kıta başlıksız olarak kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Bu kıta başlıksız olarak kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Bu kıta başlıksız olarak kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Bu kıta başlıksız olarak kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlığıyla bu beyit aşağıdan yukarıya doğru kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“*” başlığıyla aşağıdan yukarıya doğru kaydedilmiştir.

83b		* Bu şiir Farsçadır.					“*” başlığıyla aşağıdan yukarıya doğru kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit olarak kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Bu kıta başlıksız olarak kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“Aşġī” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“Azerī” başlığıyla bu kıta kaydeilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit olarak kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak 2 beyit kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak 2 beyit kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit olarak kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“Ḳıṭʿa” başlığıyla kayıtlıdır.
84a	Nābī	Sübḥasın zāhide ṣordum ki ne bu uḳde-i ṣad Didi çıḳsa birisi ẓāhir olur nüh ü neved	Ne o kiẕb itdi ne bende ġalaṭ itdüm Nābī Bir luġazdur çıḳaran ʿārife taḥsīn-i ebed	Gazel/4	Lugaz	-.--/ -.--/ -.--/ -.-	Başlıksız olarak kayıtlıdır.

84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Nāṣır ʿAli Hendesī” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Mir Zanceb” ? başlığıyla tek beyit kayıtldır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Muḥteşem Kāşānī” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Ebū Türāb başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Ṣāhib” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“‘ Enverī” başlığıyla tek beyit kaytıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“*” işaretiyla tek beyit kaydedilmiştir.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Lā-Edrī” başlığıyla tek beyit kaydedilmiştir.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Sāhib” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“velehü” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit kaydedilmiştir.

84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Mirzā Kelīm” başlığıyla 2 beyit kaydedilmiştir.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Lā” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“ḳıṭʿa” başlığıyla kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Lā” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Lā” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“ʿÖrfī” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“*”başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84		* Bu şiir Farsçadır.					“ḳıṭʿa” başlığıyla kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“*”başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit kaydedilmiştir.
84b		* Bu şiir Farsçadır.			Tarih		“Tāriḫ-i Mir ʿAli El-Kātib” başlığıyla fevt nümūde kelimesinin altı çizilerek 951 tarihi yazılmıştır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Mollā Ṣā Cāmī?” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.

84b		* Bu şiir Farsçadır.					"Ḳıṭʿa" başlığıyla kayıtlıdır.
85a-85b		**** Bu sayfalar boştur.***					
86a-86b		** Bu sayfalar iç kapak sayfası olup çiçek baskılıdır.*					
87a		** İstanbul Üniversitesi mührü vardır.*					
87b		** Dış kapak (deri cilt kapağı) bulunmaktadır.*					
88a		**Dış kapak (deri cilt kapağı) bulunmaktadır.*					

Tablo 5: Mensur Bölümün MESTAP'a Göre Tablosu

Yp. nr.	**Müellif**	**Eser adı**	**Baş**	**Son**	**Konu**	**Açıklamalar**
83a	Lā-Edrī	Nesir	Murād sekerāt-ı mevti gördükden ṣoŋra cinānda içesiz dimekdür. Ol zamānda insāndanteklīf sāḳıṭ olur. Cevāb-ı Ebūsʾsuʿūd.		Fetva	*"Cevāb-ı Ebūsʾsuʿūd "* başlığıyla kayıtlıdır.
83a	Lā-Edrī	Nesir	Vefāt itdükde māteʾn-naḥīr (940) Ve kefene ṣarılduḳda hiye aḫirüʾl-bās (940) Ve ḳabre ḳonulduḳda haẕā maḳām-ı Aḥmed (940)		Vefat tarihi	*"Kemāl Paşa-zāde merḥūmuŋ vefātına üç cihetle tārīḫdir ki ẕātı dimişdir"* başlığıyla kayıtlıdır.

BÖLÜM 2: MECMUÂ-İ EŞ'ÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Çalışmamızın karşılaştırmalı metin bölümünde 36b-88a varaklarındaki şiirlerin transkripsiyonu verilmiştir.

2. Metnin kuruluşunda mecmuâdaki şiir düzeni esas alınmıştır.

3. Varak numaraları metnin solunda köşeli parantez içerisinde verilmiştir.

4. Mecmuâ iki ayrı müstakil çalışma olarak hazırlandığından şiir numaraları çalışmamızda yeniden sıralanmıştır.

5. Karşılaştırmada kullandığımız dîvân vb. eserleri verirken kısaltmalar belirledik. (Vehbî **D**.) Bunları *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar* başlığıyla eserlerin kısa künyeleri ile detaylıca verdik.

6. Metnin karşılaştırmasını yapmada öncelikle şâirin yayımlanmış dîvânına ulaşmaya gayret ettik. Dîvânını tespit edemediğimiz durumlarda yazma nüshalara, tezkirelere, tezlere, bildiri ve makale gibi akademik çalışmalara başvurduk. Ayrıca mecmuâların tez olarak çalışıldığı çalışmaları da incelemeye gayret ettik.

7. Karşılaştırma yapılırken şiirin bulunduğu esere ait kısa künyeyi, şiir numarasını, nazım şeklini, beyit sayısını, sayfa numarasını, şiirinmecmuâ sıranına göre dipnotuna ekledik (ör. Mecmuâda 1. şiir olan Nâbî'inin gazelini sıra numarasına dipnot düşerek şu şekilde verdik: Nâbî **D**., G.74 (7 Beyit), s.534).

8. Karşılaştırma yapılan şiir dîvânda tespit edilememişse şu şekilde belirttik:

Kelîm Dîvânında tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).
- Şâire ait bir dîvân tespit edemeyip şiiri tezkire vb. kaynaklarda tespit edebilmiş isek şu şekilde belirttik:
Kelîm Dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça). Kelîm (Eyüplü Seyyid), **TŞS**., G. (5 Beyit) s.597-596.
- Dîvânını tespit edemediğimiz şâirleri şu şekilde belirttik:
Şâire ait dîvân tespit edilememiştir.

- Aynı mahlasta şiir yazan şâirlerin dîvânı veya başka akademik çalışmalarda mecmuâdaki şiirin tespit edilemediği durumlarda ise şu şekilde belirttik:
Sadık mahlaslı şairlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

9. Mecmuâda bulunan şiir ile karşılaştırma yaptığımız eser arasında farklılıkları dipnotta gösterirken uygun kelime şiirde verilip araya ":" işareti koyulmuştur.

[120]gevher-bārı: gevher-i yārı **D.**

10. Mecmuâda yer almayan beyitleri dipnotta vermedik. Ancak beyit karşılaştırma yapılan eserde bulunmayıp yerine tamamen farklı beyit varsa şu şekilde belirttik:

[251]Bu beyit dîvânda bulunmamaktadır yerine mahlas beyiti olarak şu beyit vardır:

Dāyire çizmiş duʿāyı Hızr ile tā hatt-ı yār
Emriyā mihr ü meh-i tābānı teşhīr eylemiş

11. Karşılaştırma yapılan eserde, mecmuâda olan beyit yoksa olmadığını şu şekilde belirttik:
[647]Bu beyit dîvânda bulunmamaktadır.

12.Vezin ve anlamca uygun olan kelime asıl metinde verilirken hangi kelimede fark bulunuyorsa o kelimeye dipnot verip karşılaştırmaya tabi tutarak şu şekilde gösterdik:
[298]cūş: ḫoş **TŞ.**

13. Vezin veya anlam bakımından mecmuâdaki şiir ve karşılaştırma yapılan eser arasında fark bulunmadığı durumlarda ise mecmuâdaki haline sadık kaldık.
[424] şūḫ: āfet **D.**

14.Vezin ve anlamca uygun görülen kelime mecmuâda bulunmayıp karşılaştırılan metinde bulunuyorsa veya o şiir hiçbir kaynakta tespit edilememiş olsa bile köşeli parantez“[ ]”ile metne dâhil ettik; mecmuâda olmadığını tekrar tekrar belirtmedik:

Cāy olsa da gönül felek-i çārümīn saŋa

[Mānend-i āfitāb]

Ẓulmet fezā olur yine āh-ı ḫazīn saŋa

[Çün perde-i seḥāb] (109/1)

15. Vezin sorunu olduğunu düşündüğümüz yerleri şu şekilde gösterdik:

[61] Vezin aksamaktadır.

16. Vezin gereği kelimeler arası yer değişmesi gerektiği durumlarda dîvândaki haliyle yer değişikliği yaptık:

[489] Eşk-i germüm olmamak mümkin midür müjgān-güdāz: Eşk-i germüm ḫūn-ı şerer olsa nʾola müjgān-güdāz **M.**

17. Mecmuâda bulunan şiirde beyit sırası veya mısra farklarını şu şekilde belirttik:

[9]Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

[390] 3. beyitin ilk mısrası dîvânda bulunmamaktadır.

[390] 3. beyitin 2. mısrası ise dîvânda 6. beyitin 2. mısrasıdır.

18. Şiirin başlığında verilen mahlas ile şiirin sahibi arasında farklılıklar görüldüğü durumları şu şekilde gösterdik.

[193]*Zâtî* başlıklı bu şiirin Fevrî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

[784] Başlık olarak*Lābin Kemāl* yazılıdır **M.** Ancak şiir Selîmî’ye aittir.

19. Hem başlık hem de mahlas bulunmayan şiirlerde, şiirin kime ait olduğunu tespit edebildiysek şu şekilde gösterdik:

[164] Başlık ve mahlas bulunmayan bu kıtanın Arpazeminizâde Sâmî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Sâmî **D.**, Kt.6, s.336.

20. Mecmuâda "müfred" başlığıyla verilen bazı şiirlerin gazel nazım şeklinde, bazılarının ise matla nazım şeklinde olduğunu tespit etmişsek başlıkta doğru olan nazım şeklini verip mecmuâda nasıl kaydedildiğini belirterek dipnotta şu şekilde gösterdik:

[Matla][410]

[410]Başlık olarak "*müfred*" yazılıdır **M.**

21. Metindeki açıklama notları için "*****" işaretini kullandık.

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Metnin transkripsiyonu, bilimsel çalışmalar hazırlanırken kullanılan MEB İslam Ansiklopedisi transkripsiyon alfabesi kullanılmıştır(Bkz. Metnin İşaretler Sistemi).

2. Çalışmamızda bulunan şiirler, 16.yy ile 18.yüzyılda yaşayan şâirleri ihtiva etmektedir. Şiirler arasında yazım kargaşasına yer vermemek için şiirlerin yüzyılı fark etmeksizin Eski Anadolu Türkçesi dil özellikleriyle transkribe ettik.

3. Arapça ve Farsça kelimeleri Prof. Dr. İsmail Ünver'in "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler" makalesindeki önerilere uygun şekilde vermeye çalıştık.

4. Farsça kelimelerde yer alan vâv-ı ma'dûleleri "ˇ" işareti ile gösterdik: ḫˇāb, ḫˇāce vb.

5. Vezin gereği zihaf yapmak zorunda olduğumuz yerlerde kelimenin orijinal halini koruyup italik yazdık. Ancak imâleli olması gereken yerlerde orijinal hali olan kısa şeklini koruduk.

6. Farsça kelimelerde vâv-ı mechûleler kısa okunması gerektiğinden kısa ünlülü olarak yazdık: ḫoş vb.

7. Elif-i maksûreler elif (ا) veya y (ى) harfi ile yazılmış olsalar da a'lı olarak yazılmıştır: Îsâ, Yahyâ vb.

8. Doğru, duymak gibi kelimeler genellikle "ط" harfi ile verilmiş olup metindeki şekli ile verilmiştir: ṭuymadı, ṭoġru vb.

9. N'ola, k'anı gibi kelimelerde meydana gelmiş olan büzülmeler kesme işareti ile ayrılmıştır.

10.Aşk ve ışk, ayş ve ıyş olarak okunabilen kelimlerde aşk, ayş şekilleri tercih edilmiştir.

11. Arapça ve Farsça kelimelerde bulunan ön ekler, eklendikleri kelimeden "-" işareti ile ayrılarak gösterilmiştir: pür-güher, ne-dân vb.

12. Farsça son ekler kelimeye bitişik olarak yazılmıştır: gülistân, kûhsâr, lâlezâr vb.

13. Hem "ç (چ)" hem de " (ج)" ile yazılabilen "gonca/ gonça" kelimesi "c" li olarak yazılmıştır.

14. "nice" kelimesi nasıl anlamını karşıladığında "c" ile; miktar anlamını karşıladığında "ç" ile yazılmıştır.

15. Hatt, dürr gibi çift ünsüzle biten kelimeler vezne uygun olduğu şekliyle tek veya çift ünsüzlü olarak yazılmıştır.

16. "Anuŋçün" kelimesi vezne uyun olduğu gibi "-" işareti ile ayrı ya da bitişik olarak yazılmıştır.

17. Vasıta eki veya bağlaç eki olarak kullanılan “ile” kelimesinin yazımında eğer kelimeye bitişik yazılmış ise bitişik; ayrı yazılmış ise ayrı yazdık: şevkıle, nâz ile vb. Ayrıca “ile” kelimesi “i” olmadan yazılmış ise de vezin gereği “ile” olarak verdik.

18. Yönelme eki kafiye ve anlam uyumuna göre “a” veya “e” ile gösterilmiştir. hakikâte, vb.

19. Sert ünsüzlerin ekleşme durumunda benzeşme kuralına uyulmadan metindeki şekline sadık kalınmıştır: hakda,pey-revlikde vb.

20. Farsça kelimelerin tekrarı gösterilirken “-“ işaretiyle ayrılmıştır: ser-tâ-kadem, leb-â-leb vb.

21. Farsça birleşik isim ve sıfatlar “-“ işareti kullanılarak ayrılmıştır: hem-reh, şeb-rev, der-bend vb.

21. Âfitâb ve âftâb, rûzigâr ve rûzgâr gibi medli okunabilen kelimelerde veznin zaten bir buçuk hece olduğu göz önünde tutularak âfitâb şekli tercih edilmiştir.

22. Metinde bulunan kapalı e seslerinin i’li kullanımı tercih edilmiştir. didi, virse, irdi vb.

23. “ء” işareti ile yazılan kelimelerde standart sağlamak amacıyla y’siz kullanım tercih edilmiştir. dâ’im, nâ’il vb.

24. Farsçada bulunan atıf vâvının yazımında cüst ü cû, şüst ü şû, güft ü gû şekli tercih edilmiş, atıf vâvının düştüğü durumlarda araya “-“ konmuştur. güft-gû vb.

25. Metinde “b (ب) harfi ile yazılan ancak zarf fiil eki görevinde olan p’ler “p (پ) olarak yazılmıştır: gelüp, olup vb.

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 6: Transkripsiyon Tablosu

آ, أ	A, a, Ā, ā, E,e	ش	Ş, ş
ء	ʾ	ص	Ṣ, ṣ
ب	B,b	ض	Ż, ż, Ḍ, ḍ
پ	P,p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Ẓ, ẓ
ث	Ṣ, ṣ	ع	ʿ
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	Ḥ, ḥ	ق	Ḳ, ḳ
خ	Ḫ ,ḫ	ك	G, g, K, k,Ŋ,ŋ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Ẕ, ẕ	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	Ū, ū, Ü, ü, V, v
ژ	J, j	ه	H, h, e
س	S, s	ى	Ī, ī, I, ı, İ, i, Y, y

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[36 b]

1[1]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Nābī]

1. Bu maʿnā ittiḥād-ı ʿāşıḳ ı maʿşūḳa şāhiddür
Maḥabbetle meveddet lafẓ u maʿnā ʿayn-ı vāḥiddür

2. İki güldür yüzi ol māh-rūy-ı meclis[2] efrūzuŋ
Bu maʿnāya gül-i raʿnā dü vechile müsāʿiddür

3. Ḳalem tā olmasa[3] der-kār maʿnā rū-nümā olmaz
Maḳar ḫaṭṭ-ı siyāha anuŋ içün rūy-ı kāġıddur

4. Bu mevsimlerde ümmīd-i ṭamaʿ luṭf-ı edānīden
Nisār- ı āb-rūy itmekden aḳdem reʾy-i fāsiddür

5. Eger ṭard-ı ġama zūr-ı[4] mey-i gülfāmdan ġayrı
Riyākārān-ı ʿālem iʿtirāż eylerse vāriddür

6. ʿAṭāya biʾż-żarūre münceẕibd[ür] meyl-i dil ammā
Kerīm ammā ki niçe[5] ṣad fedā itmezse kāsiddür

7. Muʿammā-gūne bu nāme ṣabādan[6] gelmedür **Nābī**
Zihī ṭarz-ı nevīn kim maʿnī-i şiʿr üzre zāʾiddür

2[7]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Ṣāḥib]

1. Eṣer-i sūz-dil ʿuşşāḳdan maʿşuḳa ʿāʾiddür
Sirāc eyle anuŋ-çün olsa ʿadd ile pervāne vāḥiddür

2. Müsāvīdür meges mīzān-ı ʿadl-i ḥakda fīl ile
Müsāvāt olduġın mīzānda ḥaḳ ḳavli şāhiddür[8]

---

[1] Nâbî **D.,** G.74 (7 Beyit), s.534.
[2]meclis:ʿālem **D**.
[3]olmasa: olmaya **D.**
[4]zūr:rūz **M.**
[5]niçe: nīme **D**.
[6]ṣabādan:sabādan **M.**
[7] Sâhib Pirizâde Mehmed **D.,** G (9 Beyit), s.130-131.
[8] şāhiddir: mümehiddir **D**.

3. Kemend-i mūy-ı zülf-i yārdür bend-i dil-i ʿāşıḳ
Anuŋçün ḳayd-ı kākülden rehā sevdā-yı fāsiddür[9]

4. Görinmez[10] ḫˇāb-ı rāḥat dīde-i pür-nemde çoḳ demdür
Olup yeksān ṣabāḥ ile mesā daʿvāma şāhiddür[11]

5. Ḥesāb itdükçe dāġ-ı sīne-i mecrūḥı sehv itdüm
Ṣayılsa derd-i hecr-i yār[12] ne nāḳıs ne zāyiddür[13]

6. Devādur ṭıbb-ı rendīde mey-i gülgūn ġam-ı ʿaşḳa
Bu ḳulı tevbe olmaġla peşīmānī müʾekkiddür[14]

7. Nizāʿvü ṣulḥı bir ʿitābla[15] terk it cevr u āzāruŋ[16]
Bu ʿālem olduġı fānību maʿnāya müsāʿiddür[17]

8. Bu nev-vādīde pey-revlikde[18]Nābī-i hüner-sence[19]
Emīn ol daḫlden **Ṣāḥib** taʿarruż ġayr-ı vāriddür

[37 a]

3[20]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[Vehbī]

1. Dil-i ḫūn-geşteme kār eyledi tīr-i sitemüŋ
Ḥayf kim ḳanuma girdi yine şimşīr-i ġamuŋ

2. Yine noḳṣānuŋı bil vaḳt-i zevālin fikr it
Māh u mihr olsa eger mehçe-i tūġ u ʿalemüŋ

3. Ṣıġmayanlar felege anda olur nā-peydā
Bundan it vüsʿatini derk feżā-yı ʿademüŋ

4. ʿAşḳla germ-rū ol būd u ne-būdı terk it
Yüri berf üzre bedīd eyleme naḳş-ı ḳademüŋ

---

[9] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[10] görinmez: görülmez **D**.
[11] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[12] derd-i hecr-i yār: derd ü hecr-i yār **M.**
[13] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[14] Bu beyit dîvânda 7. beyittir.
[15] ʿitābla: ʿadd ile **D.**
[16] āzāruŋ: āzārı **D**.
[17] Bu beyit dîvânda 8.beyittir.
[18] pey-revlikde: pey-rev olmadan **D.**
[19] Nābī-i hüner-sence: Nābī-i üstāda **D.**
[20] Seyyîd Vehbî **D.,** G.135 (9 Beyit), s.713.

5. Baḫşiş-i nā-be-maḥal cūddan olmaz maʿdūd
Ṣıfr-ı maʿkūs ile artar mı ḥisābı raḳamuŋ

6. Dergeh-i Ḥaḳ'a ṣıġın istersen emn ü selām
Seyr it āzādeligin āhū-yı deşt-i ḥaremüŋ

7. Vādesin eylemez erbāb-ı kerem istirdād
Cezri bī[21]-medd iledür cūşişi baḥr-i himemüŋ[22]

8. Dūstı zār u ḥazīn düşmānı şādān eyler
Sen sen ol eyleme bir kimseye iẓhār elemüŋ

9. **Vehbī**yā şaḳḳ[23]-ı ʿaṣā imiş olur rāh-nümā
İṣr-i üstāddan ayırma süḫanda ḳalemüŋ

4[24]
mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
[Ġazel]
[Vehbī]

1. Düşmiş muḥabbete daḫı nev-res cevān iken
Olmış esīr pādişeh-i ḥüsn ü ān iken

2. Pā-māl esb-i naḫveti olmış bir āfetüŋ
Bir ṭıfl-ı ney-süvār-ı[25]maḥabbet ne-dān iken

3. Olmış zülāl-i laʿline[26] leb-teşne bir mehüŋ
Ser-çeşme-i melāḥate[27] āb-ı revān iken

4. Bir necm-i ḥüsni görmege olmış raṣad-nişīn
Dāġ-ı derūn-ı mihr ü mehe āsumān iken

5. Bir naḫl ile ṣarılmaḳ[28] içün giryenāk imiş
Mānend-i tāk-i tāze yetişmiş fidān iken

6. Çarpılmış ol da kendi gibi bir perīveşe
Aldurmış ʿaklın ʿakl alıcı dil-sitān iken[29]

---

[21] bī-medd iledür: medd ile virür **D.**
[22] cūşişi baḥr-i himemüŋ: cūşiş-i baḥr-i himemüŋ **D**. Tamlama eki yerine belirtme eki olarak kullanım anlamca uygundur. Ayrıca ى harfi mecmuâda mevcuttur.
[23] şaḳḳ-ı ʿaṣā: saḳḳ-ı ʿaṣā **D**. Ancak anlam uygun olmamaktadır.
[24] Seyyîd Vehbî **D**.,G.179 (9 Beyit), s.741.
[25]ney-süvār-ı maḥabbet: ney-süvār maḥabbet **D.** Ancak mecmuâda ney-süvār kelimesinin altına kesre konulmuştur.
[26] zülāl-i laʿline: zülāl-i vuṣlata **D.**
[27] melāḥate: leṭāfete **D**.
[28] ṣarılmaḳ: ṣarılmaġ **D.**
[29] Bu beyit dîvânda 8. beyittir.

7. Meftūnı olmış ol daḫı **Vehbī** bir āfetüŋ
Āşūb-ı dehr ü fitne-i āḫir zemān iken[30]

5[31]
mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün
[Ġazel]
[Vehbī]

1. Maḥrem olan erbāb-ı kemāle elem-āsā
Bīgāne olur ṭabʿı kibāre kerem-āsā

2. Ḳāniʿ-dil olan bāġ-ı fenāya naẓar itmez
İnciden ise ḫūşesi tāk-i İrem-āsā

3. Dergāh-ı Ḫüdā'ya ṣıġınan ḳayd-ı sitemden
Āzāde olur āh*ū*-yı deşt-i Ḥarem-āsā

4. Kesseŋ başını eyler elif yutduġın iẓhār
Aġzına mürekkep bulaşanlar ḳalem-āsā

5. Eşʿārda tā şöyle gerek mezc-i taḥakküm
Yek-reng ola hep ʿatf-ı ḳabā-yı ʿAcem-āsā

6. Pürdür ġazelüm bāde-i maẕmūn ile **Vehbī**
Elden ele gezse ne ʿaceb cām-ı Cem-āsā

[37 b]

6[32]
mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
[Ġazel]
[Vehbī]

1. Ġarḳ itdi eşk-i dīde tenüm rūḥ ṭuymadı
Ṭūfānlar oldı şūr-nümā Nūḥ ṭuymadı

2. Aḥsent[33] tīz dest*ī*-i ḳaṣṣāb ġamzeŋe
Sāṭūr-ı ẓulmüni[34] dil-i meẕbūḥ ṭuymadı

3. Gitdi ḫıred gelince göŋül kūy-ı dilbere
Oldı der-i viṣāl aŋa meftūḥ ṭuymadı

---

[30] Bu beyit dîvânda 9. beyittir.
[31] Seyyîd Vehbî **D.**, G.8 (6 Beyit), s.631
[32] Seyyîd Vehbî **D.**, G.263 (6 Beyit), s.794-795.
[33] aḥsent: aḥsente D.
[34] ẓulmüni: zaḫmını: D.

4. Sermest olup nigāh-ı ciger-dūz yārden
Zaḫm-ı ḫadengini dil-i mecrūḥ ṭuymadı

5. Ferzāne-ṭavr natʿ -ı maḥabbet iken göŋül
Ol şehden itdiler anı maṭrūḥ ṭuymadı

6. Olmadı **Vehbī**cūş-ı cünūndan ḫıred-ḫabīr
Ṭūfānlar oldı şūr-nümā Nūḥ ṭuymadı

7[35]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[Rāsīḫ]

1. Süzme çeşmüŋ gelmesün müjgān müjgān üstüne
Urma zaḫm-ı sīneme peykān peykān üstüne

2. Dilde ġam var şimdilik luṭf eyle gelme ey sürūr
Olamaz bir ḫānede mihmān mihmān üstüne[36]

3. Yārdan meḥcūr iken düşdük diyār-ı ġurbete
Dehr gösterdi yine[37] hicrān hicrān üstüne[38]

4. Rīze-i elmās eker her açduġı zaḫma o şūḫ
ʿÖmri[39] var olsun ider iḥsān iḥsān üstüne

5. Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ḥaḳḳına
Eylemişler **Rāsī**ḫe bühtān bühtān üstüne

[35] Râsih **D**., G.85 (5 Beyit), s.325.
[36] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[37] yine: bize **D.**
[38] Bu beyit a.g.e. 2. beyittir.
[39] ʿömri: luṭfı **D**.

8[40]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[Rāşīd]

1. Yirüŋ it gūşe-i temkīn ḫum-ı meyḫāne gibi
Devr-i ebvāb-ı şifāh eyleme peymāne gibi

2. Zevḳ vā-beste-i idrāḳdür olmaz şīrīn[41]
Ḫande-i kebk-i derī girye-i mestāne gibi[42]

3. Hep ṭamaʿdur iden insānı giriftār-i belā
Daḫı[43] ben ḥāṣılı gīrā ṭutamam dāne gibi[44]

4. Kendinüŋ sūḫte-i şuʿle-i āvāzı olur
Sūziş-i bülbüli zann eyleme pervāne gibi[45]

5. **Rāşīdā** öldi diriġā girdik bī-raġbet[46][47]
Āşināyān-ı süḫan maʿnī-i bīgāne gibi

9[48]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Nesīb]

1. Dil-i ṣāfī ḳuyūd-ı dehr ile endūh-gīn olmaz
Midād-ı tīre teġyīr efgen-i ṭabʿ-ı nigīn olmaz

2. Nigāh ʿaḳıbet-bīnānda[49] olmaz[50] çeşm-i ẓāhir-bīn
Ki her bir şīşe- pāre ṣanʿatıyla dūr-bīn olmaz

3. Hünermend olmayan mümtāz olur mı ehl-i ʿālemden[51]
Çemende her giyeh hem-ḳadr verd ü yāsemīn olmaz[52]

4. Nʾola ehl-i riyā ʿuşşāḳveş āh eylemezlerse
Muṣavver bülbül-i şeydāda feryād u enīn olmaz[53]

---

[40] Râşid **D.,** G.234 (6 Beyit), s.431-432.
[41] şīrīn: nemekīn **D**.
[42] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[43] daḫı: dāmı şeklinde yazılmıştır.
[44] Bu beyit dîvânda 2.beyittir.
[45] Bu beyit dîvânda 3.beyittir.
[46] Vezin aksamaktadır.
[47] Rāşidā oldı birūn-mānde-i dergāh-ı ḳabūl **D.**
[48] Nesîb Yusuf Dede **D.,** G.67 (6 Beyit), s.360.
[49] binanda: bināna **D.**
[50] olmaz: uymaz **D.**
[51] ʿ ālemden :ʿālemde **M**.
[52] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[53] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

5. Gerekdür sūz-i sīne-i dāġ-ı dil-teʾsīr-i güftār
Anuŋçün her ṣadā çün naġme-i ney āteşīn olmaz

6. Naẓīre Nābī-i muʿciz beyāna saŋa muḥtaṣdur
Nesībā āferīn ṭabʿuŋ gibi siḥr-āferīn olmaz

[38 a]

10[54]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

[Ṭālib]

1. Çoḳ ḳīl u ḳāl olur belī mūy-ı miyānına
Ammā ki noḳṭa deŋlü sözüm yoḳ dehānına

2. Bir dürr-i baḥr-i ḥüsne bizi mālik itmedi
Bilsek bu çarḫ-ı bed-güherüŋ imtinānına[55]

3. Tenhāca gelse yānuma ol āfitāb-ı nāz
Mānend-i sāye düşmese aġyār yanına

4. Mümkin mi ṣayd olmaya ol şūḫa[56] şeyḫ ü şābb[57]
Seyr eyle tīr-i ġamzelerin baḳ kemānına

5. İtmiş dil-i hezārını dem-beste **Ṭālibā**[58]
Lüknet viren o ġonca dehānuŋ zebānına

11[59]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Nuṭḳ-ı şūḫ-ı dehenüŋ ḳābil-i imkān diyemem
Yoḳ yire ġonca-i neşküfteye ḫandān diyemem

2. Feyż-i teşrīfüŋe vā-beste iken ḳayd-ı ḥayāt[60]
Cān virem rūḥ-ı muṣavver saŋa cānān diyemem

---

[54] Bursalı Tâlib **D.**, G.101 (5 Beyit), s.279.
[55] imtinānına: imtinānı ne **D.**
[56] şūḫa: şūḥ **D.**
[57] mümkin mi ṣayd olmaya ol şūḫa şeyḫ ü şābb: mümkün müdür urulmamaḳ ol şūḥa şeyḫ ü şābb **D.**
[58] Ṭālibā: Ṭālib **D.**
[59] Abbâs Vesîm Dîvânında bulunmamaktadır.
[60] ḳayd-ı ḥayāt: naḳd-i ḥayāt şeklinde yazılıp naḳd kelimesinin üzerine ḳayd kelimesi yazılmıştır. İki kelimenin de tamlamada olması vezni bozacağından müstensih doğru olan kelimeyi üst satıra yazmış olmalıdır. Müstensih yanlış yazdığını doğrulamak için bu uygulamayı kullanmaktadır.

3. Ruḫṣat-ı ʿarż-ı niyāz olsa da şekvā-yı dili
Pīçiş-i ḥarf-i zebān ile kemākān diyemem

4. Viremez kevkebe-i ḥüsne ḥaṭ-ı tāze-keder
Gerd-i jeng-efgen-i ḳurṣ-ı meh-i tābān diyemem

5. Pertev-endāz-ı dil-i ʿālem olan ruḫsāra
Göz göre ʿaynuŋı mihr u mehe yeksān diyemem[61]

6. ʿIyd-ı vaṣlına fedā eylemeyen ḳoç başın
Kebş-i İsmāʿīl olursa aŋa ḳurbān diyemem

7. Cān gerek ḳāleb-i elfāẓ-ı meʿānīde **Vesīm**
Yoḫsa her şāʿir-i pür-gūya süḫandān diyemem

12[62]
mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
[Ġazel]
[Lā-Edrī]

1. Esīr-i kākül-i şūḫī rehāya nāz eyler
Marīż-i cünbüş-i çeşmi şifāya nāz eyler

2. İder mi rīşine ehl-i dil ārzū-yı ʿilāç
Şikest-i şişe-i dil mūmīyāya nāz eyler

3. Ḥelāl-i ʿaşḳa vüleẕẕet-şinās-ı hicrāna
Ki cevr-i yāre niyāz u vefāya nāz eyler

4. Amān amān o tekerrürle lüknet-i şīrīn
Miṯāl-i çeh çeh-i bülbül-edāya nāz eyler

[61] Vezin aksamaktadır.
[62] Bu gazelin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

[38 b]

13[63]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīün

[Ġazel]

Nābī Efendi

1. Ġamuŋla aġlamakdan çeşm-i pür-nemḳanda ben ḳanda
Ḫırāş-ı sīnede ser-pençe-i ġam ḳanda ben ḳanda

2. Anuŋ cāmı ṭolardı bāde-i gül-reng ile ammā[64]
Benüm ḫūn ile pürdür sāġarum Cem ḳanda ben ḳanda

3. Çemende gül-büne[65] şebnem fütāde ben mül-i cāma[66]
Baḳılsa çeşm-i inṣāf ile şebnem ḳanda ben ḳanda

4. Görüp rūyunda[67] zülfün reşkden ḳanlar[68] döker çeşmüm
Ṣafā-yı ḫāṭır-ı[69] pür-pīç ü pür-ḥam ḳanda ben ḳanda

5. Pür olsa ḥoḳḳası eczā ile gerdūŋ ey Nābī
Hezārān zaḫm-ı nāsūr ile merhem ḳanda ben ḳanda

14[70]

mefʿūlü mefāʿīlün mefāʿīlün fāʿ

[Rübāʿī]

ʿArżī

Geh dīdelerüŋ[71] eşk[72] ile ḫūn eylersün
Geh sāġar-ı ümīdi nigūn eylersün
Her cāylıga[73] ḳoydı ol āfet ketebe
ʿArżī daḫı sen meşḳ-ı cünūn eylersün

---

[63] Nâbî D., G.794 (5Beyit), s.1036.
[64] ammā: Mecmuâda silik olduğu için dîvândan tamamlandı.
[65] gül-bün: güllere D.
[66] mül-i cāma: gül-i cāma D.
[67] rūyunda: rūyuŋda D.
[68] ḳanlar: ḳalmaz D.
[69] ḫāṭır: ṭurrā D.
[70] Arzî Dede, T.Ş.M., s.347.
[71] dīdelerüŋ: dīdelerim T.Ş.M.
[72] eşk: derd T.Ş.M.
[73] cāylıga: cāylıġa T.Ş.M.

15[74]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

Münīf

1. Geh ḫayāl-i ḳad ü geh zülf-i siyehfām gelür
Fāluma[75] muṣḥaf-ı ḥüsnüŋde elif lām gelür

2. Dāġ- ber dāġ-ı ġam-ı sūziş-i çeşmüŋ olalı
Sīneden nükhet-i şükūfe-i bādām gelür

3. Göreli ḫātem-i devletde daḫı zaḫm-ḫırāş
Dilene ḳayd-ınişān ne heves-i nām gelür

4. Ḫıdmet-i refʿ-i girān perde-i şerm-i yārüŋ
ʿUhdesinden var ise bāde-i gülfām[76] gelür

5. Ḫaber alsaḳ dil-i miskīn nicedür zülfüŋde[77]
Var mı yollarda ʿaceb ḳāfile-i Şām gelür[78]

6. Ten-i sīmīn-bedene[79] mevʿiẓe serd itsem de
Germī-i ḥırṣ ile ṭabʿaṭamaʿ-ı ḫām gelür[80]

7. Ṭavf-ı dergāh-ı *veliyyü'n-niʿam* itdükçe **Münīf**
Ḫāme *lebbeyk*-zenān-i rāfil-i iḥrām[81] gelür

16[82]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

Ṭālib

1. Dehen-i yār benüm gevher-i nā-yāb senüŋ
Cām-ı gülfām benüm ġonca-i sīrāb senüŋ

2. Ḫaṭt-ı laʿli dir imiş reşk ile ḫāl-i ẕekana[83]
Leb-i peymāne benümdür yem-i girdāb[84]senüŋ

---

[74] Münîf **D.,** G.14 (9 Beyit), s.161-162.
[75] fāluma: fālümüz **D.**
[76] bāde-i gülfām: ḳuvvet-i ibrām **D.**
[77]zülfüŋde: zülfünde **M**.
[78] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[79] ten-i sīmīn bedene: ben o sīmīn bedene **D**.
[80] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[81] lebbeyk-zenān-i rāfil:lebbeyk-zen-i rāfil: **D.**
[82] Bursalı Tâlib **D**., G.66 (5 Beyit), s.244.
[83]ḫāl-i ẕeḳana: çāh-ı ẕeḳana **D**.
[84] yem-i girdāb: bün-i girdāb **D**.

3. Sen şeker-ḫˇāb-ı teġāfülde eyā ġonçe-dehen[85]
Bāliş-i ḫār benüm bister-i sincāb senüŋ

4. Çāk çāk ol ki ezel böyle imiş ey zāhid[86]
Ebr*ū*-yı yār benüm gūşe-i miḥrāb senüŋ

5. Ne siyeh kevkebüm ey **Ṭālib-i** dīvāne-meniş[87*]
Gül-i ruḫsār[88]benüm zülf-i siyeh-tāb senüŋ

17[89]
mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün
Ḳıṭʿa
[Lā-Edrī]

1. Muṣāḥib olmayan şaḫṣa efendi
Cihān şāhı olursa olma rāġıb

2. Gedā daḫı olursa ḳūt-ı cāndur
Ḥarīf-i nükte-dān yār-ı muṣāḥib

[39 a]

18[90]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
Nābī

1. Ruḫ-ı zībāsını vaṣf eyler isem şemʿ utanur
Ḳadd-i bālāsını yād eyler isem söz uzanur

2. Ṣafvet-i sīne-i sīmīn idersem taḳrīr
Miʿdesi[91] āb-ı ḥayātuŋ ḥasedinden bulanur

3. Çeh kec-revligi terk itdi disem kim diŋler
Dilberān mey-i vefā itdi disem kim inanur

4. Dil-şikenliklerini muḥtebesüŋ naḳl itsem
Ḳorḳusundan ḫum-ı ser-beste-i mey ḳān ḳaşanur[92]

---

[85] eyā ġonçe-dehen: ol ey ġonca hemān **D**.
[86]imiş ey zāhid: yazılmış zāhid **D.**
[87]divāne meniş: bed-necet **M.**
[*] Mecmuâda mısra sonunda *yetiş* kelimesi bulunmaktadır.
[88]gül-i ruḫsār: ḫāl-i ruḫsār **D.**
[89] Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[90]Nâbî **D**., G.69 (17 Beyit), s.529-530.
[91]miʿdesi: maʿdesi **D**.
[92] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

5. Gird-i lebüŋde ḫaṭṭ-ı nev-ḫīzini taḳrīr itsem
Ḫāmenin leẕẕet-i taḥrīrde aġzı ṣulanur[93]

6. Ḫˇābda būsesin almaḳ nice mümkin zīrā
Būsenüŋ sāyesi ruḫsārına düşse uyanur[94]

7. Nev-bahār-ruḫı bulduḳça teraḳḳī o gülüŋ
Şermle mihr-i cihān-tāb idrāḳden ṭolanur[95]

8. O ḳadar nāzik nerm iken o şūḫın bedeni
Bu ḳadar sūz-ı niyāza ne ʿaceb pek ṭayanur[96]

9. Ṭıfl-ṭabʿ olmadadur pīr-i felek gitdükçe
Tāze bāzīçeye tez[97] māʾil olur tez uṣanur[98]

10. Lebi bī-ḫande ḳalur bezme[99] gelen ḫūbānuŋ
Bir sarāyuŋ gidicek devleti bābı ḳapanur

11. Beytler yapmadadur durma[100] ḳalem ey **Nābī**
Bu fenā ṣafḥasını cāy-ı iḳāmet mi ṣanur[101]

19[102]
mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
[Ġazel]
[Nābī][103]

1. Çerāġa ṣarf-ı nefes eyle yandurıncaya dek
Viṣāle eyleme ibrām uṣandurıncaya[104] dek

2. Olınca ḫˇābda nāʾil viṣāl-i cānāna
Çalışma būs u kenāre uyandurıncaya dek

3. Bu ʿarṣada çalışurnice rāyiż nā-ehl
Elinden esb-i murādı boşandurıncaya dek[105]

---

[93] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[94] Bu beyit dîvânda 7. beyittir.
[95] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[96] Bu beyit dîvânda 9. beyittir.
[97] tez: tīz **D.**
[98] Bu beyit dîvânda 12. beyittir
[99]bezme: ḫaṭṭı **D**.
[100]beytler yapmadadur durma: beytler yapmada miʿmār-ı ḳalem **D.**
[101]Bu beyit dîvânda 17. beyittir. (mahlas beyitidir.)
[102] Nâbî **D**., G. 406 (16 Beyit), s. 771-772.
[103] Velehü başlığıyla kayıtlıdır.
[104] uṣandurıncaya: utandurıncaya **D.**
[105] Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

4. Ṣudūr-ı luṭf ne mümkin zemāne ḫalḳından
Meger ki idesün ibrām uṣandurıncaya dek[106]

5. Dü-desti şerḥa vü dāġ ile bir kemer-bend it
Miyānına o perīnüŋ ḳuşandurıncaya dek[107]

6. Hezār baḥr-ı ġama ġavta-ḫˇārolur fuḳarā
Kenār-ı nānını bir zāde bandurıncaya dek[108]

7. Ne çār-mīhe çekerler o nā-tüvān hedefi
Zebān-ı nāvek-i tīri ṭayandurıncaya dek[109]

8. Bulınca nev-hevesān-ızemāne bir sāʿat
Ne pīç ü tāba düşerler ṭolandurıncaya dek[110]

9. Ḫayāl-i diḳḳat ile çeşmesār-ı maʿnāyı
Ḳarışdırur nice nādān bulandurıncaya dek[111]

10. Öpüp kitāb-ı ruḫın eyledüm hezār ḳasem
O şūḫa ṣıdḳ-ı derūnum inandurıncaya dek[112]

11. Hezār kīse nüḳūd-ı sirişk oldı telef
O şūḫa māye-i naḫvet ḳazandurıncaya dek[113]

12. Sipihr-i pīr çüritti hezār kefş-i hilāl
O māhı hāle-i bezme ṭaṭandurıncaya[114] dek[115]

13. Gürisne ḳalmaġa muḥtāc bāz-ı nefs-i ḫabīs
Şikār-ı ʿālem-i ḳudse yarandurıncaya dek[116]

14. Çalışdı bu ġazel-i āb-dār ey **Nābī**
Dehān-ı ḫāme[117]-i ḫuşkı ṣulandurıncaya dek

---

[106] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[107] Bu beyit dîvânda 11. beyittir.
[108] Bu beyit dîvânda 13. beyittir.
[109] Bu beyit dîvânda 14. beyittir.
[110] Bu beyit dîvânda 4.beyittir.
[111] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[112] Bu beyit dîvânda 8. beyittir.
[113] Bu beyit dîvânda 15. beyittir.
[114] ṭaṭandurıncaya: dadandurıncaya **D.**
[115] Bu beyit dîvânda 9. beyittir.
[116] Bu beyit dîvânda 10. beyittir.
[117] ḫāme: ḥāme **D.**

20[118]

[39 b]

21[119]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

Rüşdī

1. Getürüp cūşa yine dīde-i gevher-bārı[120]
İdeyüm[121] reşk ʿadn-i ḫāk-i rehi reh-i dildārı

2. ʿAṭse-rīz eyle meşām-ı dil-i ʿuşşāḳı yine
Ḳıl perīşān[122] girih-i kākül-i müşgīn bārı[123]

3. Beni maḥrūm-ı mey-i bezme viṣāl eyledüŋ āh
Senüŋ ey baḫt-ı siyeh ḳanuŋı içsem bārī[124]

4. Dil helāk olsa daḫı bezm-i viṣālüŋ[125] ister
Yoḳ yire baŋa[126] sitem eyleme ʿömrüm vārı

22[127]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

Nābī

1. Bestedür dil gāh ḫāndān gāh cengü gāh ṣulḥ
Böyledür aḥvāl-i devrān gāh ceng ü gāh ṣulḥ

2. Dehr-i bāzīgāh-ı nerd ü sufre-i şaṭrancdur
Gāh cünbān gāh ten-āsān[128] gāh ceng ü gāh ṣulḥ

---

[118] Mecmuâda 2 beyit olan bu şiir Farsçadır. Farsça şiirler çalışma alanımıza girmediğinden tıpkıbasım bölümünden yerinin takip edilmesi amacıyla varak numarasına göre sırası mecmuâdaki şekline göre verilmiş ve şiir numarasına tabi tutulmuştur.
[119] Edirneli Rüşdî **D.**, G.167 (7 Beyit), s.148.
[120] gevher-bārı: gevher-i yārı **D.**
[121] ideyüm: eyleyem **D.**
[122] perīşān: teraḥḥüm **D.**
[123] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[124] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[125] bezm-i viṣālüŋ: vaṣf-ı dehānın eyler **D.**
[126] baŋa: oŋa **D.**
[127] Nâbî **D.**, G.42 (6 Beyit), s.506.
[128] ten-āsān: tersān şeklinde yazılıp üzerine düzeltme yapılarak elif harfi eklenmiştir **M.**

3. Fitneye būd u ne-būd-ı loḳma bāʿ iṣdür kʾider
Bir dehende ṣaff-ı dendān gāh ceng ü gāh ṣulḥ[129]

4. Baḥṣde ġavġā-güẓār ü terkde rāḥat-güzīn
Zeyd ü ʿAmr-ı naḥv-ı ḫʿānān gāh ceng ü gāh ṣulḥ[130]

5. Ḫalḳ **Nābī** gizlik-i ḫāme gibi geh ḫaṣm olur
Gāh hem-ḫʿāb-ı ḳalemdān gāh ceng ü gāh ṣulḥ[131]

23[132]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
Vehbī

1. Sükkerīn bir süḫan-ı ẕāʾiḳa-pīrā söyle
Ṭūṭīnüŋ aġzı ṣulansun yine cānā söyle

2. Müslümān-zālıgı[133] sīneŋe[134]geh[135]ḳo inṣāf it
Bir selāmuŋ da mı yoḳ ey büt-i tersā[136] söyle

3. Bārī bir şāfi cevāb eyle ṭabībüm luṭf it
Derdüm olmazsa peẕīrā-yı midādā söyle

4. Diŋleme muṭrib-i bezmi beni diŋle dir isen
Vāʿ iẕā diŋlemez erbāb-ı hevāhā söyle

5. Demidür ney gibi feryāda gelüp[137] sözlerüŋ
Niye[138] dem-bestesün ey bülbül-i şeydā söyle

6. Ḫidmet-i aşḳuŋa pervāne olur benceleyin
Var mı bir dil-şüde ey şemʿ-i şeb-ārā söyle

7. Dehen-i tengine āyīne-i ruḫsārına baḳ
Var mı bir cāy-ı süḫan ṭūṭī-i gūyā söyle[139]

8. Ḳalb-i ṣāf ehline rūşen görinür isterseŋ

---

[129] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[130] Bu beyit dîvânda 5.beyittir.
[131] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[132] Seyyîd Vehbî **D.**, G.207 (11 Beyit), s.760-761.
[133] müslümān-zālıgı: müslümān-zālıġı **D.**
[134] sīneŋe: gögsüŋe **D.**
[135] geh kelimesi dîvânda yazılı değildir.
[136] büt-i tersā: büt-i raʿnā **D.**
[137] feryāda gelüp: feryād-ı gelū **D.**
[138] niye: yine **D.**
[139] Bu beyit dîvânda 8.beyittir.

Dilberüŋ nāmını yād eyle muʿammā söyle [140]

9. Der-kenār itmek ise maḳṣūduŋ ey ṭālib-vaṣl
ʿArżuḥāl it o şehe kāmuŋı tenhā söyle[141]

10. Naẓm-ı maḫdūm ile hem-ḳadr olamaz ey **Vehbī**
Sözü isterseŋ eger lüʾlü-i lālā söyle

[40 a]

24[142]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

Sāmī

1. Beyāż-ı dīde-i Yūsuf gibi o ten nāzik
Ḥarīr-i nūr-ı nigehden de pīrehen nazik

2. Dehānı gevher-i nā-süfte-i ḫacālet iken
Ne nāzikāne geçer rişte-i süḫan nāzik[143]

3. Belürdi sebze-i ḫaṭ[144] rūy-ı ḫāl-dārında
Benefşe nāzik ü gül nāzik ü semen[145] nāzik[146]

4. Tamām lerziş ü ser-tā-ḳadem temevvüc-i nāz
Ḫırām nāzik ü pā nāzik ü beden nāzik[147]

5. Taḫayyülümde olur ol perīnüŋ ey **Sāmī**
Mīyānı çün müje-i āhū-yı Ḫoten nāzik[148]

---

[140] Bu beyit dîvânda 9. beyittir.
[141] Bu beyit dîvânda bulunmamaktadır.
[142] Arpaemînizâde Sâmî **D**., G.71 (7 beyit), s.336-337.
[143] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[144] sebze-i ḫaṭṭ: ḫaṭṭ-ı siyeh **D**.
[145] semen: çemen **D.**
[146] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[147] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[148] Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

25[149]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

Rāmī

1. Biz ol ʿāşıklaruz kim dāġımuz merhem ḳabūl itmez
O gülzāruŋ ki āteşdür güli şebnem ḳabūl itmez

2. Sifāl-i köhneden nūş-ı meye muʿtād olan rinde
Mücevher cāmını biŋ kerre ṣunsa Cem ḳabūl itmez[150]

3. Sirişk-i çeşmi Nil-i Mıṣra mümkin mi ḳıyās itmek
Bu bir deryā-yı pür-ḫūndur[151] ki bīş ü kem ḳabūl itmez[152]

4. Nʾola ben çekdügüm cevr ü cefāyı yār bilmezse
Dil-i ẕevḳ- āşinā bār-ı girān-ı ġam ḳabūl itmez[153]

5. Gül-i rengīn-i ruḫsārı o gül-i gülşen-i ḥüsnüŋ
O deŋlü nāzik ü terdür ki **Rāmī** şem ḳabūl itmez

26[154]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Nāʾilī]

1. Ruḫun şevḳiyle dil kim zülf-i müşk-efşāna el ṣunmış
Zelīḫādur ki dāmān-ımeh-i Kenʿāna el ṣunmış

2. Dil-i bīmāra itmiş iki çeşmüŋ [töhmet-i mestī][155]
Biri ṭutmış girībānın biri dāmāna el ṣunmış

3. Per ü bāli şikāf-ı zaḫm-ı tenden penbeveş rīzān
Meger ṭıfl-ı nigāhuŋ ḥürmüz-i yārāna[156] el ṣunmış

4. Ṭurur mı ḳarşu Rüstemle o çeşm- i Ḳahraman-zūra
Ḳaşuŋ yāyını ḳurmış nāvek-i müjgāna el ṣunmış[157]

---

[149] Râmi **D**.,G.55 (5 Beyit), s.30-31.
[150] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[151] pür-ḫūndur: pürhundur **D.**
[152] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[153] Bu beyit dîvânda 2. beyittir.
[154] Nâʾilî **D**., G.179 (7Beyit), s.232.
[155] töhmet-i mestī: Mecmuâda bu bölüm boş olduğu için dîvândan tamamlandı.
[156] ḥürmüz-i yārāna: nice murġ-ı cāna **D**.
[157] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

5. Olup mest-i şarāb-ı şīr-gīr-i laʿl-i nābuŋ dil
Müjeŋle pençeleşmiş ġamze-i bārāna[158] el ṣunmış[159]

6. Maʿānī gevherin itmekde ṭabʿuŋ **Nāʾilī** īṣār
Ṭılısmın fetḥ idüp gencīne-i ʿirfāna el ṣunmış

27[160]
mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün
[Ġazel]
[Meẕāḳī]

1. Yine şāne ser-i zülf-i ʿabir-efşāna el ṣunmış
Hezerān-dil perīşān eylemiş biŋ cāma el ṣunmış

2. Virüp ruḫṣat bu deŋlü ẓālime çeşm-i siyehmesti
Yine her bir müje bir ḫançer-i bürrāna el ṣunmış

3. Dökülmüş sīne-i sīmīnine zülf-i siyeh-kārı
Ne kāfirdür görün kim gerden-i[161] īmāna el ṣunmış

4. Göŋül ṭıflı görüp penbeyle dāġ-ı şuʿle engīzi
Güli terk eyleyüp ol ciger-i sūzāna[162] el ṣunmış

5. Degül müjgān-ı ḫūnīnüm meger kim merdüm-i dīde
Yem-i eşke ṭalup bir pençe-i mercāna el ṣunmış

6. **Meẕāḳī** böyle vādīde ʿaceb mi olsa meydānı
ʿİnān-ı eşheb-i ṭabʿ-ı sebük-cevlāna el ṣunmış[163]

28[164]
mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
[Ḳıṭʿa]
[Sāmī][165]

Meclisde muṣḥaf-ı ruḫ-ı dildārı dün gice
Būs itmeye teveccüh iderken raḳīb-i dūn
Ol gülʿiẕār geldi didi *lā yemessere*[166]
Ben būs idüp didüm *ilāʾl-muṭahherūn*[167]

---

[158] Ġamze-i bārāna: gamzene şīrāne **D.**
[159] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[160] Mezâkî **D.**, G. 219 (7 Beyit), s.418.
[161] gerden: ṣafḥa-i īmāna **D.**
[162] güli terk eyleyüp ol ciger-i sāzāna: gül-i ter zann idüp ol aḫker-i sūzāna **D.**
[163] Bu beyit dîvânda 7. beyittir.
[164] Sâmî **D.**, Kt.6, s.336.
[165] Başlık ve mahlas bulunmayan bu kıtanın Arpazeminizâde Sâmî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
[166] لايمسسره
[167] الاالمطهرون

[40 b]

29[168]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

Nedīm

1. Birbiriyle müjgān safları ġavġāya girmişdür
Nigāh-ı ġamze gūyā ṣulḥ içün ārāya girmişdür

2. İşitdüm dür-i ṣadef pīrāhenüŋ çāk eyleyüp çıḳmış
Meger ol dilber-i sīmīn-beden deryāya girmişdür

3. Didiler şehr-i nāz ābād içinde ʿişve süḳūnda
O tācir-beççe bir dükkān-ı istiġnāya girmişdür

4. Temāşā eyleyüp āyīne içre ʿaks-i ruḫsāruŋ
Ḳıyās itdüm perīdür siḥr ile mīnāya girmişdür

5. Fürūġı kūhsār-ı āheni āb eylemek mümkin
Ol āteş kim ḫayālüŋle dil-i şeydāya girmişdür

6. Bugün pek ser-firāz u şādımān gördüm **Nedīmāyı**
Meger kim meclis-i maḫdūm bī-hem-tāya girmişdür

30[169]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

Nedīm

1. Yazanlar peykerüm destümde bir kāşī sebū yazmış
ʿAceb meşrebce taḥrīr eylemiş el-ḥaḳ nigū yazmış

2. Miyān-ı yārı dil-cūdur demek ḳaṣd eylemiş ammā
Yaŋılmış ḫāme-i muṭlaḳ-ʿinān dil-cūyı mū yazmış

3. Cüvānum bir luġat gördüm lisānü ʾl- ʿaşḳ bābında[170]
Belüŋ adın murād āġūşum adın ārzū yazmış

4. İdüp hū hū diyü feryādına telmiḫ ʿuşşāḳuŋ
Celī ḫaṭla cüvān-ı nāzenīnüm çifte hū yazmış

5. **Nedīm**üŋ ḥaḳ bu kim bu naẓmı pek şevḳ-āzimā düşdi[171]
Ṣanursın kim ṭurup bir dilber ile rū-be-rū yazmış

---

[168] Nedîm **D.**, G. 30 (6 Beyit), s.267-268.
[169] Nedîm **D.**, G.52 (5 Beyit), s.279.
[170] bābında: nāmında **D.**
[171] pek şevḳ-āzimā düşdi: şevḳ-āmiz düşdi pek **D.**

31[172]

feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

[Ḫayālī]

1. Ḫaṭ degül dūd-ı āh imişsün sen
Ne belā-yı siyāh imişsün sen

2. Ben degül dāġ-ı cān-ı ehl-i naẓar
Yüz degül reşk-i māh imişsün sen[173]

3. Ey göŋül saŋa ṣıġdı kevn ü mekān
Ne ulu bārgāh imişsün sen

4. Ey gedā kisvetinde beglik iden
Ġam yime pādişāh imişsün sen

5. Senden irmez[174]**Ḫayālī**[175] ġayra ġubār
Ne ʿaceb ḫāk-rāh[176]imişsün sen

[41 a]

32[177]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

Fużūlī

1. Maḥşerde[178] görmek isterüm[179] ol serv-i ḳāmeti
Ger anda hem görünmese gel gör ḳıyāmeti

2. Seng-i melāmet ile çekün çevreme ḥişār
Eşküm fenāya virmesün ehl-i selāmeti

3. Terk-i mey itdüŋ ey göŋül eyyām-ı gül gelür
Elbette bu işüŋ çekilür bir nedāmeti

4. Ṣaḥrā-neverd iken baŋa taṣvīr-i Kūhken
Gösterdi mülk-i ʿaşḳda ders-i iḳāmeti[180]

---

[172] Hayâlî **D.,** G.413 (5 Beyit), s.232-233.
[173] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[174] irmez: esmez **D**.
[175] Ḫayālī kısmı mecmuâda mürekkep bulaşmış vaziyettedir.
[176] ḫāk-rāh imişsün: bārigāh imişsün **D.**
[177] Fuzûlî **D**., G.301 (7 Beyit), s.278-279.
[178] maḥşerde: maḥşer günü D.
[179] görmek isterim: görem derem D.
[180] gösterdi mülk-i ʿaşḳda ders-i iḳāmeti: öğretti şehr-i ʿaşḳda resm-i iḳāmeti **D.**

5. Şeb[181] ẓulmetinde bulmaġa derd ü belā beni
Ḫoşdur **Fużūli** āteş-i āhum ʿalāmeti

33[182]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
Hüdāyī[*]

1. Kūh-ı ġam çeşmesidür çeşm-i güher-pāş degül
Saṭr-ı tārīḫdür üstünde anuŋ ḳaş degül[183]

2. Niʿmet-i miḥnete el ṣunma yüri ey ḫʾāce
Fuḳarā loḳmasıdur sen yiyecek aş degül

3. Ḳanlu yaşum gözümüŋ nūrı ciger-gūşem iken
Demidür çıḳsa gözümden baŋa sırdaş degül

4. Olsa nergis nʾola pür-jāle-ṣadef[184] pür-güher[185]
Mihr-i ḥüsnüŋle kimin çeşmi ṭolu yaş degül

5. Tīġ çek sīneme gel tā[186] yoluŋa cān vireyin
Sūre-i Nūr[187] ḥaḳ-içün yalıŋız baş degül[188]

6. Ser-i kūyuŋda[189] iki çeşme revān itmeg-içün
Ṣu terāzūlarıdur dīde-i ḫūn-pāş degül[190]

7. Cem-i vaḳt oldı Hüdāyī çekeli bār-ı ġamuŋ[191]
Devr içinde aŋa bir kimse ayaḳdaş degül

---

[181] şeb: ġam **D.**
[182] Hüdâyî **D**., G. 122 (7 Beyit), s.344.
[*] Bu gazel mürettip tarafından gazel nazım şekliyle tam olarak yazılmış, sonrasında matla beyitine farklı şâirler tarafından nazireler verilmiştir.
[183] Saṭr-ı tārīḫdür üstünde anuŋ ḳāş degül: Ṣaṭr-ı tārīḫdür o üstinde anuŋ ḳaş degül **PBM**, s. 1759.
[184] ṣadef: sıfat **D.**
[185] güher: lü'lü **D.**
[186] tā: tek **D**.
[187] sūre-i Nūr: sūre-i Tevbe **D.**
[188] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[189] ser-i kūyuŋda: Kaʿbe kūyuŋda **D.**
[190] Bu beyit dîvânda5.beyittir.
[191] bār-ı ġamuŋ: cām-ı ġamıŋ **D.**

34[192]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
[Fevrī][193]

1. Ġam yükin boynuma aldum görinen baş degül
Başda bir ḳara yazıdur[194] bu görinen[195] ḳaş degül[196]

35[197]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Matlaʿ][198]
ʿAlī Ḥilmi

1. Ḳubbe-i ḳāf-ı belādur görinen baş degül
Per-i ʿanḳā-yı belādur görinen ḳaş degül

36[199]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Matlaʿ]
Nevʿī

1. Ḳulle-i burc-ı[200] bedende görinen baş degül
Naḳş-ı tārīḫdür anuŋ ḳararan ḳaş degül

37[201]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
Refʿī

1. Ḳubbe-i cāmiʿ-i ġamdur görinen baş degül
Ṭāḳlardur anuŋ altında duran[202] ḳaş degül

---

[192] Fevrî **D.,** G.(5 Beyit), vr.139a-139b.
[193] *Zâtî* başlıklı bu şiirin Fevrî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. **PBM**'de "*Nazîre-i Fevrî Müderris*" başlığıyla kayıtlıdır s.1756.
[194] bir ḳara yazıdur: bir ḳara burundur **D.**
[195] görinen: ḳararan **D.**
[196] Başda bir ḳara burundur görinen ḳaş degül: Başda ḳara yazudur ḳararan ḳaş degül **PBM.**
[197] ʿAli Hilmi mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).
[198] Matla ve müfred olaak ele alınan şiirlerin herhangibir nazım şekliyle başka eserlerde olma ihtimali göz önünde tutulmalıdır. Biz matla ve müfred olarak belirttiklerimizi ise mecmuâdaki şekliyle ele aldık.
[199] Nev'î **D**îvânında bu matlabulunmamaktadır.
[200] burc: burūc **M**.
[201] Şâire ait dîvân tespit edilememiştir. **PBM'**de "*Nazîre-i Refʿî Çelebi*" başlığıyla kayıtlıdır. s.1757.
[202] duran: ṭuran **PBM.**

38[203]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

Behiştī

1. Dilde ser-çeşme-i ġamdur görinen[204] baş degül[205]
Dīdeden anuŋ ayaġıdur aḳan yaş degül

39[206]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

Emrī

1. Hedef-i tīr-i belādur görinen baş degül
Bir iki oḳ yelegidür ḳarar[an][207] ḳaş degül

40[208]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

Rūḥī

1. Kimi ġamnāk bu ḫalḳuŋ kimi ayyāş nedür
Kiminüŋ bālişi aṭlas kiminüŋ ṭaş nedür

2. Bāʿiṣ-i ḫande nedür ġonce-i nev ḫastaya
Bülbül-i zārdaki girye-i ḫūn-pāş nedür

3. Ṭaleb-i niʿmet-i viṣāl eyler iken Leylādan
Kāse-i gülle Mecnūnı ṣınan ṭaş nedür

4. Biricik derd ü belā sofrasına mihmān ol
Sen de gör ehl-i muḥabbet yedügi aş nedür

5. Oldurandan ne eṣer ẓāhir olandan ne nişān
Kūy-ıʿaşḳuŋda pey-ā-pey kesilen baş nedür

6. Cümlenüŋ menşeʾi birken neʿaceb sırr-ı Ḫüdā
Kimüne gizlü bu ḫalḳuŋ kimine fāş nedür

7. Boġzuŋı nāvek-i bīdād ile kim dildi diyem
Rūḥāyā ol sözilen göz çatlasun ḳaş nedür

---

[203] Behiştī **D.,** G.315 (5 Beyit), s.279.
[204] görinen: bilürin **D.**
[205] Dilde ser-çeşme-i ġamdur görinen baş degül: Aşḳ ser-çeşmesidür dilde çıḳan baş degül **PBM-1.**
[206] Emrî **D.**, G.306 (5 Beyit), s. 166.
[207] ḳararan: ḳarar **M.**
[208] Bağdatlı Ruhî **D.,** 379. G (7 Beyit), s.?

[41 b]

41[209]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

Rūḥī

1. Ṣanma ey ḫˇāce ki senden zer u sīm isterler
Yevme lā-yenfaʿu[210]da ḳalb-i selīm isterler

2. Berzaḫ-ı ḫavf-ı recādan geçe gör nā-kām ol
Bezm-i aḫirde ümmīd u ne-bīm isterler

3. Unudup bildügüŋi ʿārif iseŋ nādān ol
Bezm-i vaḥdetde ne ʿilim ne ʿālīm isterler

4. ʿĀlem-i bī-meh-i ḫurşīd-i felekde hergiz
Ne mühendis ne müneccim ne ḥakīm isterler

5. ʿĀlem-i keşf ü maʿānīde çoḳ esrār açulur
Varamaz nefs-i ġużūbānda ḥalīm isterler

6. Ḥarem-i maʿnāye bīgāneye yol virmezler
Āşinā-yı ezelī yār-ı ḳadīm isterler

7. Sākin-i dergeh-i telsīm u rıżā ol dāʾim
Bir murād itmege ḫidmetde muḳīm isterler

8. Dergeh-i faḳra varup dirligüŋi ʿarż itme
Anda dāʾim ne sipāhī ne zaʿīm isterler

9. ʿĀşıḳ ol şerbet- viṣāl isterise ki kim ʿuşşāḳ
Çāresiz derd arayup renc-i elīm isterler[211]

10. Cürmüŋe muʿterif ol ṭaʿata maġrūr olma
Ki şifā-ḫāne-i ḥikmetde saḳīm isterler[212]

11. Niʿmet-i ẓāhire dil-beste olan gürsinedür
Merd-i nān-pāreye kim ecr-i aẓīm isterler

12. Ḳıble-i maʿnāyi fehm eylemeyen kec-servler
Sehv ile secde idüp ecr-i aẓīm isterler

13. Ezber it ḳıṣṣa-i esrār-ı dili ey **Rūḥī**
Ḥāżır ol bezm-i ilāhide nedīm isterler

---

[209] Bağdatlı Ruhî **D**. G. (13 Beyit), s.192.
[210] *yevme lā-yenfaʿu:* hiçbir şeyin fayda vermediği gün, kıyamet.
[211] Bu beyit dîvânda 10. beyittir.
[212] Bu beyit dîvânda 9. beyittir.

42[213]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[Nābī]

1. Dest-i nāzuŋdan o mestān ki şarāb isterler
Gūyiyā çeşme-i ḫurşīdden āb isterler

2. Derd-i serden nice āzād olur ol ṭāʾife kim
Bāde nūş eyleyecek būy-ı gül-āb[214] isterler

3. Şerḥa vü dāġ gerek sīne-i ehl-i ġamda
Ṣaḥn[215]-ı dīvān-ı ḳıyāmetde ḥisāb isterler[216]

4. Sen hemān dildeki naḳş-ı hevesi maḥv eyle
Senden ey ḫˇāce ne defter ne kitāb isterler

5. Ḫūblar ḥüsnüne ḥayrāndan üftādelerüŋ
Çeşm-i āyīne gibi düşmen-i ḫˇāb isterler[217]

6. Naẓm-ı üstāde naẓīre nice mümkin **Nābī**
Tāze güftār-ı süḫan tāze cevāb[218] isterler[219]

43[220]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[Nedīm]

1. Bir cebīnin bir daḫı[221]zülf-i siyehfāmın bilür
Dil ne ṣubḥın farḳ ider bi'llāh ne şāmın[222] bilür

2. Günde biŋ kez tevbe itsem iʿtimād itmez yine
Şeh-levendüm ḳuvvet-i bāzū-yı[223] ibrāmın bilür

3. Degme bir yanmaġla meyl itmez dile ol ġamzeler
Mestdür ammā kebābın puḫtesin ḫāmın bilür

---

[213] Nâbî **D.,** G.230 (8 Beyit), s.646.
[214] būy-ı gül-āb: yirde gül-āb **D.**
[215] ṣaḥn: ṣaḫn **M.**
[216] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[217] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[218] tāze güftār-ı süḫan tāze cevāb: tāze-gū tāze-zebān tāze- cevāb **D.**
[219] Bu beyit dîvânda 8. beyittir.
[220] Nedîm **D.**, G.36 (7 Beyit), s.224.
[221] daḫı: daḫıdan sonra ol kelimesi vardır **M.**
[222] şāmın: ahşamın **D.**
[223] ḳuvvet-i bāzū: Mecmuâda mürekkep dağınıklığı olduğu için dîvândan tamamlandı.

4. Bildügüm ḫūn-rīz ise çeşmi o çerkes-sādenüŋ
Ṣırf kāfirdür ne īmānın ne İslāmın bilür

5. Būsesinden ġayrı bir leẕẕet var öpmekde lebüŋ
ʿĀşıḳa ṣorsaŋ ol ẕevk-i düşnāmın bilür

6. Ḥadd-i ẕātında duyan ʿāşıḳdur anuŋ leẕẕetin
Lebleri düşnām- şīrīnin hemān nāmın bilür

7. Bezm-i meyde nuḳle el ṣunmaz hemān ancak **Nedīm**
Dilberüŋ ʿunnāb-ı laʿlin çeşm-i bādāmın bilür

44[224]
fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
[Ḳıṭʿa]
Kemālpaşa-zāde

Zūr-bāzuŋa ṣaḳın maġrūr olup
Ayaġımı alamaz düşmen dime
Ṭayanup düşmek cihānda çoḳ olur
Ḳuvvetüŋe ṭayanup düşmen dime

[42 a]

45[225]
fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
[Ġazel]
[Nedīm]

1. Laʿl-i nābuŋ çāşnī-senc-iʿitāb itmez misüŋ
Luṭf idüp ḳahr ile olsun bir ḫiṭāb itmez [misüŋ][226]

2. Ḳāmetin seyr eyle inṣāf it o bālā mıṣraʿı
Zāhidā sen şāʿir olsaŋ intiḫāb itmez [misüŋ]

3. Perde-pūş olduḳda ḫaṭ ruḫsāruŋa fikr it hele
İtdigüŋ işlerden ey meh-rū ḥicāb itmez [misüŋ]

4. Gāh engüşt-i muḥannāsın gehī laʿlin emüp
Dāne-i ʿunnāb ile nūş-ı şarāb itmez [misüŋ]

5. İşte ṣubḥ oldı amān mestānesüŋ kāfir yeter
Baʿd- ezīn bir laḥẓa meyl-i cāme-ḫʿāb itmez [misüŋ]

[224] Kemâlpaşazâde (İbn-i Kemâl) **D**. tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).
[225] Nedîm **D**., G.73 (6 Beyit), s.290.
[226] misün: Mecmuâda sadece ilk beyitin ilk mısrasında yazılmıştır, diğerlerinde yazılı değildir.

6. Yoḳ mu bir luṭfuŋ **Nedīm**-i zāruŋa ʿıyd üstidür
Defter-i hicrānı sulṭānum ḥisāb itmez [misüŋ]

46[227]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
[Nedīm]

1. Sāḳıyā hūşem alam zemzeme-içeng midür
Yoḫsa destüŋdeki peymāne-i gül-reng midür

2. Naġmeŋetīr-i nigeh pīş-rev olmaḳda meger
Muṭrib ebrūda kemānuŋla hem-āheng midür

3. Laʿl-i ḫandān yaḫūd kūçe-i verd-i terde
Dest-i tārāc-ı ṣabādan çözilen teng[228] midür

4. Perde-i şermi giderdüŋ ruḫ-ı pür-tābuŋdan
Ḳaṣd o gül çehreye ey bint-i ʿineb[229] reng midür

5. Leẕẕetinden nice āb olmaduŋ ol laʿl-i terüŋ
Meded ey ṣāġar-ı yaḳūt dilin seng midür

6. Ne bu nev-naḳş-ı ṭırāzende **Nedīmā** yoḥsa
Üsütād-ı ḳalemüŋ[230] ḫāme-i Erjeng midür

47[231]
fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
[Ġazel]
[Nedīm]

1. Sīnede bir laḥẓa ārām eyle gel cānum gibi
Geçme ey ruḥ-ı revān ʿömr-i şitābānum gibi

2. Perde-dār aŋlardum el-ḥaḳ ġoncayı gördüm seḥer
Ol daḫı leb-rīz-i ḥak[232]olmış giribānum gibi

3. Reşk-i çīn olmaḳda fikrüm gelmedi taʿbīre līk
Vaṣfı ol gīsūlaruŋ ḫˇāb-ı perīşānum gibi

---

[227] Nedîm **D**., G.28 (7 Beyit), s.266-267.
[228] teng: deng **D**.
[229] bint ʿineb: duht-ı ʿineb **D.**
[230] üsütād-ı ḳalemüŋ: üstād-ı ḳalemin D., ancak vezin gereği üsütād yazıldı.
[231] Nedîm **D**., G.159 (5 Beyit), s.332-333.
[232] ḥak: çāk **D.**

4. Geçmem ol gülden gül-āb olmazdan evvel mūyunuŋ
Her biri inbīḳ-i zehr-āb olsa müjgānum gibi

5. Cüst u cūy itdüm yine cānā **Nedīmā**bendeŋe
Bir efendi bulmadum devletlü sulṭānum gibi

48[233]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
Vesīm

1. Gözlerüŋ cāna ḳıyar merdüm-i ḫūnīlerdür
İki ṣeḥḥāre vü ḫūn-ḫˇāra füsūnīlerdür

2. Yoḳ rehā kimseye ser-pençe-i müjgānuŋdan
Zūr-ı neẓẓāre ile zār u zebūnīlerdür

3. Baḥr-i ʿaşkuŋda şināverlik iderler demem
Dil ü cān ey dür-i yektā saŋa nūnīlerdür

4. ʿĀşıḳān hep büt-i taṣvīr gibi bir bī-ḥarekāt
Ḥayret-i ḥüsnüŋle ṣamūt ü sükūtīlerdür

5. Sūḳ-i şevḳüŋde ḫarīdār-ı viṣālin cümle
Naḳd-i cān u dili virmekde düyūnīlerdür

6. Ḫaṭṭ-ı ruḫsār u ḫayāl-i ser-i zülfüŋle cihān
Rūz u şeb silsile- cünbān u cünūnīlerdür

7. Ḳadd-i bālāŋı ḳoyup māʾil-i Ṭūbā yekser
Pest himmetlü fürū-māye vü dūnīlerdür

8. Ṣākinān-ı ḥaremüŋdür hele ḫayl-i ʿuşşāḳ
Ekṣer-i ehl-i cihān ebleh ü būnīlerdür

9. Fikr-i rūyuŋla nişīmenleri gülşendür hep
Ehl-i ʿaşḳuŋ ṣanemā gerçi ki ṣūnīlerdür[234]

10. Mihr-i ruḫsāruŋa mümkin mi nigāh ide **Vesīm**
Gözlerüŋ cāna ḳıyar merdüm-i ḫūnīlerdür[235]

---

[233] Abbâs Vesîm **D.**, tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).
[234] ṣūnī: ṣūniʿ olarak yazılmaktadır.
[235] Dilhayat Kalfa (Hanım)'a ait bestelenmiş bir şarkıya ait bölümde geçmektedir. http://www.yedinota.com/beste/nev-hiramim-sana-meyleyledi-can-bir-dil-iki-8367 (E.T: 29.06.2020)

[42 b]

49[236]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

Emrī[237]

1. Her üstüḫʿān-ı pehl*ū* kʾanı ḳuçdı[238] cism-i zerd
Ol rā durur ki ortaya almışdur anı gerd[239]

2. Ḳaşuŋ yüzüŋde ey gül-i raʿnā-yı bāġ-ı ḥüsn
Ol rā durur ki ortaya almışdur anı verd

3. Şol rā ki deşt-i rāhda mihre[240] urup durur
Ol rā durur ki ortaya almışdur anı verd [241][242]

4. Göŋlüm içinde ḫançerī şekli nigārumuŋ
Ol rā durur ki ortaya almışdur anı merd[243]

5. Cismüm kiʾḥāṭa[244] ḳıldı anı **Emr*ī*** ṣarıluḳ
Ol rā durur ki ortaya almışdur anı zerd

50[245][246]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[Emrī]

1. Çarḫ cellād olmaġa beŋzer ki tedbīr eylemiş[247]
Dūd-ı āh-ı ʿāşıḳı bir Hind*ī*[248] şemşīr eylemiş

2. Alnına tamġa urupdur ḥākim-i ḳudret gülüŋ
Rūy-ı yār ile meger daʿvā-yı tezvīr eylemiş

---

[236] Emrî **D.**, G.69 (5 Beyit), s.47.
[237] Başlık olarak Emrī Çelebi yazılmıştır.
[238] kʾanı ḳuçdı: pehlū ki ḳuçdı anı **M.**
[239] gerd: zerd **D.**
[240] deşt-i rāhda mihre: desti dāmen-i mihre **D.**
[241] verd: gerd **D.**
[242] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[243] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[244] ḥāṭa: ḫatā olmalıdır ancak dîvân ve mecmuâda bu şekildedir.
[245] Emrî **D.**, G.224 (5 Beyit), s.124-125.
[246] *velehü* başlığı ile kayıtlıdır, **M.**
[247] Dîvânda 1.ve 2. mısraların yerleri tam tersidir.
[248] Hindī: Şāmī **D.**

3. Ey ṣanem laʿlüŋ ḫayālin dilde naḳş itmiş raḳīb
Vay bu kāfir deyrde ʿİsāyı taṣvīr eylemiş

4. Her neye degse ḳarardur dūd-ı āhuŋ[249] ey göŋül
Yār zülfüŋden aŋa sevdā mı teʾsīr eylemiş

5. Bu dil-i dīvāne ʿaşḳuŋda **Emir**-i[250] żabt içün
Ḥalḳa ḥalḳa dāġlardan aŋa zincīr eylemiş[251]

51[252]
fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
[Ġazel]
Raḥmī

1. Resm-i bezm-i Cem bozulmuş cām-ı memlū ḳalmamış
Ḥātem-āsā bu cihānda bir kerem-ḫū ḳalmamış

2. Ḥayf olmış merd-i reze ʿarṣa-i ʿālem tehī
Ḳahramān u Rüstem u Suhrab u Berzū ḳalmamış

3. Nice bulsun ʿāşıḳān bezm-i Şühūd-ı Ḫˇāhişī
Dilde derd-i ʿaşḳıla tāb-ı tekāpū ḳalmamış

4. Olalı ʿaks-ı nigāh-ı çeşm-i mestī cilveger
Dāmen-i kūh-ı muḥabbetde bir āhū ḳalmamış

5. ʿAḳıbet olduŋ zebūn-ı nefs-i bed-kār ey göŋül
Daʿvā-yı merd itme sende zūr-ı bāzū ḳalmamış

6. Bir ʿaceb mevsimde geldik **Raḥmī**yā dünyāya kim
Raġbet-i eşʿār yoḳ muʿciz-süḫan-gū ḳalmamış

---

[249] āhuŋ: āhum **D.**
[250] Emir-i żabṭ şeklinde vezne uyduğu için mahlas Emrī olarak verilmedi.
[251] Bu beyit dîvānda bulunmamaktadır yerine mahlas beyti olarak şu beyit vardır:
Dāyire çizmiş duʿāyı Hızr ile tā hatt-ı yār
Emriyā mihr ü meh-i tābānı teşhīr eylemiş
[252] Rahmî mahlaslı şâirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.(Bkz. Kaynakça).

52[253]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

[Neslī]

1. Ḫaṭ-āver oldı ten-i dāġdāra gelmez mi
Bahār geldi daḫı lālezāra gelmez mi

2. Ḳalur gider mi göŋülde nühüfteʿ uḳde-i ġam
Miyān-ı bezme ḳadeh āşikāra gelmez mi

3. O gülde būy-ı vefādan eṯer mi yoḳ yoḫsa
Nesīm-i ṣubḥ-ı emel bu diyāra gelmez mi

4. Bu cūşiş-i yem-i eşk eylemez mi sūd ey dil
ʿAceb o gevher-i yektā kenāra gelmez mi

5. Ḳalur gider mi bu vażʿ üzre çarḫ ey **Neslī**
Bilüp günāhın ʿaceb iʿtiẓāra gelmez mi

[43 a]

53[254]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

Vesīm

1. Mihr-i bānuma ḥüsn ile bir şūḫ-ı şehr-āşūbdur
Māh-ı Kenʿānī gibi meşhūr-ı devrān ḫūbdur[255]

2. Sāye-i neẓẓāreden rūy-ı gül-āb efşān olur
Ol gül-i neşküfte-i bāġ-ı ḥayā maḥcūbdur

3. Şevḳ-ı laʿlüŋle bu dem ey Yūsuf-ı gül pīrehen[256]
Çeşm-i ʿuşşāḳ-ı belā-cū dīde-i Yaʿḳūbdur

4. Ẕerreveş oldı rübūde pençe-i mihr-i ruḥa
Āfitābum ḥüsnüŋe dil şebnem-imeczūbdur

5. Ne ümmīd-i sūy-ı kevṯer ne temāşā-yı behişt
Ārzū-yı rind-i ʿāşıḳ bādedür[257] maḥbūbdur

---

[253] Neslî mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.
[254] Abbas Vesîm **D.**, G.78 (7 Beyit), s.650-651.
[255] devrān ḫūbdur: devrān-ı ḫūbdur **D**.
[256] pīrehen: pirehen **M**.
[257] bādedür: bāde vü **D.**

6. Ḳuvvet-i ser-pençe-i müjgān-ı çeşmüŋden senüŋ
Rüstem u İsfendiyār u Ḳahramān ne merʿ ūbdur

7. Şekve bī-cādur[258]**Vesīmā**ʿ āḳıbet olur bedīd
Ṣafḥa-i dībāce-i serde ne kim mektūbdur

54[259]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
Vesīm

1. Şermsār eyledi gülşende ruḫuŋ verd-i teri
Leẕẕet-i ḳand-ı lebüŋ ezdi eritti şekeri

2. Ṣarf iderse el eger vuṣlatuŋa[260] sīm ü zeri
Ben senüŋ ayaġuŋa bezl iderüm cān u seri

3. Ḫāk-i pāyıŋne ʿaceb dīdeye tekḥīl itsem
Tūtyā rūşen ider görse ki nūr-ı baṣarı

4. Ḥalḳa[261]-i dāʾire-i vuṣlata daʿvet itdük
Bir gice ḫānemüze gelmedi tenhā o perī

5. Zırhın işkeste ider nāvek-i āhum eflāk
Neyler āyā[262] getürüp dūşda zerīn siperi

6. Ḫaṭṭ-ı şūriş-figen-i rūy-ı cihān-tābına baḳ
Görmek isterseŋ eger fitne-i devr-i ḳameri

7. Menzil alduŋ yine meydān-ı maʿārifde **Vesīm**
Getürüp cennete bu kilk-i belāġat-eṣeri

---

[258] bī-cādur:çim 3ile yazılmıştır **M**.
bī-cādur : bī-cāda **D.**
[259] Abbas Vesîm **D**., G.270 (7 Beyit), s.857-858.
[260] vuṣlatuŋa: vuṣlata **D.**
[261] ḥalḳa: ḫalḳa **D**.
[262] āyā: eyā **D**.

55[263]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

Nesīb

1. Dūstum bir dilber-i ḫūn-rīz-i şehr-āşūbdur
Ṭarz u eṭvārı levendāne reviş bir ḫūbdur

2. Tīġ-ı ḫūn-ḫʿārı nigāha ger fedā olsam nʾola
ʿIydgāh-ı vaṣlına dil beste vü mecẕūbdur

3. ʿĀşıḳ-ı ruḫsārıyam ḥasret-keş-i dīdārıyam
Kendinüŋmeftūnı olmış[264] dilber-i merġūbdur

4. Rāh-ı ʿaşḳında ʿaceb mi sāyeveş pā-māl isek
Görmedük miẕlin cihānda ḫūb-rū maḥbūbdur

5. Gerd-i rāhınşüst ü şūya ol şeh-i ḥüsnüŋ **Nesīb**[265]
Cūy-ı eşküm āb-keş müjgānlarumcārūbdur

56[266]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

Fehīm

1. Sevdügüm bir dilber-i ḫod-bīn-i şehr-āşūbdur
Kendinüŋ meftūn-ı dīdārıdur özge ḫūbdur

2. Mihr-i ruḫsāruŋ şafaḳ-gūn itmesün tāb-ı nigāh
Baḳmaŋuz ol āfitāb-ı ʿişmetim maḥcūbdur

3. Güft ü gūy-ı ʿarż-ı ḥāle olamaz mānīʿ raḳīb
ʿĀşıḳ u maʿşūḳ yanında nigeh mektūbdur

4. Ehl-i deyr-i ʿaşḳ-ı büt-düşmen olur maḥbūb dost
Dillerinde yā ṣanem yerine yā maḥbūbdur[267]

5. Ben **Fehīm**-i ḥasretiyem olmazam vuṣlat-ṭaleb
Ṭālib-i nāzam baŋa seyr-i ruḫı maṭlūbdur[268]

---

[263] Nesîb mahlaslı şâirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).
[264] meftūnı olmış: olmış kısmının üstü çizilerek yan tarafa meftun-ı nāzı yazılmıştır.
[265] Vezin aksamaktadır.
[266] Fehîm-i Kadîm **D**., G.69 (8 Beyit), s.44.
[267] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[268] Bu beyit dîvânda 8. beyittir.

[43 b]

57[269]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

Vehbī

1. Kişi ẓıll-ı ṭaleble ḳadrüni lāyıḳ mı pest itmek
Leb-i ümmīdi vaḳf-ı būse-i dāmān u deşt itmek

2. Taḥaṣṣundur hirās-ı[270] mevcden āġūş-ı girdāba
Ferāġ-ı bāde içün kendüyi afyon-perest itmek

3. Hüner tesḫīr-i iḳlīm ḳılup itmekdedür yoḫsa
Degüldür nām-dārī mühr-i cāhī[271] zīb-i dest[272] itmek[273]

4. Ġaraż bir dil-nişīn vażʿ ile dillerde yir itmekdür
Hüner ẓann itme ṣadr-ı devleti cāy-ı nişest itmek[274]

5. Hezārān Kaʿbe bünyād eyleseŋ[275] ecr[276] olmaz ey **Vehbī**
ʿİtāb-ı telḫ ile[277] bir derdmendi dil-şikest itmek[278]

58[279]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

Nedīm

1. Gerden-i ṣāfī beyāz öyle ki kāfūr gibi
Çeşm ü ebri siyāh öyle ki semmūr gibi

2. Şuʿle-i ḥüsnüne gözler ḳamaşur baḳdıḳça
Gāh u bī-gāh gelüp şöyle ṭura[280] nūr gibi

3. Cism-i pākin didiler hem ter imiş hem berrāḳ
Depeden[281] ṭırnaġa dek gül gibi billūr gibi

---

[269] Seyyîd Vehbî **D.**, G.134 (7 Beyit), s.711-712.
[270] hirās: ḫurūş **D.**
[271] mühr-i cāhi: mührini **D.**
[272] zīb-i dest: pür zīb-i dest **D.**
[273] Bu beyit dîvânda 4. beyittir
[274] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[275] eyleseŋ: eylesek **D.,** Mecmuâda üç noktalı kefle gösterilmiştir.
[276] ecr: ḫayr **D.**
[277] telḫ ile: telḫle **D.**, Ancak vezne uymaz.
[278] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[279] Nedîm **D.**, G.150 (5 Beyit), s.328.
[280] ṭura: tur **M.**
[281] depeden: tepeden **D.**

4. Nigehüŋ böyle neden ḫastedür ey şūh senüŋ
Gözlerüŋ bezm-i ezelden beri maḫmūr gibi

5. Sū-yı ẓann eyleyemem gayrilere ammā kim
Derd-i ʿaşḳuŋla **Nedīmā** hele rencūr gibi

59[282]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

Nedīm

1. Ḥasretüŋle gül-i ter şerḥa çeker pehlūya
Şāḫ-ı gül dāġ yaḳar şevḳuŋ ile bāzūya

2. Būseden gül gül olup ʿārıż-ı ālī dönmüş
Girih-i[283] sīb-i zeneḫdān gül-i şeftālūya

3. Bir küleh başuŋa faġfūr da olsaŋ besdür
Degmez ey ḫˇāce cihān mālı bu cüst ü cūya

4. Cebr ile ḫāṭır-ı maksūrum olup peyveste
Şiken-i ṭarf-ı külāhuŋ şiken-i gīsūya

5. Ḫam ider[284] ḳadr-i kemān[285] ġayret ile şāʿirler
Cevher-i tīġ didükçe girih-i ebrūya[286]

6. Olmaz el-ḳıṣṣa pesend itmemek aḥbāb **Nedīm**
Böyle pākīze edā bir ġazel-i dil-cūya[287]

---

[282] Nedîm **D**., G.143 (7 Beyit), s.324-325.
[283] girih: gögerüp **D**.
[284] ider: olur **D**.
[285] ḳadr-i kemān: püşt-i kemān **D.**
[286] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[287] Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

60[288]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

Nedīm

1. Sīnede evvel ne muḥriḳ ārzūlar var idi
Lebde ser-keş āhlar āteşli ḥūlar var idi

2. Böyle bī-ḥālet degüldi gördügüm ṣaḥrā-yıʿ aşḳ
Anda Mecnūn bīdler dīvāne cūlar var idi

3. Ben bugün bir nev-nihāl-i[289] ḥüsn ü ān seyreyledüm
Ṭarf-ı destārında sünbül gibi mūlar var idi

4. Sen yine bir nev-niyāz ʿāşıḳ mı peydā eyledüŋ
Kūyuŋa yer yer dökülmüş āb-rūlar var idi

5. Ey **Nedīm** ey bülbül-i şeydā niçün ḫāmūşsun
Sende evvel çoḳ nevālar güft ü gūlar var idi

[44 a]

61[290]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Pertev-i ḥüsnüŋ meh-i enver midür bilmem nedür
Ruḫlaruŋ mihr-i żiyā- güster midür bilmem nedür

2. Pür-şemīm itdi meşām-ı ḫāṭırı bād-ı nesīm
Būy-ı zülfüŋ nefḥa-i ʿanber midür bilmem nedür

3. Āteş-i ʿaşḳuŋla tende dāġ-ı sūzānum ki var
Lāle-i rengīn gül-i aḥmer midür bilmem nedür

4. Her regim cismümde bir fevvāre-i ḫūndur benim
Ġamze-i şūḫuŋ ser-i neşter midür bilmem nedür

5. Her gören vāḳıf olur aḥvāl-i mülk-i ʿāleme
Cām-ı mey mirʿāt-i İskender midür bilmem nedür

6. Kīş-i ebrū-yı kemān-dāruŋda müjgānlar mı yā
Tīr-i ser-tīzi ḳażā ḫançer[291] midür bilmem nedür

---

[288] Nedîm **D.,**G.149 (5 Beyit), s.328.
[289] nev-nihāl: nev-bahār **D.**
[290] Abbas Vesîm **D.,** G.71 (7 Beyit), s.643-644.

7. Ṣafḥa-i maʿnīde seyr itdümVesīmüŋ naẓmını
Rişte-i elmās mı gevher midür bilmem nedür

62[292]
fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
[Ġazel]
[Vesīm]

1. Zaḫm-ı şemşīr-i nigāhuŋla bu dil dem-zededür
Ġonca-i gülbün-i gülzār-ı elem nem-zededür

2. Niçe Rüstem gibi merd-efgen ü gerden-keşler
Bīm-i ser-pençe-i[293] müjgānuŋla ġam-zededür

3. Şerm-i ruḫsār-ı ʿaraḳ-rīzüŋ ile reşkinden
Gülşenin gülleri sünbülleri şebnem-zededür

4. Eyleyüp hecrüŋle cāme-i nīli der-ber
Ser-fürū-kerde benefşe ḳatı mātem-zededür

5. Dile dāġ urdı ruḫuŋ cāna nemek- pāş lebüŋ
Zaḫm-ı nāsūr-ı kühen tāzece merhem-zededür

6. Cezbe-i ʿaşḳ ile rām olmadı ol çeşm-i ġazāl
Ṭabʿı āhū-yı beyābān-ı ḥasen rem-zededür

7. Meh-i nev evc-i sipihr üzre şeb-i hecrüŋde
Derd-i ebrū-yı girih-gīreŋle ḫam-zededür

8. Merd-i şūr-ı efgen-i ṣaḥrā-yı cünūn oldı **Vesīm**
Cemʿi ʿuşşāḳ-ı perīşān-şüde derhem-zededür

63[294]
mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün
[Ġazel]
[Vesīm]

1. Sipihr-i behcet üzre bir meh-i tābānımuz vardur
Serīr-i nāzda bir şāh-ı ʿālī-şānımuz vardur

2. Ḫayāl-i kākül-i ʿanber-şemīm ü ḥaṭṭ-ı sebz ile
Sifāl-i dilde nevres sünbül ü reyḥānımuz vardur

---

[291] ḫançer: ḥancer **D.**
[292] Abbas Vesîm **D.**, G.61 (8 Beyit), s.630-631.
[293] ser-pençe: şīr-pençe **D.**
[294] Abbas Vesîm Dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

3. Nʾola bir dāneveş yansaḳ yaḳılsak nār-ı şevḳıyla
Ruḫı şemʿ-i şeb-ārā ḫūb-rū cānānımuz vardur

4. Sevād-ı dīde cūş-ı giryeden ebr-i sefīd [oldı]
Ṣadefde ḥāṣıl olmış bir dür-i ġalṭānımuz vardur

5. Miyān-beste ḳulı ḳurbānı olduḳ āsitānında
Ḫüdāvend-i cihān-ı nāz bir sulṭānımuz vardur

6. Ḥaẕer ḳıl nevḥa-i dil seyl-i eşk-i çeşmden ẓālim
Duʿā-yı Nūḥ-ı nācī cūşiş-i ṭūfānımuz vardur

7. Nʾola Yaʿḳūbveş giryān olursaḳ beyt-i aḥzānda
Vesīmā mesned-i cānda meh-i Kenʿānımuz vardur

[44 b]

64[295]

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

[Ġazel]

[Vecdī]

1. Tā kim haṭuŋ ey māh-ı cebīnim yüze çıḳdı
Esrār-ı dil-i zār-ı ḥazīnüm yüze çıḳdı

2. Ruḫsāruŋa ḫaṭ geldügine aġlamam ammā
Baḫt-ı siyeh-i sır-be kemīnüm yüze çıḳdı

3. Ey ġamze ṣaḳın fitne-i ḫaṭṭında bulunma
Tīġ-ı ġażab-ı ḫançer-i kīnüm yüze çıḳdı

4. Eşk[296] eyledi rüsvā ġam-ı ḫaṭṭuŋla beni ḥayf
Ebkār-ı[297] nihān-ḫāne nişīnüm yüze çıḳdı

5. Cūş[298]itdi hevā-yı ḫaṭ ile baḥr-i ṭabīʿat
Vecdī yine bir dürr-i semīnüm yüze çıḳdı

[295]Vecdî **D.**, G.70 (5 Beyit), s.139; **ST**, s.684.
[296] eşk: reşk **ST.**, s.684.
[297] ebkār: inkār **D.**
[298] cūş: ḫoş **ST.**

65[299]

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

[Ġazel]

[Tāʾib]

1. Ḫaṭṭın göricek āh-ı ḥazīnüm yüze çıḳdı
   Şimşīr-i ḳażā cevher-i kīnüm yüze çıḳdı

2. Ḫaṭ geldi nigāh olmada gitdükçe dil-āşūb
   Āhū-yı hizebr-efgen-i çīnüm yüze çıḳdı

3. Ser-germ-i viṣāl oldı görince ḫaṭ-ı rūyın
   Sevdā-yı dil-i ser-be-kemīnüm yüze çıḳdı

4. Ḫaṭ oldı ʿayān perde-i zülfinde o şūḫuŋ
   Leylī-yi siyāh-ḫāne nişīnüm yüze çıḳdı

5. Vecdīye cevāb olmaḳ olur mı hele **Tāʾib**
   Ol şevk-ıla bir şiʿr-i metīnüm yüze çıḳdı

66[300]

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

[Ġazel]

[Vecdī]

1. Dil virdüm anuŋ zülfine ṭūl-ı emel aldum
   Āzāde iken zevḳı degişdüm kesel aldum

2. Ser-bāzlıġum şāhididür zülfi başımda
   Ben maʿreke-i ʿaşḳ-ı cevānānda tel aldum

3. Sāḳīnüŋ elin öpdüm olup şeyḫ-i[301]ḫarabāt
   Eller ayaġın öpdügi ādemden el aldum

4. Ey tīrini sīnemde görüp reşk iden aḥbāb
   Çoḳ görmek anı baŋa ki cāna bedel aldum

5. El tügmelerin çözdi ben emdüm[302] leb-i laʿlin
   Kān açdı ʿadū gerçi ki ben mā-ḥaṣal aldum

6. Virdüm yolına naḳd-i dil ü cān-ı ʿazīzi
   Yūsuf gibi bir miṣli bulunmaz güzel aldum

---

[299]Tāʿib mahlaslı dîvânlarda tespit edilememiştir. *(*Bkz.kaynakça)

[300] Vecdî **D.,** G.43 (7 Beyit), s.111.

[301]şeyḫ: mest **D.**

[302]emdüm: öpdüm **D**.

7. Teslīmdür[303] erbāb-ı süḫan şiʿrüme **Vecdī**
Meydān-ı maʿānīyi bugün bī-cedel aldum

67[304]
mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün
[Ġazel]
[Nāʾilī][305]

1. Naḳd-i dili dildāra virüp mā-ḥaṣal aldum
Bāzār-ı muḥabbetde ġam-ı bī-kesel aldum

2. Bir vechile taʿbir idemem ẕevḳ-i ḫayālin
Aġūşa bu şeb ḫʿābda bir ince bel aldum

3. Ḳurbānı müjeŋ oḳlarına tende bu cānum[306]
Her birini bir tīr-i ḳażāya bedel aldum

4. Ṣayd itdi hümā-yı dili ol ṭurra-i ṭarrār[307]
Ḫālüŋ gibi bir dāne-i dām-ı emel[308] aldum

5. Fetḥ oldı kilīd-i der gencīne-i baḫtum
Zülf-i siyehüŋden[309] yine bir iki tel aldum

6. Öpdüm ayaġın meygedede pīr-i muġānuŋ
Şeyḫüʾl-Ḥarem-i Kāʿbe-i ʿirfāndan el aldum

7. Vecdīnin imiş **Nāʾīli**yā nükte-verāndan
Pākīze-edā tāze zemīn bir ġazel aldum[310]

---

[303] teslīmdür: teslim olur **D.**
[304] Nâ'îlî **D.,** G.240(7 Beyit), s.259-260.
[305]Mecmuâda mahlas sanılarak Vecdî kelimesinin altı çizilmiştir ancak gazel Nâ'îli'ye aittir.
[306]oḳlarına tende bu cānım: oḳlarınuang tendeki cāndur D.
[307]ṭurra-i ṭarrār: ṭurralar ammā D.
[308]dām-ı emel: dām-ı ḥıyel D.
[309] siyehinden M.
[310] Pākīze-edā tāze zemīn bir ġazel aldum: Taʿbiri ḫoş-āyende bir aʿlā ġazel aldum **D.**

[45 a]

68[311]

mefʿūlü mefāʿīlün mefʿūlü mefāʿīlün

[Ġazel]

[Taşlıcalı Yaḥyā]

1. Bu āh ile[312] bu yaşum bu nāle vü efġānum
Cāna ne beyān eyler aḥvāl-i perīşānum

2. Ṭoġruluġ ile sevdüm sen serv-i ḫırāmānı
Aġyāra ḳıyās itme ben ḳuluŋı sulṭānum

3. Bir bir dimege ḫalḳa- esrār-ı ġam-ı ʿaşḳı
Gūyā dehen olmışdur bu çāk-i girībānum[313]

4. Maḥbūbuna[314] ʿāşıḳlar maḳdūrunı ṣarf eyler
Cānum daḫı isterseŋ olsun yoluŋa cānum[315]

5. Yaşı gibi **Yaḥyānuŋ** ḳarşuya çıḳar cānı
Nāz ile ḳaçan gelse[ŋ] ol āfet-i devrānum[316]

69[317]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Taşlıcalı Yaḥyā]

1. Duyuldı[318] ʿaşḳ-ı pinhānum ziyād[e] iltiyāmumdan
Seni sevdügüm aŋladı tevāżuʿla selāmumdan

2. Vefā-ṣūretlerin gördüm bugün mirʿāt-i ḥüsnüŋde
Şefāʿāt nūrı berḳ ursa nʾola faḥrʾül-enāmumdan

3. Aŋa şükrüm[319] ki ʿaşḳuŋla uyandum ḫʿāb-ı ġafletden
Murādum bu idi çoḳdan Ḫüdā-yı lā-yenāmumdan

4. Ġarīb olduġum içün ben adum[320] aŋmaġa ʿār eyler
Bu istiġnā[321] umulmazdı o dildār-ı[322] be-nāmımdan

---

[311] Yahyâ **D.,** G.281 (5 Beyit), s.457.
[312] āh ile: āhum ile **D.**
[313] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[314] maḥbūbuna: sevdügine **D.**
[315] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[316] ol āfet-i devrānum: ey ḫusrev-i ḫūbānum **D.**
[317] Yahyâ **D**., G.309(5 Beyit), 473-474.
[318] duyuldı: ṭuyuldı **D.**
[319] şükrüm:şādam **D**.
[320] ben adum: adımı **D.**

5. Anuŋçün oḳımaz eşʿ ārumı cānānum ey **Yaḥyā**
Şefāʿ āt eylemek lāzım gelür sūz-ı kelāmumdan

70[323]
fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün
[Ġazel]
[Sırrī]

1. El-ḥaẕer[324] olma esīr-i nām mānend-i nigīn
Rū-siyāh eyler seni eyyām[325] mānend-i nigīn

2. Nām-cūyānuŋ ider ḥaḳḳāk-ı çarḫ[326]-ı bed-güher
Cismini pür-şerḥa-i ālām mānend-i nigīn

3. Ehl-i ʿ ıyşa böyledür pend-i Süleymān-meşrebān
Düşmesün bir dem elüŋden cām-ı mānend-i nigīn

4. Rast-nev ol āyīne-i ṭabʿ āna keç bīgāneye
Ṣūretā ol mün-ʿ akis-erḳām mānend-i nigīn

5. Kendüye pā-bend ider bīhūde **Sırrī** eyleyen
Sīm ü zerden tekye-i endām mānend-i nigīn

71[327]
mefʿ ūlü mefāʿ īlü mefāʿ īlü feʿ ūlün
[Ġazel]
[Sırrī]

1. Ḳan aġlayalu ʿ ışkuŋ ile cilvegehüŋde
Gencīne-i yāḳūt ḳodum ḫāk-i[328] rehüŋde

2. Bu serdī-i eṭvār nedür ey felek-i dūn
Kāfūr[329] mı var kūre-i ḫurşīd ü mehüŋde[330]

3. Ṣad ḫıyregī-i ḫūş-ı Felāṭūn mutaṣavver
Endīşe-i esrār-ı ḫaṭ-ı pür-velehüŋde[331]

---

[321] istiġnā:istiġnālar **D**.
[322] o dildār-ı: ol yār-ı **D.**
[323] Sırrî **D**., G. 84 (7 Beyit), s.339-340.
[324] el-ḥaẕer: zīnhār **D.**
[325] Rū-siyāh eyler seni eyyām: rū-siyāhīdür hemān encām **D.**
[326] çarḫ: çarḥ**D**.
[327] Sırrî **D**., G.94 (6 Beyit), s.347.
[328] ḫāk: ḫāḳ **D**.
[329] kāfūr: ḳāfūr **D**.
[330] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[331] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

4. Ey **Sırrī** ne bu ġavṭa- ḫˇarī-i[332] yem-i ʿışyān
Lüʾlü-yi afüv var gibi baḥr-i günehüŋde[333]

72[334]
mefʿūlü fāʿilātün mefʿūlü fāʿilātün
[Ġazel]
[Vecdī]

1. Laʿlün tebessüm eyle pür-āb ü tāb göster
Yāḳūt-ı sürḫ içinde dürr-i ḫoş-āb göster

2. ʿAks-i ruḫuŋla eyle āyīnemi[335] münevver
Āġūş-ı mehde raḫşān bir āfitāb göster

3. İtme lebüŋ küşāde ehl-i niyāze ammā
Her bir suʾāle ġamzeŋ ḥāżır cevāb göster

4. Mey iç ki alüŋ olsun yine ḫūy-ı efşān
Āb içre āteşi gör āteşde āb göster[336]

5. Āb-ı ḥayāt-ı vaṣluŋ ḫˇābında cāna ʿarż it
Dil-teşne-i ümīde bārī şarāb göster[337]

6. Küstāḫ-ı çeşme itme rūy-ı dil-i nümāyān
Āyīne-i ruḫuŋda jeng[338]-i hicāb[339] göster

7. Sermest ü dil-şikeste düş pāy-ı çeşm-i meste
Miʿmār-ı luṭfa kendüŋ ḫāne-ḫarāb göster

8. Var mı cevāb söyler bu nev-zemīne Vecdī
Şiʿrüŋde ehl-i naẓma tāze ḫiṭāb göster[340]

---

[332] ḫˇarī: ḫūrī **D.**
[333] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[334] Vecdî **D.**, G.18 (9 Beyit), s.82-83.
[335] āyīnemi: āyineyi **D.**
[336] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[337] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[338] jeng: reng **D.**
[339] hicāb: hicab **D.**
[340] Bu beyit dîvânda 9. beyittir.

[45 b]

73[341]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Münīf]

1. ʿAdū ārām-ḫᵛāh-ı cāhdan bīm ile şīvende
Olurdı pençe-i şeh-bāz taṣvīr olsa gīrende

2. Cüyūş-ı yem ḫurūş-ı mülki ifsād eyler āsāyiş
Belī bir yerde olsa ārāmīde āb olur kende

3. Rehīn-i cünbüş-i ṣaff-ı sipehdür pertev-i devlet
Olur ḫāmūş bī-mevc-i hevā şemʿi fürūzende

4. Sefer-peymāyī-i serdārdan ḥaddin bilür düşmen
Medār-ı żabṭ-ı evḳāt oldı seyr-i mihr-i raḫşende

5. Ẓafer-yāb-ı vüṣūl-i kām olursuŋ sen hemān ʿazm it
Münīfā ʿārifāne nüktedür cūyende pā-bende

74[342]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Muṣīb]

1. Olaydı heyʾet-i tedrīseden bīm ile lerzende
Olurdıbī-sefer her fırḳa-i aʿda perākende

2. Dil-i aʿdada āsāyiş helāk-i ceyş-i bāʿiṣdür
Zehir der-kārdür taṣḥīf olunsa ḳalb-i düşmende

3. Olur ārām-ı bī-cādan sipeh pā-der- gil-i ḥayret
İder bī-ḥad tevaffuḳ pāyı ḫᵛāb-ālūd-ı dāmende

4. Olurdı şeb-revān-ı ceyş-i yeʾse meşʿal-i ümmīd
Dem oldı bī-şuʿuruŋ şemʿ-i tedbīri fürūzende

5. Sefer ḳıl der vaṭan olsun ẓafer-yāb olmaḳ isterseŋ
Muṣībā feyż-i sırr-ı ḥażret-i pīr-i Naḳşibende

[341] Münîf **D**., G.54 (5 Beyit), s.191.
[342] Musîb mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)..

75[343]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Bahāyī]

1. Dil-i pür-āteş-i ʿuşşāḳdur çün kim ḫarīdārı
N'ola ol Yūsuf-ı ḥüsnüñ olursa germ bāzārı

2. Bitürmez şūrezārı sīnesinden ʿāşıḳ-ı zāruñ
Gül-i dāġ-ı belādan ġayrı eşk-i çeşm-i ḫūn-bārı

3. ʿAceb mi sīnem üzre şerḥalardan dāller ṣalsa[344]
Dıraḫt-ı ġam ki ḫūn-āb-ı ciger nūş etmedür kārı

4. Ṣadasın kūh diñlerdi fiġān itdükçe iñlerdi
Benüm gibi degüldi kūh-ken var idi ġam-ḫ'ārı

5. Ruḫ-ı rengīn ü laʿl-i sükkerīnin[345] vaṣf ider dā'im
Bahāyīnüñ n'ola rengīn ü şīrīn olsa güftārı[346]

76[347]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Vecdī]

1. Ṣafāsın görmemişsüñ zāhid inkār itme meydür bu
Nümū-dār-ı ḥavāṣṣ-ı cümle eşyā ṭurfe şeydür bu

2. Revācı germdür ṣayf ü şifāda kāsid olmaz hiç
Metāʿ-ı nev-bahār ü revnak-ı bāzār-ı deydür bu

3. Ṭarāvet-baḫş ü zīb-efzā-yı bāġ bezm-i şāhāndur
Muḥaṣṣıl āb-rūy-ı meclis-i dār-ı önidür bu

4. Degişmem laʿl-i nāba ḳaṭresin ṣaḥbā-yı ḫoş-rengüñ
Bu āb ü tāb ile[348] yāḳūt-ı rummānīden iydür bu

5. Revādur etse yārān ṭabʿuma pey-revlik ey **Vecdī**
Ki vādī-i süḫanda rehber-i ferḫunde peydür bu

---

[343] Bahâyî **D.**, G.40 (5 Beyit), s.175.
[344] sīnem üzre şerḥalardan: şerḥalardan sīnem üzre daller **D**.
[345] sükkerīnin: şekerīnin **D.**
[346] güftārı: eşʿārı **D.**
[347] Vecdî **D.,** G.54(5 Beyit), s.123.
[348] tāb ile: tābla **D.**

[46 a]

77[349]

müfteʿilün mefāʿilün müfteʿilün mefāʿilün

[Ġazel]

[ʿİṣmetī]

1. Seyl-i sirişkümi müdām kūyına pür-şitāb olur
Rāh-ı viṣāl ḳorḳarum yek-sere ġarḳ-ı āb olur

2. Sāġar elünde sīne-çāk gelse miyān-ı bezme yār
Kendüsi āfitāb eli pençe-i āfitāb olur

3. Bezmde luṭf idüŋ meded nām-ı vefā aŋılmasun
Ter düşe şāyed ol perī arada bir ḥicāb olur

4. Sūzımı bir nigāh-germ dilbere ʿarż ider temām
Yoḫsa[350] ben anı başlasam yazmaġa bir kitāb olur

5. Ẕevḳı cihānda ʿİṣmetī gūşe-güzīn ider hemān
Sāye-nīşīn-i cāhda ṣanma ki şād-ḫ̆āb olur

78[351]

müfteʿilün mefāʿilün müfteʿilün mefāʿilün

[Ġazel]

[Vecdī]

1. Rūyına eylesem naẓar reng-i ḥayā niḳāb olur
Gör ne siyāh sitāreyüm nūr-ı nigeh ḥicāb olur

2. Āyīne içre baḳsa ger ʿaksini ḫūy[352]-feşān ider
Tāb getürmez āfitāb bir nigehüne āb olur

3. Ṣanma derinde itdügüŋ nāleler eylemez eṣer
Her ne duʿā ki eyleseŋ Kaʿbede müstecāb olur

4. Māḥv-ı vücūd iden ider cānunı maḥż-ı nūr- ʿaşḳ
Arada ḥāʾil olmasa sāye de āfitāb olur

5. ʿAşḳ ile virdi Vecdī'ye ẕevḳ-i derun-ı giryesi[353]
Dilde bu neşʾe var iken āb daḫı serāb[354] olur

---

[349] İsmetî D., G.22(5 Beyit), s.51.
[350] yoḫsa: yoḳsa **D**.
[351] Vecdî **D.,** G.21 (5 Beyit), s.86.
[352] ḫūy:ḫoy **D**.
[353] ẕevḳ-i derūn-ı giryesi: ẕevḳ-i server-i giryesi **M**.
[354] serāb: şarāb **D.**

[46 b]

79[355]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātünfāʿilün

[Ġazel]

[Sırrī]

1. ʿAks-i ruḫsāruŋla itdüŋ gülsitān āyīneyi
Eyledüŋ maḥsūd-ı gülzār-ı cinān āyīneyi

2. İnḫisāf-ı āh-ı germümden ḥaẕer ey māh-rū
İʿtimād itmezseŋ eyle imtiḥān āyīneyi

3. Bī-irādet cilveger olmaz cihānda nesne mim[356]
Şaḫṣ u timsāli gör eyle der-miyān āyīneyi[357]

4. Pertev-i mihr-i cemālüŋden żiyā-gir olmasa
Baḳsa ḫākister ider rūşe-gerān āyīneyi[358]

5. İtmesün[359] āyīneye[360] raġbet senüŋdür meşrebān
Levḥ-i zānūsın ider ehl-i dilān āyīneyi

6. Söyleden **Sırrī**yi mirʿāt-i ruḫuŋdur kʾeyledi[361]
Ṭūṭyāna[362] levḥ-i taʿlīm u beyān āyīneyi[363]

80[364]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

[Sırrī]

1. Kār-ı felek budur ki pür eyle gehi tehī
Bir gün pür itse iki eyler mehi tehī

2. Pürdür şarāb-ı tāk-i behişt eyle sāġarı[365]
Zinhār ṣanma cām-ı dil-i āgehi tehī

3. Biŋ Yūsufı ḥuṣūl-ımurāda budur vusūl
Bu deştgāh-ı kūyunuŋ[366] olmaz çehi tehī[367]

---

[355] Sırrî **D**., G.122 (8 Beyit), s.367-368.
[356] nesne mim: nesne hīç **D.**
[357]Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[358]Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[359] itmesün: eylesin **D.**
[360] āyīneye: āyīne-yi rāgbet **D.**
[361] kʾeyledi: kʾitdiler **D.**
[362] ṭūṭyāna: ṭūṭīyāna **D.**
[363] Bu beyit dîvânda 8. beyittir.
[364] Sırrî **D**., G.114 (6 Beyit), s.362-363.
[365] behişt eyle ṣāġarı: behişt-i neşāt ile **D**.

4. Her kāmın ide[368] ḫūn-ı dü-çeşmüŋle laʿl-i zār[369]
Ḳurbān-gāh-ı vuṣlatuŋ olmaz rehi tehī[370]

5. Biŋ kez didüm ki zühd-fürūşān-ı ʿālemüŋ
Ṣanduḳa-i derūnı tehīdür tehi tehī[371]

6. **Sırrī** ümīd-i meyve-i kām eyleme ṣaḳın
Bār-ı vefādan olmış o serv-i sehi tehī

81[372]
mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
[Ġazel]
[Vesīm]

1. Geh pür ider bu sāġar-ı māhī gehi tehī
Sāḳī-i dehr itmez elümden mehi tehī

2. Dürr-i ẕemīn-i ʿaşḳıla[373] pürdür ṣadef gibi
Zāhid ḳıyās itme dil-i āgehi tehi

3. Ṣad Yūsufı fütāde iden çehdür ol ẕeḳan
Zinhār ṣanma ey dil-i zār ol çehi tehī[374]

4. Her cānibi ya[375] lücce-i ġamdur ya baḥr-i ḫūn
Bismilgeh-i şehādetüŋ olmaz rehi tehī

5. Evrāḳ-ı dehr nāṭıḳ-ı sırr-ı Ḥakīmdür
Baġ-ı cinānda ṣanma bu berk u kehi tehī

6. Bir devre irmişüz ki sürūr-ı neşāṭdan
Olmış **Vesīm** cümle gedā vü şehi tehī

---

[366] deşt-gāh-ı kūyunuŋ: dest-gāh-ı ġūşinüŋ **D.**
[367] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[368] ide: eyler **D.**
[369] laʿl-i zār: lāle-zār **D.**
[370] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[371] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[372] Vesîm D., G.267 (6 Beyit), s.854.
[373] ʿaşḳıla: ʿaşkla **D.**
[374] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[375] ya:yā **D.**

[47 a]

82[376]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

[Sırrī][377]

1. Bitdi[378] kitāb-ı ʿaşk mesāʾil bulunmadı
Bir nüshada o nükte-i müşkil bulunmadı

2. Zülfinde mū-be-mū aradıḳ dil bulunmadı
Ḥayfā ki ḳayd u[379] bend-i selāsil bulunmadı

3. Tīr-i nigehden eyledi āgāh ġamzesi
Ḥamd eylerüm Ḫüdāya ki ġāfil bulunmadı

4. Bismilgeh-i maḥabbeti[380] pür-küştegān ile
ʿĀlem tefaḳḳud eyledi ḳātil bulunmadı[381]

5. Nā-bālig-i maḥabbet idi Ḳays u Kūhken
Daʿvā-yı ʿaşḳ idende bir ʿāḳıl[382] bulunmadı[383]

83[384]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

[Rāşid]

1. Hemīşe sübḥayı zühd-āverān[385] çeker çevirür[386]
Velī ayāġ-ı kebābı[387] cihān çeker çevirür

2. Nesīc-bāf-ı niyāz-ı viṣālden[388] ʿāşıḳ
Ki kārgāh-ı dilin her zamān çeker çevirür[389]

3. Felek nizām virür bed ser-i şest olan şaḫṣa
Semend-i bed-keşi lā-büd ʿinān çeker çevirür[390]

---

[376] Sırrî **D**., G.11 (8 Beyit), 360-361.
[377] Başlık ve mahlas bulunmayan bu şiir Üsküdarlı Sırrî Divânında tespit edilmiştir.
[378] bitdi: gitdi **D.**
[379] ḳayd u bend: ḳayd-ı bend **D.**
[380] maḥabbeti: maḥabbetini **D.**
[381] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[382] āḳıl: āḳil **D**.
[383] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[384] Râşid **D.,**G.40 (7 Beyit), s.321.
[385]hemīşe sübḥayı zühd-āverān: egerçi sübḥaları zāhidān **D.**
[386] bu beyit dîvânda dipnot olarak verilmiştir.
[387] velī ayaġ-ı kebabı: velī kebāb u şarabı **D.**
[388] viṣāden: viṣāldür **D.**
[389] Bu beyit dîvânda 3.beyittir.

4. Pür iden āb-viṣāl ile delv-i ḫ̆āhişini
Dūlāb-ı çāh-ı firakı çeker çevirür

5. Olur ḫadeng-zen-i menzil-i emel **Rāşid**
O dil ki kendüyi hem çün kemān çeker çevirür[391]

84[392]
mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
[Ġazel]
[Yümnī]

1. Miyān-ı bendini kim dilberān çeker çevirür
Kemerveş ʿāşıḳın ol mūmiyān çeker çevirür

2. Bu lüccegāhda keştī-figend-i girdābuz
Bu rūzgār bizi her zamān çeker çevirür

3. Berāt-ı baḫtuŋa ṭuġrā-keş ise feyż-i ezel
Seni zemāne miṯāl-i nişān çeker çevirür

4. Felekde bāzū-yı pür-zūr-ı baḫta mālik olan
Olursa pençe-i Zāl-ı zamān çeker çevirür

5. Olunca ʿāzim-i aġyār dilberān **Yümnī**
Kemend-i nāle ile ʿāşıḳān çeker çevirür

[47 b]

85[393]
mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
[Ġazel]
[Yümnī]

1. Mukābil eylese rūyına dilber āyīneyi
Felekde mihre iderdi berāber āyīneyi

2. Cemāl-i ʿaksini gör cām-ı meyde sāḳīnüŋ
Murād seyr ise āyīne-i der-āyīneyi

3. Ḫaṭ-āver olmaya bir sāde rūyı var āḫir
Bu rūzgār ider elbette muġber āyīneyi

---

[390] 3. beyitin ilk mısrası dîvânda bulunmamaktadır. 3. beyitin 2. mısrası ise dîvânda 6. beyitin 2. mısrasıdır.
[391] Bu beyit dîvânda 7. beyittir.
[392] Yümnî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).
[393] Yümnî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. kaynakça.)

4. Baḳup ʿiẕārına dirse eger naẓīrüm yoḳ
O māh-rūya göŋül sen de göster āyīneyi

5. Olur mı rūy-nümā-yı ṣafā ruḫ-ı ḫubān
Cemāl-i yāre ḳıyās eyleme her āyīneyi

6. Alınma ḥüsnüŋe ḳaṣdı saŋa temāşādur
Ṣunarsa dostuŋa ey şūḫ bir bir āyīneyi

7. Hemīşe ṭūṭī-i gūyā-yı ṭabʿum ey **Yümnī**
Ne ḫʿāhiş-i şeker eyler ne ister āyīneyi

86[394]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

[Rāşid]

1. Şarāb-ı ʿaks-i lebüŋ kim pür eyler āyīneyi
Gören ḫurūşa gelür hem-çü sāġar āyīneyi

2. Zebān-dırāz olur olduḳça münkesir dil-i ṣāf
Şikestelük ider elbette nişter āyīneyi[395]

3. Hirāsnākī-i şimşīr-i tīz-i ġamzemdür
İden hemīşe zırıh-pūş-ı cevher āyīneyi[396]

4. Ziyāde görmekiçün ücretin ṭamaʿdandur
İderse taḫta-i ṣarrāf bir bir[397] āyīneyi[398]

5. Buḫūr-ı[399] Meryem-i zülfi ṭutar ṣanem-gedeyi
İdince ʿarıż-ı pür-sūzı micmer āyīneyi[400]

6. Gelür melāl-i dil-i[401] sāde-levḥe bir söz ile
İder kemīn-nefes elbette muġber āyīneyi[402]

7. Ṣafā-yı ḫāṭır-ı ḥācet degül süḫan **Rāşid**
Cemāl-i şāhid-i endīşe[403] nʾeyler āyīneyi[404]

---

[394] Râşid **D**., G.253 (9 Beyit), s.442.
[395]Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[396]Bu beyit dîvânda 2. beyittir.
[397]bir bir: beraber **D**.
[398] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[399]buḫūr: bāḫūr **D**.
[400]Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[401]melāl-i dil: melāl dil **D.**
[402] Bu beyit dîvânda 7. beyittir.
[403]endīşe: endişe **M.**
[404]Bu beyit dîvânda 9. beyittir

87[405]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Naḥīfī]

1. Ḫüdā ʿaynumda cāh-ı dehri berg-i tere itmişdür
Nigāh-ı raġbetümde mihr-i gūyā ẕerre itmişdür

2. Baʿīd olmaz ḥaḳaretle baḳarsaŋ müstemāndāna
Seni ey ḫˇāce māl ü cāh-ı dünyā ġırre itmişdür

3. Ḫüdā itmiş kimin şayeste-i tāc-ı cihān-dārı
Kiminüŋ farḳını mevḳūf-ı tīġ u erre itmişdür[406]

4. Bu vażʿ-ı nā-becāyı şimdi görmişdür ḳıyās itme
Baŋa bu şiveyi baḫtı siyeh çoḳ kerre itmişdür[407]

5. **Naḥīfī** muḳteżā-yı ḥikmet üzre[408] Ḫāliḳ-i ʿālem
Zen-i dünyā-yı ʿuḳbāya raḳīb-i żarre itmişdür

88[409]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Matla][410]

1. Zemāne ḫalḳı ider miydi saʿy-ı kesb-i kemāl
Eger ki olmasa lafẓ-ı kemālüŋāḫiri māl

89[411]

feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

[Saʿyī]

1. Kaʿbe ḳıblem senüŋ cemālüŋdür
Ḥacerü'l-esved anda ḫālüŋdür

2. Kaʿbe örtüsüdür siyeh zülfüŋ
Zemzem aġzındaki zülālüŋdür

3. Ḳıble ḫalḳa ḥaḳīḳaten sensüŋ
Kaʿbe ṣūretde bir miṣālüŋdür

---

[405] Nahîfî **D.**, G.108 (5 Beyit), s.460.
[406] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[407] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[408] üzre: r harfi bitişik olarak yazılmıştır **M.**
[409] Kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[410] Başlık olarak "*müfred*" yazılıdır **M.**
[411] Sayʿî mahlaslı bu şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

4. Ṣayd-ı mürġ-i ḥarem ḥarām ammā
Cān şikārı senüŋ ḥelālüŋdür

5. Merve ḥaḳḳı ṣafāsı **Saʿyīnüŋ**
Kaʿbe vü deyrden cemālüŋdür

[48 a]

90[412]
mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
[Ġazel]
[Vāṣıf]

1. Aʿdā viṣāl-i yāre sezā-vār olur mı hīç
Müflis hevesle mālik-i dīnār olur mı hīç

2. ʿĀlem melāḥatüŋ nice iḳrār itmesün
Mihrüŋ şuʿāʿı göz göre inkār olur mı hīç

3. Şevḳıla bī-şuʿur olur tā-be-rūz-ı ḥaşr
Sermest-i cām-ı vuslatı huş-yār olur mı hīç

4. Pervāneŋe ġażab neden[413] ey āfitāb-ı ḥüsn
Gör şuʿle-tāb-ı şemʿ-i şerer-bār olur mı hīç

5. **Vāṣıf** raḳībden bu ḳadar şekve tā-key
Bu gülşen içre bir gül-i bī-ḫār olur mı hīç

91[414]
mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
[Ġazel]
[Sırrī]

1. Dāġ-ı ġamuŋ serümde be-dīdār olur mı hīç
Verd-i behişt-i zīnet-i destār olur mı hīç

2. İtmez nihādı kec oluna rastı eṯer[415]
Reftār-ı lengʿaṣāyile hem-vār olur mı hīç[416]

---

[412] Vâsıf Çelebî'ye ait bir dîvân tespit edilememiştir. **TEİS**'ten aktarıldığına göre Abdulkerim Abdulkadiroğlu, Beliğ İsmail (1988)'de bu şiirin 3 beyiti mevcuttur. 1., 2. ve 4. beyitler örnek şiir olarak verilmiştir.
[413] ġażab neden: neden ġażab **TEİS**.
[414] Sırrî **D**., G.7 (6 Beyit), s.287.
[415] Vezin aksamaktadır.
[416] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

3. Dil düşmedi o muġbeçenüŋ ḳayd-ı zülfüne
Müsellem[417] esīr-beste-i[418] zünnār olur mı hīç[419]

4. Dāġ-ı faḳirle faḫr ideriz yoḫsa genc-i dehr
Merhem-i bahā-yı zaḫm-ı dilzār olur mı hīç[420]

5. Ṭaʿn-ı ʿadūdan itme ḥaẕer **Sırrı**yā ḥaẕer
Yem ʿavʿav-ı segān ile murdar olur mı hīç[421]

92[422]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
[ʿİṣmetī]

1. Āh-ı dil-sūz o mehi ṣayda medār olsun mı
Pençe-i dūd-ı derūn-ı mihre şikār olsun mı

2. Niçün ol meh ṣıḳılur nālelerümden bilsem
Bülbülüŋ naġmeleri hīç güle bār olsun mı

3. Ṭutmasun dāmen-i zülfin dil-i şeydā nʾitsün
Ḥaşre dek rāh-ı mezilletde ġubār olsun mı

4. Yār olmazsa murād gece gehī incinme
Yā hemān her didügiŋ ey dil-i zār olsun mı

5. **ʿİṣmetī** bezmde lafẓ eylese sāġar ṣunma
Dil-i şūrīdeye hīç ṣabr u ḳarār olsun mı

[48 b]

93[423]
mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
[Ġazel]
[Rāşid]

1. O şūḫ[424] eylemesün bīhude[425] yasāġ-ı nigāh
Hücūm-ı ḥayret olur baʿiẕ-i ferāġ-ı nigāh

2. Neẓẓāre çeşm-i siyeh mestüŋi ider ḳattāl
Meded o nergis-i ḫūn-rīze virme zāġ-ı nigāh[426]

---

[417] müsellem: müslim **D**.
[418] beste: rişte **D.**
[419] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[420] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[421] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[422] İsmetî **D**., G.102 (5 Beyit), s.105.
[423] Râşid **D.,** G. CXCV (6 Beyit), s.409.
[424]şūḫ: āfet **D.**
[425]bīhude: bīhūde **D.**

3. Virür mi yār-i temāşā-yı ḥasse ruḫṣat-ı tām
İder hiç olmaz ise ʿaks-ı ḫāli dāġ-ı nigāh[427]

4. O māhī eyleme āzurde-i niṭāme-i saḫt
Bu deŋlü ẕüḳḳate yoḳdur göŋül mesāġ-ı nigāh[428]

5. Ruḫundan olmasa efrūḫte eger **Rāşid**
Füsürde olur idi eşkden çerāġ-ı nigāh[429]

94[430]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
[Rāşid]

1. Ḫod-fürūşāne hüner māye-i iḳbāl olmaz
Cāme-i zer sebeb-i ʿiẕẕet-i dellāl olmaz

2. Ḫaksārī-i hüner-pīşeyi ẕillet ṣanma
Pertev-i mihr yire düşse de pā-māl olmaz

3. Ḥarf-i tīr[431] olduġına sehm-i kemān-ı teʾṣīr
Elif-i ḳamet-i ḫam-geşte gibi dāl olmaz

4. Ḫālis olmazsa zer-i nāb gibi aṣl-ı maḳāl
Girse biŋ pūte-i taʿbīre yine ḳāl olmaz

5. **Rāşīdā** tevbe-i imsak-i meh-i rūze ne ġam
Māniʿ-i gerdiş-i cām-ı meh-i şevvāl olmaz

95[432]
mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
[Ġazel]
[Nābī]

1. Dīvāne eyler ādemi zencīr-besteler
Dest-i uṣūl pāy-ı semendi[433] gidesteler

---

[426] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[427] Bu beyit dîvânda yoktur.
[428] Bu beyit dîvânda yoktur.
[429] Dîvânda bu beyin sıralanışı aşağıdaki gibidir:
Füsürde eyler idi Rāşid ana cūş-ı sirişk
Ruḫından olmasa efrūḫte çerāġ-ı nigāh **D.**
[430]Râşid **D.**, G. 109 (5 Beyit), s.359-360.
[431] ḥarf-i tīr: ḥarf-i pīr **D.**
[432] Nâbî **D.**, G.83 (7 Beyit), s.540.
[433] pāy-ı semendi: pāy-ı hevā **D.**

2. Göstermesün o ḳaḥṭ-ı süḫan meclisi[434] Ḫüdā
Ālūde[435] –i tenaḥnuḥ ola lafẓ-ı nesteler

3. Żımnında olmasa eger ümmīd-i ʿāfīyet
Hażm eylemezdi vażʿ-ı eṭibbāyı ḥasteler[436]

4. Merhem gibi yapışmaġa muḥtācdur kerem
Olmaz dürüst vāʿde ile dil-şikesteler [437]

5. **Nābī** kerīmüŋ aŋlar ise luṭfunı ʿuṣāt
ʿArża cerīde-i günehi[438] kendi desteler[439]

96[440]
mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
[Ġazel]
[Nābī]

1. Encām-ı bed-ġurūra ser-āġāz idenlerüŋ
Noḳṣān-ı ḫalḳa dīdelerin bāz idenlerüŋ

2. Bir gün gelür ki nāzı olur çaker-i niyāz
Ehl-i niyāza naḫvet ile nāz idenlerüŋ

3. Çoḳ görmüşüz nigūnlıġın endek zamānede
Zuʿmınca cāh rütbeler iḥrāz idenlerüŋ

4. Sūdı nedür muʿamelesinden ʿaceb yine[441]
Şeyṭānı kār u bārına enbāz idenlerüŋ

5. Eyler şikeste bāl u perin ġayret-i Ḫüdā
Nābī cenāḥ-ı ġayr ile pervāz idenlerüŋ

97[442]
mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
[Ġazel]
[Rāġıb]

1. Tertīb-i gūnuŋ itme naẓar iḫtilāfına
Çarḫuŋa devr-i ehl-i dilüŋ hep hilāfına

---

[434] meclisi: meclisin **D.**
[435] ālūde: k'ālūde **D.**
[436] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[437] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[438] günehi: günehin **D.**
[439] Bu beyit dîvânda 7. beyittir.
[440] Nâbî **D.**, G.426 (5 Beyit), s.786.
[441] muʿamelesinden ʿaceb yine: muʿamele-i kibrden ʿaceb **D.**
[442] Râgıb mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

2. Āzürde-i nigāhına āzār-ı laʿl-i yār
Zaḫmuŋ nemek-feşānluġa beŋzer şikāfına

3. Göŋlüŋde ʿaşḳ olursa ten olmaz ḫalel-peẕīr
Şimşīr tez ider mi żarar hīç ġılāfına

4. Cünd-i raḳībi münhezim eyler siyāh ḫaṭ
Ceyş-i şifā ṭurur mı bahārın meṣāfına

5. Teşbīhimüz ḫalel-i mehe bizden ʿāḳıbet
Ebrū-yı yārüŋ oldı sebeb inḥirāfına

6. Būs eyle laʿl-i dilber-i ḫaṭṭ-ı ġubār ile
Öyle şarābuŋ itme nigehdür dü-ṣāfına

7. Germ-ābeyi de eyledi reşk-āver-i fiten
Dellāk-ı dilberüŋ naẓar it ḫāl u nāfına

8. **Rāġıb** murāduŋ dek olmaḳ ise mahrem-i viṣāl
Saʿy eyle ṭur Kaʿbe-i kūyı ṭavāfına

[49 a]

98[443]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
[Naẓīm]

1. Görüp ol dürr-i yetīmüŋ güher-i mengūşın
Her ṣadef dīde gibi eylerdi bāz āġūşın

2. Nālesin itmez idi bezm-i çemende tekrār
Naġme-i bülbüle gül ṭutmasa ey dil ġūşın

3. Bāde-i[444] mihr-i muhabbetle göŋül ḳān zel iken
Almamışdı daḫı cem-cām-ı meyüŋ ser-pūşın

4. ʿĀḳıbet mey-gede-i vuslat olur ḫ̆ābgehi
Eyleyen vaḳf-ı sebū-yı mey-i ḥasret dūşın

5. Zülf-i dilber gibi her demde perīşān-dil olur
Ol ki cemʿ eylemeye başına ʿaḳl u hūşın

6. Ne ḫıred ḳaldı ne ṣabr u sükūn u ārām
Aldı bir māh-ı ḥüsn[445] burc-ı beden vārūşın

[443]Nâzîm Yahya **D.**, G.122 (9 Beyit) s.424-425.
[444]bāde-i mihr: bādī **D.**

7. Ne bilür ẕevḳini mestān raḥīk-ı aşḳuŋ
Çekmeyen bezm-i ġamuŋ sāġar-ı nūşānūşın

8. Ser-i engüşt-i muʿarıżdan olur āsūde
Bend iden mühr-i sükūn ile[446] leb-ḫāmūşın

9. Oldı her saṭrı birer mevc bu raʿnā ġazelüŋ
Lücce-i ṭabʿ-ı **Naẓīmüŋ**yine seyr it cūşın

99[447]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Nāẓīm]

1. Ḳadeḥ nūşān[448] bezm-i ʿişrete ey ḫāme meyḫāne
Ḫuṣūṣā sāḳī-i meclis ṣunar kestāne mestāne

2. ʿAdū ʿāşıḳ geçüp yāre benümle imtiḥān olmaz
Ne inṣāfa gelür ḫaṣm ey dil-i şeydā ne meydāne

3. Sözüŋ zehrābe nūşān-ı ġama tiryāḳ-ı şevḳ eyle
Zebānuŋ nīş-i āzār eyleme yārāne mārāne

4. Mesīḥ-āsā seyāḥat eyleyenler pāy-ı himmetle
Başar evvel ḳademde kürsī-i gerdāne merdāne

5. Gelür bir kāh-ı kemterden sebük-kūh-ı girān olsa
Eger bār-ı günāhum ḳonsa nāçīzāne mīzāne

6. Ṣafāsından ider saʿy ü ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳṣūd
Girüp iḥrām-ı şevḳe yüz ṭutan Ḥannāne Mennāne

7. Olursa maẓhar-ı feyż-i Ḫüdā nuṭḳ-ı cihān-gīrüŋ
Naẓīmā ḥükm ider Ṭūrān ile Īrāne mīrāne

100[449]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

[Nābī]

1. Ne ʿaḳlı var ʿacabā ārzū-yı cāh idenüŋ
O ārzū ile evḳātını tebāh idenüŋ

---

[445]māh-ı ḥüsn: şāh-ı ḥüsn **D**.
[446] sükūn ile: sükūt ile **D.**
[447] Nâzîm Yahya **D.,** G.141 (7 Beyit), s. 438.
[448]ḳadeḥ nūşān: mey āşāmān **D.**
[449] Nâbî **D**., G.425 (5 Beyit), s.786.

2. Ḥuṣūle geldügi yoḳ müşkilāt-ı āmāli
Tevekküli bıraġup ʿaḳlı çāre-ḫ̆āh idenüŋ

3. Zemāne itmege muḥtāc ḫırmenin ber-bād
Bu kiştzārdan ümmīd-i berg ü kāh idenüŋ

4. Şuʿā-ı ḥüsn ider tār-ı dīdesin sūzān
O şūḫa[450] bī-meded-i dūr-bīn[451] nigāh idenüŋ

5. Muʿīn*ī* maʿẕeret-i leẕẕet olmasa **Nābī**
ʿAceb cevābı nedür ẕevḳsüz günāh idenüŋ

[49 b]

101[452]
mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
[Ġazel]
[Selīm]

1. Ne seyr-i bāġa[453] ne geşt-i ḥiṣāra[454] çekmekdür
Murād[455] o servi hemān bir kenāra çekmekdür

2. Nihān getürmeyelüm duḫter-i rezi bezme
Yigitlik aŋı göŋül āşikāre çekmekdür

3. Yürüt piyāleyi zehr-i ġam ise de sāḳī
Hüner o sāġar ile[456] ʿaşḳ-ı yāre çekmekdür

4. ʿAzīz-i yem ḳaṭarāt-i sirişk dökmeden[457]
Kepāze-i ġam-ı dehrine çāra çekmekdür

5. Hemān felekde göŋül-āzmāyiş-i raḥat
Selīm o kebk-i ḫarāmı şikāra çekmekdür

---

[450]şūḫa: şūḫı **D.**
[451]bī-meded-i dūr-bīn: bī-mededе dūr-bīn **D.**
[452]Mehmed Selîm'e ait bir dîvân tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça). **TS.**, (3 Beyit), s.290., **TN-1** (1 Beyit), s.394.
[453] seyr-i bâġ: geşt-i bâg **TN-1.**
[454] geşt-i hisâr: seyr-i hisâr **TN-1.**
[455] murād: murādım **TN-1.**
[456] sāġar ile: sāġarı meyde **TS.**
[457] Vezin aksamaktadır.

102[458]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

[Yümnī]

1. Ne gülşene ne leb-i cūybāra çekmekdür
O serv-i dil-keşi ḳaṣdum kenāra çekmekdür

2. O şūḫı sīne-i mecrūḥa çekmedür maḳṣūd
Ne zaḫm-ı dāġ u ne şerḥa ne yara çekmekdür

3. Dü ebrūvānı ġamın dil çeker hezār aḥsent
İki kemānı hüner ʿaşḳ-ı yāra çekmekdür

4. Sefīne-i meyi çekmek kenār-ı gülşende
Berāy-ı raġm ġam-ı rūzgāra çekmekdür

5. O naẓm-ı pāke naẓīre dinilmez ey **Yümnī**
Sezā-yı ṭabʿ-ı Selīm iʿtiẕāra çekmekdür

103[459]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[Yümnī]

1. ʿArż-ı ḥāl eyledügümce o şeh-i ḫūbāna
Dir hemān ḫande idüp geldi ḳomik dīvāne

2. Çeşm-i ḫūn-pāşuma bir dīde-i ḫūnīn görinür
Gāhī defʿ-i ġam içün alsam ele peymāne

3. Āfitāb-ı ruḫ-ı sāḳī ki ola tāb-endāz
Sāġar-ı bāde döner elde meh-i tābāna

4. Rūy-ı cānāna bir ebr ṭutayum dirmiş çarḫ
Ḳaṣdı ḫūrşīdi getürmekden odur meydāna

5. ʿArż idüp şāhid-i pür-şīve-i naẓmum **Yümnī**
Tāze ṭarz-ı süḫanı göstereyüm yārāna

104[460]

105[461]

106[462]

---

[458] Yümnî mahlaslı şâirlerin şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).
[459] Yümnî mahlaslı şâirlerin şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).
[460] Cāmī başlıklı 5 beyitlik bu şiir Farsçadır.
[461] Velehü başlıklı 2 beyitlik bu şiir Farsçadır.
[462] Velehü başlıklı 2 beyitlik bu şiir Farsçadır.

[50 a]

107[463]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

[Naẓīm]

1. Ay gördüm ey felek ne gedādur sitāreler
Ben kūs diŋledüm[464] öte dursun nekāreler

2. İḥrāḳ-ı āh şehri idip deşt-i āteşīn
Yaḳdı ḥaṣīr başına yer yer mināreler

3. Çāk-ı derūnı ḥaşre dek olmaz rüfū-peẕir
Tīġ-ı zebān ki bir dil-i mecrūḥı yāreler

4. Müşgīn sevād ḥaṭṭ-ı ruḫ-ı yāre beŋzemez
Bīhūde levh-i māhı hemān çarḫ ḳāreler

5. Tārāce virdi ḳāfile-i ṣabr u hūşumı
Düzdīde ġamzeler o ḥarāmī neẕāreler

6. Yād-ı lebiyle oldı göŋül mest-i gīrān
Rāz-ı derūnı ḫavfüm odur āşikāreler

7. Baḥs-i miyān-ı yārde olduḳça ḳıyl ü ḳāl
Elbette ḫançeri girüp araya āreler[465]

8. Neydi felekde ṭāliʿ-i firūz eyāNaẓīm
Nā-mihribānlık itmeseler māh-pāreler[466]

108[467]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

[Ġazel]

[Nābī]

1. Ḫaṭ ʿazl-i ḥüsn virmedi ey nāzenīn saŋa
Oldı berāt-ı tāze ḫaṭ-ı ʿanberīn saŋa

2. Müşkil ṭılısmdur dil-i āhen-sirişt-i yār
Ey āh eger ki ḥall idesün[468] āferīn saŋa

---

[463] Nâzîm Yahya **D**., G.59 (9 Beyit), s.374-375.
[464] diŋledüm: diŋledün **D.**
[465] Bu beyit dîvânda 8. beyittir.
[466] Bu beyit dîvânda 9. beyittir.
[467] Nâbî **D**., G. 4 (5 Beyit), s.478-479.
[468]eyāh eger ki ḥall idesin: ey āh ḥall idersin **D**.

3. Bir āfitābı eyledi ser-germ-i inḳıyād
Ey vaḳt-i ṣubḥ bu[469] nefes-i āteşīn saŋa

4. Terk itdirür çemende bu feryādı ʿāḳıbet
Ey ʿandelīb güldeki çīn-i cebīn saŋa

5. **Nābī** senüŋle eyleyelüm ḥişşe dilberi
Ẕevḳ-i viṣāl baŋa fiġān u enīn saŋa

109[470]
mefʿūlü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün
(mefʿūlü fāʿilün)
[Müstezad][471]
[Nesīb]

1. Cāy olsa da göŋül felek-i çārümīn saŋa
[Mānend-i āfitāb]
Ẓulmet fezā olur yine āh-ı ḫazīn saŋa[472]
[Çün perde-i seḥāb]

2. Ey ʿaşḳ tāb-ı sūz bu germiyyetüŋ nedür
[Her bī-şuʾūrdan]
Sūzān olur semender olursa ḳārīn saŋa[473]
[Eyle hemān şitāb]

3. Ey reh-rev-i diyār-ı ḥaḳīḳat sürāġı ḳo
[Billāh meded meded]
Rehber yiter bu rāhda naḳş-ı cebīn saŋa
[Mümkin mi ictināb]

4. Zāhid bu ḫīre- çeşm ile kūy-ı ḥaḳīḳat
[Görmek murād ise]
Görmez misüŋ olsa mihre ile meh dūrbīn saŋa
[Sensüŋ saŋa ḥicāb]

5. Ey ġam-ı dil **Nesība** olup yār-ı mihribān
[Ḫaylī zamāndur]
Hiç bī-vefālıḳ[474] eylemedüŋ āferīn saŋa
[Tā itdüŋ intisāb]

---

[469]bu: bir **D.**
[470] Nesîb Dede **D.**, G.9 (5 Beyit), 298.
[471] Nazım şeklini müstezad olarak tespit ettiğimiz ancak mecmuâda gazel nazım şeklinde verilen bu şiir A. Selahattin Hidayetoğlu çalışmasında da gazeller arasına dahil edilmiş olsa da nazım şekli itibariyle müstezad olmalıdır. Başka bir çalışmada da nazım şekli müstezad olarak alınmıştır.(Bkz.H. Ağyıldız, s. 126).
[472] Bu beyit dîvânda 2. beyittir.
[473] Bu beyit dîvânda 3. beyittir.
[474] bī-vefālıḳ: bī-vefālıġ **D.**

110[475]

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

[Ġazel]

[Rāmī]

1. Ḳandīl-i muḥabbet ki fürūġ-ı ezelīdür
Efrūḫte-i lāmiʿa-i lem-yezelīdür

2. Farḳında ḳızıl bayraġıdur āteş-i āhı
Mecnūn bu ocaḳda sevinür eski delidür

3. Ḫāliḳ bizi menʿ eyler ise būs-ı lebüŋden
Bu ḥabb-i muʿanber o şarābuŋ bedelidür

4. İṣār iderüz pāyuŋa yāḳūt-ı sirişki
Maʿẕūr ola erbāb-ı dilüŋ mā-ḥaṣalıdur

5. Fāyiḳ gibi pākīze süḫan tarḫına **Rāmī**
Pey-revlik idüp gāhi ġazel söylemelidür

[50 b]

111[476]

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

[Taḫmis]

[Nesīb]

1.

Ol tacir-i derdüz ki fenā ḥāṣılımuzdur
ʿAşḳ-ı ezelī nāḳā keş-i maḥmilimüzdür
Vaṣluŋ hevesi rāh-ber-i kāmilimüzdür
Endūh u ġamuŋ hem-reh-i cān u dilimüzdür
Ser ḥadd-i beḳā ārayati menzilimüzdür

2.

Pür- nūş[477] imiş el-ḥaḳ bu ḳadar meşreb u meẕheb
Hep bir görinür çeşmümüze ṭālib u maṭlub
Hep bizde nihān çarḫıla mihr ü meh u kevkeb
Deryā-yı muḥītüz dür-i vaḥdetle leb-ā-leb
Kevkeyn iki cānibde iki sāḥilimüzdür

[475] Râmî mahlaslı şâirlerin dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).
[476] Nesîb **D.,** T.2, s.275-276.
[477] pür-nūr: bir nūr D.

3.

Ol Ḳays-ı fenāyuz ki ola ḥayret-i dāim
Leylā-yı vücūd olmasa nʾola bize ḥākim
Āhū-yı hevā olsa ʿaceb mi bize ḫādim
Ṣaḥrā-yı muḥabbetde şu dīvānelerüz kim
Mecnūn-ı melāmet-zede eŋ ʿāḳilimüzdür

4.

Neẓẓāre kün-i naḳş deger kevn-i bahāruz
Āşufte-i elvān-ı naġam-ıbülbül-i zāruz
Ḥayret-zede-i luṭf u cefā-yı gül ü ḫāruz
Biz ṭālib-i esrār-ı nikāt-ı ḫaṭ-ı yāruz
Ḥal eyleyenüŋ bendesiyüz müşkilimüzdür

5.

Bulmaḳsa **Nesībā** ġarażuŋ feyż u fütūḥı
Öp pīr-i muġan destini vir ṣadra fütūḥı
Mestāne olup çek bir iki cām-ı ṣabūḥı
Aġyār elemin çekme yapış zülfine ***Rūḥī***
Menʿ eylemeye cānımı var ḳātilimüzdür

112[478]
113[479]

[51 a] [480]

[51 b]

119[481]
mefāʿilün feʿilātün mefāʿīlün feʿilün
[Ġazel]
[Münīf]

1. Girişme ber-zede dāmen ḳafā-rev-i nigehüŋ
Füsūn cenībe-keş-i pīş-i Ḫüsrev-i nigehüŋ

2. Ḳalurdı tīr-i hevāyī gibi iṣābetden

[478] Rubāʿi başlıklı bu şiir Farsçadır.
[479] Hazret-i Şems başlıklı bu şiir Farsçadır.
[480] **50 b** varağında, **114** Hazret-i Şems, **115** Rubāi, **116** Monla Câmi, **117** Mahvî, **118** Velehü başlıklarıyla kayıtlı bu şiirler Farsçadır.
[481] Münîf **D**., G. 37 (5 Beyit), s. 179.

Ḳażāger olmasa kārında pey-rev-i nigehüŋ

3. Cihāna her nefesüm būy-ı ʿıṭr-ı fitne virür
Derūnı germ ideli tāb-ı pertev-i nigehüŋ

4. Gelince ḫaṭ daḫı gīrāter oldı āh yine
Kemend-i fitne-i ʿayyār-ı şeb-rev-i nigehüŋ

5. Dil-i **Münīf[e]** gibi şevḳ-i[482] leşker-i āşūb
Ki ṭutdı ʿālemi ṣıyt-ı[483] rev-ā- rev-i nigehüŋ

120[484]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[Lā-Edrī]

1. Dil o şūḫuŋ mübtelā-yı ʿārıż-ı rengīnidür
Kim melāḥat mest-i ṣaḥbā-yı leb-i laʿlīnidür

2. ʿİşve meftūn-ı nigāh-ı ġamze-i pür kīnidür
Fitne der-bend-i kemend-i kâkül-i müşkīnidür

3. Dilde kim fikr-i dehānuŋ oldı bir nūn-ı nihān
Sīnem üzre şerḥalar gūyā anuŋ tenvīnidür

4. Ḫaste vü bī-tāb olaldan baḥr-i rūyuŋla Mesīḥ
Çarḫ-ı çārom pisteri mihr-i felek bālīnidür

5. Ülfet-i aġyārdur mecrūḥ iden ʿuşşāḳı hep
Yoḫsa cevr itmek bütānuŋ ʿādet-i dīrīnidür

6. Ḥalḳa-i mīm-i tekellümdür dehān-ı dil-keşüŋ
Ṣaff-ı dendānuŋ senüŋ gūyā tebessüm sīnidür

---

[482] şevḳ: sevḳ **D.**
[483] ṣıyt-ı sān şeklinde alt kısmına küçük yazı ile yazılmıştır ancak sān kelimesi eklenirse vezin bozulur.
[484] Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

121[485]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. O meh şimşīr-i cevrin ʿāşıḳ-ı nā-kām içün ṣaḳlar
Ṣafā-yı cām-ı vaṣlın ḥāsid-i bed-nām içün ṣaḳlar

2. Nʾola ruḫsārına ḫaṭ geldügin gördikde āh itsem
Fürūzān itmege şemʿin kişi aḫşām içün ṣaḳlar

3. Leb-i deryā ṣafāsın nev-bahār olsun da seyr eyle
Ki zevrāḳ-ı ṣaḥbāyı ol eyyām içün ṣaḳlar[486]

4. O şeh gūyā ki zehr itmiş nihān-ı zīr-i tenüñde
ʿİtāb-ı telḫ-ı laʿlin ʿāşıḳa dest-nām içün ṣaḳlar

5. Degül ḳaṣdı ʿibādet sübḥa-i ṣad dānesin
Hemān sīmurġ-ı şöhret ṣaydına bir dām içün ṣaḳlar

6. Dimez ṣorsaŋ lebin öpdürdigün ol ġonce aġyāra
Tesellī-i dil-i ʿuşşāḳ-ı bī-ārām içün ṣaḳlar

7. Ruḫın ḫuy-rīz-i şerm eyler o gül hengām-ı vuṣlatda
Gül-āb-ı ḥüsnini ʿuşşāḳına bayrām içün ṣaḳlar

8. **Kelīmā** eyleyüp perverde gerdūn tāze gūyānı
Adā-yı müdḥet-i destūra istiḫdām içün ṣaḳlar

9. Müveḳḳıʿ Muṣṭafa Paşa ki nāmın yazdırup māha
Ulu ḥasımı destārında çarḫ ikrām içün ṣaḳlar

122[487]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Dili ṣad-pāre iden bir gül-i nāzik terdür
Baŋa ḳan aġladan ol ġonce-i ter-dāmendür

[485] Kelîm mahlaslı şâire ait dîvân tespit edilememiştir. **ST**., G.(3 Beyit), s.894.
[486] Vezin aksamaktadır.
[487] Kelîm mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

2. Şöyle teng itdi dili fikr-i dehān u ḫaṭı kim
Çeşm-i mūr aŋa naẓīr dāire-i ḫırmendür

3. Ṣafvet-i dildür iden ṭabʿı şeker-rīz-i maḳāl
Bu süḫan ṭūṭī ile āyīneden rūşendür

4. Şerḥa-dār oldugı ṭarf-ı dehen-i ġonce müdām
Sūziş-i ḫasret-i cām-ı mey-i laʿlüŋdendür

5. Lālesi şuʿle güli aḫker olur sünbüli dūd
Gülsitān āteş-i ʿaşḳuŋla baŋa külḫandur

6. Bend idüp her ḫamına bir dil-i giryānı gehī
Zülfüŋe sünbül-i pür-jāleleri imrendür

7. Perde-i çeşmi ḳamīṣ itmege ol yāre **Kelīm**
Hest-i ḫayyāṭ-ı nigāhumda müjem sūzendür

[52 a]

123[488]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Olur gülşende ʿarż itseŋ cemālüŋ zīr-i kākülden
Hevā-yı sünbülistān dūd kebūd-ı āh-ı bülbülden

2. Leṭāfetdür ruḫ-ı aluŋla hem-reng olamaz ṣaḥba
Niçe yüz kerre 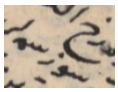 pīrāhen-i gülden

3. Gül-ābuŋ çıḳdugın seyr itmeyen gül-berg-i āteşden
ʿAraḳ-rīz oldugın görsün ruḫuŋ germiyyet-i mülden

4. Görüp ey şemʿ-i raḫşān zülf-i şeb-gūnuŋ olur peydā
Fetīl-i dāġ-ı ḥasret lāleveş ḳandīl-i sünbülden

5. Nice eyler taḥammül çeşm-i bīmāruŋ ki ölmüşdür
Nihāl-i ḳāmet-i müjgān-ı dü-tā yār taḥammülden

[488] Kelîm mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

6. Çeken ġavvāṣ-ı ḫāmemdür **Kelīmā** rişte-i naẓma
Çıḳarup gevher-i maʿnā-yı deryā-yı taḫayyülden

124[489]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Ḥasret ile dīdesi pür-nem niçe bī-çāre var
Şīşe-i çarḫ içre şimdi bir perī-ruḫsāre var

2. Eşk-i germüm olmamak mümkin midür müjgān-güdāz[490]
Kim ḫayālüñ gibi ḫışmumda bir āteş yāre var[491]

3. Raḫnedār-ı tīġ-ı cevr olsaŋ dilā el-ḥaḳ maḥal
Kim didi dūş ol saŋa ol ġamze-i ḫūn-ḫʿāre var

4. Āb ider yek naẓrede ṣad āfitāb-ı maḥşerī
Ol ḳıyāmet ḳadde kim bu[492] āteşīn neẓẓāre var [493]

5. Dāġ-ı sūzān-ı şerār-ı āh-ı āteş-zāddan
Āsumān-ı dilde bī-ḥadd ṣābit u seyyāre var

6. Çeşm-i ṭıfl taḫtuma ibrāṣ-ı cevāb eyler **Kelīm**
Gerdeş-i gerdūna baḳılsa cünbüş-i gehvāre var[494]

---

[489] Kelîm, **ST.,** (3 Beyit) s.894-895.
[490] Eşk-i germüm olmamak mümkin midür müjgān-güdāz: Eşk-i germüm ḫūn-ı şerer olsa nʾola müjgān-güdāz **M.**
[491] Bu mısra tezkirede: Fikr-i ruḫsārıŋ gibi dilde bir āteş-yāre var **ST.**
[492] bu: bir **ST.**
[493] Tezkirede mahlas mısrasıdır.
[494] Tezkirede mahlas beyiti olarak:
Mihr-i maḥşer āb olur germiyyetinden ey Kelīm
Ol ḳıyāmet ḳadde kim bu āteşīn neẓẓāre var

125[495]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Taḥmis][496]

[Kelīm]

1. Zülfi remgerde olur çeşm-i teng-ḫūsından
Deşt-i ḥüsnüŋ ḳaçar ejderleri āhūsından
Görinür reng-i füsūn ʿārıż-ı dil-cūsından
Nükhet-i fitne gelür sünbül-i gīsūsından
Zaḫm olur ḳavs-ı felek cünbiş-i ebrūsından

2. Ḫaṭṭ-ı sebz u ten-i sīmīnüŋi geçmez mi gören
ʿĀlemüŋ seyr-i çemenzār u leb-i cūsından

3. Kimi bī-dād olur kimisi bīgâne-perest
Dād u feryād bu şehrüŋ büt-i meh-rūsından

4. Ḳaṭre-i jāle olur sünbül-i fırdevse **Kelīm**
Her ʿaraḳ kim dökülür ḳaṭre-i ḫoş-būsından

126[497]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Merhem-i bihbūda nāz eyler zaḫım-dāruŋ senüŋ
ʿAr ider āb-ı ḥayātı nūşa bīmāruŋsenüŋ

2. Seyle virse gülşeni cūş-ı gül-āb-ı ḫandeden
Ġonca bulmaz ḫālet-i laʿl-i güher-bāruŋsenüŋ

3. Ḫoş gelür gülden dil-i ʿuşşāḳa ol çīn-i cebīn
Şūḫ-terdür naġme-i bülbülden āzāruŋsenüŋ

4. Olmasa ber-geşte müjgānuŋ gibi baḫt-ı siyāh
Böyle olmazdum[498] esīr-i çeşm-i mekkāruŋ senüŋ

---

[495] Kelîm mahlaslı şâirlere yer veren çalışmalardatespitedilememiştir. (Bkz. Kaynakça).
[496] Kafiye düzeni aaaaa/ ba/ ca/ da şeklinde olup bu haliyle bize yarım kalmış bir tahmisi düşündürmektedir.
[497] Kelîm (Eyüplü Seyyid), **TŞS.,** G. (5 Beyit) s.597-596.
[498] olmazdum: olmazdı **TŞS.**

5. ʿĀlemi ḫākister eyler sūziş-i āh-ı **Kelīm**
Görmesün muġber [meded][499] mirʿāt-i ruḫsāruŋsenüŋ

127[500]
fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
[Ġazel]
[Kelīm]

1. Lenger-endāz-ı ḫayāl ol sāḥil-i taḳdīrde
Fülk-i hūşın itme ifnā ḳulzüm-i tedbīrde

2. Olamaz ṣūret-perestān ẕevḳ-i maʿnādan ḫayır
Reng olur būy olmaz ise ġonca-i taṣvīrde

3. Nāle-i serdinde teʿsīr itmez āhı dillerüŋ
Rūḫdan var mı eṣer āvāze-i zincīrde

4. Baḫtı gör kim nāme yazsam yāre nār-ı iştiyāḳ
Ḥarfi maḥv eyler çü ʿanber micmer-i taʿbīrde

5. Āb-ı ḥayvānı dem-i ʿĪsā ile […][501]
[…][502]

6. Dil nigāhuŋdan helāk olur ne ḥācet ġamzeye
Sīne-dūz olmaz mı peykān olmamaġla tīrde

7. Būseden yer yer kebūd iden beyāż-ı gerdenüŋ
Ṣanki nīlūfer bitürmiş cūybār-ı şīrde

8. Çeşm-i bīmāruŋ gören ol ġamze-i ḳattāl ile
Bir ġazel-i nā-tüvān ṣanur dehān-ı şīrde

9. Toz ḳopardı raḫş-ı ḫāmeŋ bu zemīn üzre **Kelīm**
Hem-ʿinān olupNedīme ʿarṣā-i tanẓīrde

[499] meded: mim ve r harfleri yazılıdır **M.**
[500] Kelîm mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren (Bkz. Kaynakça)..
[501] Mürekkep dağınıklığı mevcuttur **M**.
[502] Mürekkep dağınıklığı mevcuttur **M.**

[52 b]

128[503]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Dīde-i terden ḫayāl-i zülf ü gīsūlar ṭurur
Āba ḳonmış ṣanki sünbüllerle şebbūlar ṭurur

2. Ṣanma ruḫsārında ḫāl-i ʿanberīn-būlar ṭurur
Siḥr ile girmiş miyān-ı nāre Hindūlar ṭurur

3. Görse reftāruŋ olup āyīneveş-i
Seyrine ey serv-i sīm-endām aḳan ṣular ṭurur

4. Ceyş-i fitne tīġına itmiş o şāḫuŋ ser-fürū
Ṣanma ol ber-geşte müjgān üzre ebrūlar ṭurur

5. Olsalar ṣayyād-ı çeşmüŋ nāvek-endāz-ı nigāh
Zaḫm-ı ġam bīmār idüp remgerde āhūlar ṭurur

6. Ḳand-rīzān-ı maḳāl olsa ney-i ḫāmeŋ **Kelīm**
Lāl olup ḥayretle ṭūṭī-i süḫan-gūlar ṭurur

129[504]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[Ṣadîḳ]

1. Her ḳaçan ey dil kenār-ı cūda meh-rūlar ṭurur
Āyīne mānendi[505] ḥayretden aḳan ṣular ṭurur

2. Ḫaṭṭ-ı sebzüŋ olsa jeng-i rūyı mirʾāt-i cemāl
Lāl olup her laḥẓa ṭūṭī-i süḫan-gūlar ṭurur

3. Gāh tīġ eyler ḥavāle ʿāşıḳa gāhī kemān
İtse ḫūn-rīzī nigāh-ı çeşm-i ebrūlar ṭurur

---

[503]Kelîm mahlaslı şâirin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.*(Bkz. Kaynakça).*
[504] Sadîk **D**., G.25 (5 Beyit), s.173.
[505]āyīne mānendi: āyīne-i mānendi **D**.

4. Ḫışmıla itse ger ol[506] āhū nigāhum bir naẓar
Bu dil-i şeydā düşer ṣaḥraya āhūlar ṭurur

5. Dīdeden dūr olsa ol serv-i revānum ey **Ṣadıḳ**
Pāyına seyl-ābı ḫūn-ı eşk aḳar cūlar ṭurur

130[507]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Senüŋ ey pençe-i mihr eyledükçe destüŋ eyler būs
Leb-i deryā-yı eşküm dāmen-i eflāki eyler būs

2. ʿAceb mi ḳana ḳana dem-be-dem nūş eylesem ḫūnīn[508]
Ki gördüm al-ıla[509]laʿlin müdām itmekde[510] sāġar būs[511]

3. Bahār-ı şerm-ile döndi ruḫuŋ ḳatmer gül-i ala
Leb-i neẓẓāre-i ʿuşşāḳ idüp anı mükerrer būs

4. Ḫaṭā itdüŋ çıḳarduŋ yüz virüp gīsūlaruŋ başdan
Ṣarılsun boynuŋa itsün ḳo ruḫsārın o kāfir būs

5. **Kelīmā** naḳd-i maʿnāyı nisār itmekde itdükçe
Cemāl-i ṣafḥa-i eşʿārumı kilk-i süḫanver būs

131[512]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

[Neylī]

1. Ḫaṭ geldi tāb-ı ʿārıż-ı dil-geşteyüm[513] daḫı
İrdi bahār ben ser-i āteşdeyüm daḫı

---

[506]ḫışmıla itse ger ol: ḫışmla ger itse ol **D**.
[507] Kelîm (Seyyid Musa)'e ait bir dîvân tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)., **TN-2**, Kelîm G. (1 Beyit), s.193.
[508] ʿAceb mi ḳana ḳana dem-be-dem nūş eylesem ḫūnīn:ʿAceb mi kana kana dem-be-dem nūş eylesem ḳanın **TN-2.**
[509] al-ıla: eliyle **TN-2.**
[510] laʿlin müdām itmekde: meclisde laʿlin itdi **TN-2.**
[511] ṣāġar būs: ṣāġar-ı pūs **TN-2.**
[512] Neylî **D**., G.160 (5 Beyit), s. 255-256.
[513]dil-geşteyüm: gül-geşteyim **D.**

2. Kār itdi ġamze cünbiş-i ebrūda dil henüz
Tīr irdi cāna seyr-i kemān-keşdeyüm daḫı

3. Encāma irdi ḥüsni ḫayālimde lebleri
Bezm āḫir oldı ben mey-i bī-ġışdayum daḫı

4. Dāmān-ı vuṣlatuŋvirüp aġyāra sevdügüm
Ben dest-i hecrüŋ ile keş-ā-keşdeyüm daḫı

5. Sūz-ı derūn söyünmedi eşkümle **Neyliyā**
Kār itmez oldı şimdi dil-āteşdeyüm daḫı

132[514]
mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
[Ġazel]
[Kelīm]

1. Ne muṭrib u def ne çeng u çeġāne yapar[515]
Yaparsa muġbeçe-i bāde-i muġāne yapar

2. Virür eṣer süḫan-ı āteşīne naġme-girān
Ki aŋa şuʿle-i āvāzeden zebāne yapar

3. Görünme çeşmine sermest-i nāz iken ey dil
Bilür misüŋ saŋa ṣoŋra o fitne-zāne yapar

4. Ne siḥr ider ḳalemüm vaṣf-ı ḳaddüŋ itdükçe
Ki bir sütūn ile biŋ beyt-i şāʿirāne yapar

5. Hezār maṭlaʿ-ı mevzūn u mıṣraʿ-ı ġarrā
Yapan o ḳāmet ile hep o ebrūvāne yapar

6. Gelince bezme gelür āteş almaġa gūyā
Ki bir ḳadeḥ mey içün gitmege bahāne yapar

7. İdüp muṭāleʿa dīvāne ṭalʿatın o şehüŋ
Kelīm-i tāze-edā naẓmı Ḫüsrevāne yapar

[514] Bu şiir Kelîm mahlaslı şâirin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).
[515] Vezin aksamaktadır.

[53 a]

133[516]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

[Kāẓım]

1. Ne nefḫa-i ney ü ne bāde-i şebāne yapar
Yaparsa bendesin ol dilber-i yegāne yapar

2. Dü-çār olan saŋa bu çārgāh-ı ʿālemde
Maḳām-ı ḥayrete düşmez de bī-nevāne yapar

3. Ne gūne cādū-yı siḥr-āferīndür çeşmüŋ
Ki bir nigāhla bir vażʿ-ı sāḥirāne yapar

4. Uṣūle girse de zincīr-i ʿaşḳıla zāhid
Döner riyā ile reftār-ı ṣūfīyāne yapar

5. Naẓīre naẓm-ı cenāb-ı Kelīme mümkin mi
YaparsaKāẓım-ı şeydāda ʿācizāne yapar

134[517]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

[Ṣadîḳ]

1. Libās-ı ebr gibi māī nāzikāne yapar
Yapınca ḫāmesin ol māh bī-bahāne yapar

2. Dem-i neẓārede mirʾāt-i çeşm-i bünyāda
Cemāle ḫaṭṭ-ı lebin beyt-i ʿāşıḳāne yapar

3. Ḳalur çü māşiṭa-i dīde-i dil temāşāda
O zülfe cevher-i āyīneden keşāne yapar

4. Ser-i nigāhda Mecnūn-ı çeşm-i mestāne
Ḫas-ı müjeyle hezār-ı ḫayāle lāne yapar

5. Uṣūl-bend-i terennüm Ṣadîḳ-i beste-nigār
Bülend o naḳş-ı laṭīfe miyān-ḫāne yapar

[516] Kâzım mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).
[517] Sadîk mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

135[518]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

[İsḥaḳ]

1. Göŋül ki meʾmen-i zülfinde āşiyāne yapar
Hemān miṣāl-i seḥāb-ı felekde lāne yapar

2. Ne siḥr ider nigehüŋ eyledükçe zülfe naẓar
Ki ʿaks-i ġamzelerin laḥẓa laḥẓa şāne yapar

3. Müşār olunca bütān-ı cihāna ol meh-i nev
Ol infiʿāl-i zenaḫdān gibi nişāne yapar

4. Görünce ʿāşıḳın iġmāż-ı ʿayn ider ṣanma
Sükūta çeşm-i süḫan bīnişī bahāne yapar

5. O kār-sāz-ı ġamum meşḳ-ı naḳş-ı ʿaşḳuŋda
Nevā-yı nālemi dil-bestegān terāne yapar

6. Kelīm-iḫāme-i ḫoş-gū maḳālesin **İsḥaḳ**
Tecellī-i kerem-i Ḥaḳla āşıḳāne yapar

136[519]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

[ʿİzzet ʿAli Paşa][520]

1. Meydāne kim piyāle-i ṣaḥbā gelür gider
Ol demde ʿaḳl-ı ʿaşıḳ-ı şeydā gelür gider

2. Mekr-i raḳībden ṣaḳınup şāhid-i ḫayāl
Ḫalvet- sarāy-ı ḫāṭıra tenhā gelür gider

3. Ṣūret-peẕīr-i maʿrifet olmaḳdadur hüner
Yoḫsa bu dehre niçe[521] heyūlā gelür gider

---

[518] İshak mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).
[519] İzzet Ali Paşa **D.,** G. 53(7 Beyit), s.193.
[520] Bu şiirin İzzet Ali Paşaya ait olduğu Nâbî'nin gelür gider redifli şiiri üzerine çalışılmış olan Turgut Koçoğlu'nun makalesinden faydalanarak tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça).
[521] niçe: nice **D**.

4. Zülfinden olmadı bize būy- āver-i ümīd
Bī-hūde bāġa bād-ı sebük-pā gelür gider

5. Ey mihr-i ḥüsn bir gecesin gelmedin hemān
Her şeb bu bezme māh-ı şeb-ārā gelür gider[522]

137[523]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Ḳadüŋ reşkiyle açdı şāḫ-ı gül ṣad dāġ bāzūda
Ruḫuŋ mihriyle çekdi verd-i ter yüz şerḥa pehlūda

2. Görünce çeşm-i pür-ḫūn gerd-i ġamla oldı ālūde
Ġubār-ı ḫaṭ be-dīdār olduġın ol laʿl-i dil-cūda

3. Leṭāfetde leb-i laʿlüŋle vezn olunsa şerminden
Güher çün jāle ey gül-āb olur çeşm-i terāzūda

4. Olur māh-ı neve peyveste tīr-i āhı ʿuşşāḳuŋ
Ḫayāl itdükçe müjgān-ı siyāhuŋ zīr-i ebrūda

5. Nesīm-i nāz o naḫli cilve-rīzān itdügin görse
Olurdı āh-ı ḥasret serv-i gülzāruŋ leb-i cūda

6. Kef olmış ṣanki peydā cedvel-i āb-ı ḥayāt üzre
Naẓar ḳıl penbe-i dāġa o bī-mū ṣāf-ıbāzūda

7. Cüdā olmaz **Kelīmā** ṭarf-ı rūy-ı āteşīninden
Olur pīçiş-i efzūn vechi var her ān o gīsūda

---

[522] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[523] Kelîm mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

[53 b]

138[524]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

Sāmī

1. Olsa ḫāl-i lebi teb-ḫālede mānende-i dāġ
Dil olur sīne-i pür nālede mānende-i dāġ

2. Ḫāl-i ruḫsāruŋa neẓẓāre-i germ itdükçe
Merdüm-i çeşmüm olur lālede mānende-i dāġ

3. Āh idüp fikr-i ẓuhūr-ı ḫaṭ-ı rūyuŋla şeb
Oldı meh dāʾire-i hālede mānende-i dāġ

4. Sūziş-i hecr-i leb-i āb ile dāruŋla olur
Her ḥabāb āteş-i seyyālede mānende-i dāġ

5. Hünere dāl olur ʿayb daḫı olsa be-cā
Ẕeyl-i nev-bāfte-i kālede mānende-i dāġ

6. Tāb-ı ġayretle ider müşk-i midādum Sāmī
Nāfı āhū-yı kühen-sālede mānende-i dāġ

139[525]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

Vesīm

1. Tecellī eyle ʿālem ẕerre ẕerre āfitāb olsun
Gider zülfüŋ sehābın mihr-i rūyuŋ bī-niḳāb olsun

2. Ṭulūʿ it mihribānum cilve eyle burc-ı behcetden
Şeb-i deycūr bedr-i ḥüsnüŋ ile māh-tāb olsun

3. Süm-i gülgūn-ı nāz-ı yāra rū-māl eyleyen ʿāşıḳ
O şūḫuŋ sāye-āsā reh-güẕārında türāb olsun

4. Mey-i ʿaşḳuŋṣafā vü neşvesin görmek murād olsun
Müdāma bezm-i ʿālemde siyeh-mest ü ḫarāb olsun

[524] Sâmî **D**., G. 63 (7 Beyit), s.332.
[525]Vesîm **D**., G. 212 (6 Beyit), s.795.

5. Eger ol şehsüvār olursa naḫcīr-i dile ʿāzim
O demde pāyına bu ḥalḳa-i çeşmüm rikāb olsun

6. Bu ṭarḫ-ı tāze hem-kārāna dest-āviz-i kilkümdür
Vesīmā hem-zebānuŋ şevḳle ḥāżır cevāb olsun

140[526]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
[Nāʾilī]

1. Ṣayd ider biŋ dili bir dām ile zülf-i siyehüŋ
Düşürür dir dili biŋ dāma şikenc-i külehüŋ

2. Ṣad ḥased merdümek-i çeşmüme kim maḥremidür
Ḳaṣr-ı dīdemde ḫayālüŋ gibi bir pādişehüŋ

3. Dīde-i baḫt-ı ʿādūyı uyarur nālelerüm
Dūstum ḫāṭıra geldükçe senüŋ ḫʿābgehüŋ

4. Siḥr ile memleket-i fitneyi itmiş tesḫīr
O ġazālāna nigāhuŋla o ḫaṭṭ-ı siyehüŋ

5. Çīn-i ebrū-yı ʿitābuŋla[527] nevāzişler ider
Ḫūn-behā-yı dilidür**Nāʾil*ī*-**yi bī- günehüŋ

141[528]
mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
Ḳıṭʿa[529]
[ʿĀrif]

Ḫüdā yanında zer u sīmin[530] olsa ʿizzeti ger
Virürdi Mūsī-i ʿimrāna daḫı Hārūna
Velīk ẕilletin eyle ḳıyās ey **ʿĀrif**
Ki virdi milketi Firʿavna genci Ḳārūna

---

[526] Nâʾilî D., G.197 (5 Beyit), s. 240.
[527] ʿitābuŋla: ʿitābın ki **D**.
[528] Ârif mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir.(Bkz. Kaynakça).
[529] Ḳıṭʿa-i mürre başlığı bulunmaktadır. **M.**
[530] sīmin: sīmiŋ **M.**

142[531]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Müfred][532]

1. Maḳām iderse nʾola kūyuŋı dil-i pür-zār
Ki lāne gülbin olur ʿandelīb-i nālāna

143[533]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

Vesīm

1. Düşmiş hevā-yı ʿaşḳa daḫı nev-cevān iken
Olmış ġulām-ı pādişehe kām-rān iken

2. Gelmiş niyāz-ı naḳd-i viṣāle gedā gibi
İḳlīm-i nāzda şeh-i kişver-sitān iken

3. Olmış fütāde ḫāk-i rehinde çü Kūhken
Mülk-i ḥüsünde Ḫüsrev-i Şīrīn-zebān iken

4. Olmış esīr-i kāküli bir kāfirüŋ henüz
Zincīr-i zülfi silsile-i ser-keşān iken

5. Olmış marīż-i nergis-i bīmārı nāgehān
Dil- ḫaste-i firāka ṭabīb-i cihān iken

6. Cūy eylemiş sirişkini bir serv-i ser-keşe
Ṭūbā-ḫırām-ı reşk-i nihāl-i cinān iken

7. Olmış dirīġ-i zaḫm-ḫor-ı tīr-i ġamzesi
Tīġ-ı nigehle Rüstem-i ṣaḥib-ḳırān iken

8. Pīrāne-ser fütāde olursam revā **Vesīm**
Düşmiş hevā-yı ʿaşḳa daḫı nev-cevān iken

---

[531] Bu şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[532] Maḳalata başlıklıdır **M**.
[533] Abbas Vesîm **D**., tespit edilememiştir. (Bkz Kaynakça).

[54 a]

144[534]*

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

Vehbī

1. Düşmiş muhabbete daḫı nev-res-cevān iken
Olmış esīr pādişeh-i ḥüsn ü ān iken

2. Pā-māl-i esb-i naḫveti olmış bir āfetüŋ
Bir ṭıfl-ı ney-süvār muḥabbet nedān iken

3. Olmış zülāl-i laʿline[535] leb-teşne bir mehüŋ
Ser-çeşme-i muḥabbete[536][537]āb-ı revān iken

4. Bir necm-i ḥüsni görmege olmış raṣad-nişīn
Dāġ-ı derūn mihr ü mehe āsumān iken [538]

5. Bir naḫl ile ṣarılmaḳ içün[539] giryenāk imiş
Mānend-i tāk tāze yetişmiş fidān iken[540]

6. Çarpılmış ol da kendi gibi bir perīveşe
Aldurmış ʿaḳlın ʿaḳl alıcı dil-sitān iken[541]

7. Meftūnı olmış ol daḫı **Vehbī** bir āfetüŋ
Āşūb-ı dehr[542] ü fitne-i āḫir[543] zamān iken

---

* Bu gazel tekrar yazılmıştır. (Bkz. 4. Gazel).
[534]Seyyîd Vehbî **D.,** G. 179 (9 Beyit), s. 741-742.
[535]zülāl-i laʿline: zülāl-i vuslata **D.**
[536] muḥabbete kelimesinin alt kısmına melāḥata kelimesi yazılmıştır.
[537]ser-çeşme-i muḥabbete: ser-çeşme-i leṭāfete **D**.
[538] Bu beyit dîvânda 5. beyittir..
[539]ṣarılmaḳ içün: ṣarılmaġ içün **D**.
[540] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[541] Bu beyit dîvânda 8. beyittir.
[542] dehr: şehr **D.**
[543] āḫir: devr **D**.

145[544]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[Raḥmī]

1. Tīġ-ı çeşmüŋde kimüŋ kʾola cilā-yı mā-zāġ
İstemez ġayrı o şimşīr-i bihīn sīmā-zāġ

2. Dām-ı ʿuşşāka düşer dilber-i vaḥşī zīrā
Kimse hiç ṣayd-ı ġazāl-i ḥareme ḳurmaz āġ

3. Ḥabeşī dilberi Rūmīye iderdüm teşbīh
Kepg ile cilvede yeksān olamaz ammā zāġ

4. Eylemez[545] maḥv-i riyā-girye dil-i zāhidden
Şüst ü şūy[546] itmek[i]le seng-i siyāh olmaz āġ

5. Çeşm-i cānāna ki bītāb ü tüvāndur**Raḥmī**
İstemez ġayrı o şimşīr-i bihīn-sīmā zāġ

146[547]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Kuḥl-ı nāz ile mükaḥḥaldür[548] o çeşm-i mā-zāġ
İstemez tīġ-ı siyeh-tābı sema-sīmā zāġ

2. Leb-i şīrīne ruḫ-ı Leylī olurdı tercīḥ
Olamaz ṭūṭī-i ḫoş-gū ile bir ammā zāġ

3. ʿAfv ḥaḳḳıyla olurdı gene ṣubḥ-ı sefīd
Şüst ü şūyla şeb-i zāġ-ı siyāh olamaz āġ

4. Sürme-i baḫt-ı siyāhum ile hem-reng olalı
Olmaz ol dil-i siyeh ġamze-i pür-ġammāz āġ[549]

---

[544] Kırımlı Rahmî **D**., G.76 (5 Beyit), s.134-135.
[545] eylemez: idemez **D**.
[546] şüst ü şūy: şüst-şūy D.
[547] Abbâs Vesîm **D**., G. 147 (6 Beyit), s. 725-726.
[548] mükaḥḥaldür: mükaḥḥil **D**.
[549] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

5. Gendüm-i ḫāl ile zülfüŋ daḫı gīrā-ter[550] olur
Hīç beydāne ki ṣayyād-ı cihān ḳurmaz āġ[551]

6. Ne nigāh-efgen-i heşt oldı ne her heft **Vesīm**
Kuḥl-ı nāz ile mükaḥḥaldür o çeşm-i mā-zāġ

[54 b]

147[552]

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

[Ḳaṣīde]

[Kelīm]

1. El-minnetü lillāh ki dem-i ẕevḳ u ṣafādur
Hengām-ı neşāṭ u ṭarab-ı bāy u gedādur

2. Āsūde olup ḫalḳ-i zemān derd u taʿabdan
Gördükleri hep çarḫdan āyīn -i vefādur

3. Āzāde olup pīr u cevān renc u elemden
Hep gūş olunan zemzeme-i şükr-i ṣenādur[553]

4. Şimdi görülüp gūş olunan bezm-i cihānda
Bir bāde vü bir muṭrib-i şūrīde-nevādur

5. Gūyā ki ferah-baḫş-ı dil olmaḳda bu devrüŋ
Her rūzı birer dilber-i kâkül be-ḳafādur

6. Baḳılsa her-āyīne mezāyā-yı felekde
Dūşīze-i raʿnā-yı emel cilve-nümādur

7. Evvel keder-ālūd idi ammā ki bu demde
Cām-ı mey-i bī-ġış gibi leb-rīz-i ṣafādur

8. Ol rind-i mey-āşāma ḥased kim bu zamānda
Hem-ṣoḥbeti bir dilber-i ferhunde-liḳādur

---

[550] gīrā-ter: kübrā-ter **D.**
[551] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[552] Kelîm mahlaslı şâirin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. Nâʾilîye nazire olmalıdır. (Bkz.56. beyit)
[553] Bu mısra üst köşeye yazılıdır, 3. beyitin mısrası olabilir.

9. Āsyāb-ı feraḥ köhne mey u tāze cevāndur
Bunlarsız olan ʿayş u ṣafā renc u ʿanādur

10. Taḥḳīḳ bu kim cām-ı mey u ʿārıż-ı ḫūbān
Çeşm-i dile nūr āyīne-i ḳalbe cilādur

11. Ol gülşen-i cān u dile bārān-ı feraḥdur
Bu ḫırmen-i endūh u ġama berḳ-ı fenādur

12. Ol kim kef-i ḫūbāndan alur cām-ı şarābı
[…][554]çemen-i ḥüsn ü bahādur

13. Ol kim mezesi būs-ı leb-i laʿl-i bütāndur
Mey aṇa müdām āb-ı ḥayāt olsa revādur

14. Sāḳī ki ider desti ile sāġarı pür-mey
Gūyā ki mehi bedr ider o[555] şems-i ḍuḥādur

15. Şevḳıle bulur tīre-dilān rāh-ı ṣafāyı
Ḥaḳḳā ki ʿaceb meşʿal-i pür-tāb-ı żiyādur

16. Anuṇla görür dīde-i cān sūy-ı neşāṭı
Ehl-i naẓara elde ḳadeḥ devr-i nemādur

17. Āyīne-i ṭūṭī-i dil olduġına ḫāmeṇ
Söz yoḳ anı inkār iden erbāb-ı riyādur

18. Ḫāmūş olanı itmede gūyende-i esrār
Gūyā ki gül-i bülbül-i tābʿ-ı şuʿarādur

19. Meclisdeki dildār ola her devri ayāġuṇ
Sermāye-i ʿömr-i güzerān olsa sezādur

20. Dilbersüz olan meclisüṇ ammā naẓarumda
Peymānesi girdāb-ı yem-i derd ü belādur

21. Dilbersüz olan sāġar-ı leb-rīz yanumda
Zaḫm-ı dil-i pür-ḫūn gibi endūh-fezādur

22. Dilbersüz olan bāde hemān ḳaṭre-i semdür

[554] Mürekkep dağınıklığı mevcuttur **M.**
[555] o: o bir **M.**

Cāmı dehen-i mār gibi rūḥ-gezādur

23. Kānūn-ı eṣer-i āteş görinür aŋa piyāle
Cānāneden ol ʿāşıḳ-ı şeydā ki cüdādur

24. Birbirine muḥtācdur el-ḥaḳ mey u maḥbūb
Bu mesʾele maʿlūm-ı kirām-i ʿuḳalādur

25. Yār olmayıcaḳ keyf-i meyüŋ māye-i ġamdur
Meysiz ruḫ-ı ḫūbān ʿaraḳ-ālūd-ı cefādur

26. Ṣaḥbādur açan her büt-i maḥcūbīde zīrā
Germiyyet-i ḫurşīd gibi ġonca-küşādur

27. Var yārda maḥbūbda bir neşʾe ki cāmı
Vaṣfıyla siyeh-mest-i mey-i ḥüsn-i edādur

28. Güftāra gelüp itse nʾola medḥe ser-āġāz
Ol āṣaf-ı cem-cāhī ki faḥrüʾl-vüzerādur

29. Ol Dāver-i ḥātem-şiyem ki ẕātı[556]
Şöhret-şiken-i nām-ı nikū-yı ḳudemādur

30. Ol ṣafder-i Dārā-yı ḫadem-i ʿahd ki anuŋ
ʿĀlem-sipeh-i şevketine teng-fezādur

31. Ol ṣadr-ı kevākib-ḥaşem ü mesnedi rifʿat
Kim būse-i dergāhı içün çarḫ dü-tādur

32. 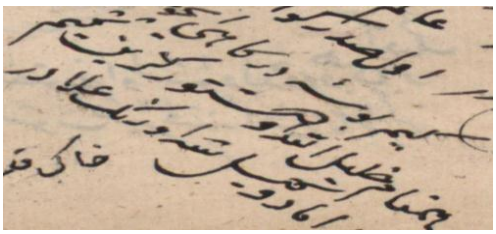
Dāmād u Süheyl-i şeh-i evreng-i ʿalādur

[556] Vezin aksamaktadır.

[55 a]

Tetimme

33. Ḫāk-i ḳademi secde-geh-iḫayl-i ekābir
Tāk-ı derimiḥrāb-ı niyaz-ı umerādur

34. Dest-i keremi maksim-i erzāḳ-ı Ḫalāyıḳ
Ḫˇān-ı niʿamı mā-ḥażar-ı ehl-i recādur

35. Var sünbül-i ḫulḳında o nükhet ki degişmek
Yek şemmesini memleket-i Ḫaṭādur[557]

36. ʿAṣrında cihān şākir-i envāʿ-ı niʿamdur
Devrinde felek fāriġ-ı evżāʿ-ı cefādur

37. Endīşesi sencīde-i mīzān-ı ḫıreddür
Eṭvārı pesendīde-i ṭaʿb-ı ʿuḳalādur

38. Cārūb-ı deri ṭurra-ı dūşīze-i iḳbāl
Ferş-i ḥaremi sāye-i şehbāl-i hümādur

39. Ṭabʿıla seḫā ġonca ile būy-ı dil-āvīz
Dest ile ʿaṭā pençe-i ḫurşīd-i żiyādur

40. Leẕẕet-çeş-i ḫˇān-ıkeremi ehl-i fezāʾil
Sīlī-ḫor-ı teʾdīb-i gürūh-ı cühelādur

41. Luṭf ile ʿaṭasın gören aṣḥāb-ı hünerdür
Ḳahr ile cezāsın bulan erbāb-ı şeḳādur

42. Bir dāʾire-i nūndur anuŋ şānına gerdūn
Altında zemīn kevkebi yek-noḳṭa-i bādur

43. Ṣaḥn-ı çemen-i rifʿatına māh ile ḫūrşīd
Kemter gül-i raʿnā vü kemīn miḥṣar-ı kiyādur

44. Mecmūʿa-i sırr-ı dü-serā levḥ-i żamīri
Çeşm-i dili bīnende-i encām-ı verādur

[557] Vezin aksamaktadır.

45. Müzdūr-ı ḳażā hendese-i reʾy u ʿaṭāsı
Ābād-kün-i mülku ḳulūb-ı fuḳarādur

46. Olsa nʾola mihrüŋ eli altında bu ʿālem
Kim her seḥer anuŋdur yine nāṣiye-sādur

47. Ol dem ki anuŋ rāyiḥa-i sünbüli ḥalḳa
Sermāye-dih-i ḳāfile-i bād-ı ṣabādur

48. Olduḳça vezān gerdür hayā itse nesīmüŋ[558]
Bu nüh feleği nāfe-i pür-müşk revādur

49. Ḫuddām der-i Cūdiyile farṭ-ı ġınādan
Zer-pāş u güher-rīz-i kef-i bāy u gedādur

50. Bir şems-i sipihr-i ʿaẓametdür ki vücūdı
Her ẕerresi āb-ten-i ṣad mihr-i Sühādur

51. Bir baḥr-ı mekārimdür anuŋ ẕātı ki dāʾim
Her ḳaṭresi bir lücce-i pür-ḫoş u ʿaṭādur

52. Ey ṣadr-ı kerem-pīşe ki devrüŋde ser-ā-pā
İḥsānuŋ ile ḫalḳ-ı cihān ehl-i ġınādur

53. Vaṣfuŋ ki olur ḳulzüm-i endīşede ḥāṣıl
Bir gevher-i pākīze-i bī-miṯl u bahādur

54. Ol gevher ile rişte-i bārīk-i ḫayālüm
Tesbīḥ-i dür-i dest u zebān-ı büleġādur

55. Şiʿrüm ki ṣafā-baḫş-ı ahāli-i hünerdür
Naẓmum ki pesendīde-i ṭabʿ-ı ʿurefādur

56. Reşk-i ḳalemüm nefʿi-ı pākīze-beyāndur
Maḥsūd-ı dil-iNāʿilī-i tāze-edādur

57. Her nüktesi bir zaḫm-ı ser-i ehl-i ḥaseddür
Her noḳṭası bir dāġ-ı derūn-ı ḫuṣemādur

58. Ol şiʿr-i muʿcize kelimātum ki ḳaṣīdem

[558] Vezin aksamaktadır.

Ehl-i naẓara nüsḫa-iesrār-ı Ḫüdādur

59. Bir ṣaṭrını bir ejder ider münkire ammā
Ḫāmem ki kef-i Mūsā-imaʿnāda ʿaṣādur

60. Sāḳī-imey-i maʿrifetüm cām u ṣürāḥi[559]
Destümde devāt u ḳalemüm bādire-zādur

61. Ol rehber-i vādī-i kemālüm ki delīlüm
Necm-i felek-i dāniş olan nūr-ı ḍuḥādur[560]

[55 b]

62. Ṣaf-beste olup cemʿ o livāʾltında mizābın
Kilküm siyeh-i maʿniye gūyā ki livādur

63. Oldı eserüm çünki şeref-yāb-ı ḳabūlüŋ
Şimden girü yārān-ı süḫan-gūya ṣalādur

64. El-minneti lillāh ki mirʾāt-i żamīrüm
Başdan başa ḫūrşīd gibi tāb u cilādur

65. Zīrā aŋa feyż-inaẓir-iʿāṭafetüŋle
İlhām-ı Ḫudā mısḳala-i jeng-zidādur

66. İtdük o ḳadar bu dil-i vīrānemi maʿmūr
Kim ġıbṭaŋa Ḳayṣer-i cihān olsa revādur

67. Ṣaḥbā-yı feraḫ-zāvü neşāṭ-āver-i nuṭḳuŋ
Kim derd-i ḫumārʿineb ü ḫurmā ne şifādur

68. Cān mürde ile virdi ḥayāt aŋa meger kim
İcrāsı dem-i ʿĪsā ile āb-ı beḳādur

69. İtdük yeter ol āṣafı taṣdīʿ **Kelīmā**
Iṭnāb-ı kelām eyleme hengām-ı duʿādur

[559] ṣürāḥi: sürāḫi **M.**
[560] ḍuḥādur: yanına zükādır yazılmıştır.

70. Bezm-i felegüŋ tā kʾola nüh sāġar-ı dāʾir
Sāzende-i Zühre nitekim naġme-sezādur

71. Ḥaḳ anı ide encümen-i dehre dāʾim
Zīrā aŋa vücūdı eṣer nūr-ı Hudādur

72. Cām-ı mey dūlāb ola hevāda elinde
Nev-meclis-i fānīde ki encām-ı beḳādur

[56 a][561]
[56 b]

156[562]

157[563]
mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
Müfred[564]

1. Kitāb-ı ḥüsnüŋe şīrāze oldı rişte-i ḫaṭ
Yazıldı muṣḥaf-ı zībā-yı ḫaṭṭ-ı reyḥānı

158[565]
mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
Ḳıṭʿa[566]
[Lâ-Edrî]

Deryüze-i amānı nisyān-ı luṭufla
Bāz itme dest-i ḫʾāhişi zinhār çün ṣadef
Şehbāz-ı āşiyāne-i ḳuds-i ḳanāʿat ol
ʿAnḳā-yı Ḳāf-ı himmet olup açma ġayra kef

[561]Bu varakta **148.** Câmî, **149**. Ömer Hayyâm başlıklı ve altı tane Rubâi (**150-151-152-153-154-155**) başlığıyla toplam 8 tane Farsça şiir bulunmaktadır.
[562] Ḳıṭʿa-i ʿÖrfī başlığıyla kayıtlı bu şiir Farsça olup yanına Türkçe açıklama yazılmıştır:
ʿAndelīb bülbül müʾenneşi bülbüledir
Lebüŋ dāmeni bādır yanınca lām
Ḳalur bu üslūb üzre lām
Heyʾet-i kitābeti murāddır şekl-i ṣuraḫidür
Kilküŋ mühmeli müldür
[563] Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[564] Lenā başlığıyla kaydedilmiştir.
[565] Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[566] Başlık olarak Mecmuâda Ḳıṭʿa-i lemühre? yazılıdır.

159[567]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

[Rāġıb]

1. Ebrūsı ṭāḳına nice itsün yemān yemīn
Miḥrāb-ı tīġa vażʿ idemez her cebān cebīn

2. Virmez sifāl-i köhneye ṣaḥbā ṣafā-yı cām
Olmaz hemīşe bāʾiṣ-i feyż-imekān mekīn

3. Pür-çīn-i nāz-ı sāye-ikākülde eylemiş
Ebrūların ḫadeng-i sitem-der-kemān[568] kemīn

4. Ben bildügümse ṭabʿ-ı mükāfāt-ı rūzigār
Hīç olmasun muḫāṭaradan bī-emān emīn

5. **Rāġıb** bu feyż vaḳt ile bir ṭarz[569]-ı tāzedür
Ḳābil mi böyle ṭarḥ oluna her zemān zemīn

[57 a][570]
[57 b-58 a][571]
[58 b-59 a][572]
[59 b- 60 a][573]
[60 b][574]

---

[567] Râgıb Paşa **D.**, G.121 (5 Beyit), s.329.
[568] sitem-der-kemān: sitem-i der-kemān **D.**
[569] ṭarz: ṭarḥ **D**.
[570] Bu varak üç sütun halinde tek bir Farsça şiirdir. (160.)
[571] Bu varağın tamamı 57 a'da bulunan Farsça şiirin devamıdır. 3'er sütun halinde toplam 6 sütun Farsça şiirdir. (**160**. şiir)
[572]**160**. şiirin devamı 5 sütun halindedir. **161**, Ḳıṭʿā başlığı ile Farsça bir şiir bulunmaktadır.
[573] Ḳaṣide-i Bahāriyye başlığıyla kayıtlı bu şiir Farsçadır, Farsça kaside olduğu için transkribe edilmedi. (**162.)**
[574] 2 tane Farsça şiir (**163-164),** 2 tane rubāʿi başlığıyla kayıtlı Farsça şiir (**165-166**) ve Ṣā'ib başlığıyla kayıtlı 1 Farsça şiir bulunmaktadır (**167),** Velehü başlıklı 1 beyit bulunmaktadır (**168.**şiir)

[61 a]

169[575]

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

[Ġazel]

[Münīf]

1. Sāḳī çekemem vażʿ-ı ẓarīfāneyi boş ḳo
   Teklīf-i tehī-sāġar u peymāneyi boş ḳo

2. Ey nefs-i hevā-cū reh-i seyl-āb-ı fenāda
   Mānend-i ḥabāb ol heves-i ḫāneyi boş ḳo

3. Sen kendüŋi gör bī-ḫod*ī*-i ʿaşḳ ṭururken
   Farḳ-ı ḥarem-i Kaʿbe [vü] büt-ḫāneyi boş ḳo

4. Çoḳ da o perī-rūy ile ünsiyyete gelmez
   Ol ḳayda düşürme dil-i dīvāneyi boş ḳo[576]

5. Yoḳ çāresi ıṭlāḳdan özge zen-i dehrüŋ
   Ol bīveye sen şīve-yi merdāneyi boş ḳo[577]

6. Var post-nişīn-i hüner-i pīr-i kemāl ol
   Ey ḫāme velī ṭavr-ı **Münīf**āneyi boş ḳo[578]

170[579]

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

[Ġazel]

[Lā-Edrī]

1. Ey kīse-tehī vuṣlat-ı cānāneyi boş ḳo
   Terk-i heves it beyhūde efsāneyi boş ḳo

2. Faḥr ile şişüp olma ḥabāb-ı yem-i naḥvet
   Ey şeyḫ-i hevā şive-i rindāneyi boş ḳo

3. Seyr-i vaṭan-ı ʿālem-i ervāḥ ile maṭlab
   Maʿmūre-i tenden sefer it lāneyi boş ḳo

---

575 Münîf **D**., G.47(7 Beyit), s.186.
576 Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
577 Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
578 Bu beyit dîvânda 7. beyittir.
579 Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

4. Besdür aŋa her mevce-i girdāb-ı taḫayyür
Zincīr-i cünūn-ı dil-i dīvāneyi boş ḳo

5. Ḥākem-i vaʿ de-i ḥikmetde ḫamūş[580] ol[581]
Ey beste-dehen ṭavr-ı ḥakīmāneyi boş ḳo

[61 b]

171[582]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
Nābī Efendi

1. Dil-i zāruŋ nigeh-i ḥasreti bir berberedür
O da aġyār ile gör ṭāliʿ i kim ber beredür

2. Bār u yerimüz dime her tāze nihāli seyr it
Bāġ u vuṣlatda o şāḫ-ı keremüŋ ber beredür

3. Körpedür bilmez o āhū-yı çerāgāh-ı bahā
Nicedür semt-i vefā būs-ı leb-i dilberedür

4. Gerçi açmaz saŋa dil derd-i derūnun ammā
Seng-i hicran-ile ey mīr-i cefā dil beredür

5. Vardı Çīn u Ḫotene bulmadı būy-ı zülfüŋ
ʿAzmi **Nābī** dil-i sevdā- zedenüŋ berberedür

172[583]
feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
[Ġazel]
Seyyīd Vesīm

1. Ḥayret ile naẓarum gerçi ki bir berberedür
Gördüm[584] aġyār ile āyīne gibi ber beredür

---

[580] ḫamūş: ḥamūş **M.**
[581] Vezin aksamaktadır.
[582] Nâbî **D.,** tespit edilememiştir.
[583] Abbâs Vesîm **D**., G.87 (9 Beyit), s.659-660.
[584] gördüm: o da D.

2. Meyl-i cānuŋ yine bir şūḫterīn[585] dilberedür
Neşter-i ġamze-i ḫūn-rīzi ile dil beredür

3. [B]erg-i gülşen olur āzūrde dil-i nālānum
Çūbuŋa şeh-per-i güncişk-i hezāra beredür

4. Giryeden nʾola sefīd olsa sevād-ı çeşmüm
Nigeh-i ḥasret-i dil āh o sīmīn beredür

5. Şemsdür ṣanki ḥamel burcuna taḥvīl itmiş
Çemen-i sīne-i ʿāşıḳda çerende beredür

6. Būsedür maṭlab olan ḳāmet-i dil-cū senden
İʿtibār-ı ʿuḳalā naḫlā degüldür beredür

7. Muṣḥaf-ı rūyuŋı aç āyet-i ḫaṭṭuŋ oḳusun
Mekteb-i ʿaşḳda saʿyı bu dilüŋ ezberedür

8. Baŋa sevdā-yı ser-i zülf ü ruḫuŋ virdi ṣafā
Gerçi ḫalḳuŋ hevesi būy-ı gül ü ʿanberedür

9. Bulmadı būy-ı vefā gülşen-i Rūm içre **Vesīm**
ʿAzm-i rāhı var ise memleket-i Berberedür[586]

[62 a]

173[587]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

Nesīb

1. Nedür o pertev-i ruḫ nūr-ı āfitāb gibi
Nedür o neşʾe-i leb neşʾe-i şarāb gibi

2. Meşām-ı cānuma bir nefḥa aldum aġzından
Dehānı menbaʿ-ı nev-şīşe-i gül-āb gibi

3. Ṣafā-yı yāsemen-i mevc-i ṣubḥ gerdānı
Gözümde cilve-nümādur şarāb-ı nāb gibi

---

585 şūḫterīn: şūḫ-ı cihān D.
586 Somali kuzeyinde liman şehri. (İ.H. Tuğluk, s.217).
587 Nesîb mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda bu şiir tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

4. Cihānı eyledi pür būy nāfe-i zülfi
Çü dūd-ı ʿanber-i sārā vü müşk-nāb gibi

5. Ḳarīn-i bezm-i viṣāl it **Nesīb**-i müştāḳı
Aḳıtma eşk-i terīn dīde-i sehāb gibi

174[588]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

Vesīm

1. Niḳāb iderse de zülfüŋ o meh sehāb gibi
O mihr-i ruḫ yine rūşendür āfitāb gibi

2. Hevā-yı ʿaşḳ ile rūz u leyāl ser-geşte
Sipihr-i ber-şüde devr eyler āsiyāb gibi

3. Ḫamīde ḳāmet ü ḳalıb tehī gerek ʿāşıḳ[589]
O pāy-būsa dilā ḥalḳa-i rikāb gibi[590]

4. Bir āfetüŋ yine nār u şirār-ı hecri ile
Yanup yaḳılmadayum dāimā kebāb gibi[591]

5. **Vesīm** pāyına yārüŋ yüzüm[592] sürem dirseŋ
Reh-i niyāzda ferrāş it ruḫuŋ türāb gibi[593][594]

---

[588] Vesîm **D.**, G. 278 (6 Beyit), s.866.
[589] ḫamīde ḳamet ü ḳalıb tehī gerek ʿāşıḳ: gerek kelimesine kadar aynı cümle Mecmuānın yan tarafına da yazılmıştır.
[590] Bu beyit dîvânda 4. beyittir.
[591] Bu beyit dîvânda 5. beyittir.
[592] yüzüm: yüzüŋ **M.**
[593] Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[594] Vezin aksamaktadır.

[62 b]

175[595]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Kaṣīde]

[Vesīm]

1. Ravża-i Ḫuld-ı berīndür āsitān[596]-ı gülşenī
Cilvegāh-ı ḳudsiyāndur gülsitān-ı gülşenī

2. Mihr ü mehdür āsumān[597]-ı ḥüsne rūy-ı vechesi
Nūr-baḫş-ı rūz u şebdür ḥüsn ü ān-ı gülşenī

3. Ṣaçlı sünbül nāfe-i Çīn-i Ḫoten müşk-i Ḫıṭa
Sāye-i bāl-i hümādur gīsuvān-ı gülşenī

4. Bāl-i şāhīn nazar-ı ṭuġrā-yı şāhenşāh-ı ḥüsn
Gīsuvān-ı gülşenīdür ebr*ū*vān-ı gülşenī

5. Rūḥ-baḫşādur Mesīh-āsā dem-i cān-baḫş ile
Muʿcize-güftār-ı enfās-ı lisān-ı gülşenī

6. Maẓhar-ı ṣubḥ-ı ṣadāḳāt maṭlaʿ-ı mihr-i ṣafā
Menbaʿ-ı māʾ-i ḥaḳiḳatdür[598] dehān-ı gülşenī

7. Kilk-i Ḳudretle nüvişte ḫānḳāh-ı ʿaşḳda
Çifte yā hū gül-bün-i cennet-nişān-ı gülşenī

8. Görmeyen nūş itmeyen cām-ımeyin bilmez nedür
Başḳa ẕevḳ u başḳa ʿālemdür cihān-ı gülşenī

9. Eyledi ʿuşşāḳ-ı zārı bülbül-i āteş-nevā
Ġonca-i neşküfte-i bāġ-ı cihān-ı gülşenī

10. Bir nigehle ṣayd ider ṣad-āh*ū*-yı remgerdeyi
Çeşm-i tīr-endāz u[599] müjgān-ı sinān-ı gülşenī

---

[595] Abbâs Vesîm **D.,** K.6 (11 Beyit), s.527-528-529.
[596] āsitān: āstān **D**.
[597] āsumān: āsmān **D.**
[598] ḥaḳiḳat: ḥaḳiḳāt
[599] tīr endāz u: tīr endāz-ı **D.**

11. Zāhid-i ḫalvet-nişīn oldum derinde ey **Vesīm**
Ravża-i Ḫuld-ı berīndür āsitān[600]-ı gülşenī

176[601]

[63 a]

177[602]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

Nesīb

1. Nedür o pertev-i ruḫ nūr-ı āfitāb gibi
Nedür o neş'e-i leb neş'e-i şarāb gibi

2. Meşām-ı cānuma bir nefḥa aldum aġzından
Dehānı menbaʿ-ı nev-şīşe-i gül-āb gibi

3. Ṣafā-yı yāsemen-i mevc-i ṣubḥ gerdānı
Gözümde cilve-nümādur şarāb-ı nāb gibi

4. Cihānı eyledi pür būy nāfe-i zülfi
Çü dūd-ı ʿanber-i sārā vü müşk-nāb gibi

5. Ḳarīn-i bezm-i viṣāl it **Nesīb**-i müştāḳı
Aḳıtma eşk-i terīn dīde-i sehāb gibi

178[603]

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

Mīr Żiyā

1. Ġubār iderse o şeh bendesin türāb gibi[604]
Derinde devri derüm ḳıṭaʿ-i sehāb gibi

2. Şemīm-i zülfi pür eyler meşām-ı cān u dili
Çü būy-ı sünbül-i Firdevs ü müşk-nāb gibi

---

[600] āsitān: āstān **D.**
[601] Bir beyitlik Farsça tarih şiiri yazılıdır.1158 tarihi atılmıştır.
[602] Nesîb başlığının yanına tekrar yazıldı şeklinde not düşülmüştür. 61b varağındaki Nesîb'e âit olan –âb gibi redifli aynı şiirdir. (Bkz. 174. şiir).
[603] Şâirin kimliği tespit edilememiştir.
[604] Vezin aksamaktadır.

3. Derūna pertev-i rūyı olalı şuʿle-fürūz
Yanar kebūter-i cān ʿaşḳla kebāb gibi

4. Ḫayāl-i ḳaddi ile eşk-i çeşm-i giryānum
Revān olur o sehī serve cūy-ı āb gibi

5. O şāh-ı milket-i ḥüsn ü bahāya sünbüle
Żiyā çü ẕerre-i nāçīz āfitāb gibi

179[605]

feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

Ṣāʾib[606]

1. Ṣıdḳ-ı rūşen-ger-i żamīr midür
Ṣubḥ-ı rūşen-żamīr-i pīr midür

2. Olmadı hīç mūr-ı pā-mālüm
Kef-i dest-i duʿā serīr midür

3. Degilüm ümmet-i ten arayan
Ḫulḳ-ı ḫoş cāme-i ḥarīrmidür

4. Devlet üftāde zīr-i pāyumda
Perr ü bāl-ı hümā ḥaṣīr midür

5. Çāk-i dāmān u ceyb oldı ʿabeş
Kāviş-i sīne dest-gīr midür

6. Rem-i āhū ki bir sebük-pādur
Dāġ-ı ṭabʿ-ı kenāra gīr midür

7. Bülbül-i ḫoş-nevā-yı İslāmbul
Ḫacel-i ṭabʿ-ı bī-naẓīr midür

[605] Sâ'ib mahlaslı şâire ait dîvân tespit edilememiştir.
[606] Başlık olarak Ṣāʾib yazılıdır.

[63 b]

180[607]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Dīdār-ı yār[608] maṭlaʿ-ı nūr eyledi beni[609]
Reşk-i perī vü ġayret-i ḫavr eyledi beni

2. Baḫtuŋ ne kārı medḫali çarḫuŋ ne cürmi var
Aġyār o şūḫdan beni dūr eyledi beni

3. Zülfüŋ hevāsı serde lebüŋ dilde neş'esi
Sevdā-perest-i māye-i şūr eyledi beni

4. Żaʿf-ı[610] ġam ü ḫayāl-i miyān ü serīrüŋ āh[611]
[612] ġamda sāye-i mūr eyledi beni

5. Bir şems-i ḥüsn-i meşrıḳıdur ḳalb-i kā'ināt
Bu şiddet-i ẓuhūr ki kūr eyledi beni

6. Ol ʿişve-ḫīz-i ʿarbede-cū vaʿd ile **Vesīm**
Sermest-i cām-ı bezm-i ġurūr eyledi beni

181[613]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Germ-nigeh[üŋ]le ṭalʿat-ı dildāra doymadum
Ḫʿān-ı viṣāl-i niʿmet-i dildāra doymadum

---

[607] Abbâs Vesîm **D.**, G (6 Beyit), s.862.
[608] dīdār-ı yār: ruḫsār-ı yār **D.**
[609] dīdār-ı yār maṭlaʿ-ı nūr eyledi beni: dīdārı ile gülşen-i Tūr eyledi beni **D.**
[610] żaʿf-ı ġam: ẓaʿf-ı ġam **D.**
[611] ḫayāl-i miyān ü serīrüŋ āh: ḫayāl-i seriŋ miyānıŋ āh **M**. Vezne uymaz.
[612] Bu kelime dîvânda boş bırakılmıştır.
[613] Abbâs Vesîm **D.**, G (6 Beyit), s.759-760. Bu şiirin sol tarafında okunamayan rakam-yazı gibi karalamalar bulunmaktadır.

2. ʿÖmr-i ʿazīz ü rūḥ-ı revāndan kim oldı sır
Feyż-i ḥayāt-baḫş-ı leb-i yāra doymadum

3. Ḫākister oldı bāl u perüm sūz-ı ʿaşḳla
Pervāneyüm ki şuʿle-i ruḫsāra doymadum

4. Her dem bahār-ı gülşen-i kūyunda rūz u şeb
Hem çün hezār nāle ile zāra doymadum

5. Sāḳī ḫayāl-i pür-nemekīn-i lebüŋle ben
Mest olmadum o ṣāġar-ı ser-şāra doymadum

6. Seyr-i cemāl-i dilbere sīr olmadum**Vesīm**
Ḫ̆ān-ı viṣāl-i niʿmet-i dīdāra doymadum

[64 a]

182[614]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Ser-geşte berḳ-ı ʿaşḳ ile leyl ü nehār mevc
Mānend-i raʿd her dem ider āh u zār mevc

2. Dürr-i sefīd ḥüsnüŋ olup mevc-ḫīz-i nāz
Cūş itdi baḥr[615] oldı o dem bī-ḳarar mevc

3. Görse o māhı olmada yemde baġal-güşā
Mānend-i hāle itmek içün der-kenār mevc

4. Bir yār-ı āşināyı meger cüst [u] cū ider
İtmez ḳarār şevḳ[616] ile leyl u nehār mevc

5. Ol şehriyār kim ser-i rāhında dāʾimā
Ebr āb-yār oldı vü gevher-niẕār mevc

6. Pūyān devān çün dür-i ġalṭān u sīne-çāk
Eyler yem üzre ʿaşḳ ile geşt u güẕār mevc

---

[614]Arapça iki beyitlik başlık bulunmaktadır.Abbas Vesîm **D**., G.30 (12 Beyit), s.598-599-560. Şiirin sonunda yan yazı ile Farsça tarih düşülmüştür. *(Vesim nevişte şod, 1158*)
[615] baḥr: baḫr **M.**
[616] itmez ḳarār şevḳ: etmez ḳarār-ı şevḳ **D.**

7. Menzil olur mı sālik-i baḥr-i ḥaḳīḳate
Bir yerde eylemez küre[617] bir dem ḳarār mevc

8. Bād-ı şemīm-i zülfüŋ olup ʿāleme vezān
Gülzārı itdi çün reg-i ebr-i bahār mevc[618]

9. Baḥr[619]-āşinā-yı ʿaşḳ[620] olurmış ẕelīl ü ḫ̆ār
Gör kim kenāra gelse olur ḫāksār mevc[621]

10. Feyż-i araḳ-feşān leb-i laʿlüŋle eyledi
Dāmān-i ḫāki pür-güher-i āb-dār mevc

11. ʿAks-i ruḫuŋ ki āyīne-i cāma virdi tāb
Cāmda[622] vü ḫumda urdı mey-i ḫoş-güvār mevc

12. Ter-dest-i ḫāme baḥr-ı maʿānīde ey **Vesīm**
Bir çeşmesār oldı vü fevvārezār[623] mevc

[64 b]

183[624]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ġazel]

Sāmī

1. İtmez kenār-ı maṭlaba gevher-niṡār mevc
Tā olmayınca ẕillet ile ḫāksār mevc

2. Taʿdād-ı luṭf-ı nā-mütenāhī-i Ḥaḳ muḥāl
Olsun mı hīç ṣaḫīf-i yemde şümār mevc

3. Ser virmeden[625] telāṭum-ı rāz olmaz āşikār
Ḳaṭʿ olmayınca ẓāhir ider mi çenār mevc

---

[617] küre: göre **D**.
[618] Bu beyit dîvânda 9. beyittir.
[619] ʿaşḳ kelimesi yazılıp üstüne baḥr yazılmıştır **M**.
[620] Baḥr kelimesi yazılıp üstüne ʿaşḳ yazılmıştır **M.**
[621]Bu beyit dîvânda 8. beyittir.
[622] cāmda:cemde **D.**
[623] fevvārezār: fevvāre-nizār **D.**
fevvārezār: fevvāre-bār yazılıp yanına fevvāre-zār yazılmıştır **M.**
[624] Arpaeminizâde Sâmî **D**., G.20 (11 Beyit), s.306-307.
[625] ser virmeden: ser virmedin **D**.

4. Keştī-i ṭabʿ ġarḳa-be-nūr-ı neşāṭ ider
Virdükçe sebzezāra nesīm-i bahār mevc

5. Olur kenāre-gīr-i tevekkül ġınā-peẕīr
Bendergeh-i sevāḥ ile baġlar ḳaṭār mevc

6. Virmez binā-yı faḳra ḫalel cūş-ı ḥādiṯāt
Ġarḳ idemez kemīne ḫaṣı ṣad-hezār mevc

7. Vażʿ-ı ḫilāf-ı ehl-i kerem ḥikmet üzredür
Geh medd ü gāh cezri der āşikār mevc

8. Pā- būs-ı yāra teşne leb-i cūybārda
Taʿḳīb idüp biribiri itmez ḳarār mevc

9. Çeşm-i ḥabābına ṭoḳınur meşrebi budur
Gerçi bulur müsāʿade-i rūzgār mevc

10. Zencīre çekdi ʿaḳlı perī gibi şīşede
Mīnāda gösterince mey-i ḫoş-güvār mevc

11. **Sāmī** kenār-ı ṣafḥaya anber-feşān olur
İẓhār idince bu ġazel-i āb-dār[626] mevc

184[627]

[65 a]

185[628]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ḳaṣīde]

[Vesīm]

1. Pertev-peẕīr-i mihr-i cemāl-i Muḥammedüm
Mirʾat-ı tābnāk-ı kemāl-i Muḥammedüm

2. Bir ḳaṭreyüm egerçi bu baḥr-i vücūdda
Ammā ki şebnem-i gül-i āl-i Muḥammedüm

[626] āb-dār medsiz yazılmıştır **M.**
[627] Sā'ib'e ait iki beyitlik Farsça şiir bulunmaktadır.
[628] AbbâsVesîm **D.**, K.2 (21 Beyit), s.518-521.Arapça başlık bulunmaktadır. *(Naʿat-ı Şerīf-i Seyyīdü'l-Kevkeyn)*

3. Bir naġme-senc-i bülbül-i gülzār-i aḳdesüm
Vaṣṣāf-ı ḥüsn ü ḫulḳ ü ḫiṣāl-i Muḥammedüm

4. Müstaġni-i naʿim-i cinān āb-ı kevṯerüm
Müstaġraḳ-ı biḥār-ı nevāl-i Muḥammedüm

5. *Sebʿa ʾl-meṯāni*[629]ḫaṭ-ı ser-i sebz-i ḥüsn[630] ile
Dībāce-i kitāb-ı ḫayāl-i Muḥammedüm

6. Ḥıżr-ı ḫuceste-pey baṇa dil-teşnedür**Vesīm**
Āb-ı ḥayāt-baḫş-ı zülāl-i Muḥammedüm

7. Ne ṭālib-i bihişt ne ḥūru ne kevṯerüm
Cūyende-i zülāl-i viṣāl-i Muḥammedüm

8. Fermān-revā-yı memleket-i faḳr[631] ü faḳāyum
Menşūr-ı faḳr u faḥr-i maḳāl-i Muḥammedüm

9. Dürr-i yetīm-i vaḥdet ile baḥr-i ʿaşḳda
Ser-rişte-i leʿāli-i ḥāl-i Muḥammedüm

10. Pür-bū olur hemīşe demümden meşām-ı dehr
Miskiyyetü ʾl-ḫitām-i maḳāl-i Muḥammedüm

11. Ḥaḳ vāṣıf-ı mekārim-i aḫlāḳıdur**Vesīm**
Vaṣf eylemekde ʿāciz ü lāl-i Muḥammedüm

12. İnsān-ı ʿayn-ı[632] noḳṭa-i cīm-i cemālidür
Pergār-ı ḳuṭb-ı ḥüsn-i celāl-i Muḥammedüm

13. Destin ider sütūn-ı zenaḫ[633] ḫayl-i ḳudsiyān
Ḥikmet-beyān-ı muʿcize-ḳāl-i Muḥammedüm

14. Şehbāz-ı ʿāşiyāne-i ḳuds-ı ḥaḳīḳatüm
ʿAnḳā-yı kūh-ı cāh ü celāl-i Muḥammedüm

---

[629] Hicr sûresi 15/87.
[630] ser-i sebz-i ḥüsn: ser-sebz-i ḥüsn **D.**
[631] memleket-i faḳr: memleket ü faḳr **D.**
[632] insān-ı ʿayn:insāna ʿayn **D.**
[633] zenaḫ: zanaḫ **D.**

15. Rengīn bahārı maʿnā-i gülzār-ı aḳdesüm
Reyḥān-ı sebz-i nūr-ı sifāl-i Muḥammedüm

16. Derrende-şīr-i pīşe-i ʿişyān ü ẕenb idüm
Āhū-yı sürme-bend-i ġazāl-i Muḥammedüm[634]

17. Altun oluḳ ḳalem varaḳ-ı zerdür āfitāb[635]
Vaṣṣāf-ı ḥüsn-i Kaʿbe-i ḥāl-i Muḥammedüm

18. Mihr-i sipihr ü bedr-i nübüvvet Ḥabīb-i Ḥaḳ
Pertev-rübā-yı nūr-ı hilāl-i Muḥammedüm

19. İtdüm keşīde dīdeme kuḥlü ʾl-cevāhiri
Rū-māl-i ḫāk-i pāk-i niʿāl-i Muḥammedüm

20. Oldum esīr-i silsile-i zülf-i dil-keşi
Dil-beste-i kemend-i ḥibāl-i Muḥammedüm

21. Ednā naẓarla mis zer-i ḫālīṣ[636] ʿayār olur
İksīr-i gerd-i kefş ü niʿāl-i Muḥammedüm

[65 b]

186[637*]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. O māhı eyleyen āzurde ḥasretle nigāhumdur
Benüm hep çekdügüm bār-ı cefā kendi günāhumdur

2. Der-i mir ü vezir ü şāhdan fāriġ-dilāzādem
Gedā-yı āsitān-ı kūy-ı dilber pādişāhumdur

3. Müreccaḥdur yanumda tāc-ı zerle şevket-i şehden
Küleh bir ser-nemeddür bir cihānda ʿizz ü cāhumdur

---

[634] Bu beyit yan olarak yazılmıştır. Dîvânda 16. Beyit olduğu için 16. beyit olarak yazılmıştır.
[635] āfitāb: āftāb **D.**
[636] ḫālīṣ ʿayār: bu kelime tekrar küçük olarak ḫāliṣ ʿayār şeklinde yazılmıştır.
[637] Abbâs Vesîm Dîvânında tespit edilememiştir.
[*] "bu yoḳdur" şeklinde başlık atılmıştır.

4. Miṣāl-i bāġ-ı Firdevs ü maḳām-ı Kaʿbe-i ʿulyā
Der-i dilber penāhum nūr-ı rūyı ḳıblegāhumdur

5. **Vesīm**ā rūz u şeb künc-i elem kāşāne-i ġamda
Sirişk-i telḫ-āb-ı şām u nāle ṣubḥgāhumdur

187[638]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Yine bir pādişāh-ı ḥüsn ü nāzā bendedür göŋlüm
Reh-i ʿaşḳuŋda hemçün sāye ber-efkendedür göŋlüm

2. İrādem āşiyān-ı tenden itdi mürġ-i dil pervāz[639]
Meger ey çeşm-i şeh-bāzum var ise sendedür göŋlüm

3. Gülistān-ı cemālüŋ ders-i ʿaşḳın eyleyüp ezber
Dem-ā-dem naġme-i feryād ile nālendedür göŋlüm

4. Dem-i cān-baḫş-i laʿl-i yār ider üşküfte vü ḫandan
Miṣāl-i ʿuḳde rengīn ġonca-i şermendedür göŋlüm

5. Miṣāl-i Ḫıżr olmaz[640] mürde vü berd ile efsürde
Benüm āb-ı ḥayāt-ı ʿaşḳla kim zindedür göŋlüm

6. Felekde sebʿa-i seyyāre-i key oldı ser-geşte[641]
Vesīmā mihr-i raḫşende meh-i tābendedür göŋlüm

---

[638] Abbâs Vesîm **D.,** G.200 (6 Beyit), s. 783-784.
[639] mürġ-i dil pervāz: mürġ-veş pervāz **D.**
[640] olmaz: olmazım **D.**
[641] seyyāre-i key oldı ser-geşte: seyyāredir kim oldı ser-gerdān **D.**

[66 a]

188[642]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Lā-Edrī]

1. Beni teşrīf idüp bir kerre mesrūr itseŋ olmaz mı
Gelüp kāşānemi rūyuŋla pür-nūr itseŋ olmaz mı

2. Dili ḫākister itdi aşḳ-ı āteş-dest-i bī-dāduŋ
Ḫarāb-ābāduŋı luṭfuŋla maʿmūr itseŋ olmaz mı

3. Tecellī-yi cemālüŋle yed-i beyżā-yı pākünle
Kelīm-āsā bu cismüm gülşen-i Tūr itseŋ olmaz mı

4. Cüdā olmaz yanuŋdan dāʾimā sāyeŋ midür bilmem
Rāḳīb-i rū-siyāhı bir nefes dūr itseŋ olmaz mı

5. Gidersen menzil-i aġyāra ṭoġrı tīrveş bir kez
Nişān idüp dili ṣad-zaḫm-ı nāsūr itseŋ olmaz mı

6. Taḥammül itmez oldum hecre dāmād-ı ġama bir şeb
ʿArūs-ı vaṣlı zīb-i ḫacle-i sūr itseŋ olmaz mı

7. Fürūġ-ı āfitāb-ı ḥüsn-i ʿālem-tāb-ı rūyuŋla
Şeb-i deycūr-ı hecri ṣubḥ-ı pür-nūr itseŋ olmaz mı

8. Melek-ṣūret perī-peykersin ādem-zādda rūyuŋ
Raḳīb-i dīvden zülfüŋle mestūr itseŋ olmaz mı

189[643]

mefaʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Ṣāʾib]

1. Dil-i remgerdeye çeşmüm belā-cū böyle lāzımdur
Belī Mecnūn-ı ʿaşḳa rām-ı āhū böyle lāzımdur

2. Ne ki laġzīde rūyından ḫıred lerzīde mūyından
Tekellüf ber-ṭaraf rū böyle vü mū böyle lāzımdur

[642]Kime ait olduğu tespit edilememiştir.“ *Yā Feyyāż”* şeklinde başlık atılmıştır.
[643] Sâ’ib mahlaslı şâire ait dîvân tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

3. Şikest itdi ḫumārın būy-ı pirāhen-i ʿazīzānuŋ
Ṣabā hem-cism-imāh-ı Mıṣr olan bū böyle lāzımdur

4. Dü-kevni māʾil itdi kendüye hemçün ṣaf-ı müjgān
Taṣarrufda ḫam-ı miḥrāb-ı ebrū böyle lāzımdur

5. Nesīm-i ṣubḥ-ı maḥşer ġonca ḫasbāna güẕār itmez
Ser-i erbāb-ı fikret maḥv-ı zānū böyle lāzımdur

6. Gelür vecde zemīn ü āsumān şūriş ile **Ṣāʾib**
Mey-āşāmān-ı maʿnīye hey-ā-hū böyle lāzımdur

[66 b]

190[644]

mefaʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Gül-i ḫurşīd olur bī-reng u bū rū böyle lāzımdur
Dil-i cebrīl[645] olur per-beste gīsū böyle lāzımdur

2. Ḳad-i Ṭūbāyı pest itdi bün-i servi şikest itdi
Leṭāfet gülşeninde naḫl-i dil-cū böyle lāzımdur

3. Olur ḥācet-revā-yı ḫʿāhiş-i ehl-i naẓar bāzān
Belī āhū-nigeh çeşm-i süḫan-gū böyle lāzımdur

4. Dü-nīm eyler ser-i Mirriḫ ü Gāvı çeşm-i ḫūn-rīz
Dem-i tīġ-ı nigeh şimşīr-i ebrū böyle lāzımdur

5. Beyāż-ı ṣubḥ olur nūr-ı siyehde ḫande ḫuşk-i reşk
Sipihr-i ḥüsn içinde çāk-i pehlū böyle lāzımdur

6. Olur şīrān şikārı nāz ile nīm-i nigāhından[646]
Feżā-yı ʿaşḳda ol çeşm-i āhū böyle lāzımdur[647]

---

[644] Abbâs Vesîm **D.**, 114. G (13 Beyit), s. 689-691.
[645] dil-i cibrīl: dil cibrīl **D.**
[646] nīm-i nigāhında: kemter nigāhından **D.**
[647] Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

7. Dem-i maḥşer olur rengīn ḫūn-ı küştegān ile
O lenger-dār-ı tīġa dest u bāzū böyle lāzımdur[648]

8. Leb-i cān-baḫş ṣad ḥużru sīhā iser iḥyā
Devā-yı derdmendān nūş-dārū böyle lāzımdur[649]

9. Seḥer tā şām olur āyīne-dārı dīde-i ḫurşīd
Sipihr-i nāzda var ise meh-rū böyle lāzımdur[650]

10. Olur reşk-āver-i cām-ı Cem ü mirʾāt-i İskender
Miyān-ı ġonca ḫasbān[651] şekl-i zānū böyle lāzımdur[652]

11. Ruḫ-ı ḫūb-gerde sen seyr eyle tāb-ı neşʾe-i meyden
Dür-i seyyāl-i ṣāf u ʿuḳd-ı lüʾlü böyle lāzımdur[653]

12. Miyān-mū yāsemen-bū ġamze-cādū ḫod kemān-ebrū
Tekellüf ber-ṭaraf dildār-ı her ḫū[654] böyle lāzımdur[655]

13. Kemend-i cāẕıbe masṭar keşīdeeylemiş ḫākin
Zemīn-i ʿaşḳda şevḳ-i tekāpū böyle lāzımdur[656]

14. Resāyişde mih[i]rveş[657] ḳıble-i ẕerrāt-ı ʿālemdur
Ḫam-ı ebrū ile ol rūy-ı nīgū böyle lāzımdur[658]

15. **Vesīmā**tīr-i āhum cevşen-i çarḫı güẕār itdi
Ḫadeng-i sīne-i gerdūn-terāzū böyle lāzımdur[659]

---

[648] Bu beyit dîvânda 9. beyittir.
[649]Bu beyit dîvânda bulunmamaktadır.
[650]Bu beyit dîvânda 10. beyittir.
[651]ġonca-ḫāsbān: ġonca-i ḥasbān **D**.
[652]Bu beyit dîvânda 11. beyittir.
[653]Bu beyit dîvânda bulunmamaktadır.
[654] ḫū: hū **D**.
[655]Bu beyit dîvânda 8. beyittir.
[656]Bu beyit dîvânda 12. beyittir.
[657]mihir-veş: mihr-veş **D.**
[658]Bu beyit dîvânda 6. beyittir.
[659]Bu beyit dîvânda 13. beyittir.

[67 a-75 b][660]

[76 a]

191[661]
192[662]
193[663]
194[664]
195[665]
196[666]
197[667]

[76 b][668]

198[669]
199[670]
200[671]
201[672]
202[673]

---

[660]Bu sayfalar boş bırakılmıştır.
[661] ‘Ṣâhib” başlıklı Farsça bir beyit bulunmaktadır.
[662]“Velehü” başlıklı Farsça bir beyit bulunmaktadır.
[663]“Velehü” başlıklı Farsça bir beyit bulunmaktadır.
[664]“Velehü” başlıklı Farsça bir beyit bulunmaktadır.
[665]“Velehü” başlıklı Farsça bir beyit bulunmaktadır.
[666]“Velehü” başlıklı Farsça iki beyit bulunmaktadır.
[667] “Velehü” başlıklı Farsça iki beyit bulunmaktadır.
[668] Bu varakta bulunan şiirler Farsça olup yan yazı ile Türkçe açıklamalar yazılmıştır. Gerek daha küçük bir hatla kaleme alınması gerekse yazı stilinde farklılıklar olması sebebiyle şiirleri kaydeden mürettip harici başka bir kişinin açıklamalar yazmış olabileceği göz önünde tutulmalıdır.
[669]“Nāṣır ʿAli” başlıklı bu şiir Farsçadır. Başlığın hemen altına “Bu ḳıṭʿa ḥamdır” yazılmıştır. Yanına düşülen Türkçe haşiye şu şekildedir:
Āyīne kendi āġuşını ʿaksden pür eyledügi gibi aşıḳ cebīnini şevḳden bir mertebe cānānuŋ āsitānanesine iledür ki güyā cebīn-i ʿāşıḳ āsitāna cānān olur dimekdir.
[670]“Velehü” başlıklı bu şiir Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir:
Cümle hevesleri biz kendimizde bulduġumuzdan ehl-i riyāya ʿitirāṣdır maʿni bu ṣafdılan? beni ādemi ṣayd itdükden ṣoŋra miḥāli ile taḫyire sayʿ iderler dimekdir.
[671]“Velehü” başlıklı bu şiir Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir. Şiire ve açıklamasına karışmaması için ﻻ harfi koyulmuştur. Açıklama:
Düş görmek dimekdür. Güyā ki nāme-i rāzım cānān oḳunduġından bāl-i kebūterde ḳalup ḫaṭ-ı kebk olmuşdur.
[672]“Velehü” başlıklı bu şiir Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir:
Rūy-ı āfitāb zīrā ḳaṣd yerindedir. Belki sitāre-i siḥr anı göremez zīrā mücellādır.

203[674]
204[675]
205[676]

[77 a]

206[677]
207[678]
208[679]

[77 b]

209[680]
210[681]
211[682]

[78 a]

212[683]
213[684]
214[685]
215[686]
216[687]
217[688]
218[689]
219[690]
220[691]

---

[673]"Velehü" başlıklı bu şiir Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir. (Sağ yanına yazılan Türkçe açıklama şu şekildedir):
Mużṭarib olur, nabıż bīmār gibi , senüŋ nigāhuŋdan cevher eylerler.
(Sol yanına yazılan Türkçe açıklama şu şekildedir):
Yaʿni ey cānān-ı ferżā[ne]? āyīneye bile naẓar eyleseŋ āyīnenüŋ cevher-i nabżı bīmār gibi siḥrüŋ olur dimekdir.
[674]pās dāred yazılıp üzeri çizilmiştir, velehü başlığı atılmıştır. Bu beyit Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir:
Kendi süknāsı yaʿnī ḫānesi ama şimdi kendi ḫānesini terk idüp ṣaḥrāya çıḳdıġından ṣaḥrā daḫı bir mertebeye mużṭarib oldı ki güyā bu düşüŋ ıżṭırābı ḫānesiniŋ ıżṭırābını felaḥate ḳor dimekdir.
[675]"Velehü" başlıklı bu şiir Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir ve açıklamaların karışmaması için şiire ve açıklamasına ط harfi koyulmuştur. Açıklama: Güyā ki bunuŋ cenūbı mużṭarib olurdı.
[676]Farsça bir beyit bulunmaktadır, açıklama ve başlık yoktur.
[677] "Ṣāhib" başlıklı bu şiir Farsçadır.
[678] "ʿÖrfī" başlıklı bu şiir Farsçadır.
[679] "Ṣāhib" başlıklı bu şiir Farsçadır.
[680] "Ṣāhib" mahlaslı bu şiir Farsçadır.
[681] "ʿÖrfī" başlıklı bu şiir Farsçadır.
[682] "Cāmī" başlıklı bu şiir Farsçadır.
[683] "Ṣāhib" mahlaslı bu şiir Farsçadır.
[684] "Şevket" başlıklı bu şiir Farsçadır.
[685] "Ṣāhib" başlıklı bu şiir Farsçadır.
[686] "Ṣāhib" başlıklı bu şiir Farsçadır.
[687] "Rāsim-i Şeydā" başlıklı bu şiir Farsçadır.
[688] Okunamayan başlıklı bu beyit Farsçadır.
[689]Okunamayan başlıklı bu beyit Farsçadır.
[690] "Şevket" başlıklı bu beyit Farsçadır.

221[692]
222[693]
223[694]

[78 b]

224[695]
225[696]

[79 a]

226[697]
227[698]
228[699]
229[700]
230[701]
231[702]
232[703]

[79 b]

233[704]
234[705]
235[706]
236[707]
237[708]
238[709]
239[710]
240[711]
241[712]
242[713]

---

[691] **"**Ṣâhib" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[692]"" Irşī" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[693] "Ġanī Kemterī" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[694] "Şevket" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[695] "Ṣāhib" mahlaslı bu şiir Farsçadır.
[696]**"***Bu ġazel meger yazılmıştır* " şeklinde yanına eğik yazıyla açıklama yazılan bu şiir Farsçadır.
[697] "Lā" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[698]Mahlas beyiti "Sāhib" olan bu beyit Farsçadır.
[699]"Velehü" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[700]"Velehü" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[701]Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.
[702] "Mevlānā" başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.
[703] "Vāʿiẓ"başlıklı bu beyit Farsçadır.
[704] "Şeyḫ Saʿdī" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[705] "Necmeddīn" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[706]"" İṣmet" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[707] "Sulṭān Yaʿḳūb" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[708] "Selīm Ḫān" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[709] Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.
[710]"" Örfī" başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.
[711] "Cāmī" başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.
[712] "Maġrebī" başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.

243[714]

[80 a]

244[715]
245[716]
246[717]
247[718]
248[719]
249[720]

[80 b]

250[721]
251[722]
252[723]
253[724]

[81 a]

254[725]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ḳıṭʿa]

Vehbī

1. Yāre çatmış būsesin almış çeküp içmiş meyin[726]
Sen daḫı ʿaḳlın keserse var yıḳıl çatal çekiç

255[727]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Müfred]

Mīr ʿĀrif

1. Neccār şūḫumuŋ ḳadehin var çatal çekiç
Mānend-i erre derd-i serüŋ körpeden keser

---

[713] Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.
[714] Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.
[715] Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.
[716] "Cāmī" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[717] "Velehü" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[718] "Rubāʿī-i Şevḳī" başlıklı bu rubāʿi Farsçadır.
[719] " Hemām" başlıklı bu ġazel (6 beyit) Farsçadır.
[720] "Selmān" başlıklı bu gazel (6 beyit) Farsçadır.
[721] "Cāmī" mahlaslı bu gazel (7 beyit) Farsçadır.
[722] "Cāmī" mahlaslı bu gazel (7 beyit) Farsçadır.
[723] "Cāmī" mahlaslı bu gazel (7 beyit) Farsçadır.
[724] "Ṣāhib" mahlaslı bu gazel (8 beyit) Farsçadır.
[725] Seyyîd Vehbî **D.**, Kt./14 (2 Beyit), s.798.
[726] Yāra çatmış kām alup cāmın çeküp içmiş raḳīb
Var yıḳıl ʿaḳluŋ keserse sen daḫı çat al çek iç **D.**
[727] Ārif dîvânı tespit edilememiştir.

256[728]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ḳaṣīde]

Bāḳī[729]

1. Yine gömgök dere[730] batmış çıḳa geldi çemene
Nev-bahār oldı diyü virdi ḫaberler sünbül

257[731]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ḳaṣīde]

[Bāḳī]

1. Dāmen-i kūh-ı ḳanāʿatde mi bitdi bilmem
Bir piyāz ile geçindi niçe yıllar sünbül

258[732]

259[733]

260[734]

261[735]

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Matla]

[Lā-Edrī]

1. Ne çemen ne seyr-i gülşen ne hevā-yı sünbül ister
Dil-i zār ḫaṭṭ-ı sebz u ruḫ u būy-ı kākül ister[736]

---

[728] Bâkî **D**., K.24 (47 Beyit/8.b), s.46-49.
[729] Bāḳī ismi noktasız olarak yazılmıştır.
[730] dere: tere **D.**
[731] Bâkî **D**., K.24 (47), s.46-49. Bu beyit dîvânda dipnot olarak verilmiştir. Başlık olarak ﻻ harfi koyulmuştur.
[732]ﻻ başlıklı bu beyit Farsçadır.
[733] Cāmī başlıklı bu beyitFarsçadır.
[734]lenā başlıklı bu beyit Farsçadır.
[735]ﻫ başlıklı bu beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[736] Vezin aksamaktadır.

[81 b]

262[737]

müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün

[Ḳıṭʿa]

[Seyyīd Vehbī]

1. Şāhenşeh-i ʿālī-neseb sulṭān memdūḥü ʾl-ḥaseb
Fermān-dih-i Rūm u ʿArab Ḫān Aḥmed-i kişver-güşā

2. ʿAdl u kerāmet menbaʿ-ı şems-i velāyet maṭlaʿı
Dergāhınuŋ her mıṣraʿı şehbāl-i simurġ u hümā

3. Ẕātı mülūka āb-rū şemşīri bāġ-ı fetḥa cū
Gülzār-ı mülke virdi ṣu mīzāb-ı kilki dāʾimā

4. Hem pādişehdür hem velī ẕātında olmış müncelī
ʿAdl-i ʿÖmer cūd-ı ʿAlī ḫulḳı Muḥammed Muṣṭafa

5. Destinde devlet ḫātemi ḳılmış müsaḫḫar ʿālemi
Ḥaḳ resm-i ism-i ʿaẓamı naḳş-ı cebīn itmiş aŋa

6. Ḥayret virür ṣad-ḳaysere ġālib hezār İskendere
Ḥükmi revān her kişvere fermān-ber-i[738] şāh u gedā

7. Hem ḥāmi-i Beytü ʾl-Ḥarem hem ḫādim-i ümem
Rūm u ʿArab mülk-i ʿAcem maḥkūmıdur ser-tā-be pā

8. Oldur imāmü ʾl- Müslimin ẓıll-ı Ḫüdāvende-i muʿīn
Bā-naṣṣ-ı Ḳurʾān-ı mübīn emrine vācib iḳtidā

9. Şehler aŋa kişver virür ol şehlere efser virür
Seyfine düşmen ser virür olduḳça ṭūġı ser-nümā

10. Ol menbaʿ-ı cūy-ı merām ol maḳsim-ı rızḳ-ı enām
Olsun ilā-yevmi ʾl-ḳıyām şāhān-ı dehre mültecā

11. İskender idüp cüst-u ẓulmetde gezmiş sū-be-sū
Bāb-ı hümāyūnunda bu itdi revān āb-ı beḳā

12. Bu ṭarḥ-ı pāk-ı ḫürremi sevḳ itdiṣadr-ı aʿẓamı

[737]Seyyîd Vehbî **D.,** Kt. 16 (28 Beyit), s.475-477.
[738] fermān-beri: fermān-berī **D.**

Dāmād-ı ḫāṣṣ-ı erkemi hem-nām-ı ceddü ʾl-enbiyā

13. Oldı o destūr-ı celīl bu ḫayr-ı cārīye delīl
Ḫalḳa idüp zemzem sebīl celb itdi ol şāha duʿā

14. Oldı şehriyār-ı zer-niṡār beẕl itdi māl bī-şumār
Yapdı sebīl ü çeşmesār[739] meʾcūr ola rūz-ı cezā

15. Bu mevḳiʿi ābād idüp bir ṭaḥ-ı nevīcād idüp
Rūḥ-ı Ḥüseyni şād idüp itdi sebīl āb-ı ṣafā

16. Bu ʿayne ey ṣāfī-derūn destüŋi kevṡer gibi ṣun
Her ḳatre-i ṣafvet-nümūn olmaḳda bir ʿayn-i şifā

17. Ābı zülāle mā-ṣadaḳ ṭāḳı felekle yek-nesaḳ
Gök ḳubbenüŋ altında baḳ var mı bu resme bir binā

18. Oldıḳça ber-cā mihr ü māh zīb-i serīr olsun o şāh
Ṣadr-ı güzīni[740] yā ilāh itme rikābından cüdā

19. Ey ḫüsrev ü ʿālī-tebār āsāruŋa yoḳdur şümār
Ammā bu dil-cū çeşmesār oldı ʿaceb ḥayret-fezā

20. Baḳ sīm ü zerden ṭāsına āb-ı ḥayāt-efzāsına
Beŋzer gümüş saḳḳāsına bekler ḳapuŋ ṣubḥ u mesā

21. Yapduŋ sarāy meydānına ḳılduŋ sılā ʿaṭşānına
Cennetde kevṡer yanına güyā ki ḳaṣr itdüŋ binā

22. Altun ṣuyın idip sebīl yapduŋ ʿuyūn-ı selsebīl
Birbirine biŋ ecr-i cezīl virsün Cenāb-ı Kibriyā

23. Medḥine ḫāmem oldı lāl iẓhārı ʿacz itdi maḳāl
Evṣāfın eylerken ḫayāl hātifden irdi bir nidā

24. **Vehbī** ḫamūş ol beste-leb ḥaddüŋ degül eyle edeb
Senden muḳaddem oldı hep şāʿirlere birden ṣıla

[739] sebīl ü çeşme-sār: sebīl-i çeşme-sār **D.**
[740] güzīni: güzīnin **D.**

25. Vaṣfında idüp güft-gū çoḳ kimse dökdi āb-rū
İtdürdi āḫir ser-fürū ol ḫüsrev-i şevket-nümā

26. Tārīḫ içün dānişverān ḥayretde iken nāgehān
Buldı şehenşāh-ı cenān bir mṣraʿ-ı ʿālem-bahā

27. Her lafẓı baḥir-i mevc-zen maʿnāsıdur dürr-i ʿAden
Görmek dilersün anı sen ey teşne-i ḥüsn-i edā

28. Tārīḫi Sulṭān Aḥmedüŋ cārī zebān-ı lūleden
Aç besmeleyle iç ṣuyı Ḫān Aḥmede duʿā eyle[741]

[82 a]

263[742]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Ḳıṭʿa]

[Vehbī]

1. Vezīrān-ı cehānuŋ āb-rūy-ı maʿdelet-cūyı
Vekīl-i salṭanat ṣadr-ı cemīl-i sāye-i Mevlā

2. Benān-ı destini ʿayniyle idüp lūle-i maḳsimde
ʿIṭāş-ı baḥr-i berde māʾi cūdı eyledi irvā

3. Bu iḥyā eyledi sāḳī –i āb-ı kevṯerüŋ nāmın
ʿAlī Paşa yüzi ṣuyına gel āb-ı ḥayāt iç mā

4. Cehāna ʿadl-i sāri āb-ı cūdı dehre cārīdür
O ṣadr-ı ekremi Mevlā muʿammer ide Nūḥ-āsā

5. Hisāb olsa çıḳar her mıṣraʿ ında Vehbīyā tārīḫ
Ḳalemle sen yine mermerde ḳazduŋ sikkeyi ḥālā

6. Muḥammed Muṣṭafa rūḥına āb-ı ḥayāt aḳdı
Ne dil-cū çeşme yapdı fī-sebīliʾllāh ʿAlī Paşa

[741] Sultan 3. Ahmed'in kendi yaptırmış olduğu çeşme için kendisinin tarih yazması ve vezninin eksik kalması üzerine Seyyid Vehbî vezni tamamlamış ve kıta olarak da yazmıştır. Sonrasında da bu kıta çeşmenin etrafına nakşedilmiştir. (Bkz.M. Naci, Osmanlı Şâirleri, s.86-87)
[742]Seyyîd Vehbî **D.**, Kt. (6 Beyit), s.537-538.

264[743]

feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ḳıṭʿa]*

[Vehbī]

1. Eşer-i vālide sulṭāndur bu
Bī-bedel mekteb-i dil-keş-bünyād

2. Güyā gülşen-i raḥmetdür kim
Yavrı bülbüller içinde ṣıbyān

3. Seyr iden resmüni dir tārīḫin
Bih ne dil-keş ḳafes-i Ḥaḳ Ḳurʾān

265[744]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ḳıṭʿa]*

[Vehbī]

1. Nehr-i şehid cennetüŋ dünyāda seyr it ʿaynını
Bu sebīl-i ṣāfdan ey teşne-leb gel sükker iç[745]

2. Devr-i İskenderde olsa Ḫıżr dirdi gösterüp
İşte mā ʿaynüʾl-ḥayātı buldum ey İskender iç

3. Sū-be-sū güyā lisān-ı lūle ile çeşmeler
Çaġlayup şerbet-fürūşān gibi dirler ʿanber iç

4. Ṣāḥibüʾl-ḫayruŋ duʿāsın ṣu gibi ezberle de
İşte ṣu işte sebīl ister vużū it ister iç

5. Cūy-ı şīrīnī lisāna alma bu tārīḫde[746]
Gel sebīl-i Vālide Sulṭāndan āb-ı kevşer iç

---

[743]Seyyîd Vehbî **D.**, Kt. (3 Beyit), s.481.

* Dîvânda başlık olarak *Tārīḫ-i Berāy-i Mekteb-i Vālide Sulṭān-ı Maḥmūd Ḫān* yazılmıştır. Mecmuāda en alt kısmında ise tarih olarak *1165* yazılmıştır.

[744]Seyyîd Vehbî **D.**, Kt. (5 Beyit), s.487.

* Dîvânda başlık olarak *Tārīḫ-i Diger Berāy-i Çeşme-i Vālide Sulṭān* yazılıdır. Mecmuāda n alt kısmında tarih olarak 1165 yazılmıştır.

[745] Dîvânda bu beyit yerine aşağıdaki beyit vardır:

Vālide Sulṭān-ı ʿālī-şān-ı himmet-meşrebüŋ
ʿAyn-ı cūdından gel ey leb-teşne şīr-i sükker iç

[746] Dîvânda bu mıṣraʿ yerine şu mıṣraʿ yazılmıştır: Vehbīyā tārīḫin işrāb it ʿıṭāş-ı ümmete **D.**

[82 b]

266[747]

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

[Müfred]

Be-nām-ı İlyās

1. Yalınız ben miyüm şehr içre ġamnāk
Ki hecrüñden vilāyet ṭutdı mātem

267[748]

268[749]

feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Matla]

Be-nām-ı ʿÖmer

1. Ḫāl-i ruḫsārına naẓar ḳıldum
Merdüm-i dīde olduġın bildüm

269[750]
270[751]
271[752]
272[753]
273[754]
274[755]
275[756]
276[757]
277[758]
278[759]
279[760]

---

[747] *Be-nām-ı İlyās* başlıklı bu beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[748] "Be-nām-ı Cüneyd" başlıklı bu şiir Farsçadır.
[749] "Be-nām-ı ʿÖmer" başlıklı bu şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[750] * işaretli bu beyit Farsçadır.
[751] * işaretli bu beyit Farsçadır.
[752] "Vaḫşī" başlıklı bu beyit Farsçadır.
[753] "Vaḫşī" başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.
[754] "Velehü" başlıklı eğik olarak yazılan bu 2 beyit Farsçadır.
[755] * işaretli bu beyit Farsçadır.
[756] * işaretli bu beyit Farsçadır.
[757] * işaretli bu 2 beyit Farsçadır.
[758] * işaretli bu beyit Farsçadır.
[759] * işaretli bu beyit Farsçadır.
[760] * işaretli bu beyit Farsçadır.

280[761]
281[762]
282[763]

[83 a]

283[764]
feʿilātün mefāʿilün feʿilün
[Müfred]

1. Fevt-i Monlāya didiler tārīḫ
Vāy gitdi kemāli bu ʿaṣruŋ

284[765]
[Mıṣra]
Tārīḫ-i Vefāt-ı Müfti ʿAlī Efendi[766]

285[767]
[Mıṣra]
Piyāle-i nām-ı bir ġulām fevtine tārīḫdür

1. Ecel cāmını nūş itdi piyāle

[761] * işaretli bu beyit Farsçadır.
[762] * işaretli bu beyit Farsçadır.
[763] * işareti konulmuş bu beyit Farsçadır.
[764]Başlık olmayan bu beyit tarih şiiridir, *kemāli* kelimesinin altı çizilip 940 tarihi yazılmıştır. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[765] Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak 929 yazılmıştır.
[766] Tārīḫ-i Vefāt-ı Müfti ʿAli Efendi başlıklı bu mısra Arapçadır:
"Māte zübdetʾül-lālihā yazılarak" 929 tarihi düşülmüştür.
[767] Kime ait olduğu tespit edilememiştir. *Nūş* kelimesinin altı çizilerek tarih olarak 976 yazılmıştır.

286[768]

[Mıṣra]

Tārīḫ-i Vefāt-ı Sulṭān Meḥmed[769]

287[770]

[Mıṣra]

Tārīḫ-i Şehādet-i Meḥmed Paşa

1. Ḥükm-i Ḥaḳ ile şehīd oldı Meḥmed Paşa

288[771]

[Mıṣra]

Ebū ʾs-suʿūd-zāde Aḥmed Efendiye tārīḫdür

1. Gitdi bu şems-i cihān gibi reʾīs-i ʿālem

289[772]

[Mıṣra]

290[773]

[Mıṣra]

291[774]

[Mıṣra]

1. Eyledi meʾvā ʿArab-zāde Efendi cenneti

---

[768] Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak *sultān* kelimesinin altı çizilip 886 yazılmıştır.

[769] Tārīḫ-i Vefāt-ı Sulṭān Meḥmed başlıklı bu mısra Arapçadır:

"Ḳadd-i māt-ı sulṭānü'ʾs-selāṭın"

[770] Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak *şehīd* kelimesinin altı çizilerek 985 yazılmıştır.

[771] Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak *şems* kelimesinin altı çizilerek 970 yazılmıştır.

[772] Bu mısra Arapçadır:

"Şemsü'l-ṣabāḥ zālet" yazılıp tarih olarak *sabāḥ* kelimesinin altı çizilerek 970 yazılmıştır.

[773] Bu mısra Arapçadır:

"ʿAleyh-i raḥmete Rabbe" yazılıp tarih olarak *raḥmete* kelimesinin altı çizilerek 970 yazılmıştır.

[774] Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak *zāde* kelimesinin altı çizilerek 1009 yazılmıştır.

292[775]

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

[Müfred]

Tārīḫ-i Vefāt-ı Sulṭān Selīm

1. Beḳā mülkine ʿazm itdi sefer ḳıldı budur tārīḫ
Ḳoyup Sulṭān Selīm bāḳī cihān mülkin Süleymāna

293[776]

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

[Müfred]

Suʾāl

1. Esrār-ı ḥelāl itdüŋ eyā müfti-i devrān
Gül gibi ya bu bāde-i gülgūna ne dersün

294[777]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Matlaʿ]

Cevāb-ı Kemālpaşa-zāde

1. Bāde ḥaḳḳında ʿacāyib nesne buldum gūş idüŋ
Mest olaŋ teklīf-i sāḳıṭ olsun andan nūş idüŋ

295[778]

[Nesir]

[Cevāb-ı Ebūsʾsuʿūd][779]

Murād sekerāt-ı mevti gördükden ṣoŋra cinānda içesiz dimekdür. Ol zamānda insāndanteklīf sāḳıṭ olur. Cevāb-ı Ebūsʾsuʿūd.

[775]Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak *cihān mülkin* kelimelerinin altı çizilerek 844 yazılmıştır.
[776] Kime ait olduğu tespit edilememiştir.
[777] İbn Kemâl Dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)..Bir önceki Su'āl başlıklı şiire cevāb olmalıdır.
[778] Cevāb-ı Kemālpaşa-zāde'nin şirinine açıklamadır.
[779] Açıklamadan sonra *cevāb-ı Ebūs'suʿūd* kelimesinin altı çizilmiştir.

296[780]

[Nesir]

Kemālpaşa-zāde merḥūmuŋ vefātına üç cihetle tārīḫdür ki ẕātı dimişdür.

Vefāt itdükde *māte ʾn-naḥīr*[781](940)
Ve kefene şarılduḳda *hiye aḫirü ʾl-libās*[782](940)
Ve ḳabre ḳonulduḳda *haẕā maḳām-ı Aḥmed*[783](940)

297[784]

feʿilātün feʿilātün fāʿilün (fāʾlün)

[Ḳıṭʿa]

[Selīmī][785]

Āz müddetde çoġ[786] iş itmişdi
Sāyesi olmış idiʿ ālem-gīr
Şems-i ʿaşr idi ʿaşrda şemsüŋ
Ẓıllı memdūd[787] olur zamānı ḳaṣīr

298[788]

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

[Ḳıṭʿa]

Eyyām-ı taḫt[789] devlet-i Sulṭān Aḥmede
Mevlā müyesser itdi bu fetḥ-i müceddedi
Hātif yazarsa gör seh*ī* tārīḫini nʾolā
ʿArşa aşıldı[790] ʿavnla seyf-i Muḥammedī

---

[780] Nesir olan açıklamadan sonra tarihler verilmiştir. Kemal Paşazâde'nin hayatını anlatan M. Naci'ye ait Osmanlı Şâirleri isimli eserde kefeni için "*ahirü'l-libâs*", kabri için *"hazâ makâm-ı Ahmed"* ve ölüm döşeğinde iken "*yā ahād neccenā mimmā yuhaf"* (Bizi korktuklarımızdan koru) dediği ve bu dediklerinin kefenleniş, ve ölüm tarihleri olduğu belirtilmiştir.(M. Naci, s.311-312.)
[781] *Māt* kelimesinin altı çizilerek 940 yazılmıştır.
[782] *hey aḫirü'l-bās* kelimesinin altı çizilerek 940 yazılmıştır.
[783] *haẕā maḳām* kelimesinin altı çizilerek 940 yazılmıştır.
[784] Kemālpaşazāde (İbn-i Kemāl) **D.** tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)., Kınalılzâde Tezkiresi'nde Kemalpaşazâde ile ilgili bu kıtaya rastlanmıştır. Bu kıtayı Zikr-i Sultan Selîm Hân-ı Mâzi başlığıyla verilen ve mahlasının Selīmī olduğu belirtilen Yavuz Sultan Selim'in Kemâlpaşazâde'nin vefatı üzerine kaleme aldığı anlaşılmaktadır. (Bkz. **K.T.**, s.125-132.); Ayrıca başka kaynaklarda bu şiirin Kemalpaşazade tarafından Yavuz Sultan Selîm'e mersiye olarak yazıldığı ve şâirinin karıştırılarak başka kişilere atfedildiği belirtilmektedir. (İbrahim Necmi Dilmen, Haz. Orhan Kaplan, Târîh-i Edebiyyât Dersleri, Akademik Kitaplar, s.102, İstanbul, 2019.)
[785] Başlık olarak *Labin Kemāl* yazılıdır **M.**
[786] çoġ: çoḳ **K.T.**
[787] memdūd: mahdūd **K.T.**
[788] Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Mecmuâda başlık olarak "tāriḫ" yazılmıştır.
[789] taḫt kelimesinde t harfi noktasızdır.

[83 b]

299[791]
300[792]
301[793]
302[794]
304[795]
305[796]
306[797]
307[798]
308[799]
309[800]
310[801]
311[802]
312[803]
313[804]
314[805]
315[806]
316[807]

[84 a]

317[808]

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[Nābī]

1. Sübḥasın zāhide ṣordum ki ne bu uḳde-i ṣad
Didi çıḳsa birisi ẓāhir olur nüh ü neved

---

[790] Bu kelimenin altı çizilerek1123 tarihi düşülmüştür.
[791]Başlık bulunmayan bu kıta Farsçadır.
[792] Başlık bulunmayan bu kıta Farsçadır.
[793] Başlık bulunmayan bu kıta Farsçadır.
[794] Başlık bulunmayan bu kıta Farsçadır.
[795]Yan tarafa yazılı (Aşağıdan yukarıya doğru) Cāmī başlıklı bu beyit Farsçadır.
[796] Yan tarafa yazılı bu beyit Farsçadır. * işareti konulmuştur.
[797] Yan tarafa yazılı bu beyit Farsçadır. * işareti bulunmaktadır.
[798] Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.
[799]Başlık bulunmayan bu kıta Farsçadır.
[800] Aşġī başlıklı bu beyit Farsçadır.
[801] Āzerī başlıklı bu kıta Farsçadır.
[802] Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.
[803]Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.
[804] Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.
[805] Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.
[806] Cāmī başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.
[807] Ḳıṭʿa başlıklı bu şiir Farsçadır. Yan tarafa doğru yazılmıştır.
[808] Nâbî **D**., Luġaz 14. (4 Beyit), s.1296.

2. Bu ʿaceb kim ben alup deste şümār eyleyicek
Geldi engüşt-i ḥaḳiḳatde ṣad u bist ʿaded

3. Her nişāngāh arasında otuz üç dāne idi
Ḳırḳdan zāʾid ü nāḳıs degül itdüm anı ʿad

4. Ne o kiẕb itdi ne bende[809] ġalaṭ itdüm**Nābī**
Bir luġazdur çıḳaran ʿārife[810] taḥsīn-i ebed

318[811]
319[812]
320[813]
321[814]
322[815]
323[816]
324[817]
325[818]
326[819]
327[820]
328[821]

[84 b]

329[822]
330[823]
331[824]
332[825]
333[826]

---

809 ne bende: vü ne ben D.
810 bir luġazdır çıḳaran ʿārife: bunı iḫrāc iden ʿāriflere D.
811 Nāṣır ʿAli Hendesī başlıklı bu beyit Farsçadır.
812 Mir Zanceb? başlıklı bu beyit Farsçadır.
813 Muḥteşem Kāşānī başlıklı iki beyitlik bu şiir Farsçadır.
814 Ebū Türāb başlıklı iki beyitlik bu şiir Farsçadır.
815 Sāhib başlıklı bu beyit Farsçadır.
816 ʿEnverī başlıklı bu şiir Farsçadır.
817 * işareti koyulmuş bu beyit Farsçadır.
818 Lā-edrī başlıklı bu beyit Farsçadır.
819 Sāhib başlıklı bu beyit Farsçadır.
820 Velehü başlıklı bu beyit Farsçadır.
821 Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.
822 Mirzā Kelīm başlıklı iki beyitlik bu şiir Farsçadır.
823 Lā başlıklı bu beyit Farsçadır.
824 Ḳıṭʿa başlıklı bu şiir Farsçadır.
825 Lā başlıklı bu beyit Farsçadır.
826 Lā başlıklı bu beyit Farsçadır.

334[827]
335[828]
336[829]
337[830]
338[831]
339[832]
340[833]
341[834]

[85 a][835]
[85 b][836]
[86 a][837]
[86 b][838]
[87 a][839]
[87 b][840]
[88 a][841]

[827] ʿÖrfī başlıklı bu beyit Farsçadır.
[828] * işaretli bu beyit Farsçadır.
[829] Ḳıṭʿa başlıklı bu şiir Farsçadır.
[830] * işaretli bu beyit Farsçadır.
[831] Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.
[832] Tāriḫ-i Mir ʿAli El-Kātib başlıklı bu iki beyit Farsçadır. *Fevt nümūde* kelimesinin altı çizilerek 951 tarihi düşülmüştür.
[833] Mollā Ṣā Cāmī? başlıklı bu iki beyit Farsçadır.
[834] Ḳıṭʿa başlıklı bu şiir Farsçadır.
[835] Bu varak boştur.
[836] Bu varak boştur.
[837] Bu varak iç kapak sayfası olup çiçek baskılıdır.
[838] Bu varak iç kapak sayfası olup çiçek baskılıdır.
[839] Bu varak ilk sayfa olup İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi mührü vardır ve 3473 nuarası bulunmaktadır. Üzerine ise Mecmuā-i Eşʿār yazılmıştır. En üst sağ köşede ise nıṣf kelimesi, 5470 sayısının üzerine çizgi çekilip altına 3473 numarası yazılmıştır, hemen bir soluna ise Ḫāliṣ Efendi Kütüphānesi yazılmıştır.
[840] Dış kapaktır.
[841] Dış kapaktır.

SONUÇ

1. Çalışmamızda İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03473 numarasında, Mecmuâ-i Eş'âr adıyla kayıtlı şiir mecmuâsının ikinci kısmı olan 36b-88a varaklarını inceleyip muhtevası hakkında bilgi verdikten sonra transkripsiyonlu metnini oluşturduk. Metni oluştururken akademik çalışmalarla karşılaştırmasını yaparak ilgili farkları dipnotlarla belirttik.

2. Derlenme tarihi ve kimin derlediği hakkında bilgimiz bulunmamakla beraber mecmuânın barındırdığı şiirlerinin çoğunluğu ve 19. yüzyıla ait şiir bulundurmaması göz önünde tutulduğunda 18. yüzyılda tertip edilme olasılığı artmaktadır.

3. Mecmuâ, farklı şâirlere ait farklı yüzyıllardan seçki niteliğinde olup tasnife tabi tutulduğunda, şâirler arasında mensubiyet amacı gütmeksizin mürettibin kişisel şiir zevkine göre tertip edilen şiir mecmuâları özelliğindedir.

4. Mecmuâ, farklı dillere ait şiirleri barındırması bakımından farklılık arz etmekte olup çalışma alanımız olan Türkçe şiirler, transkripsiyon edilmiş ancak diğer Arapça ve Farsça şiirler mecmuânın okunuş düzeni olan varak numarasına göre yerinde verilip toplam şiir sayısını tespit edebilmek için şiir numasıyla ele alınmıştır.

5. Eserde, şiirin kime ait olduğu bazen başlık aracılığıyla sağlanmış olduğundan, başlıktan yola çıkılarak kimliği tespit edilen 55 farklı şâire ait şiirler ve kimliği tespit edilemeyen şiirler olmak üzere 181 Türkçe şiir bulunmaktadır. Ayrıca 154 Farsça, 4 Arapça şiir mevcuttur.

6. Mecmuâda bulunan en fazla şiir Vesîm (20)'e ait olup Nâbî, Kelîm, Seyyîd Vehbî'ye ait 12'şer şiir bulunmaktadır. Nedîm, Nâbî, Fuzûlî, Bâkî gibi tanınmış şâirlerin yanı sıra Kelîm, Nesîb, Neslî, Musîb gibi az tanınmış şâirlerin şiirleri de bulunmaktadır.

7. Mecmuâda bulunan şiirler arasında en fazla kullanılan nazım şekli gazeldir ve bu şiirlerden nazire özelliğinde olanlar art arda verilmiştir. Ancak mecmuâ tertibinde başka bir kıstas gözetilmemiştir.

8. Toplamda 88 varak olan mecmuâda sayfa numaralarının sırasındaherhangi bir kayma olmadandoğru şekildeverilmiş ancak 67a-75b varakları boş bırakılmıştır. Ayrıca iki adet mükerrer gazel bulunmaktadır (144., 177. şiirler).

9. Mürettib, mecmuâyı okunaklı bir talik hattıyla kaleme almıştır. Noktalama veya imla hatalarına çok sık rastlanmayan mecmuâda, mürettibin Farsça şiirlere de yer vermesi ve yanlarına Türkçe kısa açıklamalar yapması göz önünde tutulduğunda şiir hakkında bilgi sahibi olduğunu söyleyebiliriz.

10. Çalışmamızda dîvânneşirlerinde ve akademik çalışmalarda bulunmayan ya da bizim tespit edememiş olduğumuz şiirler de mevcuttur. Örneğin, Neslî, Musîb, Sâ'ib, Yümnî, İshak, Tâ'ib'e ait şiirler ve Kelîm'in bir kısım şiirlerine çeşitli kaynaklarda rastlanmış olsa da birçok şiiri mecmuâda bulunmaktadır. Ayrıca yayımlanmış dîvânda olmayıp mecmuâda aynı şiire ek niteliğinde beyitler de bulunmakta olup dipnotlarda bu özelliği belirtilen şiirler de mevcuttur.

11. Hazırlamış olduğumuz bu çalışmada elde ettiğimiz tespitlerimiz aracılığıyla, başka çalışmalara katkı sağlama ve araştırmacılara yeni çalışmalar için fayda sağlamayı ümit etmekteyiz.

KAYNAKÇA

Kitaplar

AÇIKGÖZ, Namık, *Riyâzü'ş-Şu'arâ (Tezkiretü'ş-Şu'arâ*), Ankara, 2017. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/54137,540229-riyazu39s-suarapdfpdf.pdf?0 (E.T.17.02.2020)

AYDEMİR, Yaşar, *Behiştî Dîvânı*, (*Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni)* Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 2000.

AYPAY, A.İrfan, *Lale Devri Şâiri İzzet Ali Paşa Hayatı- Eserleri- Edebî Kişiliği, Dîvân, Tenkitli Basım*, İstanbul, 1998.

ÇAPAN, Pervin, *Mustafa Safâyî Efendi, Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-âsâr Min Fevâ'idi'l-Eş'âr, İnceleme-Metin- İndeks)*, AKM Yay., Ankara, 2005.

ÇAVUŞOĞLU Mehmed- TANYERİ, M.Ali, *Üsküplü İshak Çelebi Dîvân (Tenkidli Basım),* İstanbul, 1990.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed, *Yahya Bey, Dîvân (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul, 1977.

ÇINARCI, Mehmet Nuri, *Tezkireü'ş-şu'âra (Şeyhülislam Arif Hikmet Bey)*, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 2019.

ÇİFTÇİ, Ömer, *Fatin Tezkiresi (Hatimetü'l-Eş'âr*), Ankara, 2017. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55976,fatin-tezkiresi-pdf.pdf?0 (E.T.17.02.2020)

DEMİREL, Mustafa, *İbn-i Kemâl, Dîvân (Tenkidli Basım),* Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1996.

DİLÇİN, Cem, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2016.

Dîvân-ı Fevrî, Süleymaniye Kütüphanesi, Lala İsmail, Nr.474.

DOĞAN, Ahmet, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2011.

ERDAĞI, M. Sadık, *Râmi Abdurrahman Çelebi (İnceleme- Metin),* İnönü Ünniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 1998.

ERDEM, Sadık, *Râmiz ve Âdâb-ı Zürefâsı (İnceleme- Tenkidli Metin-İndeks- Sözlük)*, AKM Yay., Ankara, 1994.

EREN Gönül Hatay, CENGİZ Halil Erdoğan, *Rahmî-i Harputî Dîvânı,* T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 1996.

ERDOĞAN, Mustafa, *Bursalı Rahmî Dîvânı*, Ankara, 2017. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0 (E.T.17.02.2020)

ERGUN, Sadettin Nüzhet, *On Dokuzuncu Asırdan Beri Bektaşi- Kızılbaş Alevî Şâir ve Nefesleri*, İstanbul Maarif Kütüphanesi, İstanbul, 1956.

ERGUN, Sadettin Nüzhet, *Rami Paşa Hayatı ve Eserleri*, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul, 1933.

ERTEM, Rekin, *Şeyhülislam Yahya Dîvânı*, Akçağ Yay., Ankara, 1995.

GENÇ, İlhan, *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye, (İnceleme-Metin/Esrar Dede),* AYK Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Ankara, 2000

GIYNAŞ, Kamil, Ali, *Pervâne Bey Mecmuâsı*, Ankara, 2017. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55832,pervane-bey-mecmuâsi-pdf.pdf?0 (E.T: 17.02.2020)

GÜNDÜZ, Erol, *İbrahim Tâ'ib Malatyalı Kazakzâde Dîvânı*, Malatya Valiliği Malatya Kitaplığı Yayınları, Edebiyat Dizisi 7, Malatya, 2014.

GÜRBÜZ, Mehmet, *Sultan-ı Hubana Münasib Eş'ar*, Ankara, 2018. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58582,sultan-i-hubana--munasib-esarpdf.pdf?0 (E.T.17.20.2020)

GÜREL, Rahşan, *Enderunlu Osman Vâsıf Bey ve Dîvânı, (Dîvân-ı Gülşen-i Efkâr-ı Vâsıf-ı Enderûnî),* Kitabevi, İstanbul, 1999.

HAMAMİ, Erdal, *Râmî Dîvânı*, KB Yay., Ankara 2001.

İNCE, Adnan, *Tezkiret'üş-Şu'arâ Sâlim Efendi*, AKM Yay., Ankara, 2005.

İPEKTEN, Haluk, *Nailî-i Kadîm Dîvânı, (Edisyon Kritik),* Akçağ Yay., Ankara, 1970.

İPEKTEN, Haluk, *İsmetî Dîvânı,(Edisyon Kritik),* Ankara Üniversitesi, Ankara, 1974.

İSEN, Mustafa vd., *Şâir Tezkireleri,* Grafiker Yayınları, Ankara, 2015.

KAPLAN, Yunus, *Yümnî Dîvânı,* Kesit Yayınları, Ankara, 2017.

KARATAY, Halit, *Hattat Dîvân Şâirleri*, Akçağ Yay., Ankara, 2008.

KAVRUK, Hasan-SELÇUK, Bahir, *Filibeli Vecdî Dîvânı*, Ankara, 2017.
https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55912,filibeli-vecdi-divanipdf.pdf?0
(E.T.17.02.2020)

KAVRUK, Hasan, Şeyhülislam Yahya Dîvânı, Ankara, 2017.
https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0
(E.T.02.03.2020)

KÖKSAL, Fatih, *Memuâ'ün-Nezâir (İnceleme- Metin),* Ankara, 2017.
https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56057,mecmaun-nezair-edirneli-nazmi-pdf.pdf?0
(E.T. 02.03.2020)

KURTOĞLU, Orhan, *Zâtî Dîvânı (Gazeller Dışındaki Şiirler, İnceleme- Metin),*Ankara, 2017.
https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56164,zati-divanipdf.pdf?0
(E.T.02.03.2020)

KUTLAR, OĞUZ, *Fatma Sabiha, Arpaeminizâde Mustafa Sâmi Dîvânı*, Ankara, 2017.
https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56084,arpaeminizade-mustafa-sami-divanipdf.pdf?0
(E.T.02.03.2020)

KÜÇÜK, Sabahattin, *Antakyalı Münîf Dîvânı (Tenkidli Basım),* Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 1999.

KÜÇÜK, Sabahattin, *Bâkî Dîvânı, (Tenkitli Basım),* TDK Yay., Ankara, 2015.

MACİT, Muhsin, *Nedim Dîvânı,* Ankara, 2017.
https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0
(E.T.17.02.2020)

Mehmed Seyyid Nesib, *Dîvânı-ı Seyyid Muhammed Nesib,* Matbaa-i Âmire, İstanbul, 1261.

ÖZDEMİR, Mehmet, *Mustafa Konevî, Mecmuâ-i Gazeliyat*, Ankara, 2017
https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55868,nuh-b-mustafa-konevi-mecmuâ-i-gazeliyyatpdf.pdf?0 (E.T: 17.02.2020)

ÖZTÜRK, Furkan, *Tezkire-i Silahdar-zâde,* Ankara, 2018. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58902,tezkire-i-silahdar-zadepdf.pdf?0 (E.T.17.02.2020)

PALA, İskender, *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yayınları, İstanbul, 2013.

SARAÇ, M. A. Yekta, *Emrî Dîvânı,* Ankara, 2017.https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10607,emridivanipdf.pdf?0 (E.T.17.02.2020)

SUNGURHAN, Aysun, *Tezkiretü'ş-Şu'arâ, (Kınalızade Hasan Çelebi),* Ankara, 2017. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0 (E.T.17.02.2020)

UZUN, Mustafa, "Mecmuâ", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.28, Ankara 2003.

ÜZGÖR, Tahir, *Fehim-i Kadim (Hayatı, Sanatı, Dîvânı ve Bugünkü Türkçesi),* AKM Yay., Ankara, 1991.

TARLAN, Ali Nihat, *Hayâlî Bey Dîvânı,* Akçağ Yay., Ankara, 1992.

TARLAN, Ali Nihat, *Fuzûlî Dîvânı,* Akçağ Yay., Ankara, 2001.

TİMURTAŞ, Faruk Kadri, *Osmanlı Türkçesi Grameri 3*, İstanbul, 2014.

YAŞIN, Mehmet*, Kıbrıslı Türk Şiiri Antolojisi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1994.

YENİKALE, Ahmet, *Sünbülzade Vehbi Dîvânı*, Ankara, 2017. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55912,filibeli-vecdi-divanipdf.pdf?0 (E.T.17.02.2020)

Diğer Yayınlar

AĞYILDIZ, Hüsna Nur, *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T445 Numarada akaytılı Bir Şiir Mecmuâtü'l Eş'âr (1a-40b), (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin- Mestap Tablosu)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Sakarya, 2019.

AHISHALI, Recep "Râmi Mehmed Paşa", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.34, İstanbul, 2007, s.449-451.

AK, Coşkun, "Bağdatlı Ruhî", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.35, İstanbul 2008, s.205-206.

AKBUDAK, Yasemin, *Mesihî Dîvânının Tahlili*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, İstanbul, 2002.

AKSOYAK, İsmail Hakkı, "Rahmî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-mustafa-rahmi-efendi(E.T. 06.05.2020)

AKSOYAK, İsmail Hakkı, "Rüşdî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rusdi-ahmed-efendi (E.T.27.04.2020)

AKSOYAK, İsmail Hakkı, "Vâsıf", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vasif-seyyid-huseyin-vasif-celebi (E.T.23.04.2020)

AKTO, Tansel, *Atatürk Kitaplığı Belediye Yazmaları K.0000007 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmuâsı,* Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüsü, Yayımlanmamış YLT, İstanbul, 2016.

AYDEMİR, İbrahim Ahmet, *Ref'î Âmidî Dîvânı (Edisyon Kritik),* Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yayınlanmamış YLT, Balıkesir, 1989.

AYDEMİR, Yaşar, "Behiştî" Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=959 (E.T.: 25.01.2020)

AYPAY, İrfan, *Nahifi Süleyman Efendi (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânın Tenkitli Metni),* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Konya, 1992.

BACAK, İlknur, *Türk Dil kurumu Kütüphanesi A358/1 Numralı Mecmuâ-i Fevâid, İlahiyat ve Eşâr (İnceleme- Metin),* Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımşlanmamış YLT, Kırıkkale, 2018.

BAYDAR, Songül, *Süleymaniye Kütüphanesi Galata Mevlevihanesi Koleksiyonu 26 Numaralı Cönk 137-286 (İnceleme- Tenkitli Metin),* Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Sakarya, 2017.

BAYRAM, Ömer, Azerbaycan Sahası Tezkireleri ve Seyyid Azim Şirvânînin Tezkiresi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2005.

BİLKAN, Ali Fuat, *Nâbî'nin Türkçe Dîvânı (Karşılatırmalı Metin),* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, DT, Ankara, 1993.

BİLKAN, Ali Fuat, "Nâbî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi (E.T.15.04.2020)

BİLTEKİN, Halit, *Vakanüvis Râşid Efendi ve Dîvânın Tenkitli Metni,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 1993.

BİLTEKİN, Halit, "Râşid", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasid-mehmed-rasid-efendi-mdbir (E.T.27.04.2020)

BUYRUK, İbrahim Ethem, *Bağdatlı Rûhî Dîvânında Soyal Hayat,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Konya, 2015.

BÜYÜKKAYA, Hande, *Fâik Ömer ve Dîvânı (Karşılatırmalı Metin ve İnceleme*), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, İstanbul, 2008.

BİNGÖL, Duygu, *Süleymaniye Kütüphanesi Galata Mevlevihanesi Koleksiyonu 26 Numaralı Cönk 1-137 Numaralı Sayfalar (İnceleme- Tenkitli Metin),* Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Sakarya, 2017.

CEYLAN, Adem, Necip Fazıl Duru, "Nesîb",Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nesib-yusuf (E.T.24.04.2020)

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed, "Bâkî", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.4, İstanbul 1991, s.537-540.

ÇELEN, Ahmet, Kelîm Haytı, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni, Seçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya, 1994.

ÇELİK, Fatma, *Cemiyetü'ş-Şir, İstanbul Üniversitesi, Nadir Eserler Kütüphanesi, Numara: 105 (88b-200a), (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin),* Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Sakarya, 2018.

DEMİREL, Gamze, *18. Yüzyıl Şâirlerinden Beliğ Mehmed Emin Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin- Tahlil),* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Elazığ, 2005.

DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb,* Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, DT, Van,1994.

DİKMEN, Hamit, *Seyyid Vehbî ve Dîvânının Karşılastırmalı Metni*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 1991.

DİKMEN, Hamit, "Seyyîd Vehbî", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. C.37, İstanbul 2009, s.74-75.

DOĞAN, Güler, *Tâib Mehmed Çelebi ve Dîvânı,* Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul, 2003.

DOKUMACI, Neslihan, *Hüdâyi Efendi 1313 Numaralı Mecmuâ-i Eş'âr (İnceleme Metin),* Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Şanlıurfa, 2017.

ERDEM, Melike, *Bursalı Tâlib ve Dîvânı (Tenkitli Metin ve İnceleme*), Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1994.

EROĞLU, Süleyman, "Sadîk", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sadik-yahya-efendi (E.T.27.04.2020)

EROĞLU, Süleyman, *Sadîk (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni*), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Bursa, 1998.

FELEK, Özgen, *Fehim-i Kadim Dîvânın Tahlili*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, DT, Elazığ, 2007.

FELEK, Özgen, Antakyalı Münif Dîvânı Tahlili, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Elazığ, 2000.

GÜMÜŞ, Nevin, *Yahya Nazîm Dîvânı (İnceleme- Metin),* Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Kayseri, 1992.

GÜMÜŞ, Nevin, "Nâzim", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi (E.T.23.04.2020)

GÜZEL, Bilal, *Kemiksizzâde Safvet Mustafa ve "Nuhbetü'l-Âsâr ve Min Ferâidi'l-Eşâr" İsimli Şâir Tezkiresi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2012.

HİDAYETOĞLU, *Ahmet Selahattin, Nesib Dede Hayatı, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış DT, Konya, 1996.

İNANIR, Ahmet, *İbn Kemal'in Fetvaları Işığında Osmanlı'da İslam Hukuku,* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yyaımlanmamış DT, İstanbul, 2008.

KALPAKLI, Mehmet, "Fevrî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed (E.T.23.04.2020)

KAPLAN, Yunus, "İzzet Ali Paşa", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/izzet-ali-pasa (E.T.29.04.2020)

KAPLAN, Yunus, "Kelîm", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kelim-seyyid-kelim-efendi (E.T.23.04.2020)

KAPLAN, Yunus, "Selîm", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/selim-kavsarazade-mehmed (E.T.28.04.2020)

KARAGÖZLÜ, Volkan, "Hayâlî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayali-bey-hayali-mehmed-hayali (E.T.15.04.2020)

KARAKOYUN, Ülkü Çetinkaya, *Mecmuâ-i Eş'âr (Ankara Üniversitesi, DTCF Kütüphanesi, Üniversite A.26),* Ankara, 2017.

KARAVELİOĞLU, Murat, "Nahifî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahifi-suleyman (E.T.15.04.2020)

KAVUKÇU, Fatma Zehra, *Râmi Dîvânı*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, DT, Bursa, 2000.

KAVAKLIYAZI, Ahmet, *Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesindeki 13450 Numaralı Mecmuânın Transkripsiyonlu Metni,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Konya, 2010.

KAYA, Bayram Ali, "Yahya", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yahya-bey-dukaginzade (E.T. 15.04.2020)

KAYA, Resul, *Mehmet Nâil Tuman ve Tuhfe-i Nâilisi (İnceleme- Metin- İndeks, s. 301-400),* Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Balıkesir, 2008.

KAZAN, Şevkiye, *Üsküdarlı Sırrî Hayatı, Eseleri, Edebî Kişiliği, Dîvânı (Tenkitli Metin- İnceleme) ve Şerhu Medhi'n-Nebi,* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, DT, Ankara, 2003.

KAZAN Şevkiye, “Sırrî”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.37, İstanbul 2009, s.129-130.

KESİK, Beyhan, “Koca Ragıb Paşa”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/koca-ragib-pasa (E.T.24.04.2020)

KESİK, Beyhan, “Münîf”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/munif-antaki-antakyali-munif-mustafa (E.T.23.04.2020)

KESKİN, Neslihan İlknur, “Mezâkî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mezaki-suleyman (E.T.23.04.2020)

KILIÇ, Atabey, *Ahmed Neylî Dîvânı,* Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İzmir, 1994

KILIÇ, Mustafa, “İsmetî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ismeti-mehmed-ismeti-celebi-mdbir (E.T.15.04.2020)

KOÇAK, Fatma, *Fâik Mahmud ve Dîvânı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2006.

KÖSE, Didem, *Hayâlî Bey Dîvânının Söz Varlığı,* Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Kahramanmaraş, 2010.

KUTLAR, Fatma Sabiha, “Mustafa Sami Bey”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.31, İstanbul 2006, s.354-356.

MACİT, Muhsin, “Fuzûlî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=624 (E.T. 13.02.2020)

MACİT, Muhsin, “Nedîm”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.31, İstanbul 2006, s.510-513.

ODABAŞI, Mihrican, *Tuhfe-i Nâili (Metin ve Muhteva 1. Cilt S. 234-467).,* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Sivas, 2009.

ÖZER, İknur, *Mecmuâ-i Nezâir (VR. 100b- 150a) (H. Hüsnü Paşa 1031) İnceleme-Tenkitli Metin,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, İstanbul, 2012.

ÖZTEKİN, Özge, *Râsih Dîvânı (İnceleme- Tenkitli Metin- Özel Adlar Dizini)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT., Ankara, 1997.

RUHÎ-İ BAĞDADÎ, Külliyat-ı Eş'ar-ı Ruhî-i Bağdadî,1014/1605, İstanbul, 1287.

SARAÇ, Yekta, "Emrî", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,C.11, İstanbul, 1995, s.164.

SARAÇ, Yekta, "İbn Kemâl", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6798 (E.T.:25.01.2020)

SELÇUK, Engin, "Râsih", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-balikesirli-rasih-ahmed-bey (E.T.24.04.2020)

SEMEN, Gürdal, *Nesîb Dede, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Rişte-i Cevâhir (İnceleme- Metin- İndeks*), Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Manisa, 2006.

SEZGİN, Birgül, *Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 Numaralı Nazire Mecmuâsı (İnceleme- Metin),* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Konya, 2015.

SÜNGÜ, Zeynep*, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesindeki 15 Hk 224 Numaralı Şiir Mecmuâsı ve Mestapa Göre Tasnifi,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Konya, 2018.

ŞAHİN, Ali*, Abdülbaki Arif Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Konya, 2012.

ŞENER, Osman Zahit, Tuhfe-*i Nâili Metin ve Muhteva (2. Cilt, s.1000-1263),* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Sivas, 2013.

ŞENÖDEYİCİ, Özer, "Nâilî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nailii-kadim-mustafa (E.T.23.04.2020)

TANYILDIZ, Ahmet "Selimî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/selimi-yavuz-sultan-selim-sultan (E.T.29.04.2020)

TIĞLI, Fatih, *Bursalı Rahmi Çelebi ve Dîvânı,* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul, 2006.

TOPAL, Meral, *Pirizâde Mehmed Sâhib Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Elazığ, 2004.

TOPBAŞ, Emine Sıdıka, *Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Koleksiyonu 80/5 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmuâsı: Mecmuâ-i Eş'âr ve Fevâ'id (52a-128b İnceleme-Metin),* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2014.

TUĞLUK, İbrahim Halil, "Sâhib", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4755 (E.T.13.02.2020) Sadık Erdem, Râmiz ve Âdâb-ı Zürefâsı, s.268-269, AKM, Ankara, 1994.

TUĞLUK, İbrahim Halil, "Tâlib", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/talib (E.T.29.04.2020)

TUĞLUK, İbrahim Halil, *Abbas Vesim Efendi; Hayatı, Eseleri, Edebî Kişiliği, Dîvânının Tenkitli Metni ve İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2007.

TUĞLUK, İbrahim Halil,"Vesîm", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=710 (E.T: 31.01.2020)

TUNADURUR, Melike, *Edirneli Ahmed Rüşdî Dîvânı*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Edirne, 2002.

ULUDAĞ, Erdoğan, *Şeyhülislam Bahâyî Dîvânı (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin),* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Erzurum, 1992.

ULUDAĞ, Süleyman, "Bahâyî Mehmed Efendi" Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=572 (E.T.:25.01.2020)

UZUN, Adnan, "Neylî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neyli-mirzazade-ahmed-efendi (E.T. 15.04.2020)

ÜSTÜNOVA, Kerime, *Hilmî Dîvânı,* Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Bursa, 1993.

ÜZGÖR, Tahir, "Fehim-i Kadîm", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.12, İstanbul, 1995, s.295-296.

YANMAZ, Eşref, *Vecdî (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni)*, Atatürk Üniversitesi Soyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Erzurum, 1995.

YEKBAŞ, Hakan, *Hüdâyi Kadîm Dîvânı (Edisyon Kritik- Metin- İnceleme),* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sivas, 2005.

YEKBAŞ, Hakan "Hüdâyî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hudayii-kadim-mustafa (E.T.29.04.2020)

YEKBAŞ, Hakan, "Vecdî Abdülbâki", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1900 (E.T.: 25.01.2020)

YORULMAZ, *Hüseyin, Râgıb Paşa Dîvânı (Araştırma- Metin),* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul, 1989.

YILDIRIM, Ali, *İshak Çelebi (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Edisyon Kritiği*), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Elazığ, 1991.

YILMAZ, Kadri Hüsnü, *Hâmi Ahmed (Diyerbekrî) Dîvânı (İnceleme- Metin),* Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2011.

YILMAZ, Ülkü, *İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi No: T 1532'de Kayıtlı Şiir Mecmuâsı,(İnceleme- Metin),* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış DT, Sivas, 2018.

YUVACI, Bünyamin, *Tuhfe-i Nâili Metin ve Muhteva (2. CİLT, s.735-999),* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış YLT, Sivas, 2014.

Süreli Yayınlar

ATASEVEN, Yusuf- GIYNAŞ Kamil Ali, *Bursa İnebolu Yazma Eserler Kütüphanesi "GE5052" Numaralı Mecmuânın Mestapa Göre Tasnifi*, The Journal Of Turkıc Language an Litearature Surveys (Tullis), c.4, S.2, S.79-92, 2019.

GÜRBÜZ, Mehmet, *Şiir Mecmuâları Üzerine Bir Tasnif Denemesi*, Eski Türk Edebiyatı ÇalışmalarıVII., Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, haz. Hatice Aynur vd., İstanbul: Turkuaz Yay., s. 107-113

ERSOY, Ersen- KARABUÇAK, Kemal, *Bir Bektaşi Mecmuâsı: Sefinetü'l-Esrâr,*Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S.17, s.91-120, İstanbul, 2016.

KAPLAN, Orhan, *Tahran Üniversitesi Merkez Kütüphanesi 2701 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuâsında Yer Alan Türkçe Şiirler (İnceleme- Mestap- Karşılaştırmalı Metin),*Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S.21, s.326., 2018.

KARTAL, Ahmet, *Sâib Tebrizî ve Türkçe Şiirleri*, Şiraz'dan İstanbul'a Dergisi, S.16, İstanbul, 2010, s.222-251.

KOÇOĞLU, Turgut, *Nâbi'nin "Gelür Gider" Redifli Bir Gazeline Walter D.Andrews ve İskender Pala Tarafından Yapılan İki Şerhin Metod Açısından Mukayesesi*, Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları Dergisi, Volume 2/3, Summer/ 2007, s.376-385.

ÜNVER, İsmail, *Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler*, Türkoloji Dergisi, C. XI, S. I, 1993, s.51-89.

YILMAZ, Hanım, *Mecmuâ-i Gazeliyyât-ı Türkî'ye Dâir*, Bilecik Üniversitesi Ssosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, c.2, S.2, Bilecik,2017.

YILMAZ, Ozan, *Metin Tesisinde Şiir Mecmuâlarının Katkısına Dâir Bir Örnek, Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmut Efendi Koleksiyonu 521 Numaralı Mecmuâ ve Muhtevası,* Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 1, s.255-280, İstanbul, 2008.

TIBKIBASIM

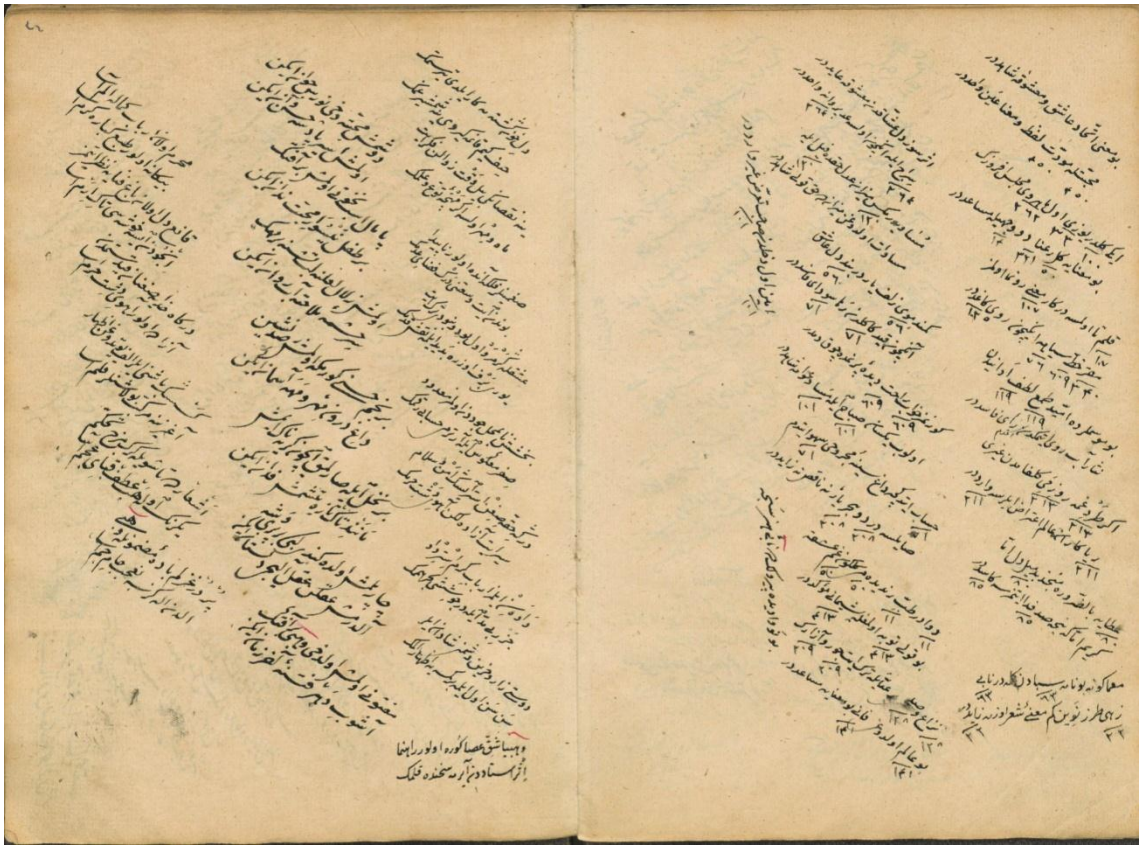

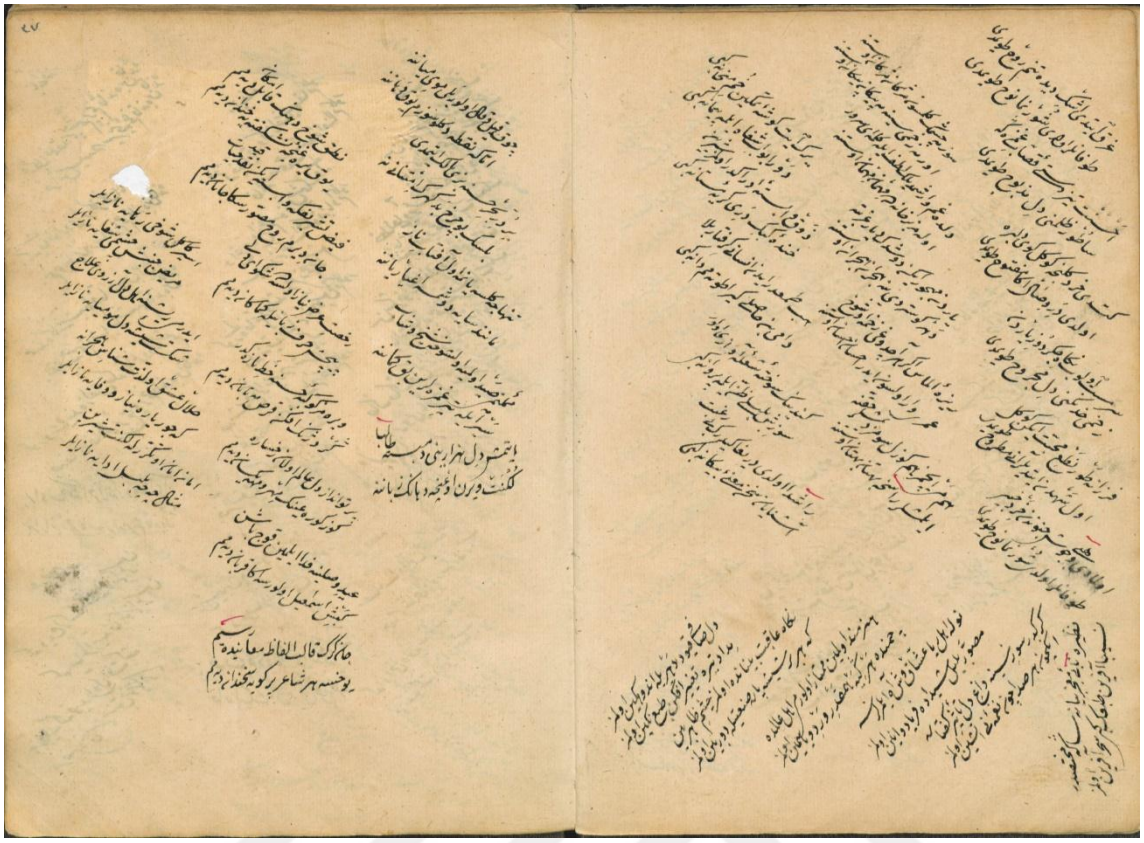

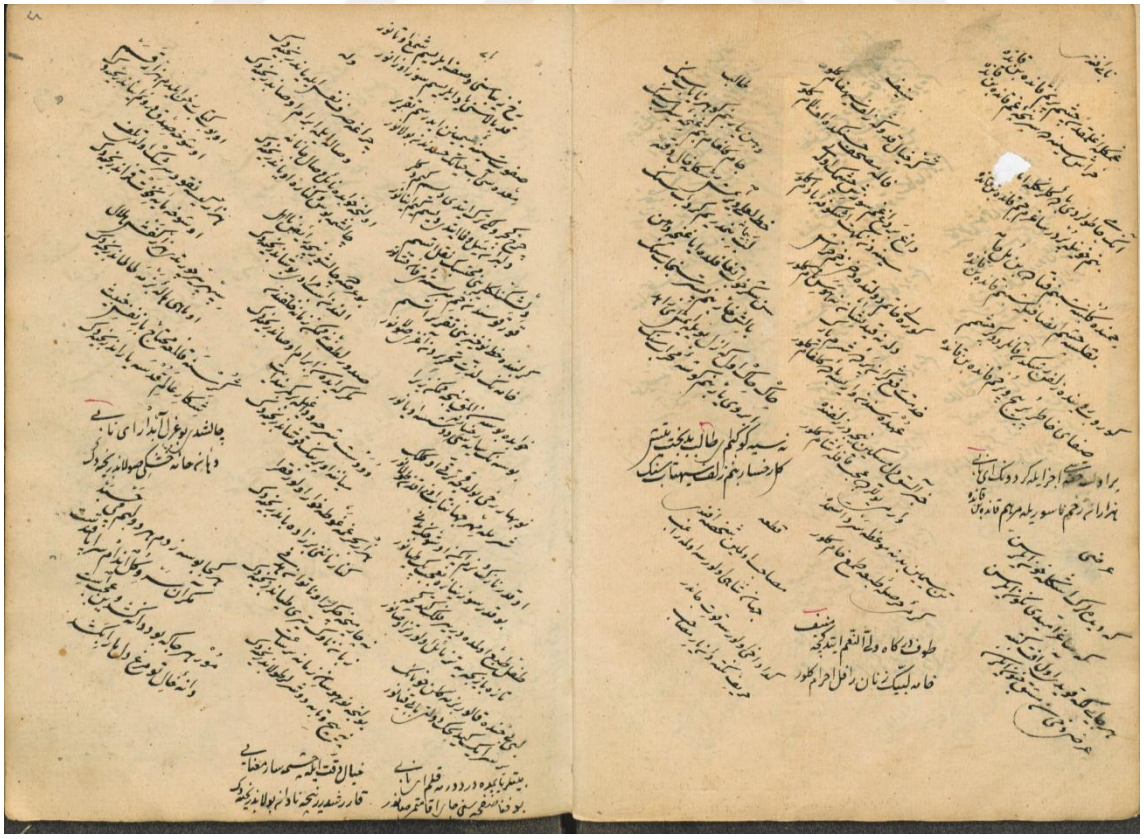

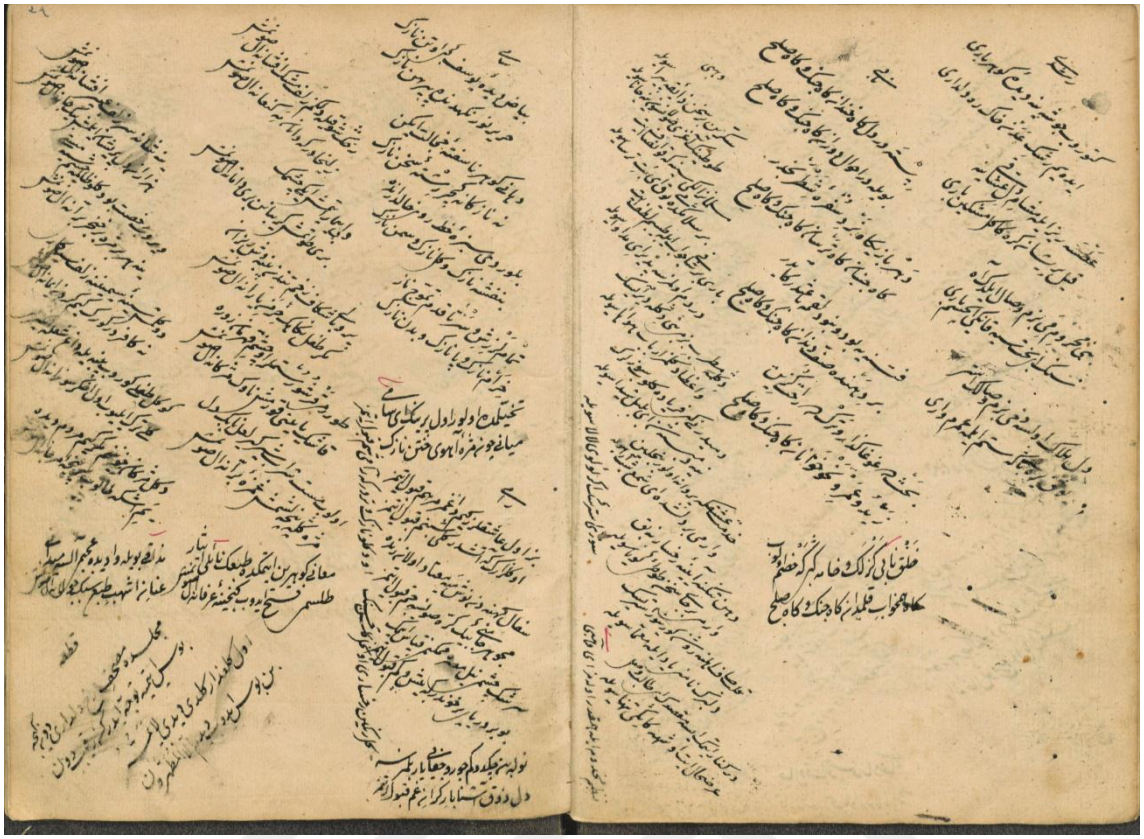

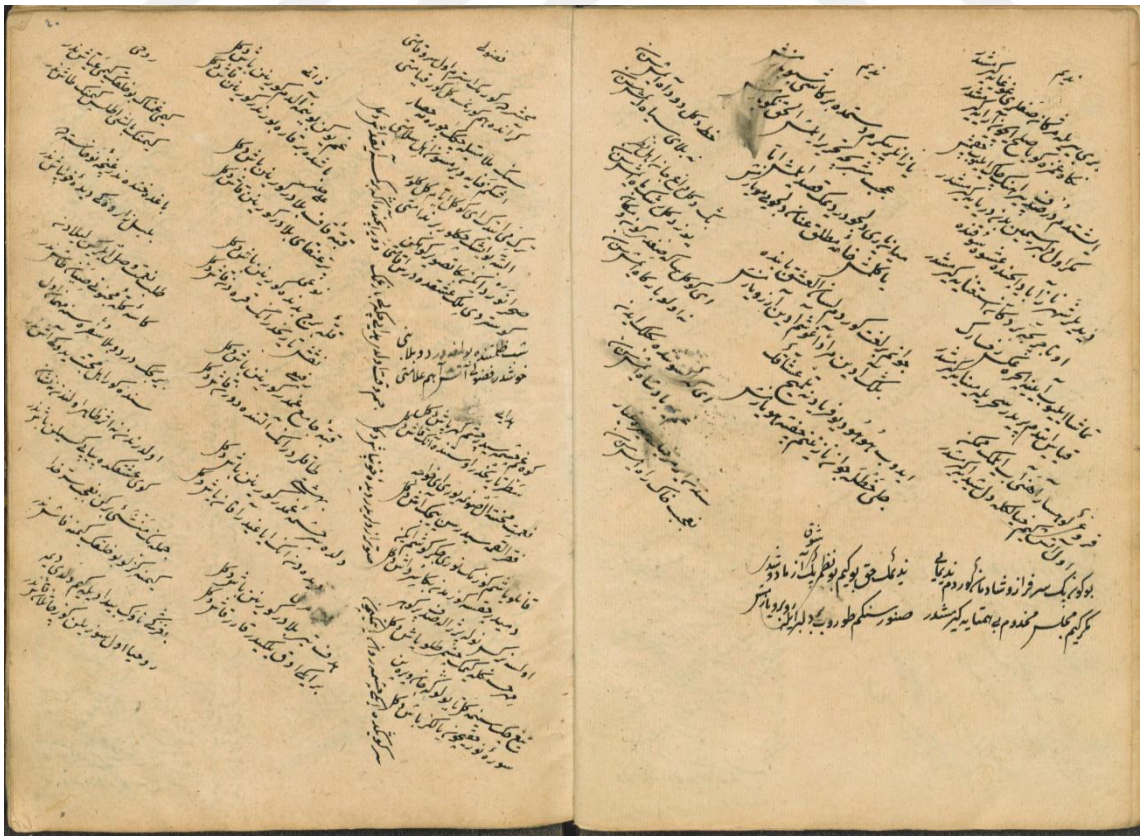

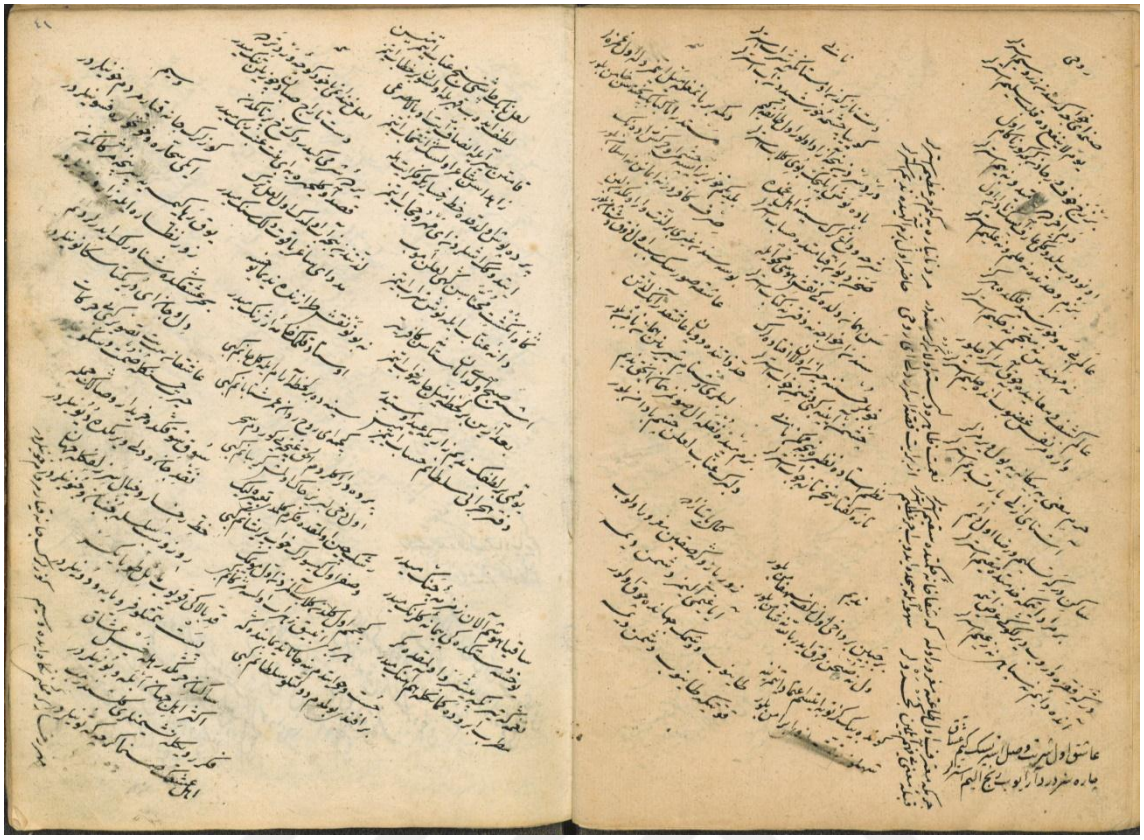

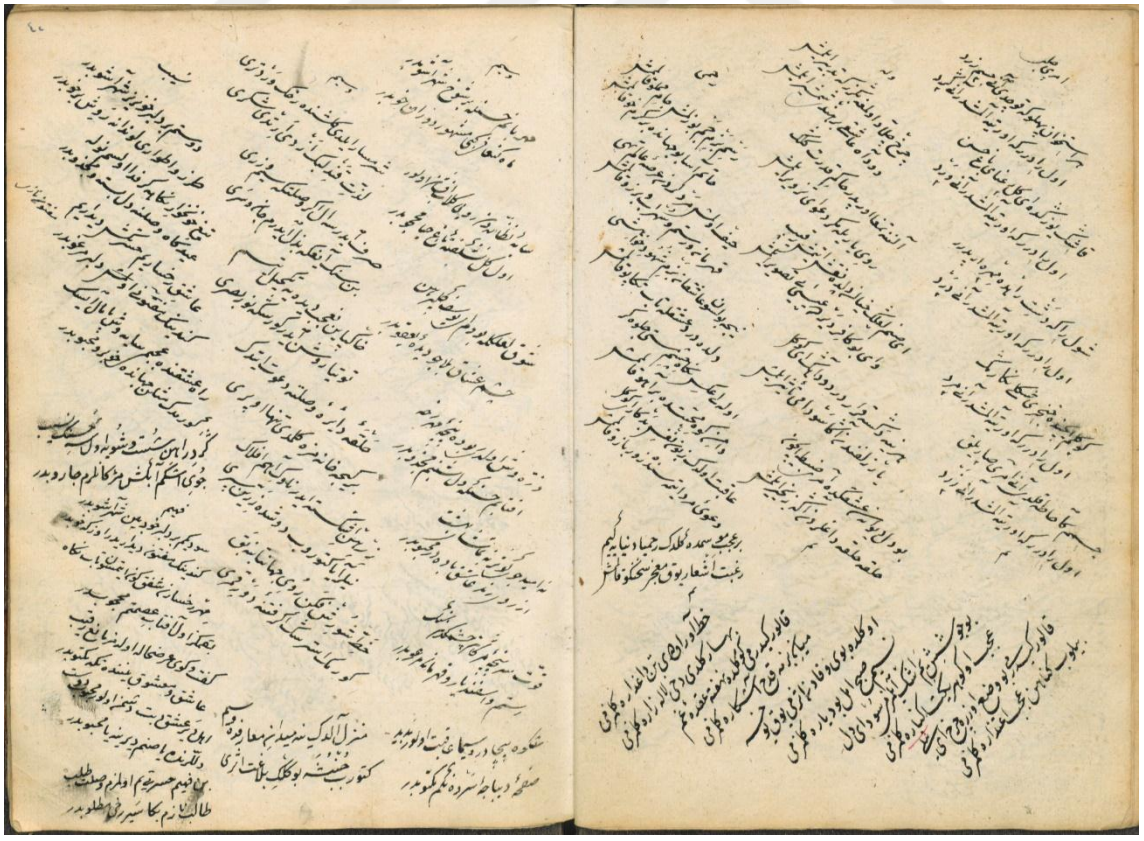

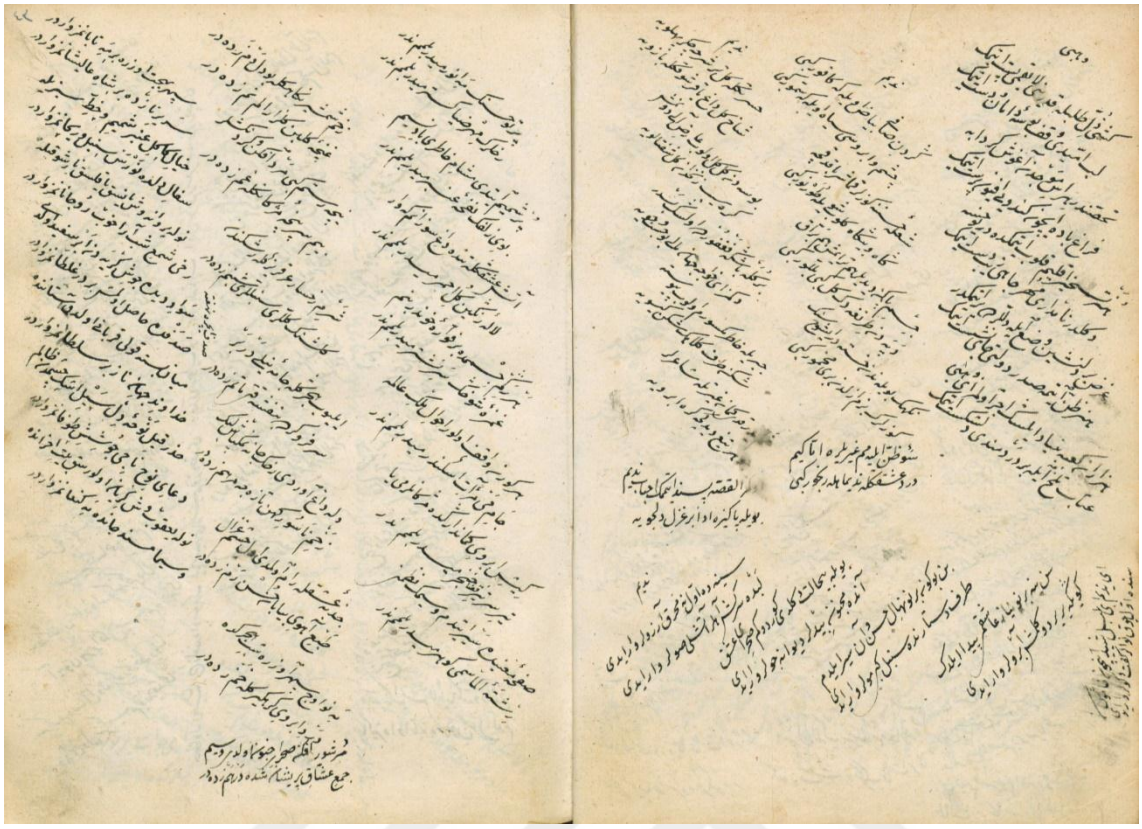

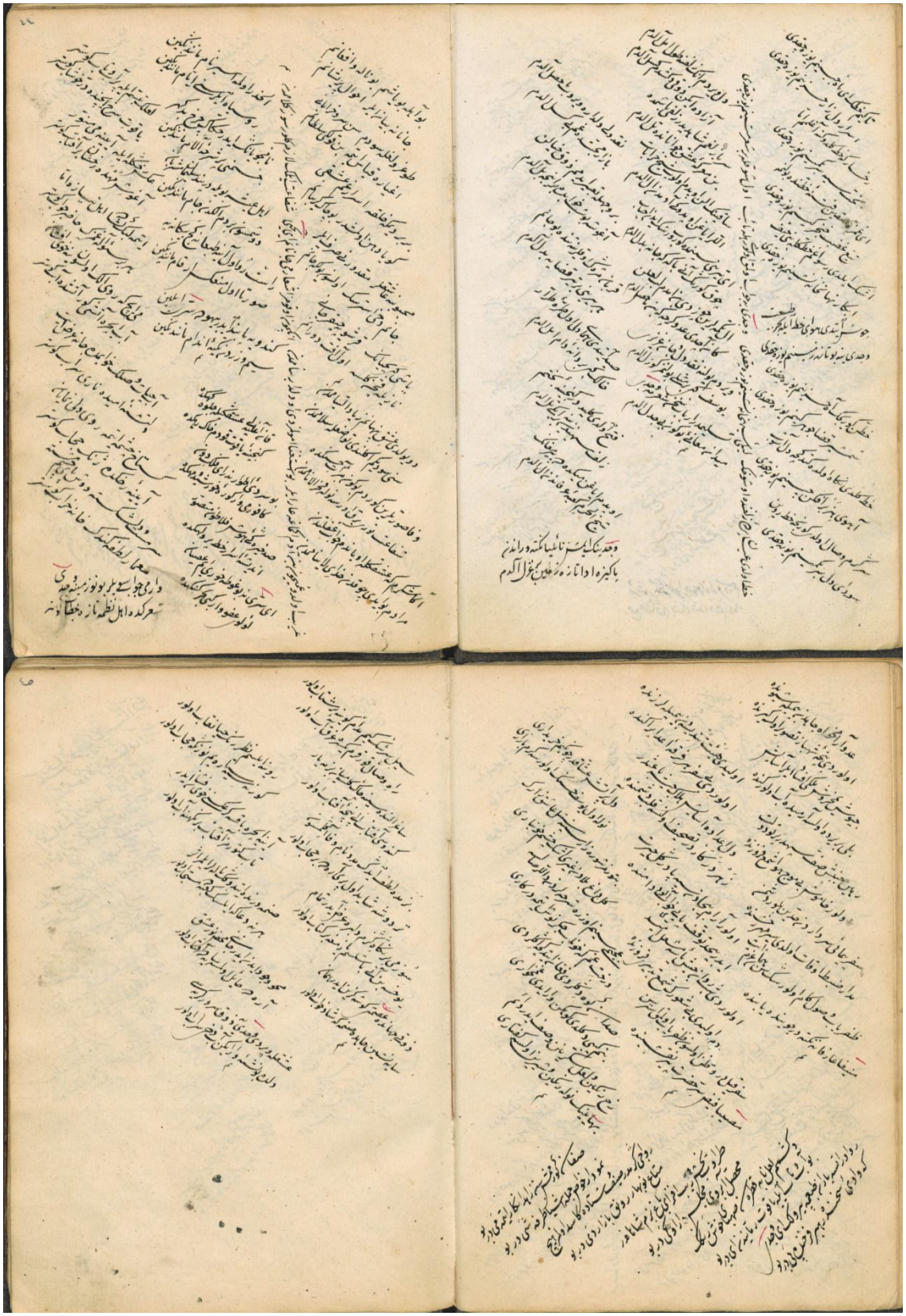

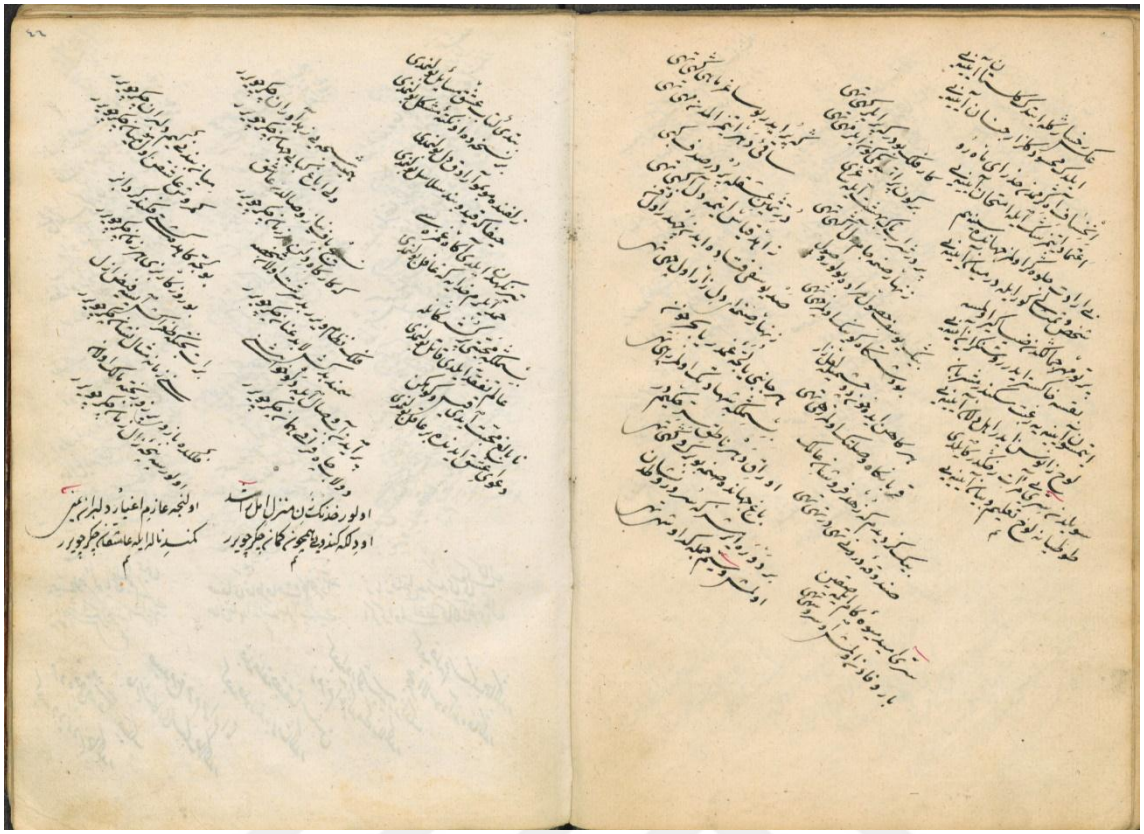

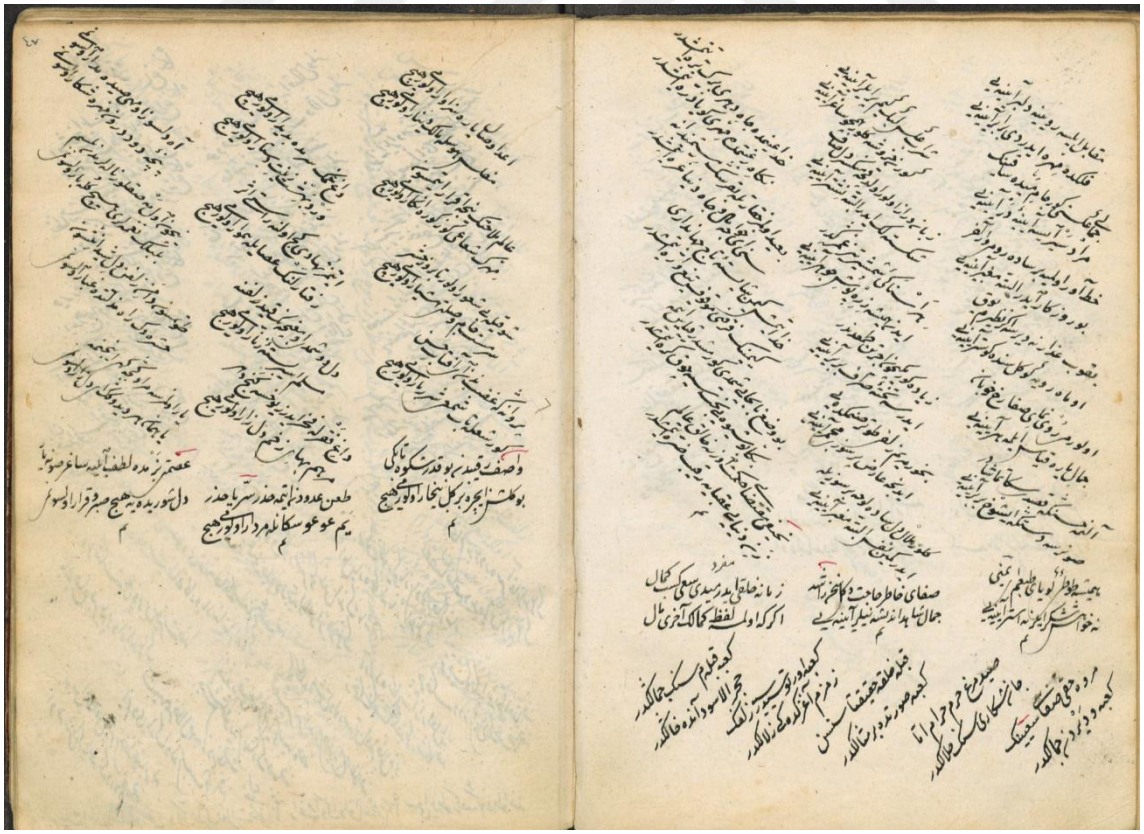

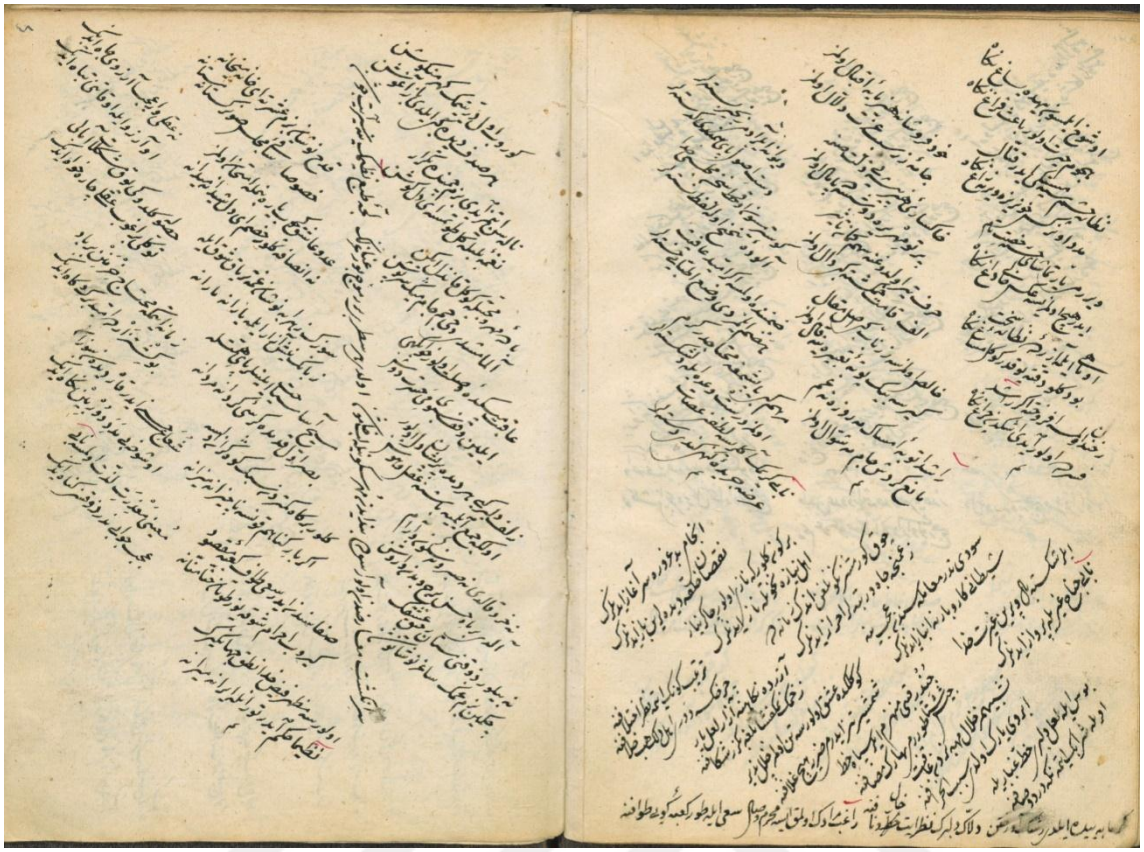

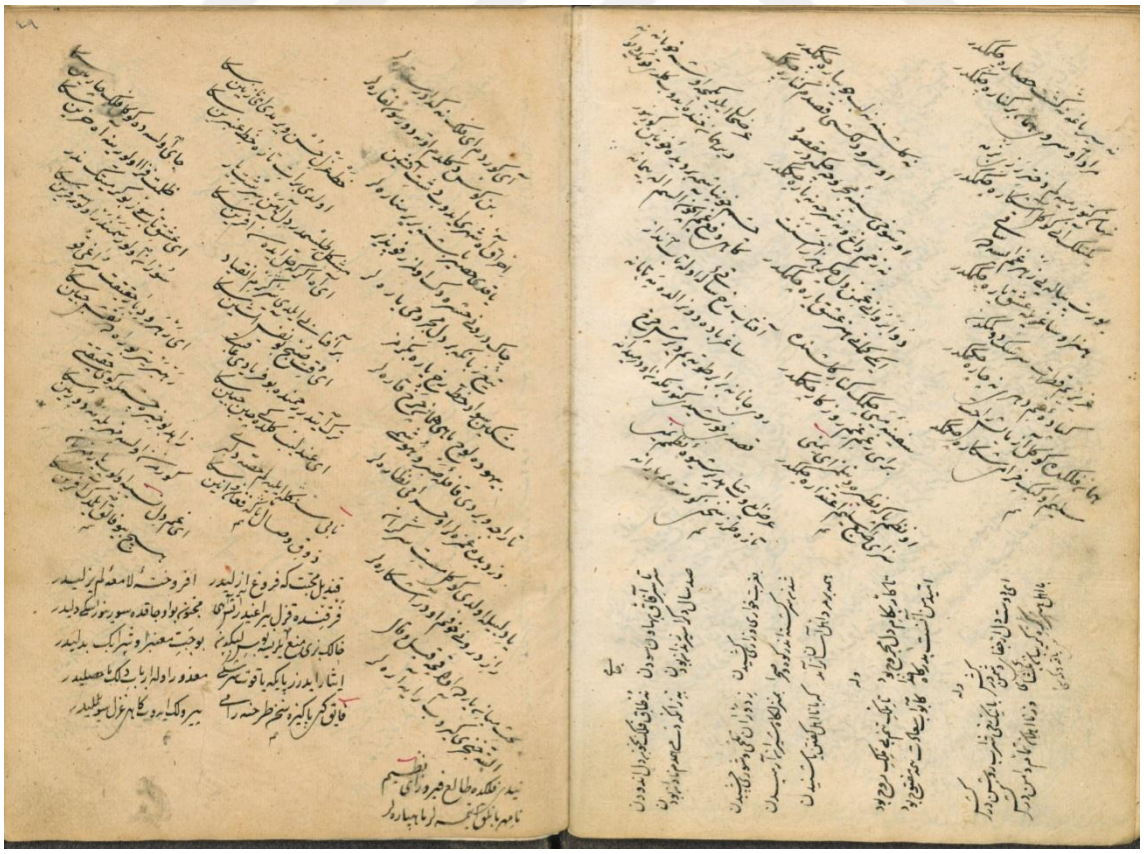

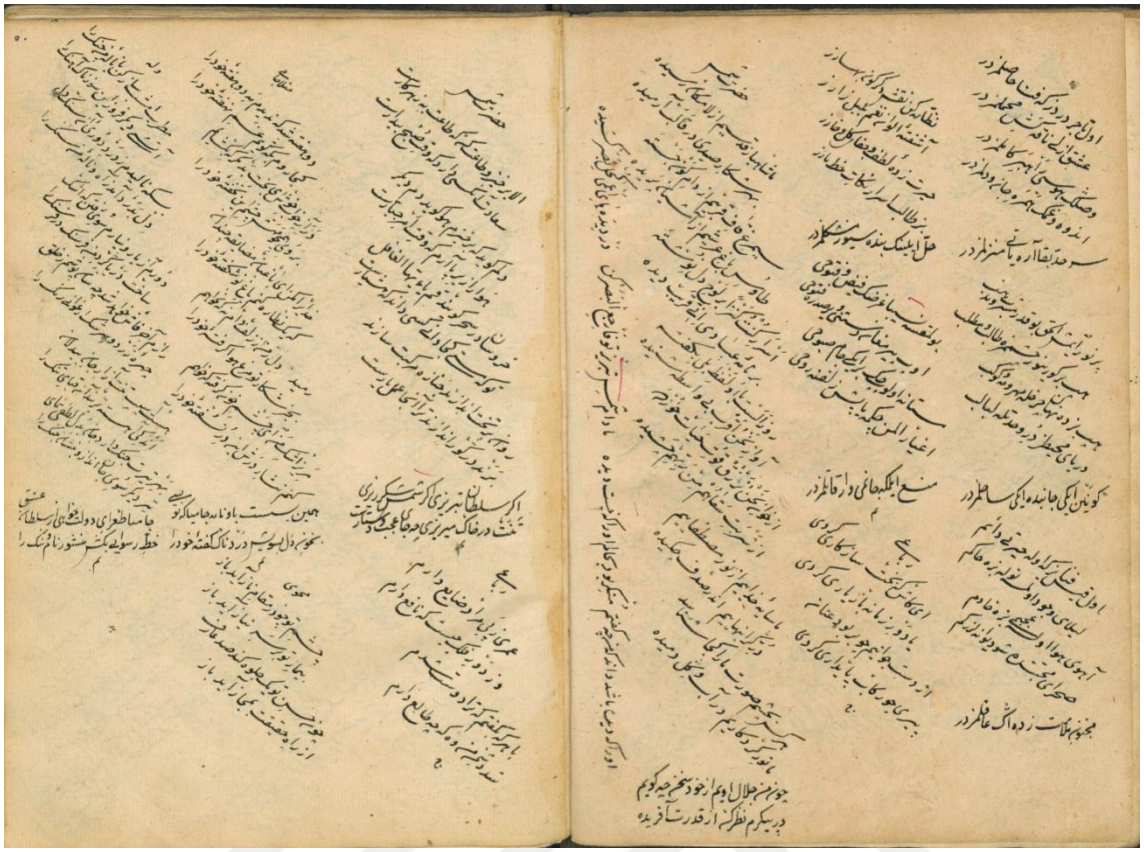

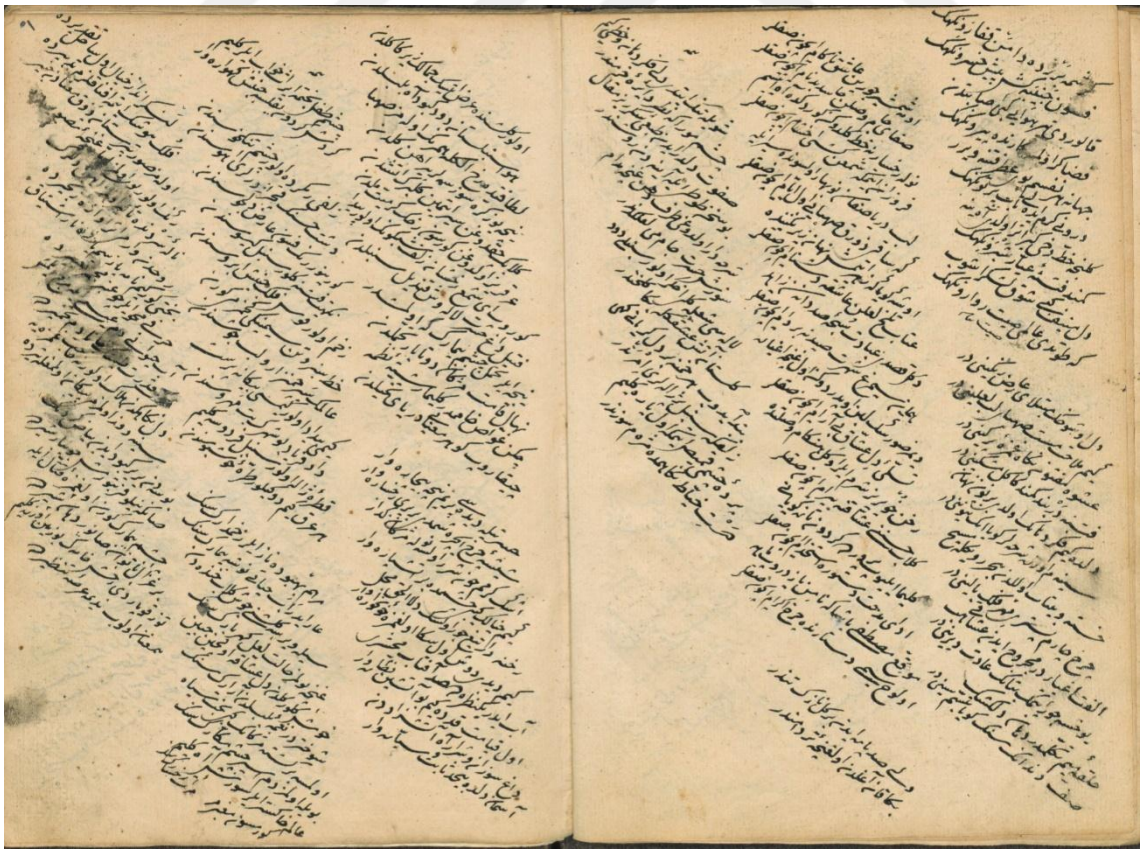

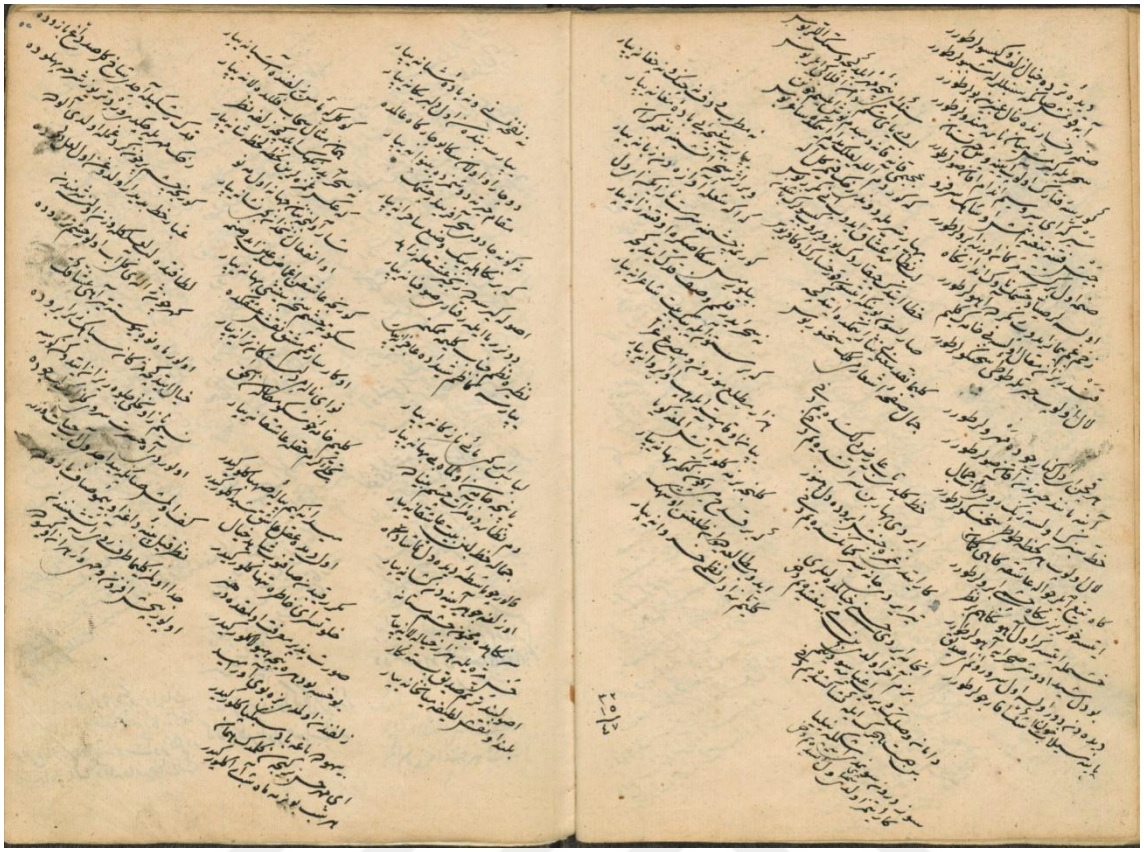

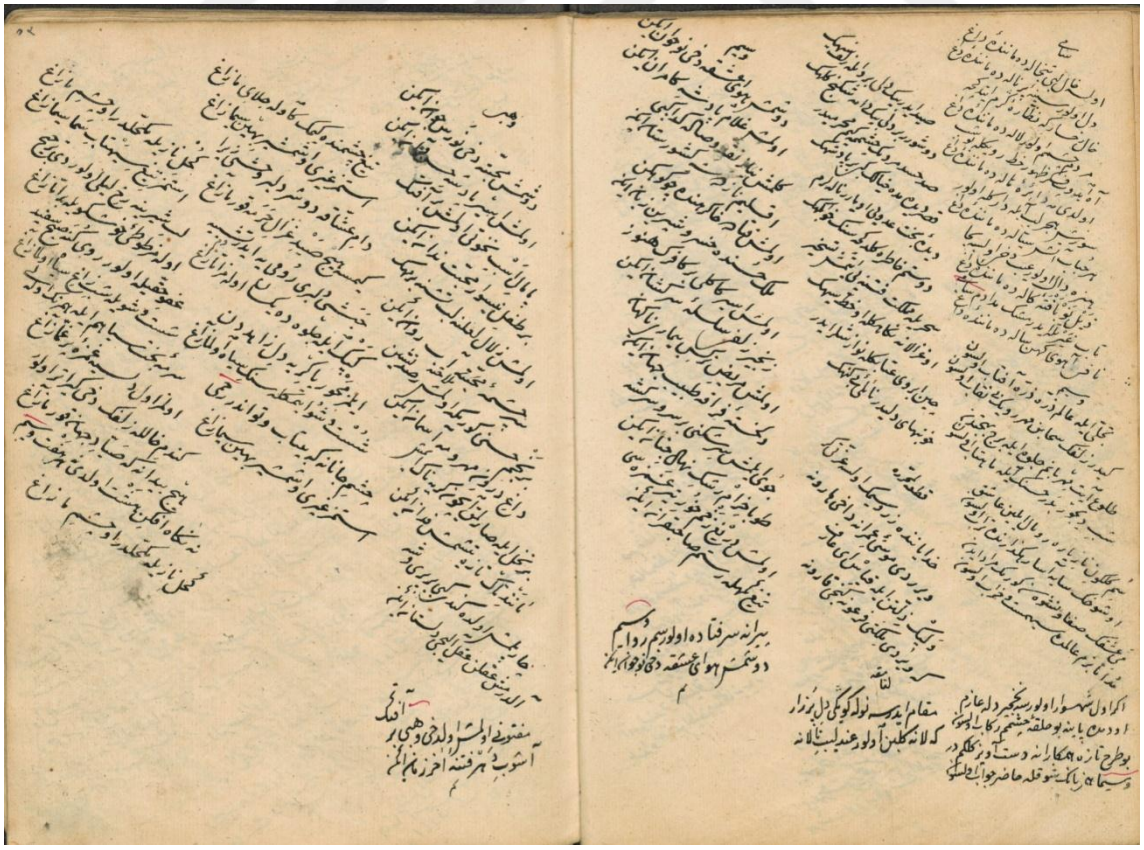

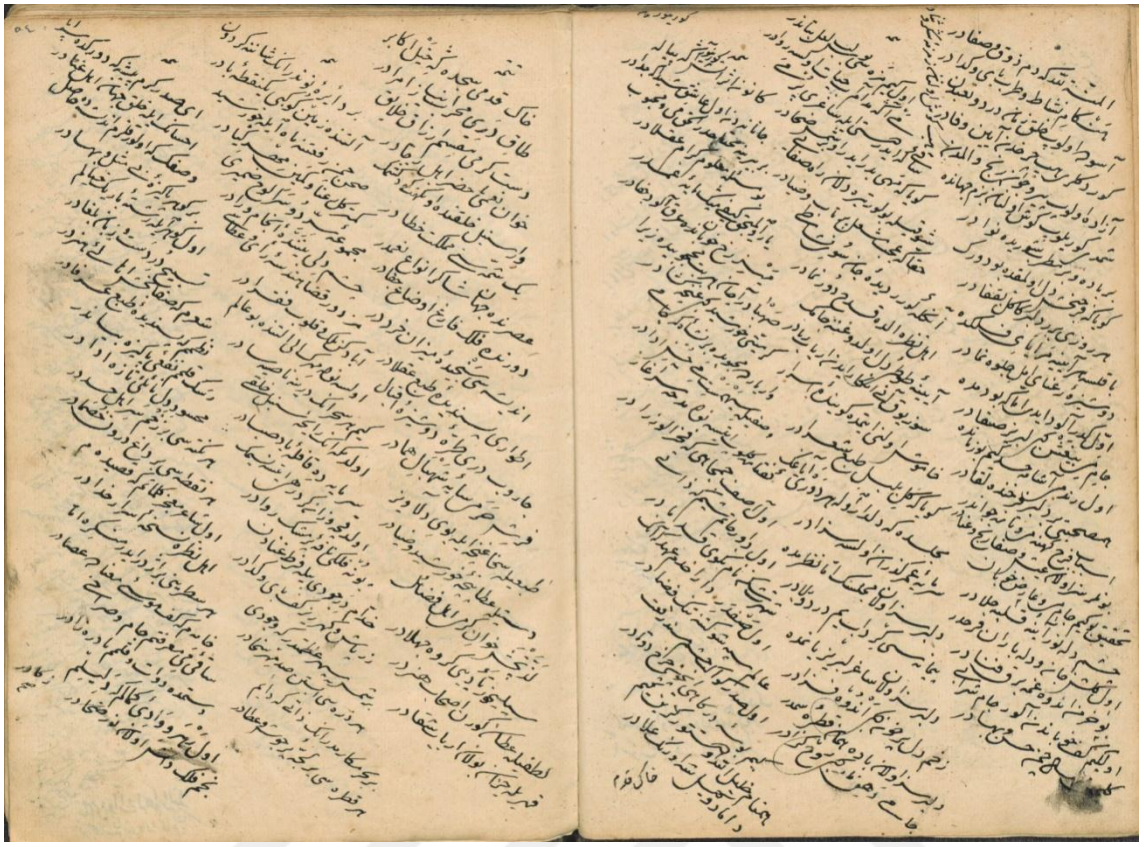

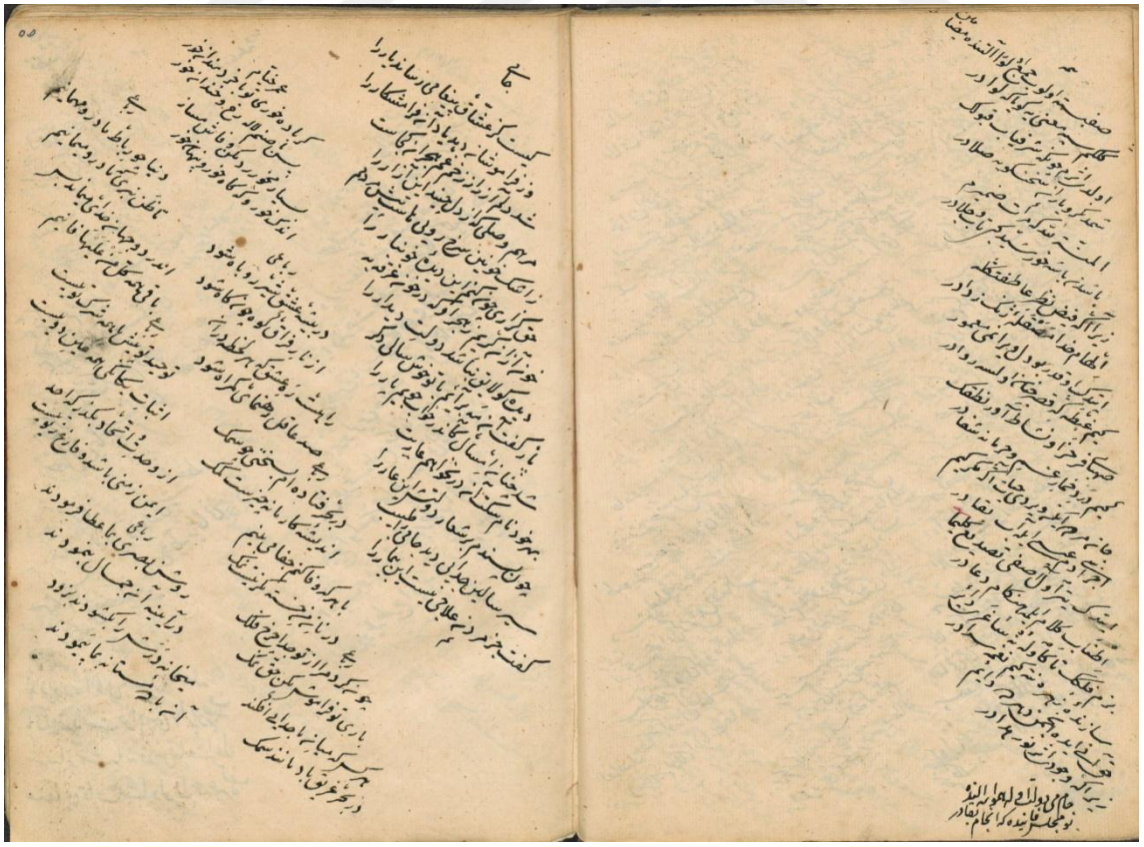

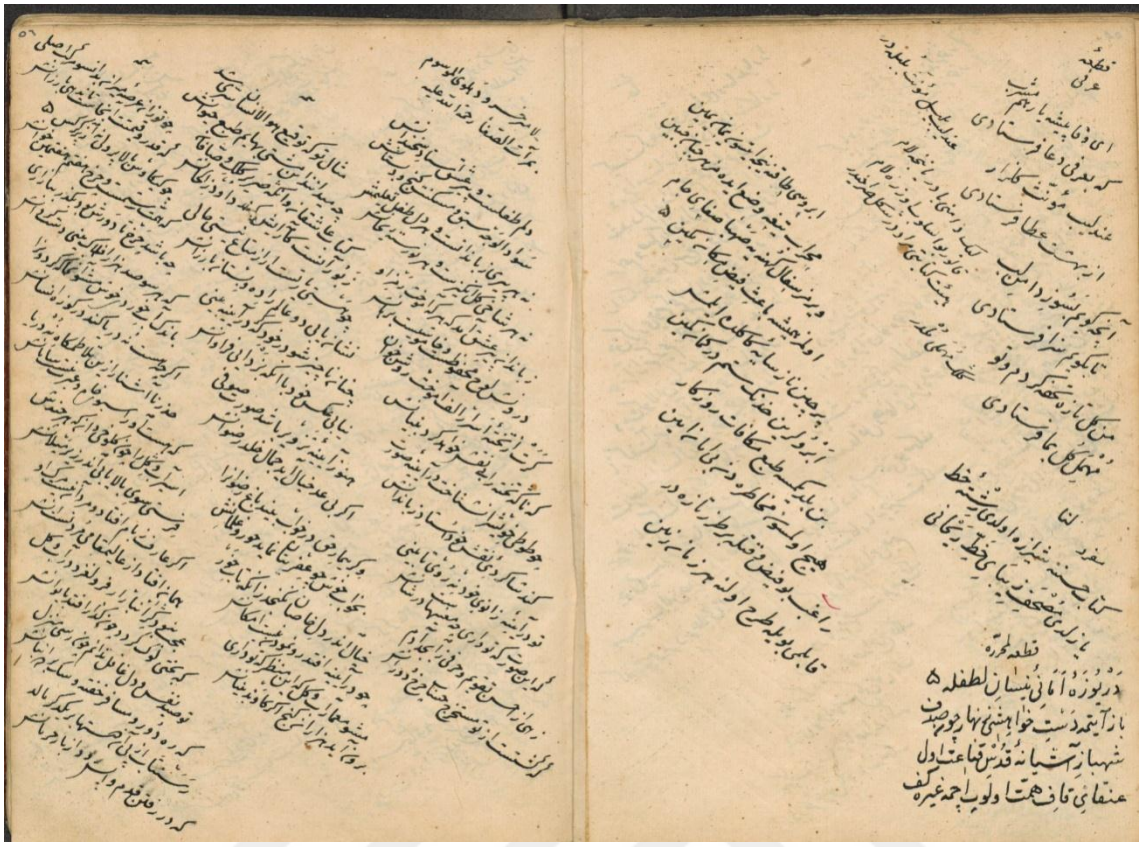

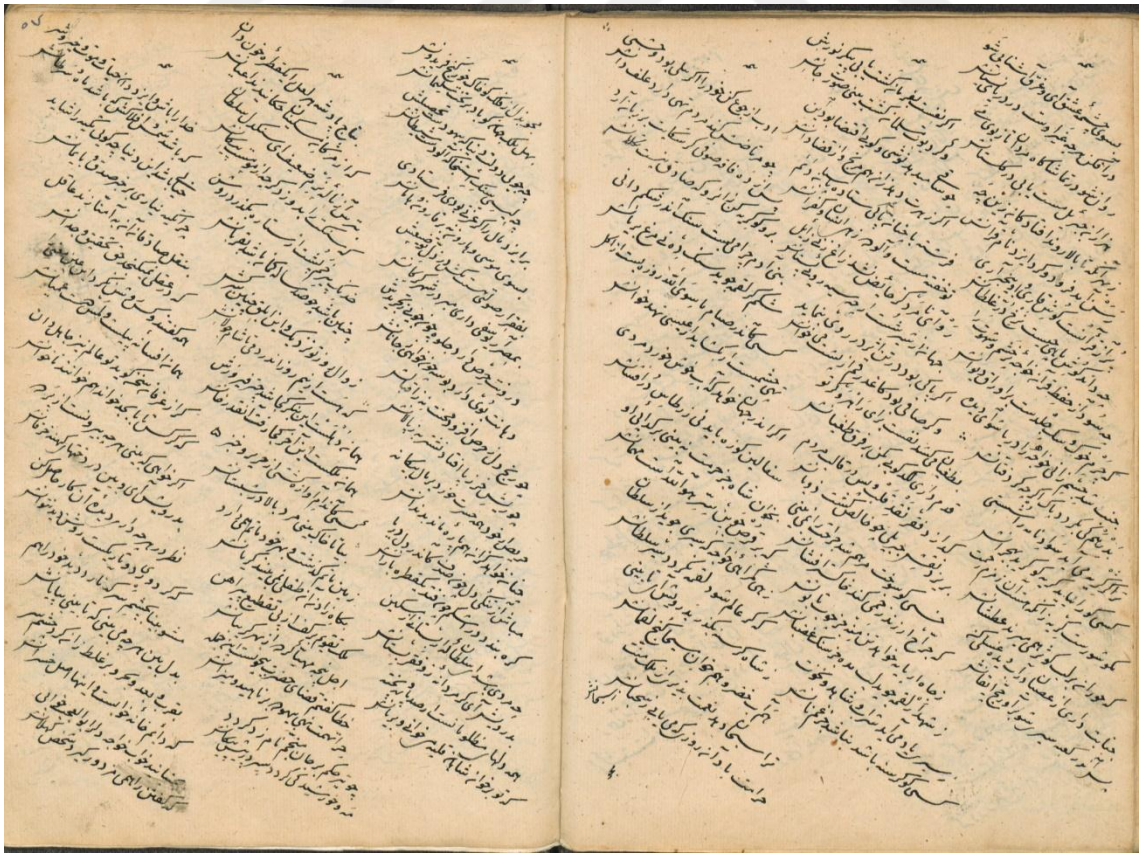

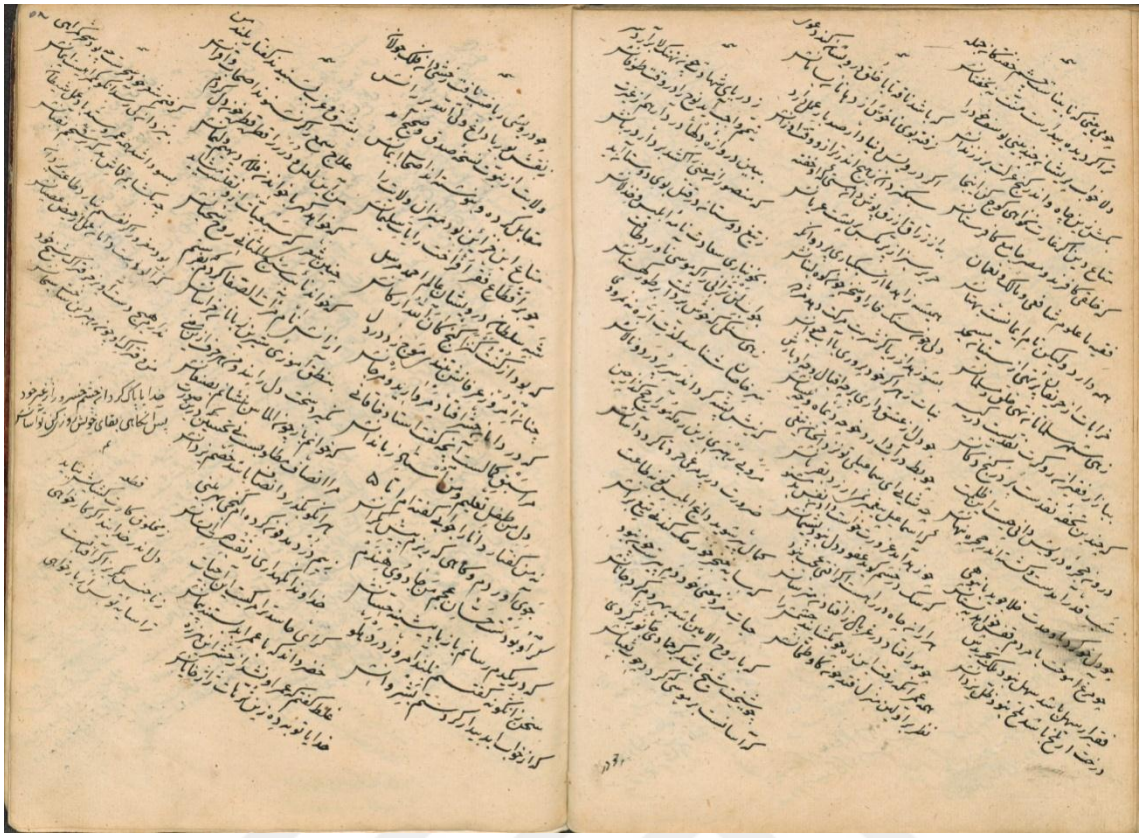

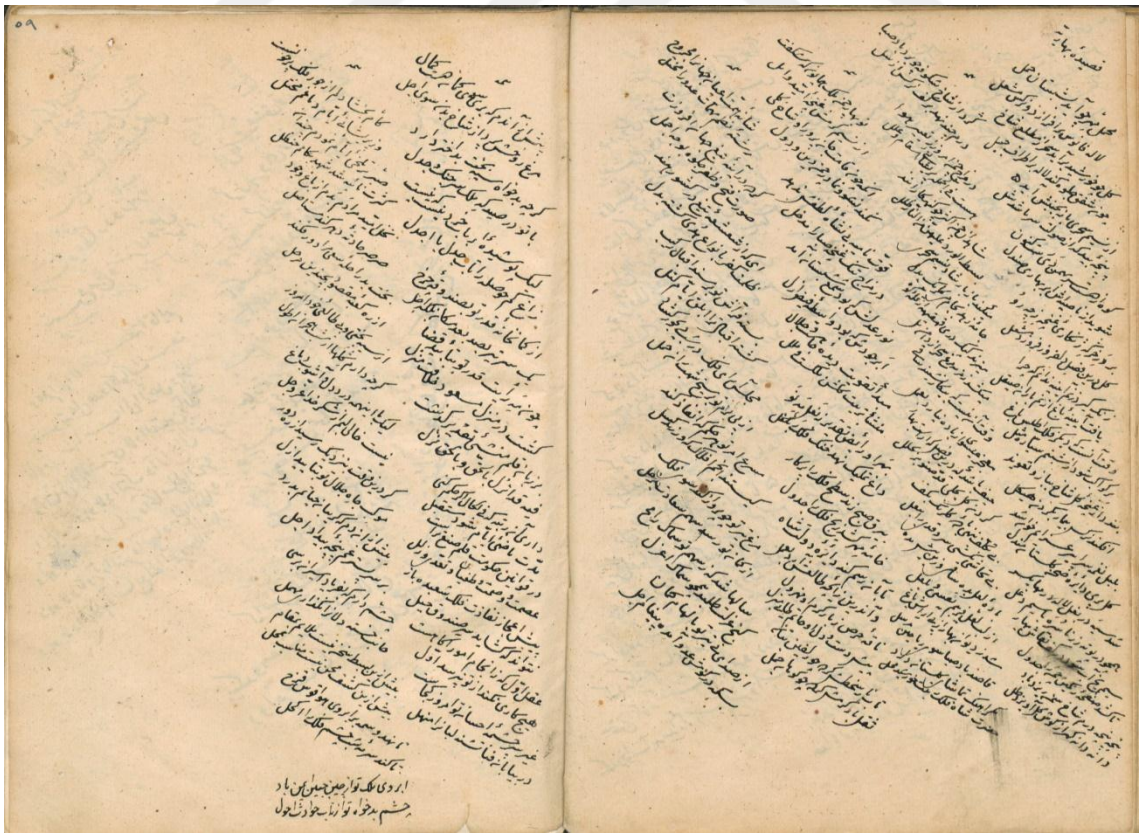

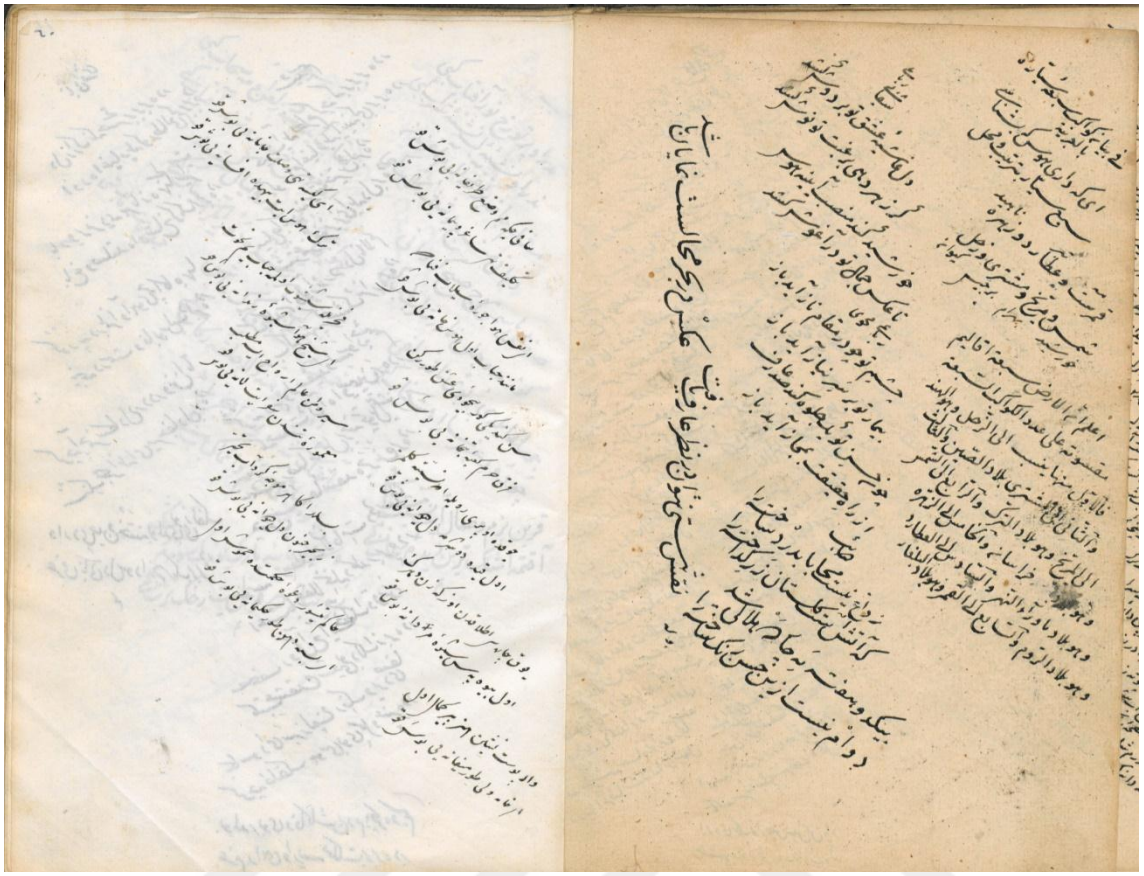

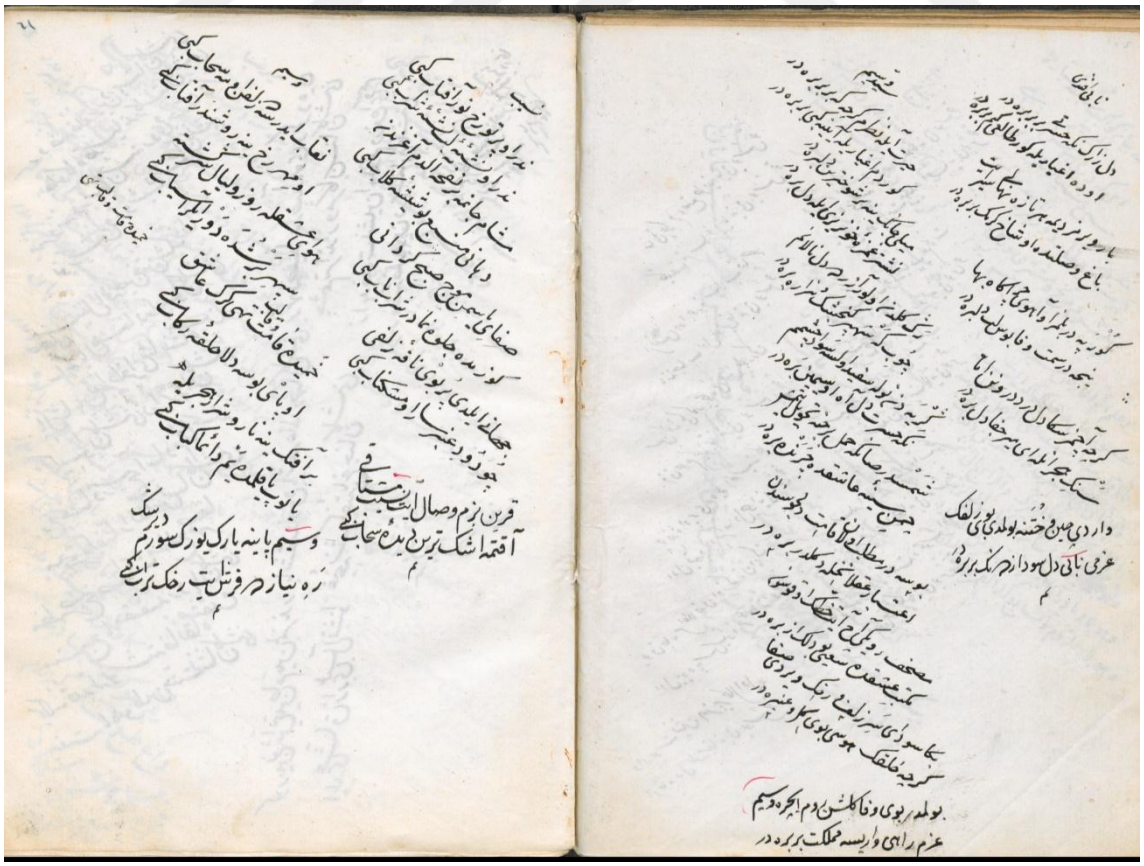

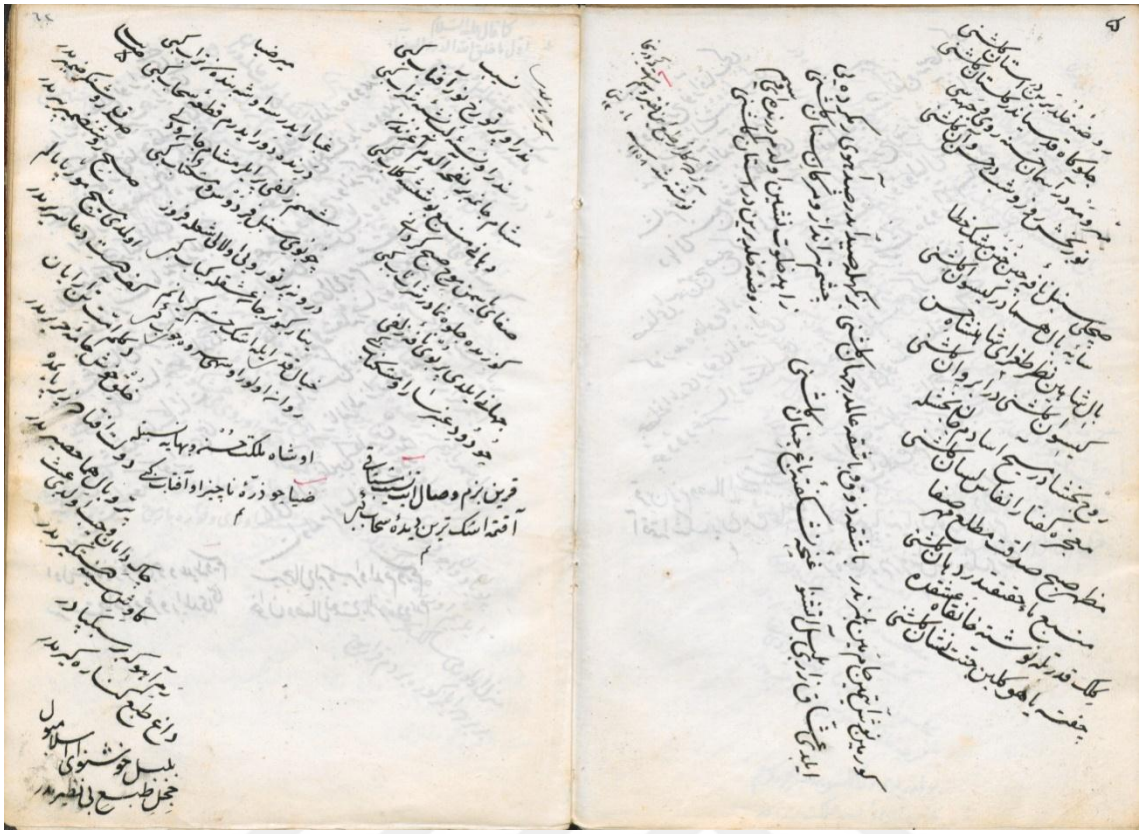

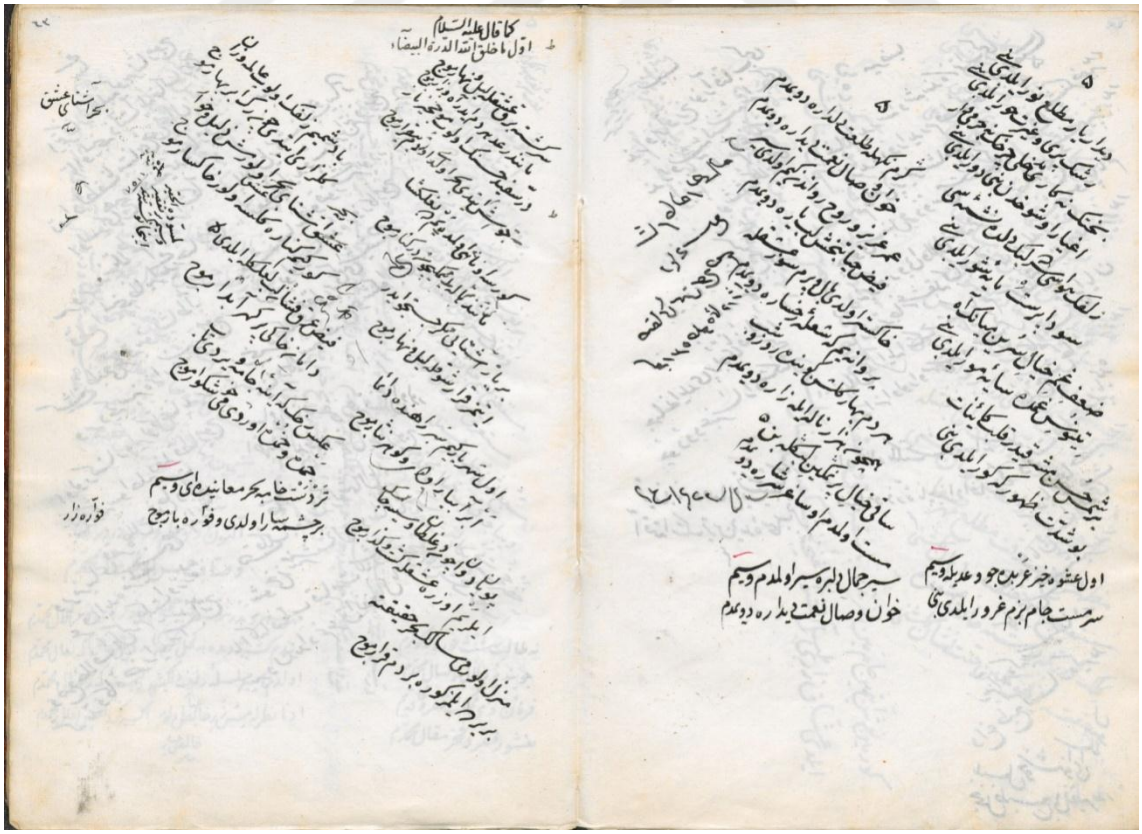

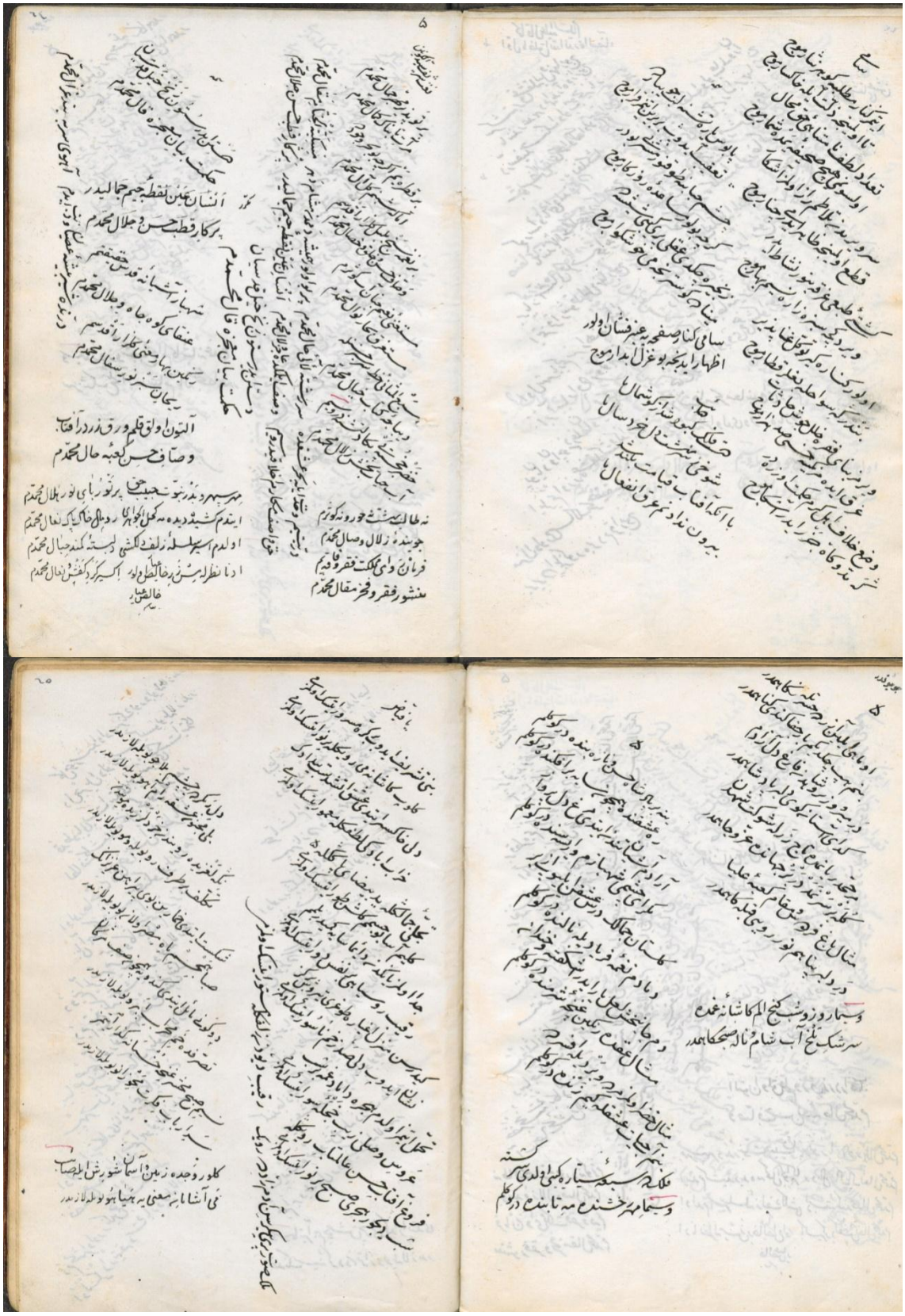

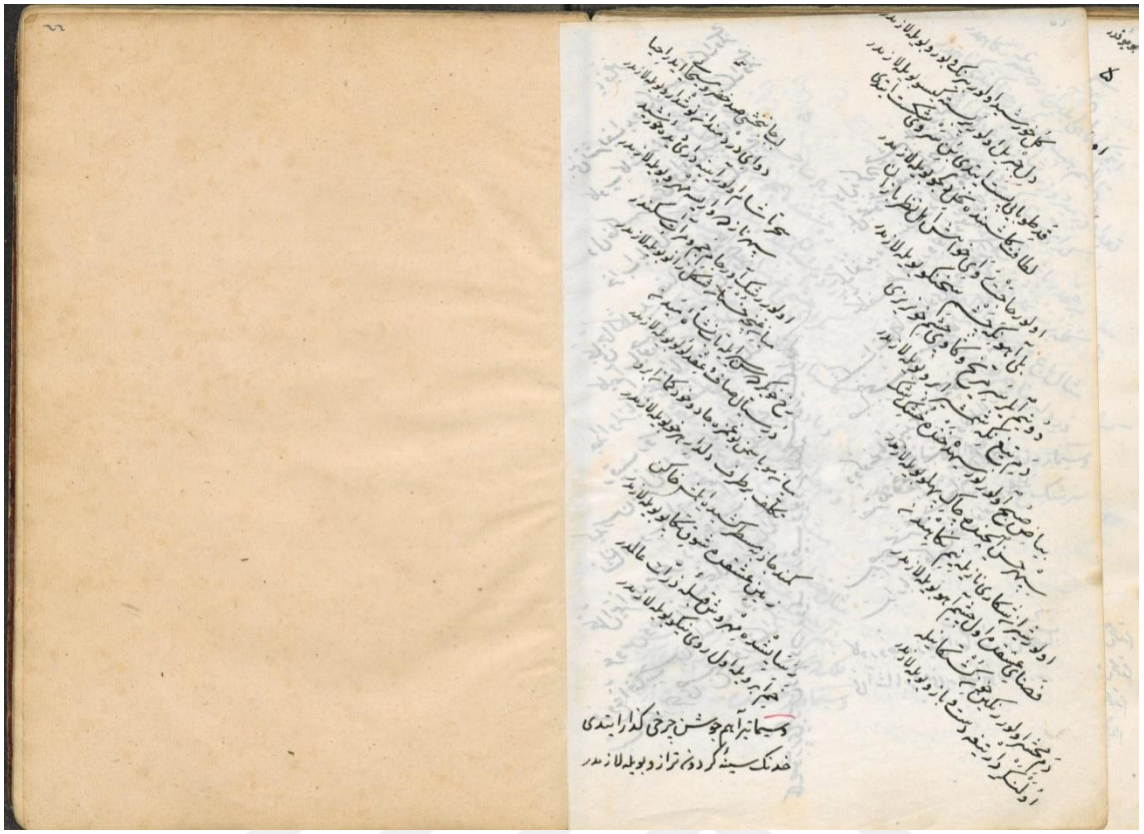

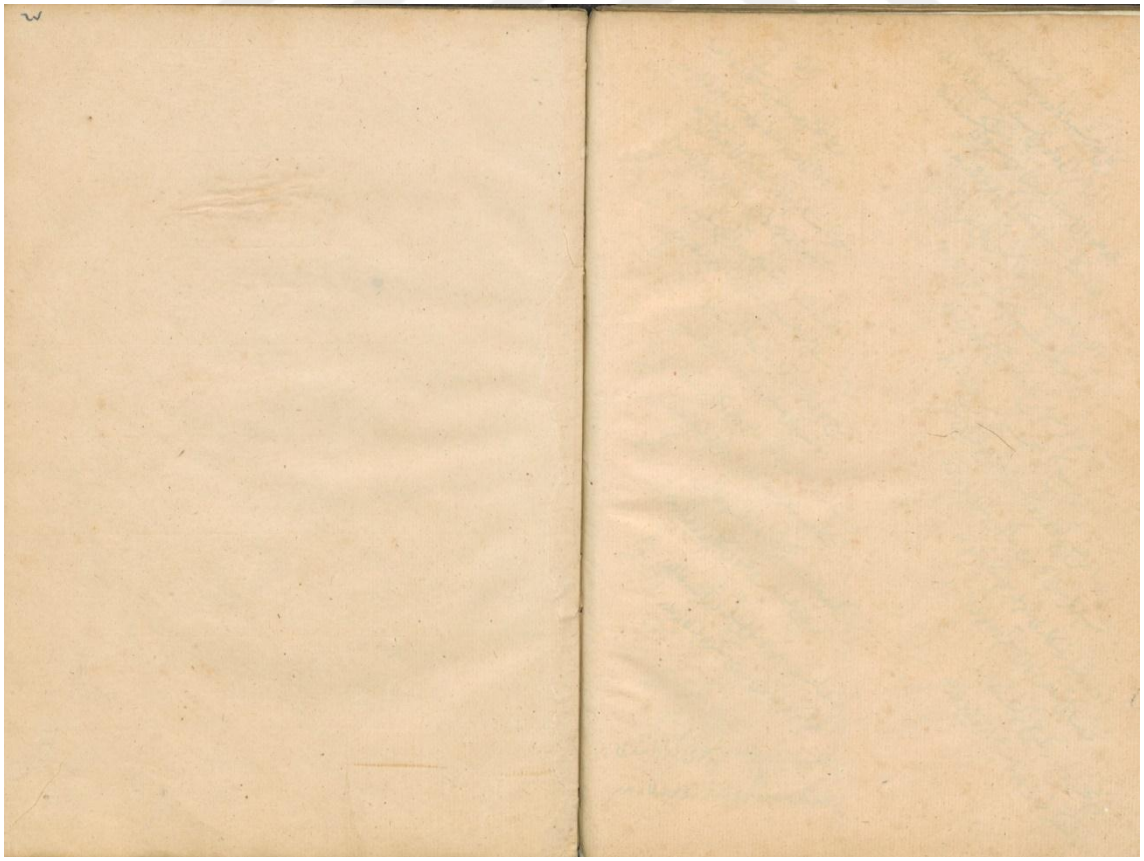

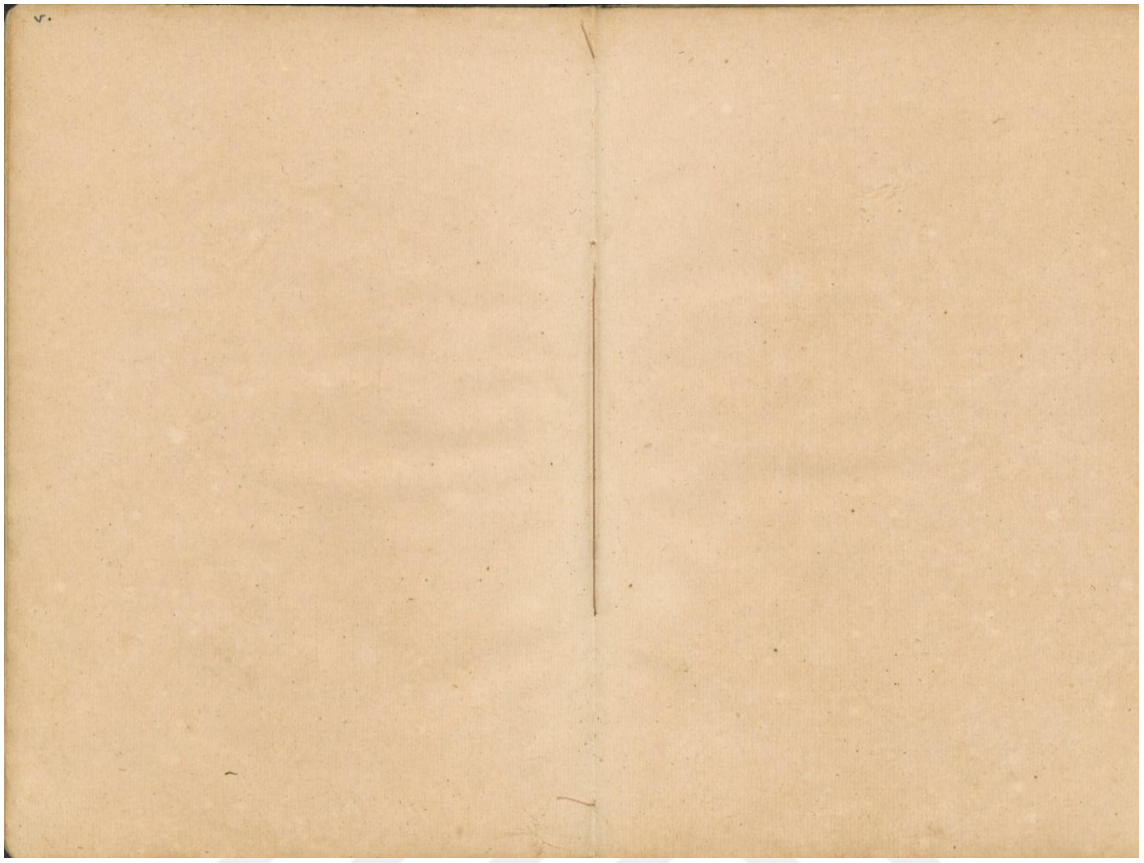

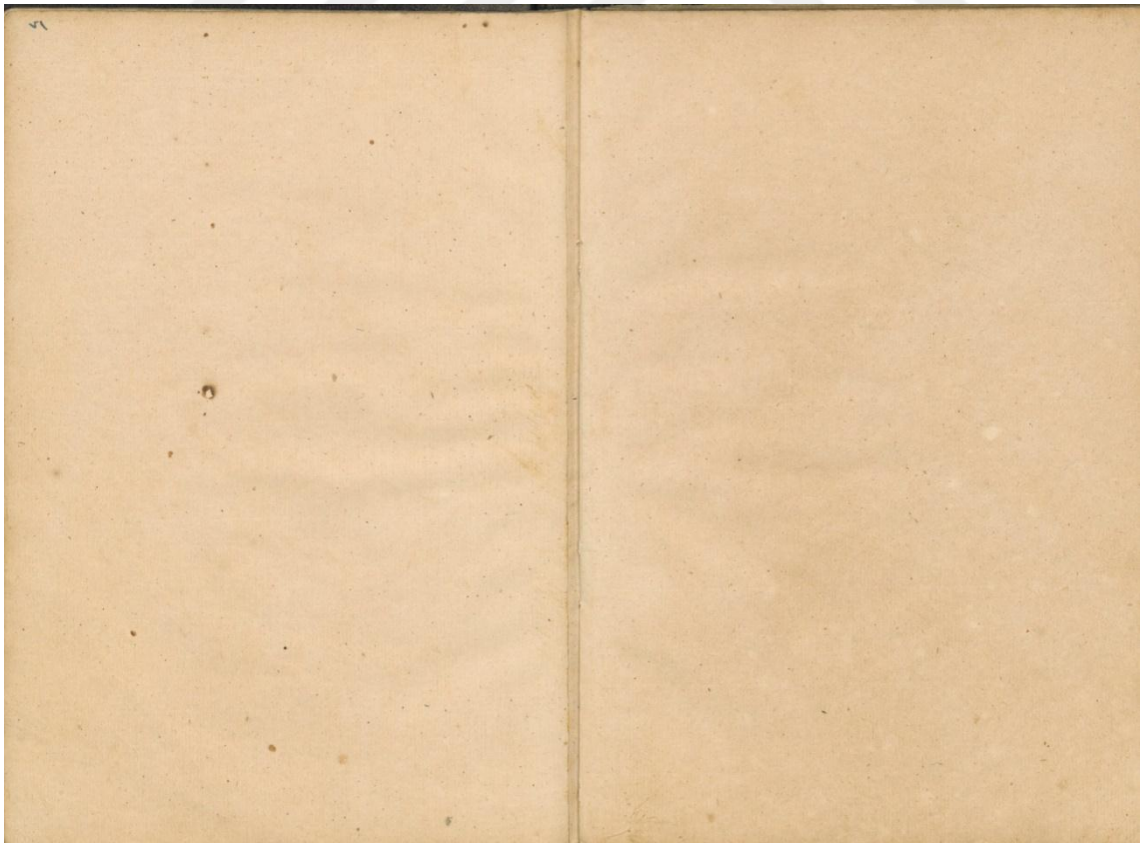

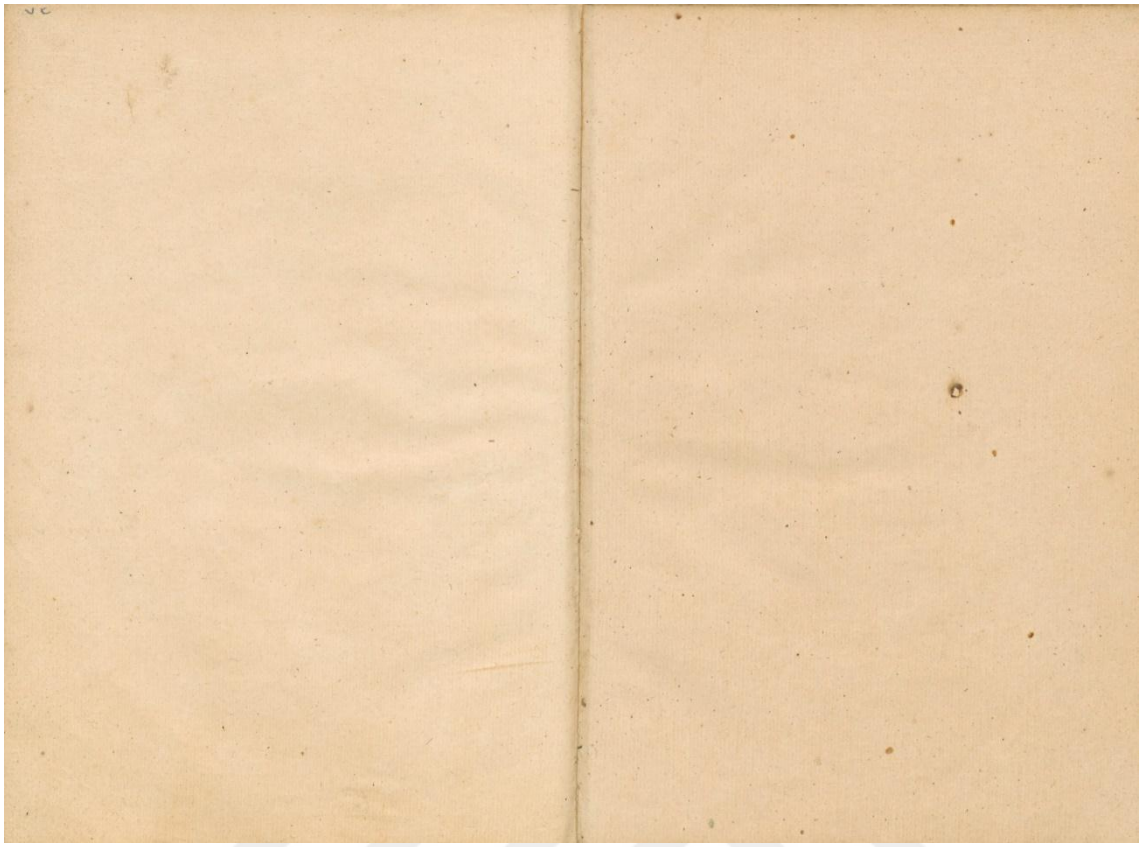

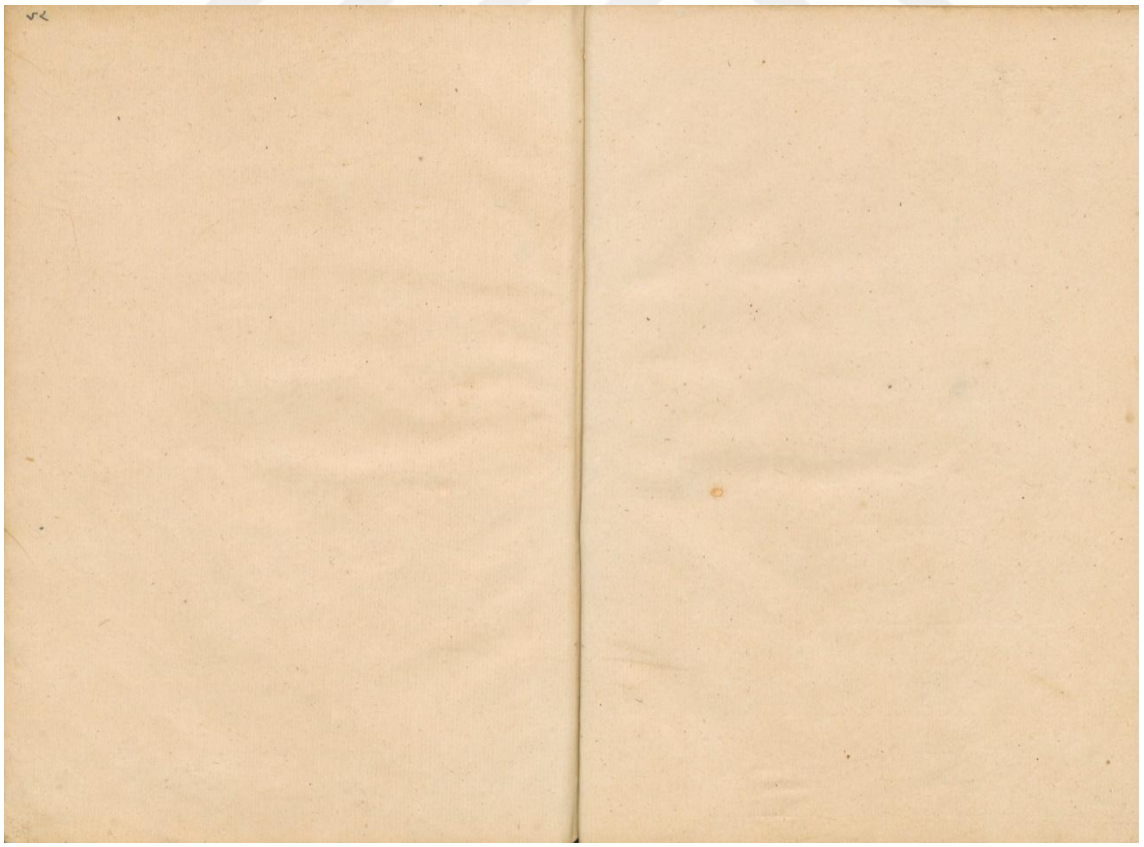

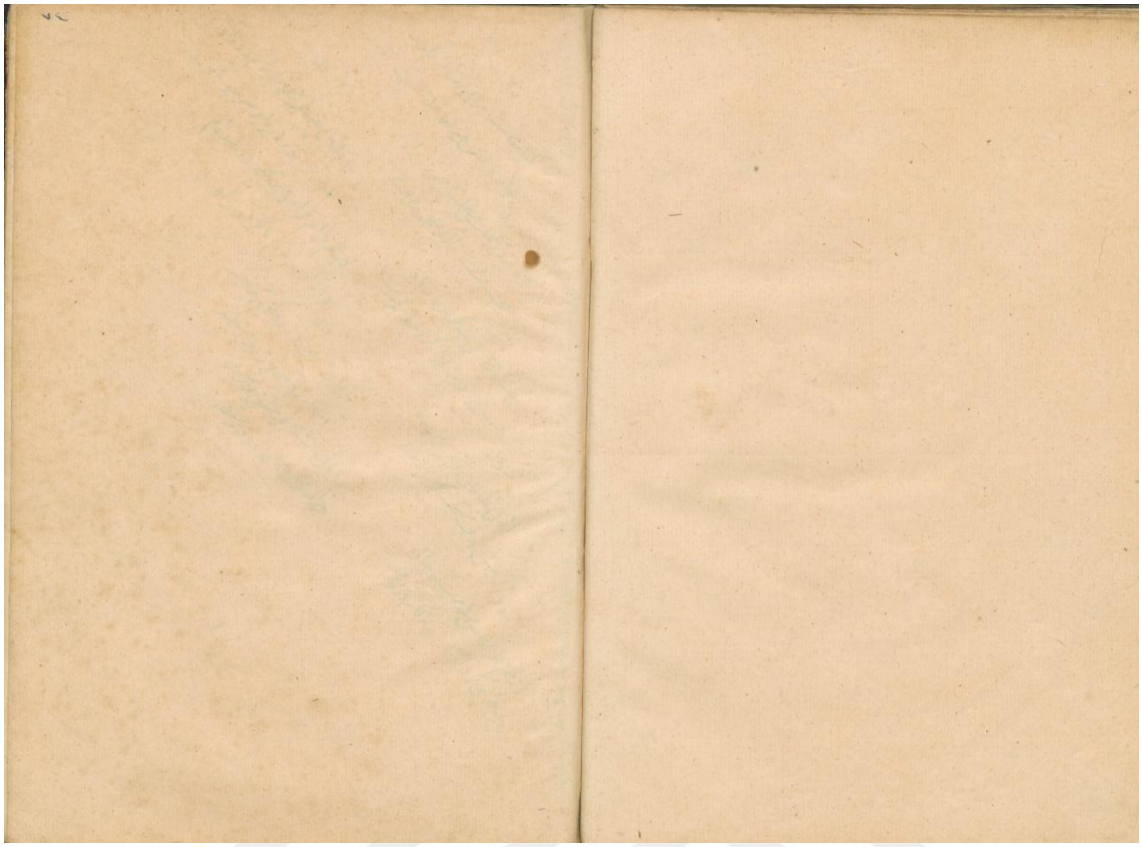

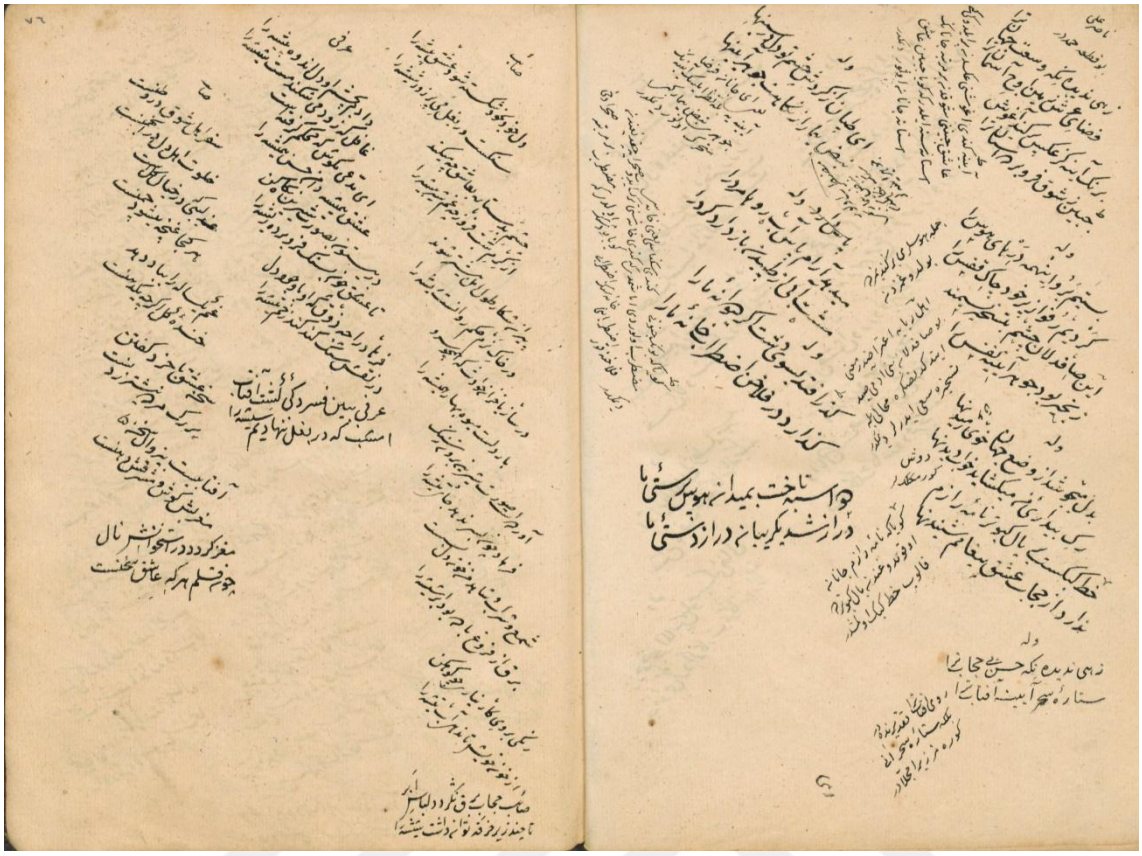

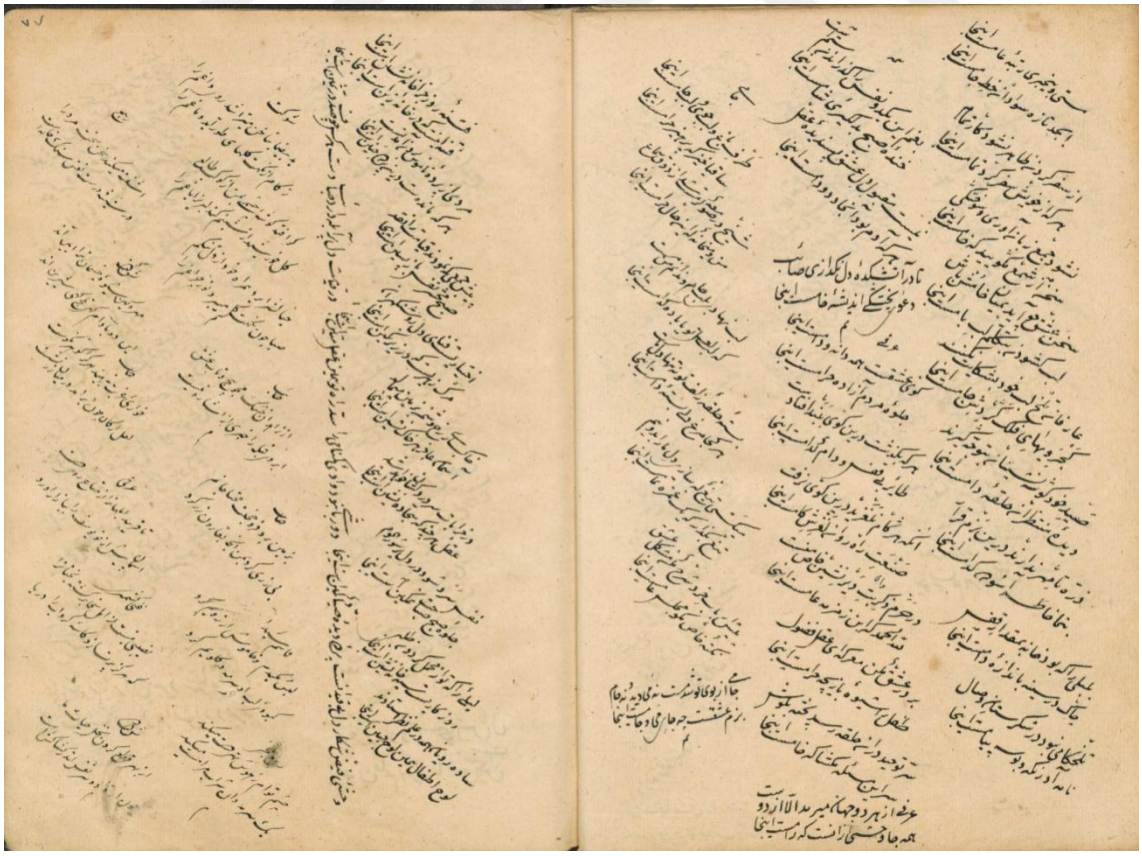

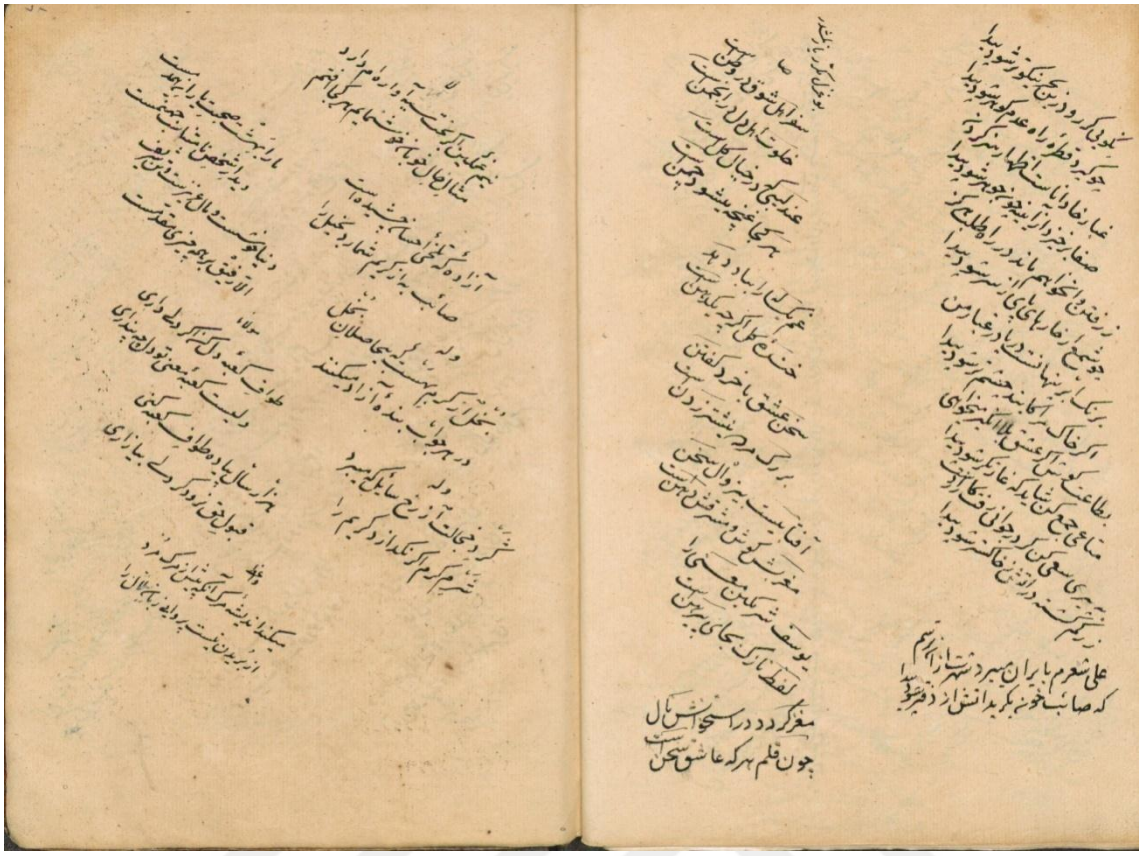

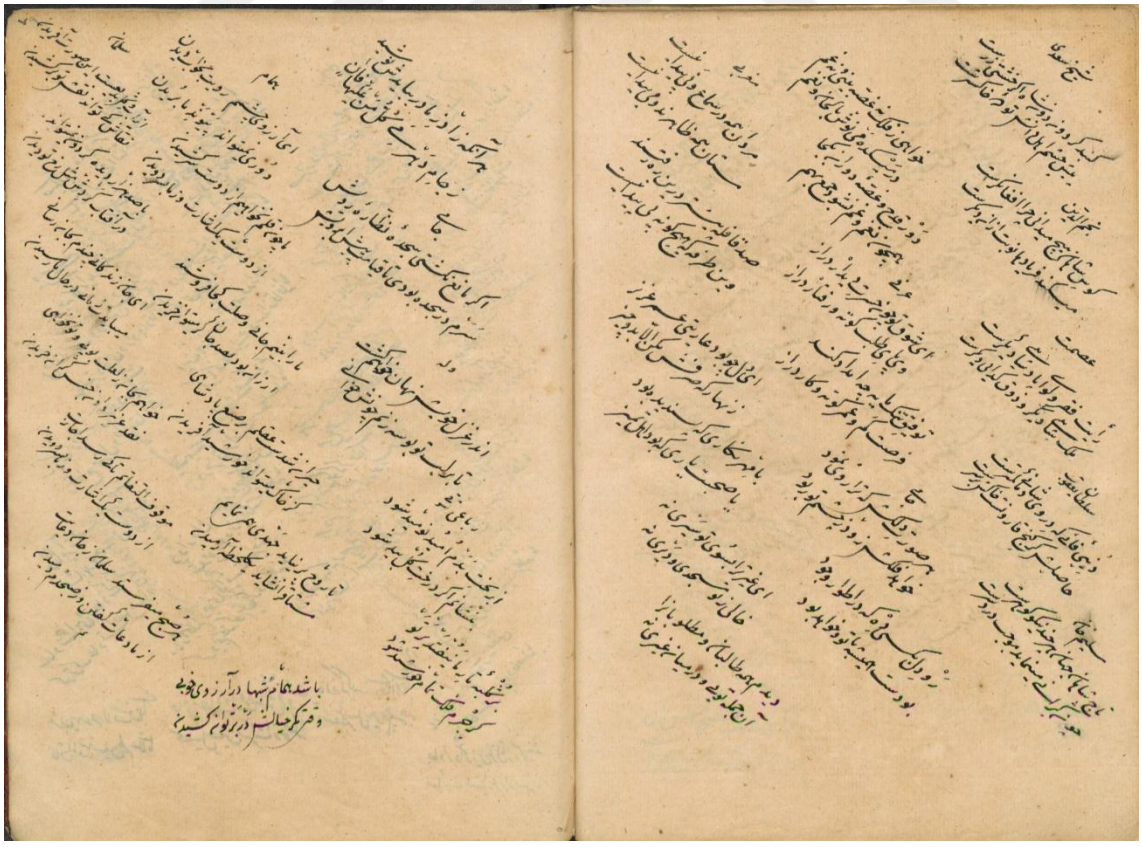

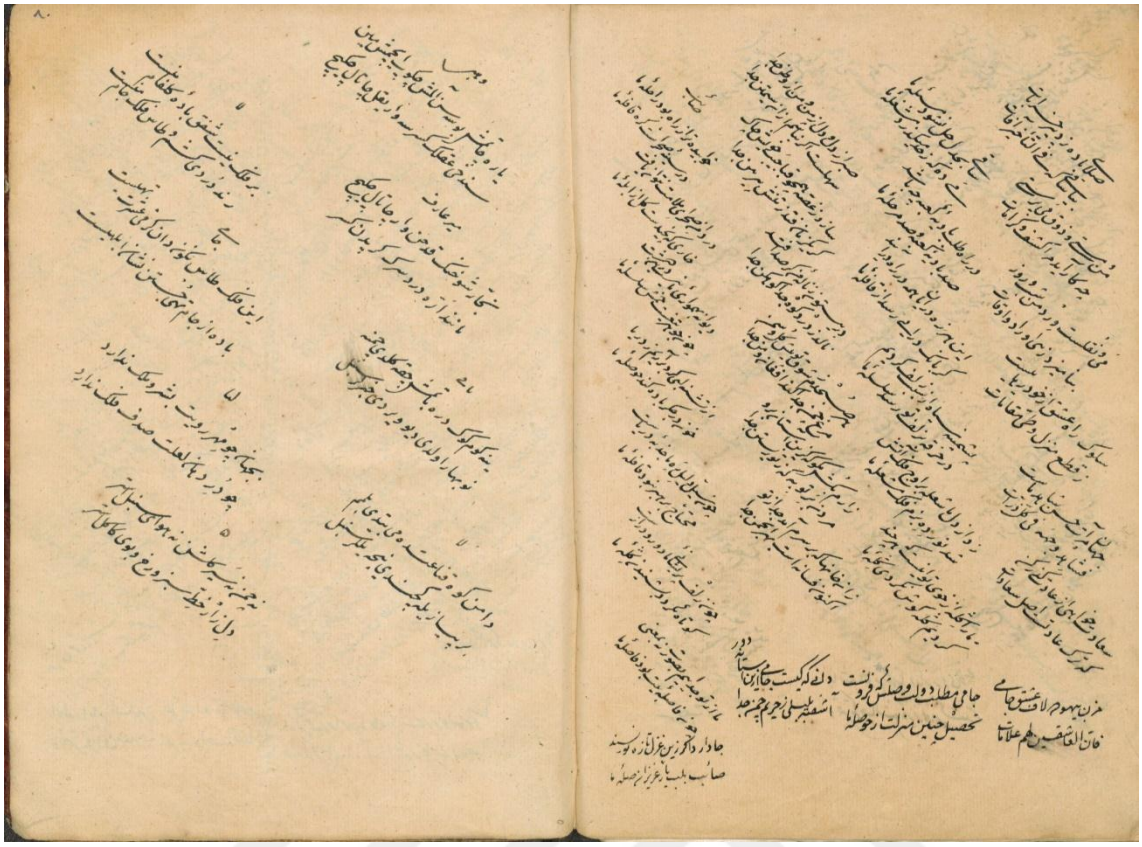

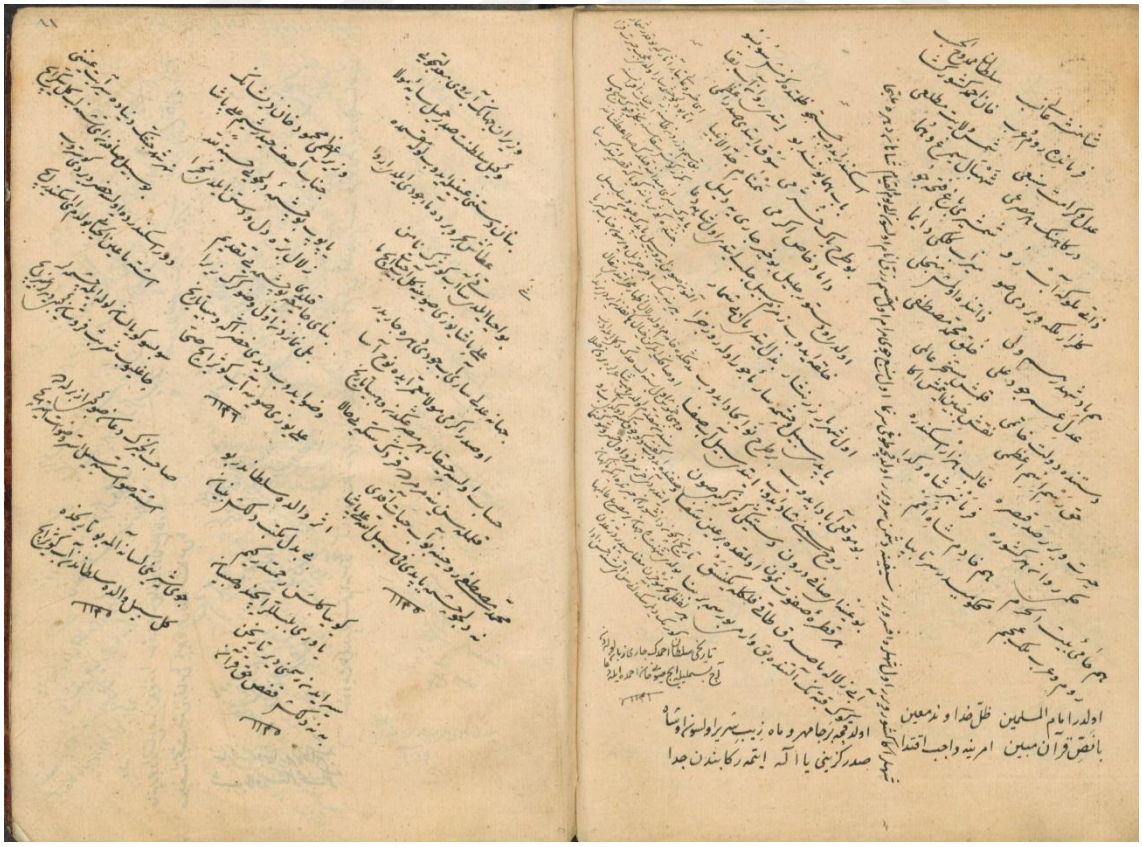

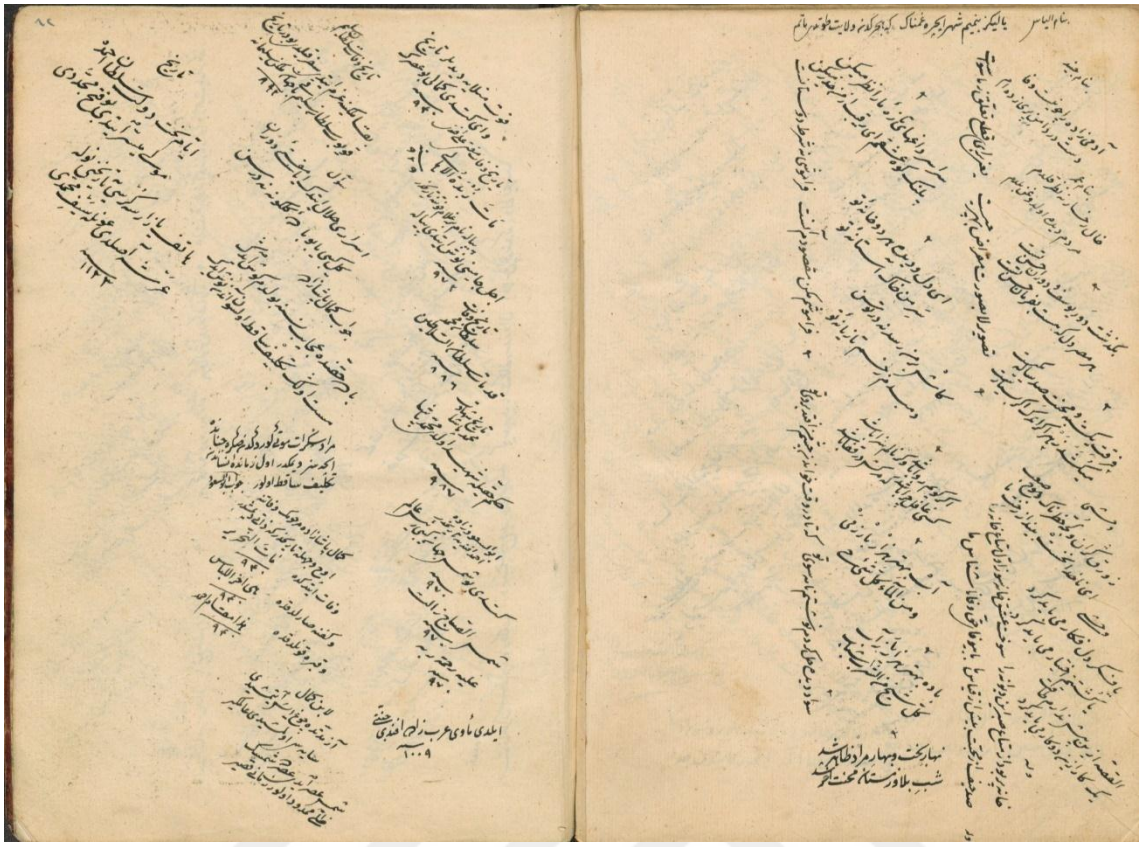

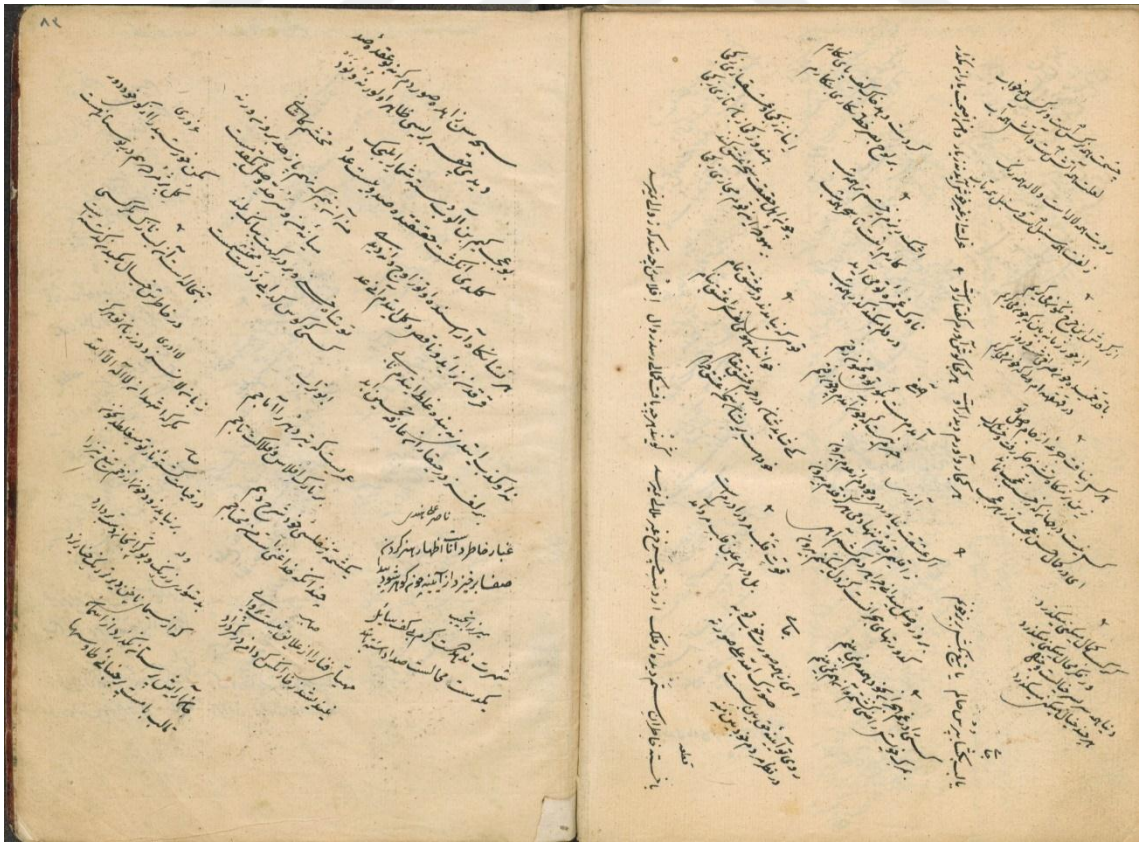

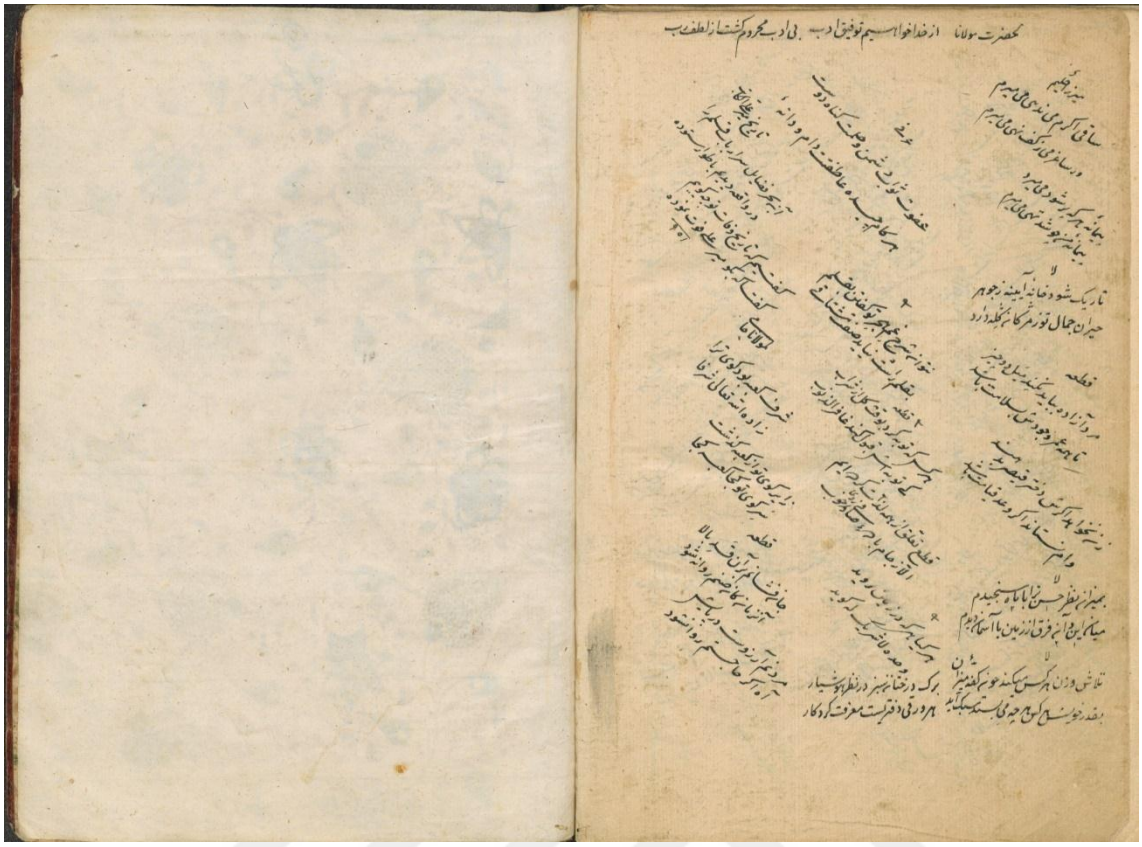

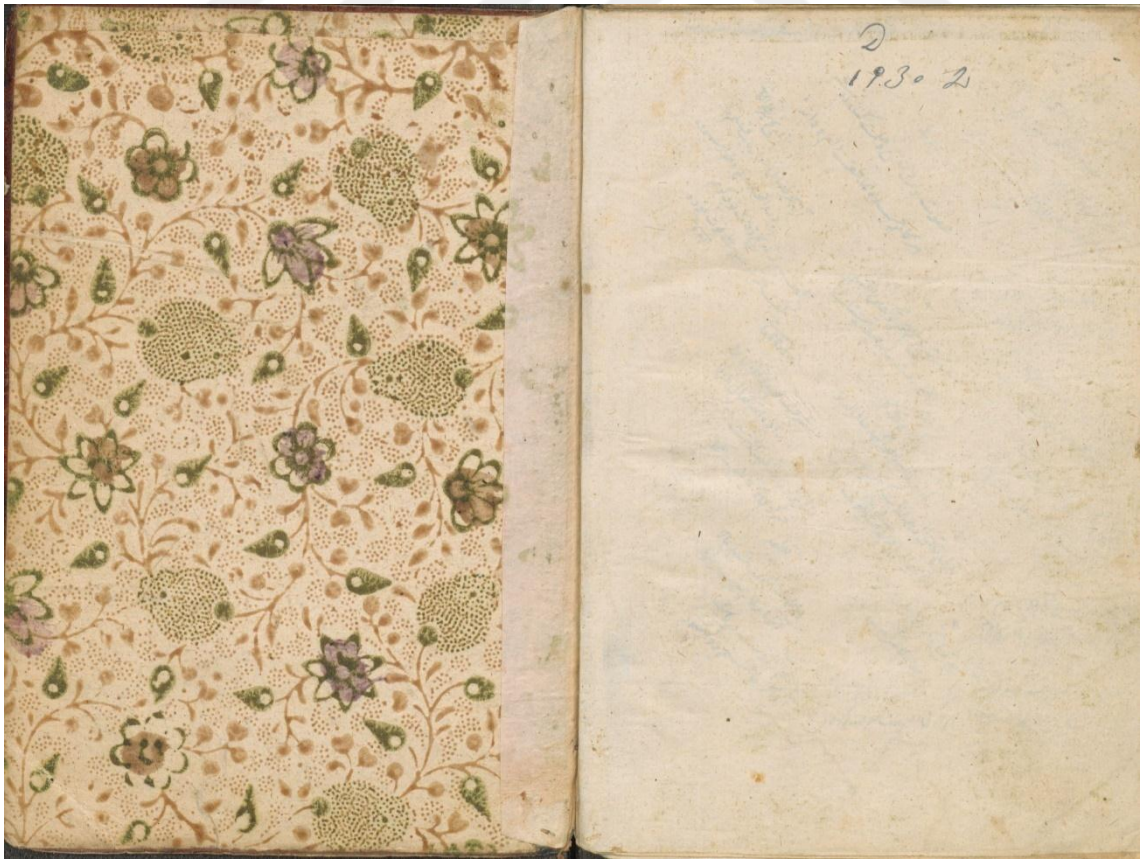

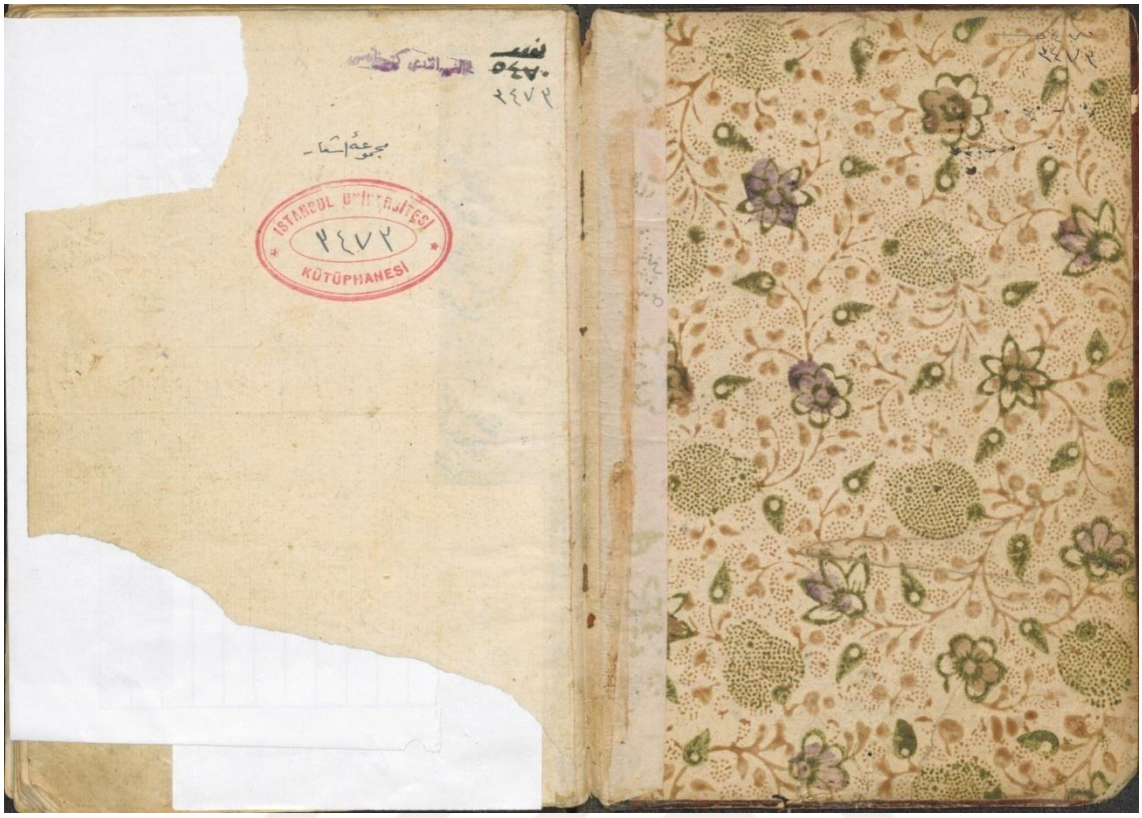
مجموعهٔ اشعار
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
٣٤٧٢
KÜTÜPHANESİ

T
3473

ÖZGEÇMİŞ

Duygu KÜTÜK, 1994 yılında İstanbul'da doğdu, İlk ve orta öğretimini Düzce'de tamamladı. 2013 yılında Sakarya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne başladı. 2017 yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde pedogojik formasyon Eğitimini aldı. 2017 yılında Fen Edebiyat Fakültesinden mezun oldu. Aynı yıl yüksek lisans eğitimi almak üzere Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalına girdi ve yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.